

STATENS EIERBERETNING 2017

Nærings- og
fiskeridepartementet

Innhold

Forord	3	KATEGORI 3		NSD – Norsk senter for forskningsdata AS	101
Omfang og hovedtall	5	– Forretningsmessige mål og andre spesifikt definerte mål		Nye Veier AS	102
Sentrale saker for staten som eier	9	Argentum		Petoro AS	103
Avkastning og finansielle verdier	13	Fondsinvesteringer AS	64	Rogaland Teater AS	104
Nøkkeltall økonomisk utvikling	19	Eksportfinans ASA	65	Simula Research Laboratory AS	105
Vend innsiden ut! Muligheter med bedre selskapsrapportering	25	Electronic Chart Centre AS	66	Siva – Selskapet for Industrivekst SF	106
Eierstyring	29	GIEK Kredittforsikring AS	67	Space Norway AS	107
Perspektiver på arbeidet med mål og strategier	37	Investinor AS	68	Statnett SF	108
KATEGORI 1		Kommunalbanken AS	69	Statskog SF	109
– Forretningsmessige mål		Mantena AS	70	Staur gård AS	110
Ambita AS	42	NSB AS	71	Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	111
Baneservice AS	43	Posten Norge AS	72	Talent Norge AS	112
Entra ASA	44	Statkraft SF	73	Trøndelag Teater AS	113
Flytoget AS	45	KATEGORI 4		UNINETT AS	114
Mesta AS	46	– Sektorpolitiske mål		Universitetssenteret på Svalbard AS	115
SAS AB	47	Andøya Space Center AS	76	AS Vinmonopolet	116
Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	48	Avinor AS	77	Regionale helseforetak	
KATEGORI 2		Bane NOR SF	78	Helse Midt-Norge RHF	120
– Forretningsmessige mål og nasjonal forankring av hovedkontorfunksjoner		Bjørnøen AS	79	Helse Nord RHF	121
Aerospace Industrial Maintenance Norway AS	52	Carte Blanche AS	80	Helse Sør-Øst RHF	122
Aker Kværner Holding AS	53	AS Den Nationale Scene	81	Helse Vest RHF	123
DNB ASA	54	Den Norske Opera & Ballett AS	82	Øvrige selskaper	125
Kongsberg Gruppen ASA	55	Eksportkreditt Norge AS	83	Appendiks	127
Nammo AS	56	Enova SF	84	Godtjøreelse til styre og revisor for 2017	128
Norsk Hydro ASA	57	Entur AS	85	Godtjøreelse til administrerende direktør for 2017	129
Statoil ASA	58	Gassco AS	86	Kvinneandel i styre og ledelse	130
Telenor ASA	59	Gassnova SF	87	Selskapenes tilbakemelding på noen av statens forventninger knyttet til arbeidet med samfunnsansvar	131
Yara International ASA	60	Graminor AS	88	Eieroppnevnte og aksjonærvalgte styremedlemmer	132
		Innovasjon Norge	89	Kontaktinformasjon	136
		Kimmen Såvarelaboratoriet AS	90	Særskilte forhold og definisjoner	137
		Kings Bay AS	91		
		Nationaltheatret AS	92		
		Nofima AS	93		
		Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	94		
		Norfund	95		
		Norges sjømatråd AS	96		
		Norsk Helsenett SF	97		
		Norsk rikskringkasting AS	98		
		Norsk Tipping AS	99		
		Norske tog AS	100		

Forord

Statens eierberetning er en årsrapport for statens direkte eierskap i selskaper. Beretningen gir en oversikt over alle de 75 selskapene hvor staten er eier. Det er tolv ulike departementer som forvalter statens direkte eierskap i disse selskapene. I beretningen inngår omtaler av selskapernes økonomiske utvikling, måloppnåelse, vesentlige hendelser i 2017 og hvordan staten utøver sitt eierskap. Hensikten med statens eierberetning er å bidra til åpenhet, noe jeg tror er viktig for tilliten til det statlige eierskapet.

For selskaper der staten har forretningsmessige mål med eierskapet (kategori 1–3) søker vi å oppnå høyest mulig avkastning over tid på investert kapital. For selskaper der staten har sektorpolitiske mål med eierskapet (kategori 4) skal målene nås mest mulig effektivt. Staten som eier er opptatt av at de mål og strategier som styret utarbeider bygger opp under statens mål med eierskapet.

Verdien av statens samlede forretningsmessige eierskap var ved utgangen av 2017 anslått til 844 mrd. kroner, opp 130 mrd. kroner fra året før. Staten mottar totalt 37,7 mrd. kroner i utbytte fra alle selskapene for regnskapsåret 2017. Dette reflekterer en resultatoppgang sammenlignet med 2016 og et historisk sett svært godt år for staten som eier. Resultatoppnåelsen i selskapene med sektorpolitiske mål er søkt omtalt for hvert selskap, og skal gjengi hvordan selskapenes virksomhet i 2017 underbygget statens mål med eierskapet.

Staten som eier har et sett med forventninger til styrene og selskapene som skal bidra til statens mål med eierskapet. Disse er beskrevet i kapittel åtte i eierskapsmeldingen. En kortversjon av forventningene fremgår på side 34.

Verden endrer seg – og den endrer seg raskt. Som eier er vi opptatt av at styret og selskapet har en god virkelighetsforståelse og en god «radar» som fanger opp endringer og muligheter som påvirker det enkelte selskap. Styret må løpende ta stilling til hvordan selskapet best kan tilpasse seg endrede rammebetingelser og nye

muligheter. De må gjøre en vurdering av hvilken risiko det er ønskelig å ta og understøtte dette med tydelige mål og en klar strategi. Dette er viktig både i selskap med forretningsmessige mål og sektorpolitiske mål. Vi er stolte av selskapene staten har en direkte eierandel i, og tror at selskapene klarer å tilpasse seg endringer som de har gjort så ofte før. Men vi vet at det krever en dedikert innsats i alle ledd.

Årets artikler i beretningen omhandler virksomhetsstyring og rapportering. Tilgang til relevant informasjon er en viktig forutsetning for god eierskapsutøvelse og bidrar til åpenhet om det statlige eierskapet. Det gjør det også mulig for andre interessenter å løpende vurdere selskapenes virksomhet, resultater, utvikling og måloppnåelse. For staten som eier er det viktig å forstå hva selskapene søker å oppnå (mål), hvordan selskapet skal nå dit (strategi) og hvilken risiko målet og strategien innebærer for selskapet og eier. Vi håper artiklene kan være til inspirasjon.

Til slutt vil jeg takke styrene og alle de ansatte i selskapene hvor staten er eier. Selskapene utgjør en sentral del av norsk økonomi og står for produksjonen av mange viktige varer og tjenester. Den jobben dere gjør, gjør dere på vegne av hele Norge.

Riktig god lesing!

© Marte Germain

Torbjørn Røe Isaksen
næringsminister

Omfang og hovedtall

Statens direkte eierskap

Statens direkte eierskap omfatter selskaper hvor statens eierinteresser forvaltes direkte av departementene. Tabellen på side 6 gir en oversikt over selskapene, totalt 75, fordelt etter departement. Sam-

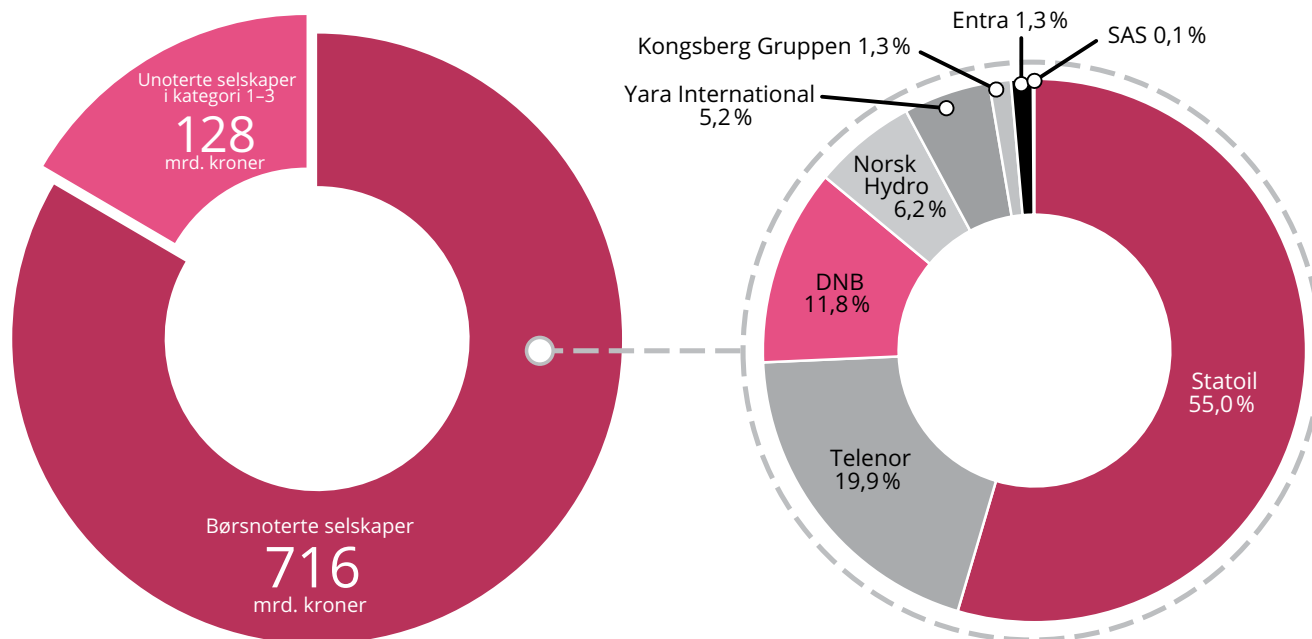
lige selskaper er omtalt i Statens eierberetning 2017. Kontaktinformasjon til de tolv departementene som forvalter statens eierinteresser i selskaper er på side 136 i appendiks.

Kategorisering av selskapene

Staten har begrunnelser og mål for det direkte eierskapet. Dette fremgår i omtalen av enkelt-selskaper fra side 41 og for de fleste selskapene i Meld. St. 27 (2013–2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap (eierskaps-

Hovedtall 2017¹

Verdi statens eierandeler: **844 mrd. kroner**

Avkastning i børsnoterte selskaper: **25,2%**

Egenkapitalrentabilitet unoterte selskaper i kategori 1-3: **13,4%**

Utbytte til staten: **37,7 mrd. kroner**

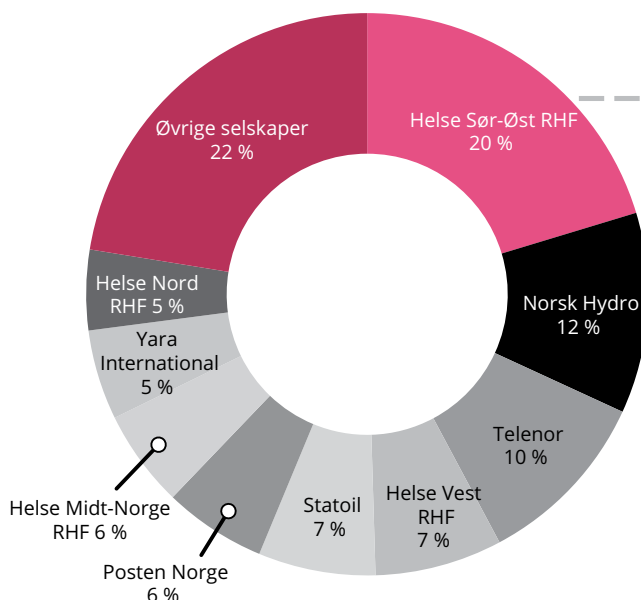
Driftsinntekter: **1 276 mrd. kroner**

Årsresultat: **120 mrd. kroner**

Kapitalinnskudd fra/aksjekjøp av staten: **9,4 mrd. kroner**

Bevilgninger fra staten: **155 mrd. kroner**

Ansatte² fordelt etter selskaper, totalt **299 747**

¹ Definisjoner på side 137.

² Inkluderer ikke ansatte i underliggende selskaper i Aker Kværner Holding.

meldingen). Selskapene er inndelt i fire kategorier ut fra statens mål med eierskapet:

- ❶ Forretningsmessige mål.
- ❷ Forretningsmessige mål og nasjonal forankring av hovedkontor.
- ❸ Forretningsmessige mål og andre spesifikt definerte mål.
- ❹ Sektorpolitiske mål.

Det sentrale hensynet i statens forretningsmessige eierskap, selskaper i kate-

gori 1–3, er høyest mulig avkastning over tid på investert kapital. For selskapene i kategori 2 har staten i tillegg et mål om å opprettholde norsk forankring av selskapenes hovedkontor og tilhørende hovedkontorfunksjoner. For selskapene i kategori 3 har staten forretningsmessige mål og andre samfunnmessige begrunnelser for statlig eierskap enn forankring av hovedkontor i Norge. Det er 26 selskaper i kategori 1–3, og statens eierinte-

resser i 21 av disse forvaltes av Eier- skapsavdelingen i Nærings- og fiskeride- partementet.

Statens eierskap i selskapene i kategori 4 har hovedsakelig sektorpolitiske formål. Statens eierinteresser i disse selskapene forvaltes som oftest av departementene som har det aktuelle sektorpolitiske ansvaret. Som eier vektlegger staten at de sektorpolitiske målene nås mest mulig effektivt.

Oversikt over statens direkte eierskap

Departement og selskap	Eierandel	Kategori
Finansdepartementet		
Folketrygdfondet (særlovselskap)	100 %	Ikke kategorisert
Forsvarsdepartementet		
Aerospace Industrial Maintenance Norway AS	100 %	2
Helse- og omsorgsdepartementet		
Helse Midt-Norge RHF	100 %	4
Helse Nord RHF	100 %	4
Helse Sør-Øst RHF	100 %	4
Helse Vest RHF	100 %	4
Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	49 %	4
Norsk Helsenet SF	100 %	4
AS Vinmonopolet (særlovselskap)	100 %	4
Klima- og miljødepartementet		
Bjørnøen AS	100 %	4
Enova SF	100 %	4
Kings Bay AS	100 %	4
Kommunal- og moderniseringsdepartementet		
Kommunalbanken AS	100 %	3
Kulturdepartementet		
Carte Blanche AS	70 %	4
AS Den Nationale Scene	66,67 %	4
Den Norske Opera & Ballett AS	100 %	4
Filmparken AS	77,6 %	4
Nationaltheatret AS	100 %	4
Norsk rikskringkasting AS	100 %	4
Norsk Tipping AS (særlovselskap)	100 %	4
Rogaland Teater AS	66,67 %	4
Rosenkrantzgate 10 AS	3,07 %	Ikke kategorisert
Talent Norge AS	33,33 %	4
Trøndelag Teater AS	66,67 %	4
Kunnskapsdepartementet		
NSD – Norsk senter for forskningsdata AS	100 %	4
Simula Research Laboratory AS	100 %	4
UNINETT AS	100 %	4
Universitetssenteret på Svalbard AS	100 %	4
Landbruks- og matdepartementet		
Graminor AS	28,2 %	4
Kimen Såvarelaboratoriet AS	51 %	4
Statskog SF	100 %	4
Staur gård AS	100 %	4

Departement og selskap	Eierandel	Kategori
Nærings- og fiskeridepartementet		
Ambita AS	100 %	1
Aker Kværner Holding AS	30 %	2
Andøya Space Center AS	90 %	4
Argentum Fondsinvesteringer AS	100 %	3
Baneservice AS	100 %	1
DNB ASA	34 %	2
Eksportfinans ASA	15 %	3
Eksportkreditt Norge AS	100 %	4
Electronic Chart Centre AS	100 %	3
Entra ASA	33,4 %	1
Flytoget AS	100 %	1
Fornybar AS	100 %	Ikke kategorisert
GIEK Kredittforsikring AS	100 %	3
Innovasjon Norge (særlovselskap)	51 %	4
Investinor AS	100 %	3
Kongsberg Gruppen ASA	50,001 %	2
Mesta AS	100 %	1
Nammo AS	50 %	2
Nofima AS	56,84 %	4
Norges sjømatråd AS	100 %	4
Norsk Hydro ASA	34,26 %	2
Posten Norge AS	100 %	3
SAS AB	9,88 %	1
Siva – Selskapet for Industrivekst SF	100 %	4
Space Norway AS	100 %	4
Statkraft SF	100 %	3
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	100 %	4
Telenor ASA	53,97 %	2
Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	34 %	1
Yara International ASA	36,21 %	2
Olje- og energidepartementet		
Gassco AS	100 %	4
Gassnova SF	100 %	4
Petoro AS	100 %	4
Statnett SF	100 %	4
Statoil ASA	67 %	2
Samferdselsdepartementet		
Avinor AS	100 %	4
Bane NOR SF	100 %	4
Entur AS	100 %	4
Mantena AS	100 %	3
Norske tog AS	100 %	4
NSB AS	100 %	3
Nye Veier AS	100 %	4
Utenriksdepartementet		
Norfund (særlovselskap)	100 %	4

Sentrale saker for staten som eier

Reduksjon av statens eierandeler

I november 2017 ble det på ekstraordinær generalforsamling i SAS besluttet å gi styret fullmakt til å kunne gjennomføre en eller flere rettede emisjoner på totalt inntil 66 mill. nye aksjer frem til ordinær generalforsamling i 2018. I tråd med fullmakten, gjennomførte SAS 8. november 2017 en rettet emisjon mot utvalgte investorer og styret besluttet 9. november 2017 å utstede 52,5 mill. nye aksjer (ca. 16 pst. av utestående ordinære aksjer før emisjonen) som tilførte selskapet om lag 1,27 mrd. svenske kroner i ny egenkapital. Transaksjonsprisen var 24,2 svenske kroner per aksje som innebar en rabatt på 7,3 pst. i forhold til børskursen på transaksjonstidspunktet. Den norske stat deltok ikke i emisjonen og reduserte dermed sin eierandel i SAS fra 11,45 pst. til 9,88 pst.

Opprettelse av nye selskaper

Som et ledd i konkurranseutsettingen av persontogtjenester, var det nødvendig å skille ut viktige produksjonsfaktorer fra NSB-konsernet. For å legge til rette for konkurranse på like vilkår, ble derfor datterselskapene Materielesselskapet AS (senere endret til Norske tog AS) og Reiseplan og billett AS (senere endret til Entur AS) etablert av NSB i juni 2016. Togvedlikeholdet var allerede organisert i NSBs datterselskap Mantena AS. Norske tog AS, Entur AS og Mantena AS ble fisjonert ut fra NSB 24. april 2017. Selskapene ble da datterselskaper av Samferdselsdepartementets interimsselskaper, hhv. Togmaterielesselskap AS, Reiseplan og billett AS og Togvedlikehold AS. De tre sistnevnte selskapene ble oppløst gjennom generalforsamlingsvedtak i desember 2017, og Samferdselsdepartementet ble med dette direkte eier av Norske tog AS, Entur AS og Mantena AS.

Kapitalinnskudd

Stortinget har bevilget 4,2 mrd. kroner til Investinor AS. Selskapet får overført kapital ved likviditetsbehov. Ved inngangen til 2016 var 2,7 mrd. kroner tidligere overført til selskapet, mens de resterende 1,5

mrd. kronene var på statens konto. På anmodning fra selskapet ble det ved ekstraordinær generalforsamling gjennomført kapitaltilførsel i mars 2017 på 250 mill. kroner.

Etter anmodning fra Stortinget tilførte Landbruks- og matdepartementet våren 2017 Staur gård AS kapital, som følge av at selskapet var nær konkurs. Totalt tilførte Landbruks- og matdepartementet selskapet 8 mill. kroner, slik at selskapet skulle kunne innfri sine forpliktelser og oppnå en tilfredsstillende egenkapital. Landbruks- og matdepartementet har i eierdialogen for 2017 understreket at selskapet må gå i balanse regnskapsmessig og at styret må forsøke å videreutvikle driftskonseptet. Selskapet har etter kapitalinnskuddet innfridd alle lån og leasingkontrakter. Selskapet har i 2017 fått en bedret økonomi og snudd det mangeårige underskuddet til et lite overskudd. Styret i selskapet satte i 2017 i gang en prosess med å se på hvilke muligheter som foreligger for videreutvikling av driften i selskapet som kan gi en positiv vekst og utvikling i selskapet.

I Prop. 1 S (2017–2018) fremmet Nærings- og fiskeridepartementet forslag om å bevilge 43 mill. kroner i egenkapitalinnskudd til Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS til dekning av pensjonsforpliktelser knyttet til selskapets gruvevirksomhet. Forslaget ble behandlet gjennom Innst. 8 S (2017–2018) og vedtak i Stortinget i desember 2017.

Endringer i sektorpolitiske føringer

Samferdselsdepartementet la 5. april 2017 frem Meld. St. 30 (2016–2017) om virksomheten til Avinor AS. Formålet med meldingen var å orientere Stortinget om selskapets utvikling og planer samt å redegjøre for Samferdselsdepartementets vurderinger. Et viktig tema for stortingsmeldingen var videre arbeid med konkurranseutsetting av flysirkungstjenester. Meldingen ble behandlet av Stortinget 15. juni 2017.

I behandlingen av statsbudsjettet vedtok Stortinget 14. desember 2017 en lineær opptrapping av de økonomiske rammene

for Nye Veier AS til et langsiktig bevilgningsnivå på 5,3 mrd. kroner, jf. Prop. 1 S (2017–2018)/Innst. 2 S (2017–2018). I tråd med det nivået som er lagt til grunn i Nasjonal transportplan ble det besluttet å bevilge 5 279 mill. kroner til Nye Veier i 2018. Bevilgningen vil gå til å finansiere de vederlag Nye Veier etter avtaler med staten ved Samferdselsdepartementet har krav på knyttet til sin aktivitet. I budsjettbehandlingen besluttet også Stortinget å justere selskapets portefølje ved at ansvaret for utbyggingen av E6 Skjerdingsstad-Melhus S overføres fra Statens vegvesen til Nye Veier.

Det ble fastsatt endrende vedtekter for Norsk rikskringkasting AS under ekstraordinær generalforsamling 19. desember 2017. Formålet med endringen av vedtektene er i all hovedsak å tilpasse disse til Stortingets behandling av stortingsmeldingene Meld. St. 38 (2014–2015) Open og opplyst og Meld. St. 15 (2016–2017) Eit moderne og framtidsetta NRK. Endringene innebærer at NRK-plakaten i sin helhet er tatt inn i vedtektenes del II – slik plakaten lyder etter Stortingets behandling av Meld. St. 15 (2016–2017), jf. Innst. 332. S (2016–2017). Endringene innebærer videre at mer detaljerte bestemmelser fastsettes i vedtektenes del III. Endringsforslagene i vedtektenes del III er forankret i NRK-plakaten. I tillegg er det gjennomført enkelte mindre endringer i vedtektenes del I. Vedtektsendringene pålegger NRK flere nye forpliktelser. NRK skal bl.a. ha et selvstendig ansvar for å bidra til det norske mediemangfoldet (regionalt og nasjonalt). Minst 40 pst. av musikken som spilles på NRK P1, P2 og P3 skal være norsk, med vekt på norskspråklig eller norskkomponert musikk. Videre skal NRK legge ut minst 40 pst. i gjennomsnitt for de siste tre årene av det frie programbudsjettet for TV til eksterne produsenter.

Finansielle rammer

I tråd med de rammer for foretakets virksomhet som er angitt i vedtektene for Bane NOR SF, vedtok Stortinget i behandlingen av statsbudsjettet å bevilge 500 mill. kroner i driftskreditt til foretaket, jf. Prop. 13 S (2017–2018)/Innst. 79 S (2017–

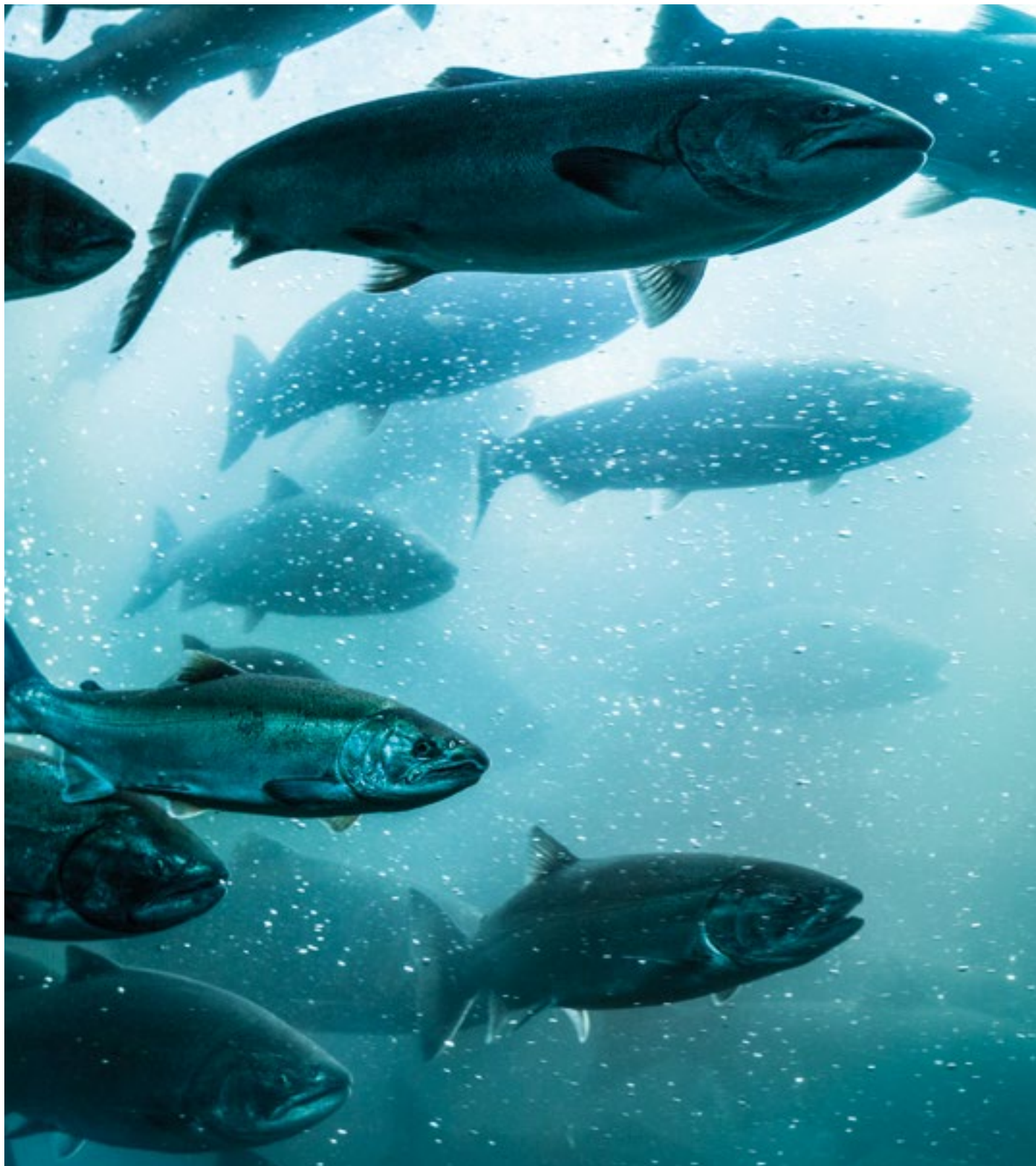
2018). Ordningen med driftskreditt bidrar til å gi foretaket mer forutsigbare og stabile rammevilkår, og gir dermed Bane NOR bedre forutsetninger for å kunne drive virksomheten effektivt. Ordningen gir også Bane NOR rask og fleksibel tilgang til ekstra midler i ekstraordinære situasjoner, som for eksempel ved ulykker og naturkatastrofer.

Andre saker

I Prop. 1 S (2017 -2018) fremmet Nærings- og fiskeridepartementet forslag om å utvikle Store Norske Spitsbergen Grubekompani AS' (SNSG) kullvirksomhet i Svea og Lunckefjell. Det ble samtidig fremmet forslag om å igangsette opprydding i området og at oppryddingen gjennomføres med SNSG som ansvarlig byggherre og

ved hjelp av underleverandører. Forslag om en avvikling av kullvirksomheten i Svea og Lunckefjell og iverksettelse av opprydding innebar at det i statsbudsjettet for 2018 ble foreslått å bevilge 141 mill. kroner til opprydding i Svea og Lunckefjell. Forslaget ble behandlet gjennom Innst. 8 S (2017 -2018) og vedtak i Stortinget i desember 2017.

© Eksportkreditt Norge

Avkastning og finansielle verdier

Norsk og internasjonal økonomi¹

Veksten i BNP i Fastlands-Norge var 1,9 pst. i 2017, opp fra 1,1 pst. i 2016². Konjunkturbunnen ble nådd i siste halvdel av 2016, og det økonomiske oppsvinget har fortsatt gjennom hele 2017. BNP-veksten har vært drevet av økte petroleumsinvesteringer og høyere vekst internasjonalt. Veksten fremover vil modereres av reduserte boliginvesteringer, høyere renter og en sterkere krone.

Som årsgjennomsnitt økte sysselsettingen i 2017 med 0,1 pst. Sysselsettingen holder ikke tritt med befolkningsveksten,

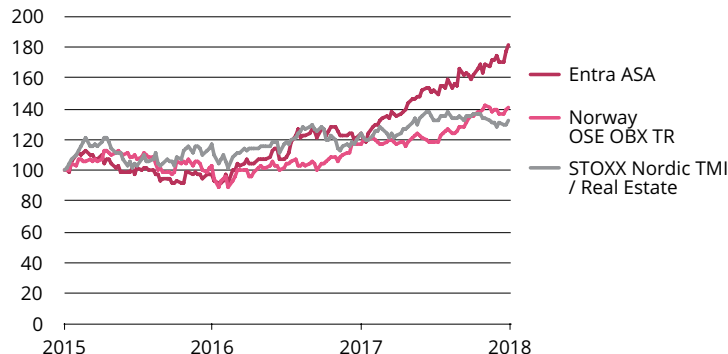
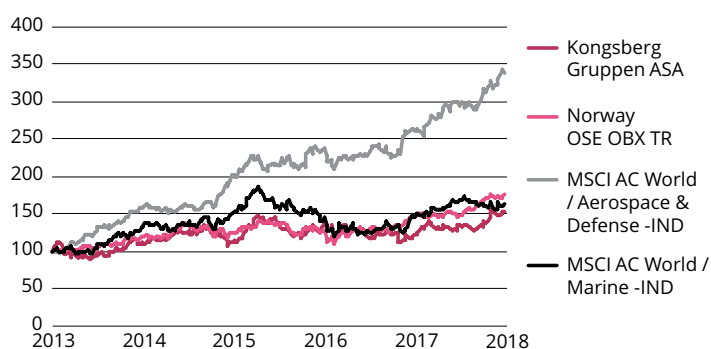
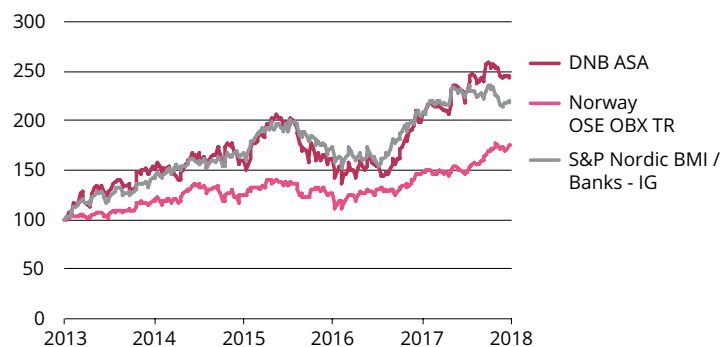
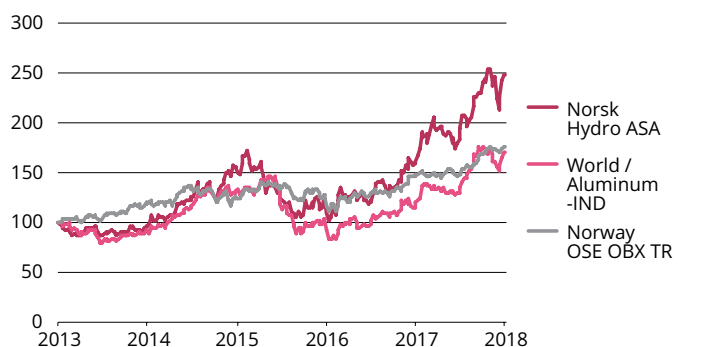
og sysselsettingsraten har derfor fortsatt å falle. Arbeidsledighetsraten, målt ved arbeidskraftsundersøkelsen til Statistisk sentralbyrå (AKU), var på 4,2 pst. i 2017, ned fra 4,7 pst. i 2016. Årslønnsveksten i 2017 er beregnet til 2,3 pst.³ Prisveksten målt med konsumprisindeksen (KPI) var 1,8 pst. i 2017, hvilket innebærer en svak oppgang i reallønnen på 0,5 pst., etter et fall i reallønnen i 2016.

Veksten i globalt BNP i 2017 er anslått til å bli i rundt 3,7 pst.⁴ Dette har vært den bredeste oppgangen i global økono-

mi på syv år, hjulpet av vekst i både industriland og utviklingsland. Veksten har i stor grad vært knyttet til økt industriproduksjon og global handel, oppgang i oljeprisen og sterk vekst i finansmarkedene.

Hos Norges viktigste handelspartnere⁵ var den økonomiske veksten 2,6 pst. i 2017, opp fra 2,2 pst. i 2016.⁶ Den økonomiske oppgangen i euroområdet fortsatte gjennom 2017, med årlige vekstrater på i overkant av 2 pst. de siste fire kvartalene. Arbeidsledigheten, som fortsatt var høy,

Kursutvikling for børsnoterte selskaper, hovedindeksen på Oslo Børs og bransjeindekser⁷

1 Kilder er bl.a. Statistisk sentralbyrå, Økonomiske analyser 4/2017.

2 Foreløpige tall, hentet fra <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/statistikker/knr/kvartal>

3 Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene.

4 OECD, Interim Economic Outlook, november 2017 og IMF, World Economic Outlook, januar 2018.

5 Euroområdet, Sverige, USA, Storbritannia, Danmark, Kina, Sør-Korea, Polen, Russland og Japan.

6 Statistisk sentralbyrå, Økonomiske analyser 4/2017.

7 Kursutvikling inklusiv reinvestert utbytte (kilde: FactSet).

fortsatte å falle og var på sitt laveste på ni år. I USA tok veksten seg opp halvveis ut i 2017, og endte med en oppgang på 2,2 pst. for året som helhet. Dette var i stor grad drevet av høy konsumvekst og til dels økte investeringer. Veksten i Storbritannia første halvår ble tilnærmet halvert sammenlignet med veksten halvåret før som en følge av Brexits påvirkning på pundet, men tok seg opp da pundsvækkelsen til dels ble reversert ut over 2017.

Aksjemarkedet i Norge og internasjonalt⁸

Hovedindeksen ved Oslo Børs steg 19,1 pst. i 2017, den høyeste oppgangen siden 2013. Det var de største selskapene på Oslo Børs som økte mest i verdi, med Statoil, Marine Harvest, Norsk Hydro og DNB i spissen. En god økonomisk utvikling internasjonalt førte til stigende verdier på verdens børser, og her hjemme virket i tillegg økte olje- og gasspriser positivt inn på utviklingen på Oslo Børs. Sektorer som telekom, materialer og finans bidro til oppgangen.

Kursutviklingen på Oslo Børs lå på linje med eller over sammenlignbare internasjonale indekser i 2017. S&P 500-indeksen i USA og den tyske DAX-indeksen steg henholdsvis 19,4 og 12,5 pst. Indeksen OMX

Stockholm 30 og Nikkei 225-indeksen i Japan steg henholdsvis 3,9 og 19,1 pst. FTSE 100-indeksen i London steg 7,6 pst.

Avkastning for de børsnoterte selskapene

Avkastningen er summen av utviklingen i markedsverdien av et selskaps egenkapital og direkteavkastning i form av utbytte og eventuell effekt av selskapets tilbakekjøp og sletting av aksjer.

Staten har direkte eierandeler i åtte selskaper som er notert på Oslo Børs. Den verdijusterte avkastningen inklusiv reinvestert utbytte for disse selskapene var 25,2 pst. i 2017, mot 22,8 pst. året før. Avkastningen er vektet med verdien av statens eierandeler ved utgangen av 2017. Statoil, som utgjør drøyt halvparten av statens samlede verdier på børs, har stor påvirkning på vektet totalavkastning.

Verdi av statens eierandel

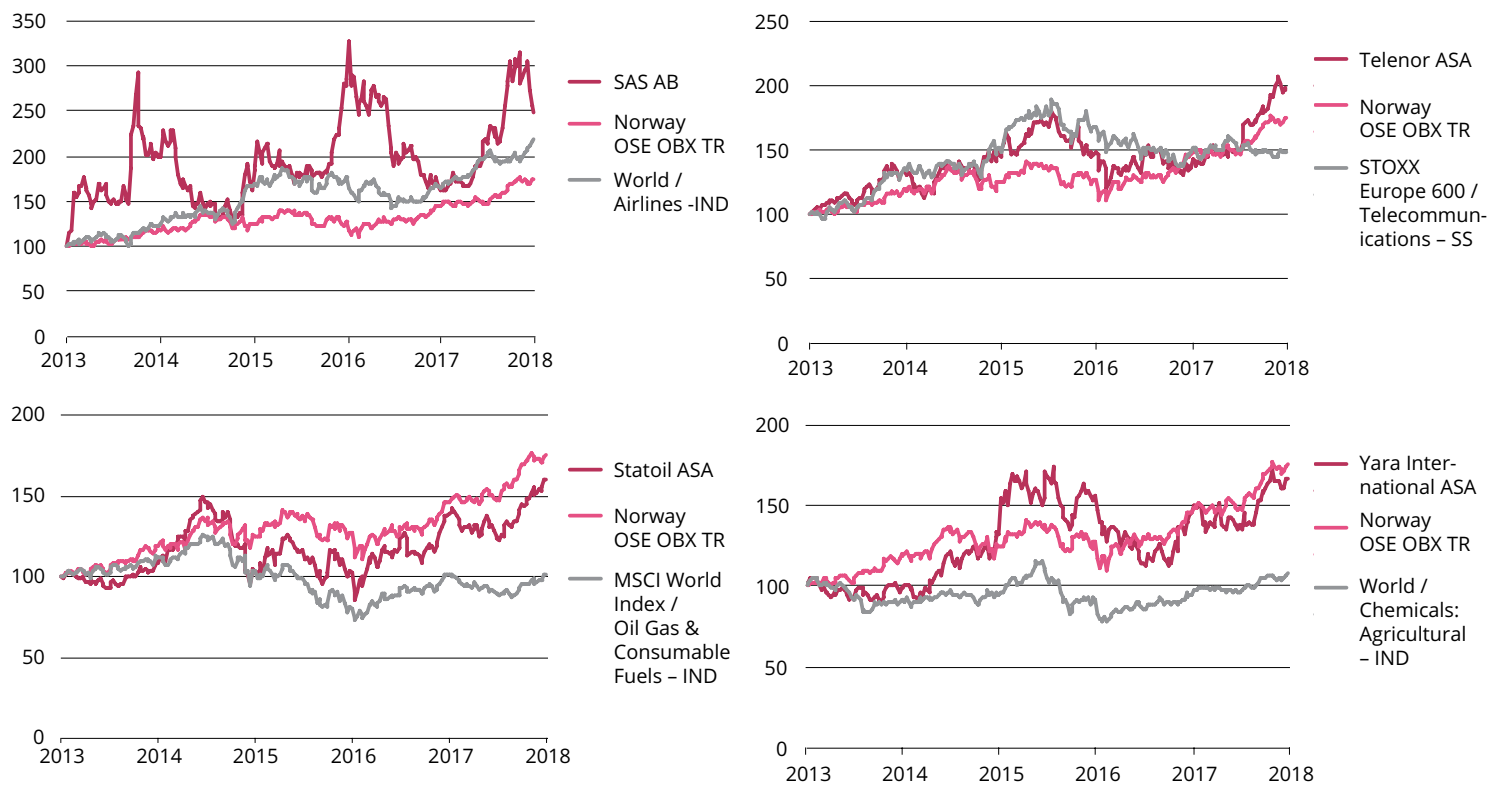
For å anslå verdien til selskapene brukes verdien av selskapets aksjer for børsnoterte selskaper, og bokført egenkapital fratrukket minoritetsinteresser for unoterte selskaper i kategori 1-3.¹⁰ Tabellen på side 16 viser verdianslagene for hvert selskap for 2017 og 2016. For selskapene hvor statens hovedmål med eierskapet

ikke er forretningsmessig, selskaper i kategori 4, oppgis ikke verdianslag.

Verdien av statens aksjer på Oslo Børs var 716 mrd. kroner ved utgangen av 2017, opp 119 mrd. kroner fra året før. Statoil bidro til å trekke samlet verdi opp med 45,7 mrd. kroner. Statens eierandel i Telenor, Norsk Hydro og DNB hadde en verdimeslig økning på henholdsvis 38,0, 14,9 og 13,1 mrd. kroner. Verdien av statens eierandeler i Yara International, Entra og Kongsberg Gruppen økte med henholdsvis 3,6, 2,2 og 1,6 mrd. kroner. Markedsverdien til SAS av statens andel økte med 273 mill. kroner i 2017.

Statens andel av bokført verdi av unoterte selskaper i kategori 1-3 var ved utgangen av 2017 på 128 mrd. kroner, opp 11,0 mrd. kroner fra året før. Statens andel av bokført verdi i Statkraft og Kommunalbanken økte i 2017 med henholdsvis 12,2 og 1,02 mrd. kroner. For Argentum Fondsinvesteringer AS, Posten Norge, AIM Norway, Investinor og Aker Kværner Holding økte også statens andel av bokført verdi i 2017, med henholdsvis 778, 455, 336, 293 og 288 mill. kroner. For Investinor kom hoveddelen av økningen som følge av et kapitalinnskudd på 250 mill. kroner. Bokført verdi av NSB ble redusert med 4,9 mrd. kroner som følge av utfisjo-

Kursutvikling for børsnoterte selskaper, hovedindeksen på Oslo Børs og bransjeindekser⁹

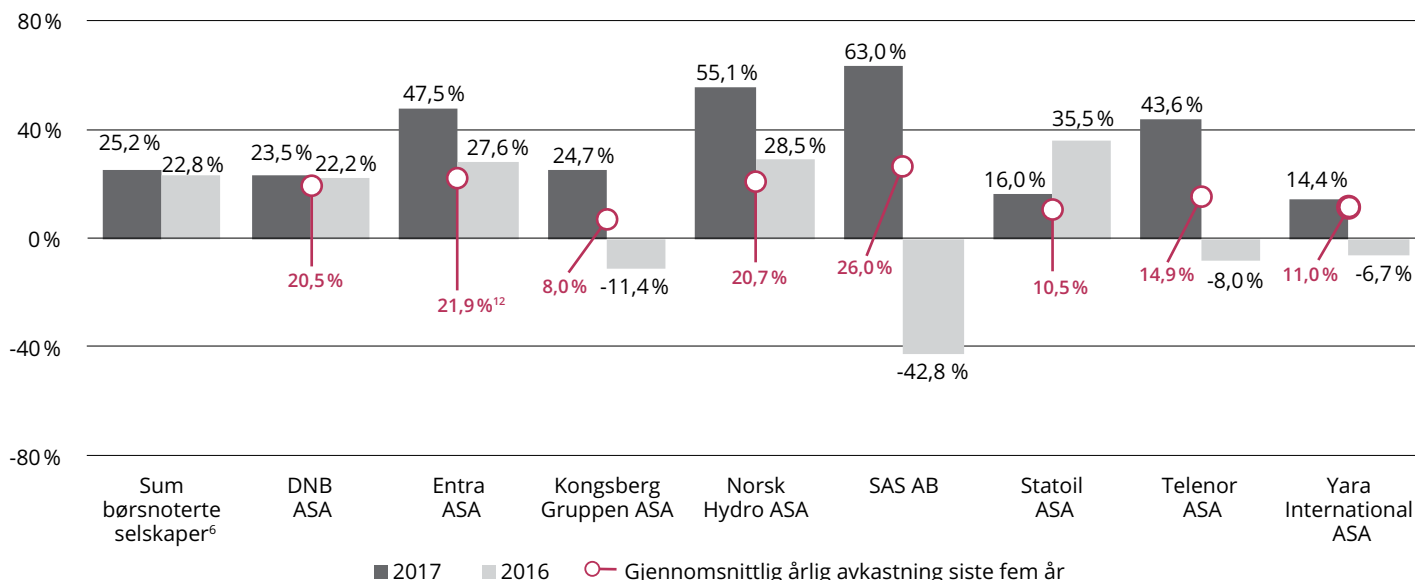

⁸ Hentet bl.a. fra <https://www.oslobors.no/Oslo-Boers/Om-Oslo-Boers/Nyheter-fra-Oslo-Boers/Et-sjeldent-godt-boersaar>.

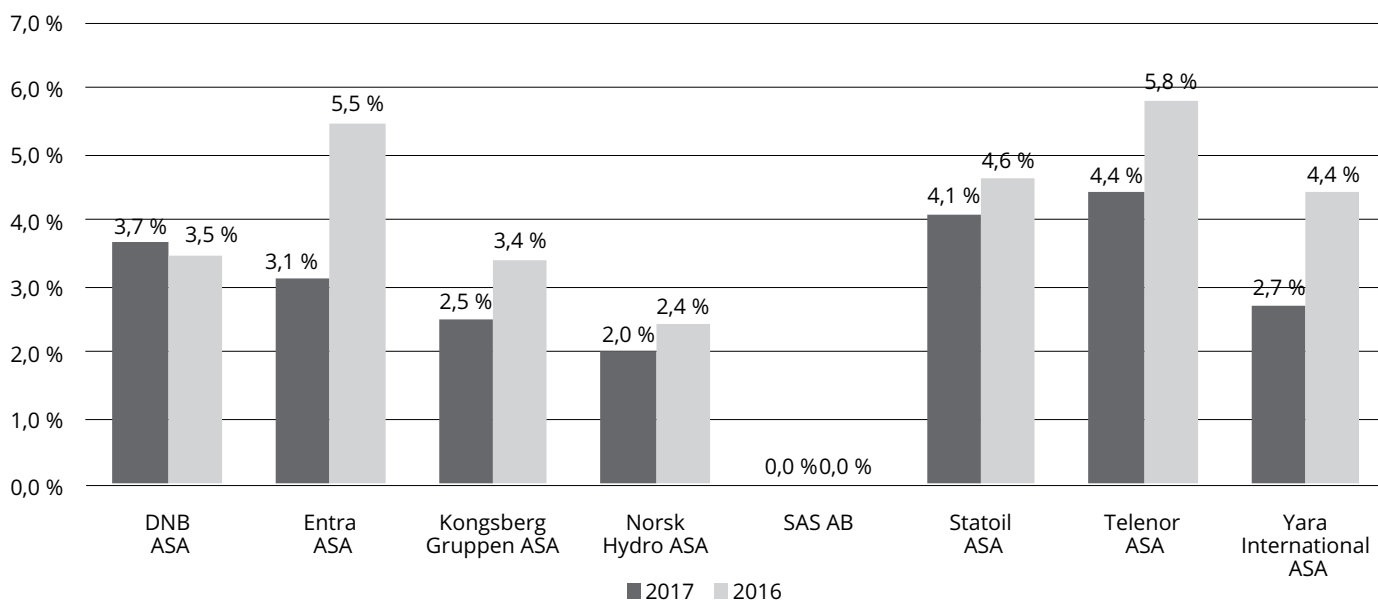
⁹ Kursutvikling inklusiv reinvestert utbytte (kilde: FactSet).

¹⁰ Bokførte verdier av egenkapitalen kan avvike betydelig fra selskapenes reelle markedsverdi. Verdien av statens eierandel i Aker Kværner Holding er beregnet med børskurs for Akastor, Aker Solutions og Kværner og statens indirekte eierandel i disse selskapene.

Avkastning 2017¹¹ og 2016, samt gjennomsnittlig årlig avkastning siste fem år

Direkteavkastning 2017 og 2016¹³

neringen av Entur, Mantena og Norske tog.

Samlet anslag for statens verdier i selskapene i kategori 1-3 var 844 mrd. kroner, opp 130 mrd. kroner fra året før.

Utbytte

For regnskapsåret 2017 vil staten motta 37,7 mrd. kroner i utbytte, opp nesten 5 mrd. kroner fra året før. Utbytte fra Statkraft har økt mest fra i fjor, med 3,6 mrd. kroner. Fra DNB, Norsk Hydro og NSB har utbyttene økt med henholdsvis 775, 355 og 315 mill. kroner. Utbyttene fra Mesta, Yara International og Avinor er redusert med henholdsvis 350, 346 og 300 mill. kroner.

¹¹ Avkastningen er vektet med verdien av statens eierandeler ved utgangen av 2017.

¹² Gjennomsnittlig årlig avkastning siste tre år, da Entra ble notert i 2014.

¹³ Direkteavkastning er beregnet som utbetalt utbytte pr. aksje i 2017 som pst. av aksjekurs ved utgangen av 2017 (kilde: FactSet).

© Kongsberg Gruppen ASA

Finansielle verdier 2017 og 2016¹⁴ Mill. kroner

	Statens eierandel		Markedsverdi av egenkapitalen ¹⁵		Verdi av statens eierandel ¹⁵		Utbytte til staten for regnskapsåret ¹⁶		Statens salgsproveny, kapitalinnskudd og aksjekjøp ¹⁷	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Børsnoterte selskaper										
DNB ASA	34 %	34 %	247 740	209 138	84 232	71 107	3 932	3 157	0	0
Entra ASA	33,4 %	33,4 %	22 145	15 755	7 487	5 262	252	212	0	2 490
Kongsberg Gruppen ASA	50,001 %	50,001 %	18 120	14 940	9 060	7 470	225	225	0	0
Norsk Hydro ASA	34,26 %	34,26 %	129 002	85 450	44 198	29 276	1 241	886	0	0
SAS AB	9,88 %	11,45 %	8 141	4 605	804	527	0	0	0	132
Statoil ASA	67 %	67 %	582 219	514 016	390 087	344 391	15 937	15 742	-7 539	-5 025
Telenor ASA	53,97 %	53,97 %	264 106	193 688	142 526	104 524	6 564	6 320	0	0
Yara International ASA	36,21 %	36,21 %	102 921	92 894	37 269	33 638	643	989	0	252
Sum børsnoterte selskaper			1 374 394	1 130 485	715 663	596 196	28 794	27 531	-7 539	-2 151
			Bokført egenkapital fratrukket minoritetsinteresser		Verdi av statens eierandel bokført ¹⁸		Utbytte til staten for regnskapsåret ¹⁶		Statens salgsproveny, kapitalinnskudd og aksjekjøp ¹⁷	
Unoterte selskaper i kategori 1-3										
Ambita AS	100 %	100 %	100	96	100	96	1,5	3,2	0	0
Baneservice AS	100 %	100 %	231	218	231	218	14	13	0	0
Flytoget AS	100 %	100 %	717	771	717	771	120	105	0	0
Mesta AS	100 %	100 %	696	716	696	716	0	350	0	0
Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	34 %	34 %	58	55	20	19	0,3	0,3	0	0
Aerospace Industrial Maintenance Norway SF	100 %	100 %	798	462	798	462	0	0	0	0
Aker Kværner Holding AS	30 %	30 %	8 648	7 688	2 594	2 306	0	0	0	0
Nammo AS	50 %	50 %	2 495	2 383	1 248	1 192	45	70	0	0
Argentum Fondsinvesteringer AS	100 %	100 %	8 109	7 331	8 109	7 331	350	800	0	0
Eksportfinans ASA	15 %	15 %	6 803	7 065	1 020	1 060	0	0	0	0
Electronic Chart Centre AS	100 %	100 %	9	9	9	9	5	5	0	0
GIEK Kredittforsikring AS	100 %	100 %	239	245	239	245	0	0	0	0
Investinor AS	100 %	100 %	2 927	2 634	2 927	2 634	50	0	-250	-500
Kommunalbanken AS	100 %	100 %	12 478	11 458	12 478	11 458	443	390	0	0
Mantena AS	100 %	-	176	-	176	-	0	-	0	0
NSB AS	100 %	100 %	5 001	9 934	5 001	9 934	315	0	0	0
Posten Norge AS	100 %	100 %	6 353	5 898	6 353	5 898	194	19	0	0
Statkraft SF	100 %	100 %	85 307	73 069	85 307	73 069	6 040	2 400	0	0
Sum unoterte selskaper i kategori 1-3			141 145	130 031	128 023	117 417	7 577	4 155	-250	-500
Sum alle selskaper i kategori 1-3			1 515 539	1 260 516	843 686	713 612	36 371	31 686	-7 789	-2 651
Selskaper i kategori 4¹⁹										
Avinor AS	100 %	100 %	-	-	-	-	250	550	0	0
Innovasjon Norge	51 %	51 %	-	-	-	-	271,0	183	0	0
Kimem Sávarelaboratoriet AS	51 %	51 %	-	-	-	-	0	0,2	0,0	0
Norfund	100 %	100 %	-	-	-	-	0	0	-1 500	-1 478
Siva – Selskapet for Industrivekst SF	100 %	100 %	-	-	-	-	391	147	0	0
Statnett SF	100 %	100 %	-	-	-	-	326,0	350	0	0
Statskog SF	100 %	100 %	-	-	-	-	60	53	0	0
Staur gård AS	100 %	100 %	-	-	-	-	0	0	-8	0
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	100 %	100 %	-	-	-	-	0	0	-144	-587
AS Vinmonopolet	100 %	100 %	-	-	-	-	64	75	0	0
Sum selskaper i kategori 4							1 362	1 358	-1 652	-2 065
Sum alle selskaper i kategori 1-4							37 733	33 044	-9 441	-4 716

14 Definisjoner på side 137.

15 Ved utgangen av 2017. Hentet fra Factset.

16 For Statoil, som betaler utbytte kvartalsvis, oppgis utbetalt utbytte i 2017. Utbetalt utbytte består av kontanter og nyutstedte aksjer i selskapet, jf. omtalen av utbytteaksjesprogrammet på side ti i Statens eierberetning 2016. Den delen av utbyttebeløpet staten har benyttet til å tegne nye aksjer i Statoil, fremkommer i kolonnen «Statens salgsproveny, kapitalinnskudd og aksjekjøp».

17 Salgsproveny vises med positivt fortegn, kapitalinnskudd og kjøp av aksjer vises med negativt fortegn.

18 Statens andel av bokført egenkapital fratrukket minoritetsinteresser. Verdien av statens eierandel i Aker Kværner Holding er beregnet med børskurs for Akastor, Aker Solutions og Kværner ved utgangen av 2017 og statens indirekte eierandel i disse selskapene på samme tidspunkt. Tallene for Kommunalbanken AS er fratrukket fondsobligasjoner på hhv. 2 189 mill. kroner og 994 mill. kroner for 2017 og 2016.

19 Selskaper i kategori 4 uten utbytte, salgsproveny, kapitalinnskudd og aksjekjøp er ikke inkludert i tabellen.

157591
310364

HYDRO

157591
310364
HYDRO

157591
310364
HYDRO

157591
310364
HYDRO

157591
310364
HYDRO

157591KAE2
310364 HQ

HYDRO

157591KAE2
310364 HQ
HYDRO

157591
310364
HYDRO

157591
310364
HYDRO

157591
310364
HYDRO

Nøkkeltall økonomisk utvikling

Selskaper i kategori 1-3

I tabellene på side 20 og 21 fremgår noen sentrale økonomiske størrelser fra 2017 for selskapene hvor staten har forretningsmessige mål med eierskapet, selskaper i kategori 1-3.

Resultatutvikling

Samlet årsresultat etter skatt og minoritetsinteresser for selskapene i kategori 1-3 ble 106 mrd. kroner i 2017, opp 86,7 mrd. kroner fra året før. Statoils bedring i resultatet på 62,5 mrd. kroner, fra -24,5 mrd. kroner i 2016 til 38,0 mrd. kroner i 2017, bidro sterkt til dette. Uten Statoil økte samlet årsresultat fra 44,1 til 68,2 mrd. kroner, en resultatvekst på 54,6 pst.

Flere selskaper har bedret årsresultatet fra foregående år, herunder Statkraft med 11,6 mrd. kroner og Telenor med 9,2 mrd. kroner. Samtlige selskaper leverte positive årsresultater i 2017, med unntak av Mesta, Eksportfinans og Mantena.

Inntektsutvikling

Samlede driftsinntekter ble 1 033 mrd. kroner i 2017, opp 153 mrd. kroner fra året før. Statoils oppgang i inntekter på 121 mrd. kroner bidro til dette. I tillegg fikk Norsk Hydro økt sine inntekter fra året før for selskapene i kategori 1-3 med 29,2 mrd. kroner, mens bl.a. Telenor og Yara International hadde en nedgang på henholdsvis 6,7 og 3,4 mrd. kroner.

Utbytteandel

Utbytteandelen er delen av selskapets resultat som betales til eierne som utbytte.² Resterende resultat forblir i selskapet og tilføres bokført egenkapital. Direkteavkastning til eierne kan komme i form av utbytte og eventuelt tilbakekjøp av aksjer.

Av de børsnoterte selskapene er det for regnskapsåret 2017 bare SAS som ikke betaler utbytte, og alle utenom Entra betaler 40 pst. eller mer av årsresultatet etter skatt og minoritetsinteresser. Blant unoterte selskaper i kategori 1-3 betaler Ambita, Baneservice, Electronic Chart Centre,

Flytoget, Investinor, Nammo, NSB, Posten Norge og Statkraft utbytte på 40 pst. eller mer av årsresultatet etter skatt og minoritetsinteresser.

Gjennomsnittlig utbytteandel siste fem år illustrerer selskapenes evne til å gi direkteavkastning over tid. Dette er beregnet som summen av utbytte dividert på summen av årsresultater etter skatt og minoritetsinteresser.

Siste fem år har de børsnoterte selskapene, med unntak av SAS, betalt en gjennomsnittlig utbytteandel som varierer mellom 24 og 332 pst. av årsresultatet. Unoterte selskaper i kategori 1-3 har, med unntak av Aerospace Industrial Maintenance Norway, Aker Kværner Holding, Eksportfinans og GIEK Kredittforsikring, betalt en gjennomsnittlig utbytteandel som varierer mellom 28 og 275 pst. av årsresultatet.

Rentabilitet

Rentabilitet er et mål på hvor effektiv ressursutnyttelsen i et selskap er sett opp mot bokførte verdier. Egenkapitalrentabiliteten angir hvor høy avkastning eier har på denne delen av kapitalen og måles som årsresultatet etter skatt og minoritetsinteresser dividert med verdien av gjennomsnittlig bokført egenkapital.

I 2017 har 13 selskaper hatt egenkapitalrentabilitet på 10 pst. eller mer. Gjennomsnittlig årlig egenkapitalrentabilitet siste fem år har vært over 15 pst. for AIM Norway, Argentum Fondsinvesteringer, Entra, Flytoget, SAS, Statkraft og Telenor.

Selskaper i kategori 4³

I tabellen på side 22 fremgår noen sentrale økonomiske størrelser fra 2017 for selskapene hvor staten har sektorpolitiske mål med eierskapet, selskaper i kategori 4.

Flere selskaper i kategori 4 utfører oppgaver som ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomme. For å oppnå de sektorpolitiske målene staten har med eierskapet i disse selskapene, kan staten dels regulere tilgangen til markedet og prissettingen, jf. for eksempel Statnett og Vinmonopolet, dels

kjøre bestemte tjenester eller servicenivåer, jf. for eksempel Bane NOR, og dels finansiere hele eller deler av virksomheten ved direkte bevilgninger over statsbudsjettet, jf. for eksempel helseforetakene, Kings Bay og Petoro. I Avinor finansieres bedriftsøkonomisk ulønnsom virksomhet av overskudd fra selskapets øvrige virksomhet.

Offentlige kjøp skjer spesielt hos selskaper som konkurrerer i et marked. Det benyttes også for eksempel ved kjøp av helsetjenester fra de regionale helseforetakene, og dette utgjør størsteparten av helseforetakenes inntekter. Finansiering gjennom statlige bevilgninger skjer først og fremst hos selskaper som ikke konkurrerer i et marked, mens regulering av konkurranse og priser i stor grad skjer ved offentlige monopolvirksomheter.

Inntektsutvikling

For flere selskaper er statlige bevilgninger en vesentlig del av driftsinntektene. I tillegg har flere selskaper monopol på sin virksomhet.

Samlede driftsinntekter ble 244 mrd. kroner i 2017, opp 20 mrd. kroner fra året før. Driftsinntektene til de regionale helseforetakene og øvrige selskaper i kategori 4 utgjør henholdsvis 145 og 99 mrd. kroner. Bane NOR, Nye Veier, Norsk Tipping, Norfund og Avinor har fra 2016 til 2017 økt inntektene med henholdsvis 12,0, 3,0, 2,9, 1,0 og 0,7 mrd. kroner, mens inntektene til Store Norske Spitsbergen Kulkompani og Siva ble redusert med henholdsvis 392 og 229 mill. kroner.

Kjøp av og tilskudd fra staten som ledd i sektorpolitikken

Samlet fikk selskapene i kategori 4 inntekter på 152 mrd. kroner gjennom kjøp av tjenester og direkte bevilgninger fra staten i 2017. Av dette utgjør finansieringen av helsetjenester totalt 134 mrd. kroner, mens 18 mrd. kroner går til øvrige selskaper i kategori 4. I tillegg kjøpte staten bedriftsøkonomisk ulønnsomme tjenester fra NSB og Posten Norge for henholdsvis 3,3 og 0,35 mrd. kroner i 2017. Dermed fikk selskapene i kategori 3 og 4 samlede inntekter på 155 mrd. kroner fra staten gjennom kjøp og tilskudd som ledd i sektorpolitikken.

1 For nærmere omtale av enkeltsekskapers økonomiske utvikling og årsaker til denne, se selskapsomtaler fra side 41.

2 For enkelte selskaper defineres egne utbyttegrunnlag med utgangspunkt i selskapets resultater. For enkelte børsnoterte selskaper er også utviklingen i utbytte i kroner pr. aksje et sentralt hensyn i selskapenes utbyttepolitikk.

3 For nærmere omtale av enkeltsekskaper, se selskapsomtaler fra side 41.

Konsernregnskapstall 2017 – selskaper i kategori 1–3⁴

Mill. kroner

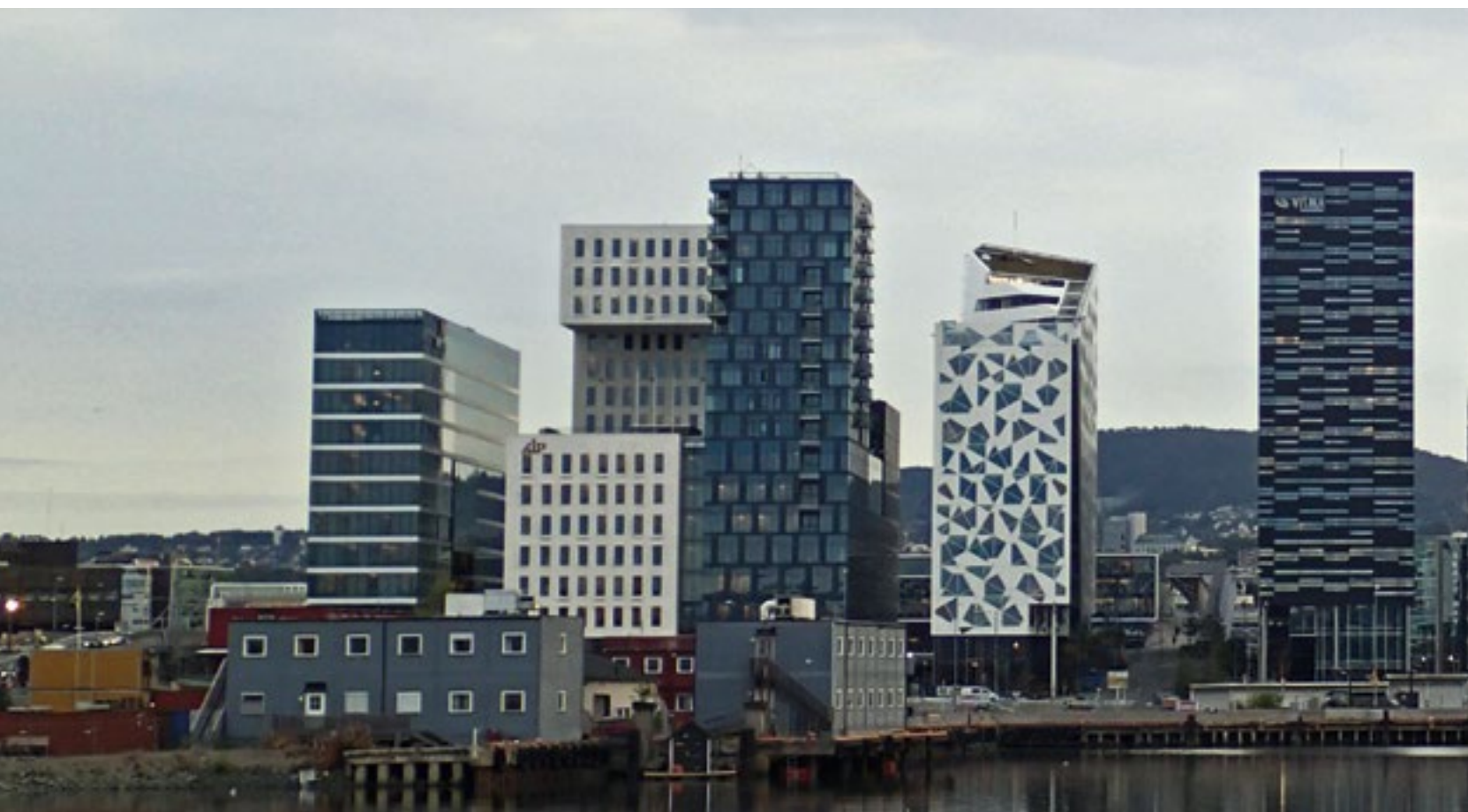
	STATENS EIERANDEL	DRIFTSINNTEKTER ⁵	DRIFTSRESULTAT	ÅRSRESULTAT ETTER SKATT OG MINORITETSINTERESSER	SYSSELSATT KAPITAL	TOTAL BALANSE
Børsnoterte selskaper						
DNB ASA	34 %	51 140	26 858	21 803	–	2 698 268
Entra ASA	33,4 %	1 913	1 483	4 464	37 387	43 410
Kongsberg Gruppen ASA	50,001 %	14 490	772	554	10 705	20 843
Norsk Hydro ASA	34,26 %	112 167	10 663	8 783	109 509	163 327
SAS AB ⁶	9,88 %	40 884	1 159	1 101	16 262	31 829
Statoil ASA ⁷	67 %	506 090	113 903	37 965	563 757	918 930
Telenor ASA	53,97 %	124 756	26 739	11 982	136 632	201 766
Yara International ASA	36,21 %	93 812	3 777	3 948	101 672	129 246
Sum børsnoterte selskaper		945 252	185 354	90 600	975 924	4 207 799
Unoterte selskaper i kategori 1–3						
Ambita AS	100 %	368	6	6	106	177
Baneservice AS	100 %	743	45	26	375	581
Flytoget AS	100 %	932	151	120	717	1 409
Mesta AS	100 %	3 765	-19	-15	702	1 726
Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	34 %	481	18	4	81	138
Aerospace Industrial Maintenance Norway AS	100 %	1 173	95	316	798	1 475
Aker Kværner Holding AS	30 %	0	-2	960	8 650	8 650
Nammo AS	50 %	4 462	367	181	3 818	5 650
Argentum Fondsinvesteringer AS	100 %	1 664	1 595	1 577	8 141	8 201
Eksportfinans ASA	15 %	-224	-338	-254	–	22 398
Electronic Chart Centre AS	100 %	25	1	1	9	16
GIEK Kredittforsikring AS	100 %	53	-9	-5	–	471
Investinor AS	100 %	74	28	40	2 927	2 943
Kommunalbanken AS	100 %	2 130	1 783	1 429	–	412 854
Mantena AS	100 %	1 524	89	-26	176	1 078
NSB AS	100 %	14 990	578	630	5 878	11 434
Posten Norge AS	100 %	24 678	701	382	10 136	16 962
Statkraft SF	100 %	30 567	17 187	11 926	128 720	166 493
Sum unoterte selskaper i kategori 1–3		87 405	22 276	17 298	171 234	662 656
Sum alle selskaper i kategori 1–3		1 032 657	207 630	107 898	1 147 158	4 870 455

4 Definisjoner på side 137.

5 For Entra benyttes netto leieinntekter.

6 SAS presenterer sine regnskap i svenske kroner (SEK). Tallene i tabellen er omregnet til norske kroner (NOK). Benyttet valutakurs er gjennomsnittskurs for 2017, NOK/SEK 95,82, og kurs ved balansedato, NOK/SEK 97,77.

7 Statoil presenterer sine regnskap i dollar (USD). Tallene i tabellen er omregnet til norske kroner (NOK). Benyttet valutakurs er gjennomsnittskurs for 2017, NOK/USD 8,2712.

Konsernregnskapstall 2017 – selskaper i kategori 1-3⁸

Mill. kroner

	UTBYTTEANDEL	GJENNOMSNITTLIG UTBYTTE- ANDEL SISTE FEM ÅR	EGENKAPITALANDEL ¹⁰	EGENKAPITALRENTABILITET	GJENNOMSNITTLIG EGENKAPITAL- RENTABILITET SISTE FEM ÅR
Børsnoterte selskaper					
DNB ASA	55 %	37 %	16 %	11 %	13 %
Entra ASA	17 %	24 %	44 %	27 %	17 %
Kongsberg Gruppen ASA	81 %	78 %	35 %	8 %	13 %
Norsk Hydro ASA	41 %	69 %	56 %	10 %	4 %
SAS AB	0 %	0 %	25 %	16 %	11 %
Statoil ASA	62 %	332 %	36 %	12 %	2 %
Telenor ASA	102 %	157 %	31 %	22 %	12 %
Yara International ASA	45 %	47 %	60 %	5 %	10 %
Vektet gjennomsnitt børsnoterte selskaper				13,5 %	
Unoterte selskaper i kategori 1-3					
Ambita AS	26 %	38 %	59 %	6 %	32 %
Baneservice AS	60 %	27 %	43 %	11 %	15 %
Flytoget AS	100 %	119 %	51 %	16 %	19 %
Mesta AS	0 %	135 %	40 %	-2 %	16 %
Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS	29 %	100 %	42 %	6 %	54 %
Aerospace Industrial Maintenance Norway AS	0 %	0 %	54 %	50 %	15 %
Aker Kværner Holding AS	0 %	-18 %	100 %	-	-
Nammo AS	50 %	50 %	44 %	7 %	12 %
Argentum Fondsinvesteringer AS	22 %	55 %	99 %	20 %	11 %
Eksportfinans ASA	0 %	0 %	94 %	-4 %	-18 %
Electronic Chart Centre AS	388 %	275 %	56 %	14 %	13 %
GIEK Kredittforsikring AS	0 %	0 %	51 %	-2 %	3 % ⁹
Investinor AS	125 %	43 %	99 %	1 %	1 %
Kommunalbanken AS	31 %	29 %	18 %	13 %	12 %
Mantena AS	0 %	-	16 %	-	-
NSB AS	50 %	32 %	44 %	8 %	16 %
Posten Norge AS	51 %	59 %	38 %	6 %	4 %
Statkraft SF	51 %	104 %	53 %	15 %	4 %
Vektet gjennomsnitt unoterte selskaper i kategori 1-3				13,6 %	
Vektet gjennomsnitt alle selskaper i kategori 1-3				13,5 %	

⁸ Definisjoner på side 137.

⁹ Siste 3 år

¹⁰ For DNB og Kommunalbanken benyttes ren kjernekapitaldekning. For Eksportfinans benyttes kjernekapitaldekning.

© DNB

Konsernregnskapstall 2017 – selskaper i kategori 4¹¹

Mill. kroner

	STATENS EIERANDEL	DRIFTSINNTEKTER ²	DRIFTSRESULTAT	ÅRSRESULTAT ETTER SKATT OG MINORITETSINTERESSER	EGENKAPITAL FRA- TRUKKET MINORITETS- INTERESSER	TOTAL BALANSE	KJØP AV/TILSKUDD FRA STATEN
Selskaper i kategori 4							
Andøya Space Center AS	90 %	103	-6	-4	88	145	36
Avinor AS	100 %	11 526	1 237	499	14 054	43 936	0
Bane NOR SF	100 %	12 038	6 017	23	10 689	170 090	12 058
Bjørnøen AS	100 %	0	0	0	4	4	0
Carte Blanche AS	70 %	40	0	1	9	22	27
AS Den Nationale Scene	66,67 %	149	2	2	41	77	120
Den Norske Opera & Ballett AS	100 %	784	9	8	-100	263	612
Eksportkreditt Norge AS	100 %	111	4	4	47	86	110
Enova SF	100 %	125	9	10	27	56	125
Entur AS	100 %	431	46	37	114	392	0
Gassco AS	100 %	0	0	0	15	1 035	13
Gassnova SF	100 %	282	-5	-4	40	314	269
Graminor AS	28,2 %	72	0	1	75	104	22
Innovasjon Norge	51 %	1 214	301	301	1 579	24 941	1 071
Kimen Sävarelaboratoriet AS	51 %	12	0	0	12	14	4
Kings Bay AS	100 %	56	-6	-6	6	52	51
Nationalteatret AS	100 %	262	-13	-13	8	124	196
Nofima AS	56,84 %	595	21	23	154	348	102
Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	49 %	35	0	0	13	17	21
Norfund	100 %	1 605	1 461	1 941	23 327	25 667	39
Norges sjømatråd AS	100 %	362	-144	-138	343	436	0
Norsk Helsenet SF	100 %	621	5	6	109	277	110
Norsk rikskringkasting AS	100 %	5 921	3	43	1 157	3 130	0,3
Norsk Tipping AS	100 %	34 922	5 222	5 251	364	6 336	0
Norske tog AS	100 %	997	268	143	2 566	11 207	0
NSD – Norsk senter for forskningsdata AS	100 %	72	2	4	39	89	35
Nye Veier AS	100 %	3 499	237	261	1 899	3 029	2 075
Petoro AS	100 %	281	5	7	20	237	280
Rogaland Teater AS	66,67 %	112	4	2	56	120	62
Simula Research Laboratory AS	100 %	215	13	7	74	153	60
Siva - Selskapet for Industrivekst SF	100 %	209	22	421	923	3 185	245
Space Norway AS	100 %	59	-33	35	488	726	0
Statnett SF	100 %	7 401	1 312	813	14 011	58 721	0
Statskog SF	100 %	379	78	81	1 720	2 051	18
Staur gård AS	100 %	9	1	1	8	9	8
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	100 %	192	-169	-172	113	648	0
Talent Norge AS	33,33 %	65	2	2	5	72	36
Trøndelag Teater AS	66,67 %	133	0	0	16	46	71
UNINETT AS	100 %	309	-15	-4	202	409	131
Universitetssenteret på Svalbard AS	100 %	148	1	1	11	75	129
AS Vinmonopolet	100 %	13 444	147	127	796	3 696	0
Sum selskaper i kategori 4		98 647		9 713			18 123
Regionale helseforetak							
Helse Midt-Norge RHF	100 %	20 972	345	307	9 119	19 268	19 419
Helse Nord RHF	100 %	17 109	361	383	10 549	17 872	16 145
Helse Sør-Øst RHF	100 %	79 097	1 104	1 016	34 912	64 196	71 791
Helse Vest RHF	100 %	27 673	520	577	14 616	23 424	26 141
Sum regionale helseforetak		144 851		2 283			133 496
Sum alle selskaper i kategori 4		243 498		11 996			151 619

¹¹ Definisjoner på side 137.

Vend innsiden ut!

Muligheter med bedre selskapsrapportering

Eli Moe-Helgesen
Statsautorisert revisor og
leder for Risk Advisory Services
PwC

I dag er verdens økonomier, mennesker og kunnskap uløselig knyttet sammen. Finansiell stabilitet og en bærekraftig utvikling er globale mål. Verdens bedrifter er en avgjørende del av dette økosystemet – gode investeringsbeslutninger, sunn bedriftsutførelse og riktig informasjonsdeling er kritisk både for verdiskaping og renommé.

En viktig driver er økende forventninger fra ulike interessentgrupper om større ansvarlighet. Denne ansvarligheten kan være knyttet til miljøvennlig atferd, arbeid for utslippsreduksjon av klimagasser, ivaretagelse av menneskerettigheter og fokus på sosiale forhold som ulikhet. Produkter og tjenester som forbrukere kjøper skal helst oppfylle disse forventningene gjennom hele verdikjeden.

En annen viktig driver er at data nå er tilgjengelig på en måte som vi aldri har sett før. Eric Schmidt, tidligere styreleder i Google, forteller at vi i dag produserer like mye data på to dager som vi tidligere har produsert siden tidenes morgen. Dette innebærer en betydelig større jobb for dem som skal navigere i eller søke etter informasjon. Bedrifter må derfor hjelpe sine interessenter ved å spisse budskapet på områder som er viktige for dem. Og informasjon bør deles kontinuerlig, ikke bare gjennom kvartalsvis og årlige oppdateringer.

Finansiell rapportering alene er ikke tilstrekkelig

I denne virkeligheten har vi et stort rapporteringsgap. Det forventes stadig mer og bedre informasjon fra hver enkelt virksomhet. Det holder ikke lengre å kun rapportere tradisjonell, finansiell informasjon. Det må rapporteres om ikke-finansielle forhold, men det finnes ingen allment anerkjent «god regnskapsskikk» for slik informasjon.

Bedre rapportering = flere muligheter

Det å strukturere informasjon og rapportering på en klok måte er viktigere og vanskeligere enn noen gang. Vår erfaring er at stadig flere bedrifter og ledere tar inn over seg at det er nødvendig å fokusere på og rapportere om mer enn finansielle forhold. Og mange bedriftsledere ser at dette også skaper muligheter. I PwCs årlige globale CEO undersøkelse fortalte 75 pst. av bedriftslederne at de mener måling og rapportering av selskapets aktiviteter på tvers av sosiale, miljømessige og økonomiske dimensjoner bidrar til bedre og mer langsiktig verdiskaping for egen virksomhet.¹

Dette underbygges av en rekke undersøkelser som finner dokumentasjon for at en mer integrert finansiell og ikke-finansiell rapportering med sterkere fokus på selskapers strategi, gir bedre dialog mot investorer og høyere verdiskaping. I en annen studie PwC gjennomførte ble investorer spurt om deres syn på mulige konsekvenser av mer transparent og strategisk rapportering. Tilbakemeldingen var klar: 89 pst. av investorene mente åpenhet om virksomhetens strategi, risiko, verdidrivere og muligheter hadde direkte innvirkning på selskapets kapitalkostnad.² Investorene sa også at prinsippene bak en mer strategisk og integrert rapportering gjorde at de kunne forbedre sine investeringsanalyser.

Studier utført ved University of Bern, University of Hamburg og Harvard Business School dokumenterer at mer helhetlig ekstern rapportering påvirker et selskaps verdi positivt³ og gjør at foretaket tiltrekker seg mer langsiktige investorer⁴. En omfattende undersøkelse utført av Blacksun⁵ dokumenterer at virksomheter som har gjort grep for å få en mer strategisk ekstern rapportering kan vise til:

- bedre intern forståelse for forretningsmuligheter og risiko (65 pst.)

- forbedringer i intern beslutningstaking (79 pst.)
- bedre samhandling om strategi og målsettinger mellom styret og virksomhetens strategifunksjoner (78 pst.).

Hovedutfordringer med dagens selskapsrapportering

I dag er det betydelige mangler i hvordan virksomheter rapporterer. De gjeldende rapporteringskravene for finansiell rapportering oppfattes som komplekse, og er ikke utarbeidet for å formidle et fullstendig bilde av hva en virksomhet gjør og prioriterer; de er laget ut fra andre hensyn. Både norske og internasjonale selskaper forsøker å bøte på informasjonsgapet på beste vis. Men noen ganger kan en stille spørsmål ved om selskapene virkelig forstår sin egen virksomhet ut fra hva de kommuniserer.

Høsten 2017 gjennomførte PwC en analyse av den ikke-finansielle informasjonen til Norges 100 største virksomheter.⁶ Analysen inkluderte både årsrapportene og annen informasjon delt offentlig av selskapet. Hovedkonklusjonen var at norske virksomheters eksterne rapportering fremstår mer som et pliktøp enn åpen, relevant og godt strukturert informasjon som forteller det mest vesentlige om selskapet.

Basert på analysen og PwCs egen erfaring med rapportering og revisjon av finansiell og ikke-finansiell informasjon, tydeliggjøres noen hovedutfordringer i hvordan norske virksomheter rapporterer:

- Mange virksomheter viser svak eller ingen sammenheng mellom strategi, mål, risiko og oppnådde finansielle og ikke-finansielle resultater. Åtte av ti selskaper har ikke rapportert hva som faktisk er vesentlig for virksomhetens langsiktige verdiskaping.
- Selskapsrapporteringen fokuserer i stor grad på fortiden, og sier lite om fremtid i form av strategi og mål.
- Rapportering om risiko sier for lite om risikotoleranse og tiltak for å håndtere ikke-ønsket risiko. Halvparten av selskapene rapporterer ikke på klimarisiko.

¹ PwC: PwC Global CEO Survey

² PwC: Corporate performance: What do investors want to know?

³ Arnold, Bassen and Frank: Integrating CSR reports into financial statements: An experimental study

⁴ Serafeim: Integrated reporting and investor clientele. Harvard Business School

⁵ Blacksun: Realizing the benefits, the impact of integrated reporting

⁶ PwC: Bærekraft 100: <https://www.pwc.no/no/publikasjoner/pwc-baerekraft-100.html>

Fordelene ved mer integrert rapportering

Spør deg selv...

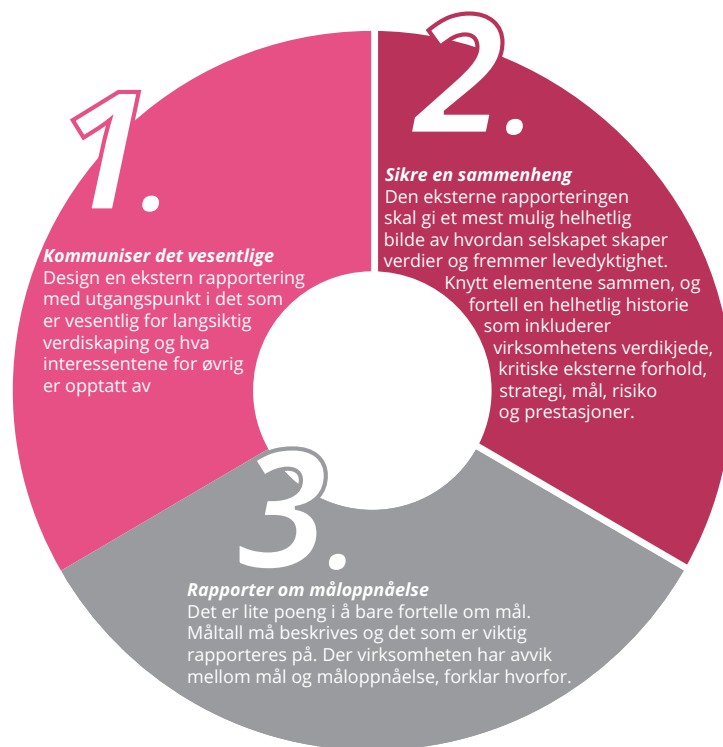
Intern rapportering

- Bruker vi tid på å produsere tall? Eller bruker vi tid til å skape reell innsikt?
- Er rapporteringen fleksibel nok til at vi fanger opp og kan respondere på kritiske endringer?
- Har vi innsikt i markedet og den ikke-finansielle informasjonen vi trenger for å ligge i forkant? Eller er vi for avhengige av historisk, finansiell informasjon?
- Har vi tydelige måleindikatorer som er kjent for alle, og er det tydelig hvem som er ansvarlig?
- Klarer vi å ha et fullstendig og tidsriktig bilde av hva som skjer i bedriften finansielt og operasjonelt?

Ekstern rapportering

- Kan de som ikke kjenner oss fra innsiden forstå hva vi driver med og hvordan vi skaper verdier?
- Viser rapporteringen en klar sammenheng mellom strategi, mål og prestasjoner?
- Rapporterer vi om de virkelige risikoene og suksessfaktorene våre?
- Er vi konkrete nok på hva som er målene våre og hvordan vi måler?
- Ville jeg ha investert i selskapet på bakgrunn av det vi viser frem – både finansielle og ikke-finansielle mål og oppnådde resultater?

Alle ledergrupper trenger å se seg selv fra utsiden, og vurdere hva virksomheten kommuniserer eksternt med et kritisk blikk; som en investor, nyansatt, kunde eller leverandør.

- Rapporteringen er for omfattende og utvannet.
- Det er liten åpenhet om strategi, risiko og prioriteringer.
- Måltallene det rapporteres på er lite relevante og mål som settes er lite ambisiøse eller relevante. Kun halvparten av virksomhetene rapporterer tydelig på ikke-finansielle mål, eksempelvis for bærekraft.

Egenskaper ved «god rapportering»

Gjennom de siste årene har ulike institusjoner, virksomheter og ildsjeler jobbet målrettet med å forsøke å finne modeller for å tette informasjonsgapet. En hel rekke forslag og initiativer har vært lansert. Dette arbeidet er utfordrende, ikke minst fordi det ofte ikke er ønskelig med mer regulering, og særlig ikke av temaer som det er utfordrende å regulere.

Det som imidlertid avtegner seg er noen egenskaper som kjennetegner god rapportering:

- Virksomheten informerer tydelig om hva som er dens mål, og med mål som handler om mer enn finansielle prestasjoner. De beste tar eksempelvis inn relevante mål knyttet til FNs-bærekraftsmål og viser på den måten hvordan selskapet jobber med verden rundt seg.
- Informasjonen tar utgangspunkt i risiko og vesentlighet – hva som er kritisk for foretakets måloppnåelse og som selskapets interessenter er opptatt av.
- Bedriften rapporterer på det som er viktig for dens verdiskaping. Det betyr at informasjonen som deles er strategisk fokusert, tar utgangspunkt i virksomhetens kjerneprosesser og handler

om det som fremmer og hemmer måloppnåelse på kort og lang sikt. Sammenhengen mellom strategi, mål, risiko og oppnådde finansielle og ikke-finansielle resultater vises.

- Informasjon er ikke bare bakoverskuende, men vel så mye fremtidsrettet.
- En rød tråd som viser sammenhengen mellom rapportering på vedtatt strategi, målsettinger, og oppnådde resultater.
- Vesentlig risiko for å ikke nå målene, risikotoleranse og tiltak for å håndtere ikke-ønsket risiko er belyst.
- Informasjonen er fullstendig (gitt hva som er vesentlig), relevant, kort, nøyaktig og sammenlignbar over tid.
- Informasjonen er ekte og sann.

Tre råd på veien

På tross av at det er krevende arbeid, er det like fullt mulig for komplekse virksomheter å rapportere godt. Dette finnes det flere eksempler på.

Basert på erfaring er det særlig tre råd som ønskes løftet frem:

1 Kommuniser det vesentlige

Den eksterne rapporteringen må ta utgangspunkt i hva som må til for å forstå selskapets verdiskaping og hva som er vesentlig for virksomhetens interessenter. «One size does not fit anyone»; virksomheten må skreddersy sin rapportering ut fra hva som er kritisk for den enkelte. En viktig del av dette er å forstå hva virksomhetens interessenter er opptatt av. Interessentene består av mer enn investorer – ansatte, myndigheter, leverandører og samfunnet rundt selskapet er alle eksem-

pler på interessenter. Og virksomhetens mål må (eller bør) være mye mer enn finansielle.

❷ Sikre en sammenheng

Den eksterne rapporteringen skal gi et mest mulig helhetlig bilde av hvordan selskapet skaper verdier og fremmer levedyktighet fremover. En helhetlig historie fortelles når strategi, mål, risiko og prestasjoner er knyttet sammen. Temaer som bør omtales er typisk forretningsmodell, vesentlige eksterne forhold som påvirker virksomheten, strategier, strategisk risiko og målsettinger, og indikatorer som viser grad av måloppnåelse. Det innebærer at selskapet må etablere en ekte og dyp innsikt i hva som skaper verdier på kort og lang sikt for virksomheten. Det selskapet skal rapportere om eksternt er sannsynligvis i mye større grad enn før det virksomheten styrer etter internt. Det «dash-

bordet» interessentene ønsker informasjon fra er det som faktisk skaper verdier. Og det bør være akkurat det ledelsen styrer etter. Det kan være uheldig eller kanskje umulig å vise frem deler av dette som følge av konkurranse eller konfidensialitet. Men det er sannsynligvis bare unntaksvis et problem, og selskaper bør streve etter å være så transparente som mulig.

❸ Rapporter på måloppnåelse

Den eksterne rapporteringen må inneholde informasjon om måltall og det som har vært viktig for å nå de fastsatte målene (eller gjorde at de ikke ble nådd). Der det er avvik mellom mål og måloppnåelse, bør det vedlegges en forklaring på avviket. Og virksomheten må benytte seg av de mulighetene som ligger i dagens teknologi når den skal rapportere på måloppnåelse, i stedet for å øke det manuelle byråkratiet.

Oppsummert betyr dette at bedrifter må vende mer av innsiden ut. Virksomheter må ikke vær redde for å fortelle om hvordan selskapet arbeider med å integrere hensyn som ikke er direkte finansielle. De eksterne interessentene er opptatt av hva som skjer på innsiden, hvordan selskapet jobber og om det faktisk måler og styrer bedriften etter mer enn bare finansielle prestasjoner.

Det magiske ved å rapportere åpent

Virksomheter som de siste årene har rapportert eksternt på en slik måte som beskrevet over forteller om noe magisk. Mer fokus på vesentlighet, verdidrivere og risiko i ekstern rapportering ser ut til å skape bedre innsikt, mer styre- og ledelsesfokus og bedre beslutninger. Med andre ord driver transparens i ekstern rapportering selskapet i positiv retning.

De beste virksomhetene integrerer FNs bærekraftsmål i sin eksterne rapportering

Vi har alle et ansvar for å bidra til en bærekraftig verden, og de fleste virksomheter tar sitt samfunnsansvar stadig mer på alvor. Vårt klare råd er å integrere FNs bærekraftsmål i forretningsstrategi, risikostyring, prestasjonsmåling og ekstern rapportering.

Vi ser at en rekke ledende foretak gjør dette stadig bedre, og de beste virksomhetene gjør dette ved å:

- 1 Identifisere bedriftens interessenter og forstå hva de er opptatt av
- 2 Identifisere hvilke bærekraftstemaer som utgjør en risiko og hvilke som utgjør en mulighet. Analysen gjennomføres med selskapets strategi og mål som bakgrunn. De beste gjør dette som en integrert del av selskapets risikostyring.

- 3 Kartlegge hvordan og hvilke verdier bedriften skaper gjennom den etablerte forretningsstrategien. Identifisere hvilke bærekraftsmål bedriften kan påvirke positivt gjennom sin strategi og de verdiene bedriften skaper.
- 4 Definere mål og iverksette planer for å maksimere det positive og minimere det negative bidraget til de aktuelle bærekraftsmålene.
- 5 Rapportere eksternt om arbeidet. De beste gjør dette ved å rapportere tydelig om prosessen for å integrere bærekraft i virksomhetsstyring og internkontroll, strategier, mål og prestasjonsmåling.

FNs 17 bærekraftsmål

Eierstyring

Det sentrale hensynet i statens forretningsmessige eierskap (selskaper i kategori 1–3) er høyest mulig avkastning over tid på investert kapital. Statens eierskap i selskapene i kategori 4 har hovedsakelig sektorpolitiske formål, og som eier vil staten vektlegge at de sektorpolitiske målene nås mest mulig effektivt.

Det statlige eierskapet skal utøves profesjonelt og forutsigbart innenfor rammen av norsk selskapslovgivning og annet lovverk, basert på allment aksepterte eierstyringsprinsipper og med bevissthet om skillet mellom rollen som eier og andre roller staten har.

Eierskapsutøvelse

Statens eierskapsutøvelse skal bidra til verdiskaping ved å følge opp statens mål med eierskapet. Staten er opptatt av at selskapene ledes av egnede personer og at de styrer etter mål som samsvarer med eiers mål, at selskapene har egnet strategi og hensiktsmessige beslutningsstrukturer og insentiver, at ledelsen disponerer kapitalen formålstjenlig, at driften er bærekraftig og at eiere og allmenheten får godt innsyn i selskapenes virksomhet. For å operasjonalisere dette, er statens eierskapsutøvelse innrettet slik at den skal bidra til verdiskaping gjennom:

- 1 Egnert styresammensetting
- 2 God virksomhetsstyring
- 3 Effektiv kapitalstruktur og utbytte
- 4 Bærekraft og samfunnsansvar integret i virksomheten
- 5 Åpenhet og relevant rapportering

Det er styret og daglig leder som utøver forvaltningen ut fra selskapets og eiernes interesser. Staten utøver sin myndighet som eier gjennom generalforsamlingen/foretaksmøte, og arbeider løpende med eieroppfølging på ovennevnte områder. Statens stemmegivning på generalforsamling og eieroppfølging er basert på statens ti prinsipper for god eierstyring, utdypende forventninger og øvrige rammer. Figuren på side 34 gir en forenklet fremstilling av statens prinsipper for god eierstyring og forventninger inndelt etter eiertema. En fullstendig redegjørelse av

statens eierskapspolitikk fremgår av Meld. St. 27 (2013–2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap (eierskapsmeldingen).

Statens forventninger fra eierskapsmeldingen er kommunisert til selskaperes styrer og administrasjon. Flere departementer har, innenfor rammene i selskaps- og verdipapirlovgivningen og prinsipper for god eierstyring, møter med selskapene hvert kvartal, årlige møter om samfunnsansvar og ved behov kontakt om særskilte saker. For enkelte departementer og selskaper kan møtefrekvensen være lavere, for eksempel møter hvert halvår og/eller etter behov.

I møtene med selskapene drøftes forhold som har betydning for statens mål med eierskapet og selskapets virksomhet, herunder statens forventninger. Synspunkter staten gir uttrykk for overfor selskapene er å betrakte som innspill til selskapets styre og administrasjon.

Statens forventninger og eieroppfølging av disse støtter opp under statens mål med eierskapet, dvs. langsiktig avkastning og/eller effektiv sektorpolitisk måloppnåelse. Eieroppfølgingen skjer gjennom departementenes daglige arbeid og løpende kontakt med selskapene. God eieroppfølging krever å sette seg inn i relevant og oppdatert informasjon om selskapenes virksomhet og å bygge kompetanse som er relevant for å utøve eierrollen best mulig. På de neste sidene gjøres det nærmere rede for hvordan staten som eier arbeider med å bidra til selskapenes verdiskaping. Dette er ikke en komplett beskrivelse, men gir et innblikk i statens arbeid.

Egnet styresammensetting

En av de mest sentrale oppgavene for staten som eier er å bidra til godt sammensatte og kompetente styrer. Målet er at styret i det enkelte selskap samlet sett representerer ønsket kompetanse og erfaring ut fra selskapets virksomhetsområde, muligheter og utfordringer samt statens mål med eierskapet.

Styrene bør være sammensatt og funge slik at de best mulig fremmer statens mål med eierskapet og er kompetansemessig ledende i sin bransje. Hvis ikke kan

selskapene over tid utvikle seg svakere enn sine konkurrenter. Riktig kompetanse er grunnpilaren i styrevalgarbeidet og det viktigste kriteriet i søk etter og valg av kandidater. Kompetanse handler om relevant erfaring og bakgrunn, så vel som personlig egnethet.

Med utgangspunkt i de grunnleggende kompetansebehovene vil staten bidra til at det enkelte styre representerer et relevant mangfold. Bakgrunnen for at mangfoldelementet tillegges vekt er bl.a. at mangfold i bakgrunn og kompetanse bidrar til et godt styrearbeid og gode beslutninger ved at saker belyses fra ulike ståsted. Staten tilstreber en mest mulig lik representasjon mellom kvinner og menn ved styrevalg, og har en ambisjon om å øke andelen kvinnelige styreledere i selskaper med statlig eierandel. Staten søker også å unngå at de samme personene har for mange verv i selskaper med statlig eierandel.

Arbeidet med styrevalg er en strukturert prosess som pågår gjennom hele året, hvor staten som eier bl.a. vurderer styrenes sammensetning, arbeidsform, kompetanse, innsats, måloppnåelse og bidrag til verdiskaping. Som en del av vurderingen av styret har staten, ved det ansvarlige departement, normalt årlige samtaler med alle eiervalgte styremedlemmer i selskaper som er heleid av staten. Staten tilstreber også å ha samtaler med administrerende direktør og representanter valgt av ansatte. I selskaper med valgkomité/nominasjonskomité gjennomføres samtalene med styremedlemmene av denne.

I forbindelse med styrevalg vurderer staten selskapenes virksomhet, muligheter og utfordringer de står overfor og hvilken kompetanse som bør være i styret fremover. Dette danner grunnlaget for en kompetansebeskrivelse som utarbeides for hvert styre. Kompetansebeskrivelsen er mandatet for styreerkrutteringen som staten arbeider ut fra i søket etter nye styremedlemmer. Generelt vektlegges for eksempel toppleder-/linjeerfaring med gode resultater, styreerfaring og relevant bransjekunnskap i vurderingen av aktuell

© Telenor Business

le kandidaters kompetanse. Videre må kandidater ha vist at de har personlige egenskaper som gjør at de kan fungere godt i et kollegium.

Flere hundre kandidater identifiseres og vurderes årlig. Departementene, eventuelt valgkomiteene/nominasjonskomiteene, gjennomfører intervjuer og utarbeider innstillinger før styrevalget gjøres på generalforsamling.

I 2017 bidro staten som eier til at 52 nye styremedlemmer ble valgt inn i 30 selskaper hvor staten er eier. Fra side 132 er en oversikt over eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer pr. 31. mars 2018. På side 31 og 130 fremgår kjønnsfordelingen i styrene og utviklingen i denne over tid.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) arrangerte i 2017 et seminar for nye styremedlemmer i selskaper der staten har eierandel. Formålet med seminarerne er å skape en arena for erfaringsutveksling om godt styrearbeid og å øke kunnskapen om staten som eier.

Godtgjørelsen til styremedlemmene fastsettes årlig av generalforsamlingen, eller bedriftsforsamlingen i selskapene som har det. Godtgjørelsen til styret skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og

virksomhetens kompleksitet. Ved statens stemmegivning over godtgjørelse til styret vektlegges markedsforhold, lønnsvekst i Norge og sammenligninger med tilsvarende selskaper. Samtidig mener staten at godtgjørelsen bør være moderat.

På side 129 oppgis godtgjørelse til styrets leder, nestleder og medlemmer, og samlet styregodtgjørelse i selskapene i 2017.

God virksomhetsstyring

Med virksomhetsstyring menes hvordan og på hvilket grunnlag beslutninger fattes i virksomheten. Det omhandler de strukturene, prosessene og verktøyene som brukes for å styre aktiviteter, ressurser og risikoeksponering i et selskap. Forståelse av hvordan og på hvilket grunnlag beslutninger fattes er sentralt for at eier skal kunne gjøre en vurdering av om ressursallokeringen er basert på gode prinsipper.

Oppfølging av virksomhetsstyring er sentralt i statens eierstyring. Agendaen i møtene med selskapene varierer mellom selskaper og over tid, og er ment å være mest mulig relevant for selskapets virksomhet og statens mål med eierskapet. Innenfor virksomhetsstyring vil staten som

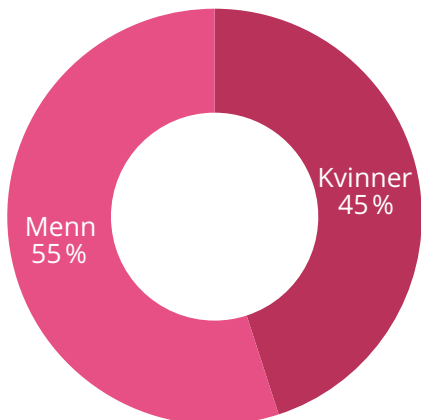
eier ofte ønske å forstå hvordan styrene arbeider med:

- å utarbeide mål, strategi og prestasjonsindikatorer samt fastsette risikonivå
- beslutningsstruktur, organisering og bedriftskultur
- innovasjons- og teknologiutvikling
- insentivsystemer og lederlønn
- risikostyring

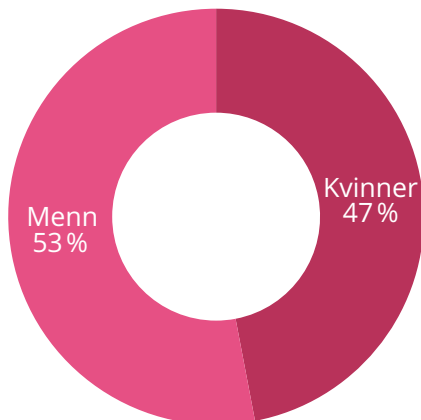
Det er vesentlig for staten som eier at selskapenes styre og administrasjon har en god situasjonsforståelse og at kapital og andre ressurser allokeres basert på klare mål og strategier. En virksomhets evne til å skape verdier og avkastning avhenger i stor grad av hvilket risikonivå styret velger å ta. Dette er en beslutning som bør integreres i det strategiske arbeidet og når mål utarbeides.

Selskapers konkurransevne avgjøres i økende grad av deres innovasjonsevne og hvordan ny teknologi tas i bruk. En stadig raskere utviklingstakt i de fleste selskapers omgivelser stiller krav til omstillingsevne, og mangfold i kompetanse og bakgrunn hos ledere og ansatte kan bidra til dette. Staten er opptatt av at selskapene både legger strategier for å fremme mang-

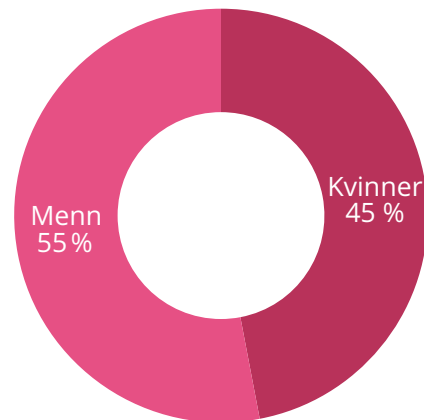
Kjønnsfordeling i styrene pr. 31. mars 2018

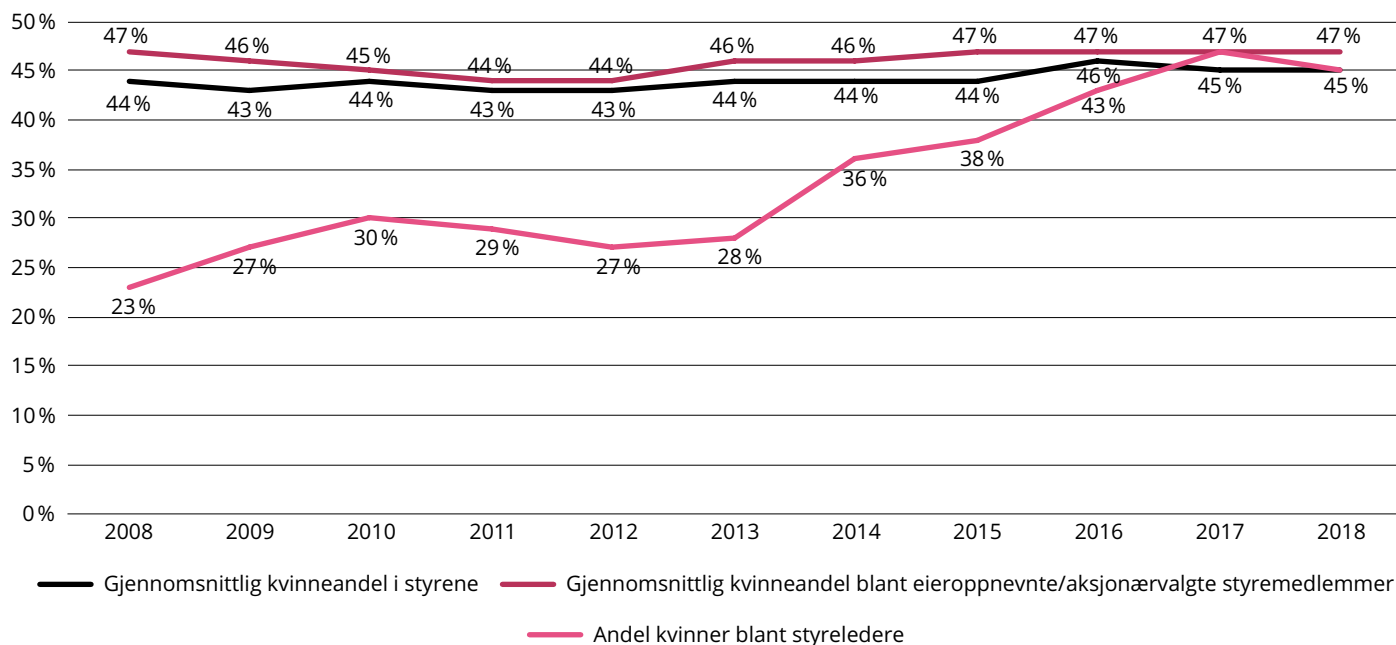
Kjønnsfordeling blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer pr. 31. mars 2018

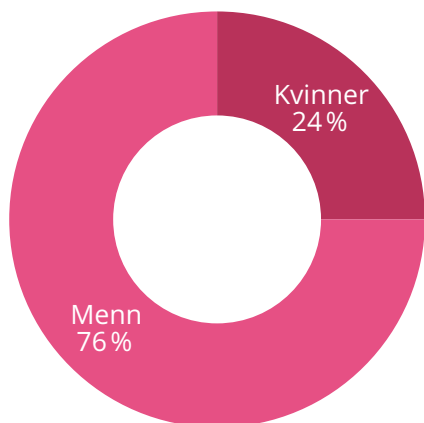
Kjønnsfordeling blant styreledere pr. 31. mars 2018

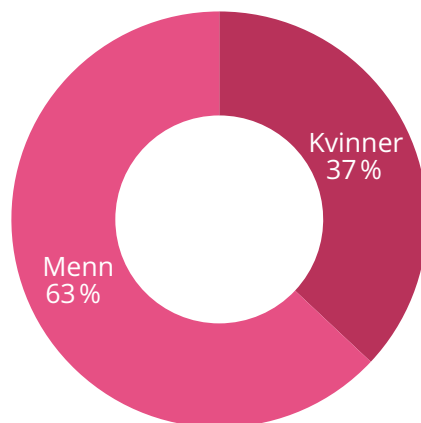
Kvinneandel i styrene pr. 31. mars 2008–2018

Kjønnsfordeling blant administrerende direktører ved utgangen av 2017

Kjønnsfordeling i konsernledelsen/selskapets ledergruppe ved utgangen av 2017

fold i selskapene og for å legge til rette for flere kvinnelige toppledere. På side 31 og 130 fremgår kjønnsfordelingen i ledelsen blant selskapene.

Virksomhetens evne til å nå mål antas å påvirkes av at medarbeidere forstår målene og har evne og insentiver til å arbeide mot disse. Statens forventninger på lederlønnsområdet fremgår av Statens retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. Retningslinjene angir hvilke forhold staten som eier vil legge vekt på i sin stemmegivning når styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte behandles på selskapets generalforsamling eller foretaksmøte. Retningslinjene reflekterer også statens holdning til lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i selskaper der dette ikke er egen sak på generalforsamling/foretaksmøte. Retningslinjene endrer ikke selskapslovgivningens regulering av styrets ansvar eller rollefordelingene mellom generalforsamling og styre eller mellom styre og daglig leder. Statens retningslinjer ligger på www.eierskap.no. Styrets lederlønnserklæring er en egen sak til behandling på generalforsamling/foretaksmøte i de fleste selskapene med statlig eierandel. På side 129 fremgår samlet godtgjørelse i 2017 til administrerende direktør i selskapene.

Eksempler på spørsmål som ofte inngår i eierdialogen knyttet til virksomhetsstyring er:

- Hvilke mål, finansielle og andre, er mest vesentlig for selskapet, og hvordan måles og følges disse opp?
- Hvordan oppnår selskapet innsikt i indikatorer, rammebetingelser og interesser som er mest avgjørende for (verdi)utviklingen i selskapet?
- Hvilke tiltak gjør selskapet for å nå målene?
- Hvordan følger styret opp selskapets strategi og implementeringen av den?
- Hvordan arbeider selskapet med å forvalte ressursene, herunder finansielle, realkapital og humankapital, inkludert mangfold og talentutvikling?
- Hvordan arbeider styret for å forstå hvordan ny teknologi påvirker selskapet og selskapets bransje?
- Hvordan arbeider selskapet med innovasjon for å møte muligheter og trusler?
- Har selskapet en strategi eller etablert særskilte tiltak eller mål for å bedre kjønnsbalansen blant ledere?
- Dersom ledelsen har variabel avlønning: hvordan sørger styret for at det er samsvar mellom kriterier for bonus og selskapets mål?

I tillegg til eierdialogen staten har med hvert enkelt selskap, avholder departementene faste arrangementer og møter med bredere selskapsdeltakelse. Dette inkluderer NFDs årlige eierskapskonferanse hvor formålet er å sette eierskap generelt

og statlig eierskap spesielt på agendaen. I 2017 var «Konkurranseskraft og statens eierskapsutøvelse» tema. Deltakere på konferansen er bl.a. styreledere og administrerende direktører i selskaper med statlig eierandel samt andre sentrale personer i norsk næringsliv og eiermiljøer. Helse- og omsorgsdepartementet avholder felles møter med styreleder, administrerende direktør og øvrig ledelse i alle helseforetakene hver tertial. Det avholdes også særskilte møter om aktuelle tema. NFD inviterte bl.a. styrelederne i selskaper hvor statens eierskap forvaltes av departementet og styreleder i Kommunalbanken til et eget møte i 2017 om selskapenes arbeid med mål og strategier, herunder innenfor mangfold og likestilling.

Effektiv kapitalstruktur og utbytte

Selskapets styre og øvrig ledelse forvalter eiernes kapital. Selskapets evne til å drive effektivt og til å allokere kapitalen på en hensiktsmessig måte er avgjørende for verdiskapingen. Hvert selskap bør ha en kapitalstruktur som bidrar til langsiktig verdiskaping, effektiv måloppnåelse og lavest mulig kapitalkostnad. Kapitalstrukturen bør tilpasses selskapets mål, strategi og risikoprofil. En høy egenkapitalandel bidrar til å redusere selskapets økonomiske risiko, men samtidig vil en for høy egenkapitalandel kunne øke risikoen for ulønnsomme investeringer og lav ressursutnyttelse. Styret har et overordnet ansvar for å følge opp kapitalstrukturen.

Det sentrale hensynet i statens forretningsmessige eierskap (selskaper i kategori 1-3) er høyest mulig avkastning over tid for staten som eier. Avkastningen er summen av verdiutviklingen i selskapets egenkapital og direkteavkastning i form av utbytter og eventuelt tilbakekjøp av aksjer med påfølgende sletting.

Som en del av eierskapsutøvelsen vurderer staten selskapenes kapitalisering og utarbeider avkastningsmål (referanseavkastning) og utbytteforventninger for hvert selskap i kategori 1-3. Statens avkastningsmål og langsiktige utbytteforventninger settes i utgangspunktet for en periode på tre til fem år, og inngår i eieroppfølgingen bl.a. i diskusjoner om verdiutvikling, resultatutvikling og kapitalstruktur. Staten som eier utarbeider i tillegg årlige utbytteforventninger, som formidles til styrene i forkant av at styrene ferdigbehandler sitt utbytteforslag til generalforsamling eller foretaksmøte. Faktorer som inngår i statens vurderinger er bl.a. selskapets investeringshistorikk, investeringsmuligheter, vekstplaner, inntjenings- og avkastningsutsikter, likviditet og kapitalkostnad.

Staten som eier setter som regel ikke avkastningsmål for selskapene i kategori 4, der staten har sektorpolitiske mål med eierskapet. Mange av disse selskapene er avhengig av tilskudd fra staten og følger

da bevilgningsreglementet. Staten som eier forventer effektiv drift i selskaper i kategori 4 og følger opp dette i eierdialogen.

I 2017 reviderte NFD avkastningsmålene for samtlige selskaper i kategori 1-3 i departementets portefølje.

Bærekraft og samfunnsansvar integrert i virksomheten

Som eier er staten opptatt av god ressursutnyttelse og at selskapene utvikler dets verdier over tid. Bærekraftig ressursforvaltning basert på langsiktighet i beslutningene støtter opp under dette. Det innebærer bl.a. å forstå påvirkningen selskapet har på samfunn og miljø, og motsatt. Evne til å være i forkant av endringer i selskapets omgivelser og interesser, og innrette strategien deretter, kan bidra til å utvikle selskapets verdier. Arbeid med bærekraft og samfunnsansvar bør være en integrert del av selskapets virksomhet og derfor bidra til å påvirke selskapets mål, posisjonering og strategi.

Når staten som eier stiller forventninger til selskapenes arbeid med samfunnsansvar er det både fordi staten mener dette bidrar til å ivareta statens aksjonærverdier og fordi selskaper med statlig eierandel skal opptre etisk forsvarlig. Staten forventer at selskapene med statlig eierandel arbeider målrettet for å ivareta sitt samfunnsansvar. Dette skal støtte opp under den forretningsmessige utviklingen. Samfunnsansvar omfatter ansvaret selskapene forventes å påta seg for mennesker, samfunn og klima og miljø som påvirkes av virksomheten. Staten forventer at arbeidet med samfunnsansvar er forankret i selskapenes styrer og at de rapporterer på vesentlige områder i sin årlige beretning.

Bærekraft og samfunnsansvar er integrert i statens eieroppfølging. Statens forventninger til samfunnsansvar kommuniseres og følges opp i dialogen med selskapene, i et årlig møte om samfunnsansvar og/eller i kvartalsmøter eller ved annen kontakt etter behov og aktualitet.

Eierdialogen tilpasses hvert selskap, slik at den skal bli mest mulig relevant ut fra selskapets egenart, risiko og virksomhet. I eierdialogen om samfunnsansvar er staten bl.a. opptatt av at selskapene reddegjør for hva de anser som vesentlige risiko- og mulighetsområder, inkludert områder staten har forventninger på.

I forkant av møter der bærekraft og samfunnsansvar er tema, vurderer staten for hvert selskap hva som er vesentlig å drøfte. Temaer som tas opp kan variere mellom selskaper og over tid, basert på en vurdering av hva som er vesentlig og aktuelt. Informasjonsgrunnlaget før møtene er bl.a. statens forventninger, informasjon fra tidligere møter der samfunnsansvar har vært tema, selskapets årsrapport/bærekraftrapport, nettsider, innspill fra råd-

© DNB

givere og eventuell annen informasjon. Staten er særlig opptatt av hvilke retningslinjer, systemer og tiltak selskapene har iverksatt på områder innenfor samfunnsansvar som de mener er vesentlige. Staten er videre opptatt av hvordan styret involveres i og arbeider med samfunnsansvar, i tillegg til hvordan selskapene rapporterer om vesentlige forhold.

Relevante temaer i eierdialogen knyttet til samfunnsansvar kan omfatte følgende:

- Hvordan er arbeidet med samfunnsansvar organisert i virksomheten?
- Hva er styrets rolle i identifisering, håndtering og oppfølging av samfunnsansvar?
- På hvilken måte definerer selskapet mål og oppfølgingsplaner for de mest vesentlige temaene innenfor samfunnsansvar?
- Har selskapet en forståelse av hva som er den største risikoen knyttet til endringer i klima og klimareguleringer?
- Hva slags interessentdialog har selskapet på menneskerettighetsområdet?
- Har selskapet retningslinjer og tiltak for å redusere risikoen for korrupsjon?

NFD har i 2017 gjennomført møter med hvert av selskapene med statlig eierandel med samfunnsansvar som tema. Temaene i disse møtene varierer etter hva som er mest vesentlig for selskapenes virksomhet. Oppfølging av forventningene knyttet til likestilling og mangfold ble tatt opp i samfunnsansvarsmøtene for alle selskapene.

NFD fikk i 2016 revisjons- og rådgivings-selskapet PwC til å utarbeide en rapport med en gjennomgang av relevant korrupsjonsregelverk, anbefaling om beste praksis antikorrupsjonsprogram og eieroppfølging. Denne rapporten er tilgjengelig på www.eierskap.no og ble oversendt til sty-

rene i alle selskaper der NFD forvalter eierskapet og er sendt til øvrige departementer som forvalter statlig eierskap. Som oppfølging ble det i 2017 og begynnelsen av 2018 avholdt egne møter om antikorrupsjon med alle selskaper der NFD forvalter eierskapet.

NFD og fem andre departementer fikk i 2016/2017 rådgivings-selskapet Trucost til å kartlegge og vurdere hvordan 37 selskaper med statlig eierandel følger opp regjeringens forventninger på klima- og miljøområdet, og derigjennom hvordan staten som eier er eksponert for klimarelatert risiko gjennom det direkte statlige eierskapet. Rapporten ble ferdig juni 2017 og er tilgjengelig på www.eierskap.no.

I 2017 ble det avholdt to møter i Kompetanseforum der ulike frivillige organisasjoner og departementer som håndterer statens eierskap deltok. Tema for møtene i 2017 var FNs bærekraftsmål og åpenhet om skatt og pengestrømmer.

Ovennevnte arbeid og arrangementer har hatt til hensikt å øke staten som eiers kompetanse på bærekraftområdet.

For å få en indikasjon på om selskapene følger opp enkelte av statens forventninger på bærekraftområdet, fremgår svarene på noen spørsmål som er stilt til selskapene på side 131. Spørsmålenes relevans og selskapenes tolkning av disse kan variere mellom selskapene. Styret har ansvaret for å vurdere hvordan forventningene best kan følges opp og for at disse operasjonaliseres og rapporteres på en hensiktsmessig måte. Hvis selskapene av ulike grunner avviker fra statens forventninger, forventer staten at de forklarer dette («følg eller forklar»-prinsippet). Begrunnelsen for eventuelle avvik fra forventningene fremgår ikke, og svarene bør derfor tolkes med varsomhet.

Selskapene har mulighet til å peke på

særskilte områder innenfor bærekraft og samfunnsansvar som de har arbeidet med i 2017 under selskapsomtalen fra side 41.

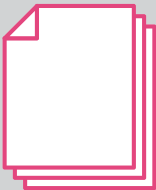
Åpenhet og relevant rapportering

Tilgang til relevant informasjon om et selskap er en sentral forutsetning for god eierskapsutøvelse. Det kan videre være vesentlig for bl.a. tilgangen på kapital og legitimitet blant interessenter og allmenheten. Relevant informasjon til rett tid gjør det mulig for staten løpende å vurdere selskapenes virksomhet, resultater, utvikling, risikoeksponering og strategi- og måloppnåelse.

Staten som eier benytter bl.a. kvartalsresultater og årsberetninger, annen offentlig tilgjengelig informasjon, generalforsamling og eierdialogen for å få relevant informasjon. Statens forventninger til åpenhet og rapportering er bl.a. knyttet til områdene som er beskrevet i dette kapitlet, herunder om styret og styrets arbeid, virksomhetsstyring, kapitalstruktur og utbytte, og samfunnsansvar og bærekraft. Selskapenes oppfølging av statens forventninger vurderes løpende, men særlig i forberedelsene til generalforsamling når selskapets årsregnskap og årsberetning skal godkjennes.

En rekke faktorer kan danne grunnlaget for å forstå hvilke muligheter og risiko et selskap står overfor. For å utøve godt eierskap bør staten forstå hva som kan være relevant for en virksomhets (verdi)utvikling. Dette kan være hvordan et selskap påvirkes av globale utfordringer som befolkningsvekst, ressursknapphet, endrede råvarepriser, politisk uro og klimaendringer, til selskapets strategiske posisjon, relevant teknologiutvikling, hvilke interessenter som er vesentlige, hvilke mål styret setter og hvilke ressurser som er avgjørende.

Eierskapsutøvelse som bidrar til verdiskaping

EIERTEMA	PRINSIPPER	FORVENTNINGER
Egnet styre-sammensetting 	<p>Styresammensettingen skal kjennetegnes av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskaps egenart (prinsipp 6).</p> <p>Styret bør ha en plan for eget arbeid, arbeide aktivt med egen kompetanseutvikling og evaluere sin virksomhet (prinsipp 8).</p>	<p>Styret bør fungere som en sparringspartner for ledelsen og bidra ut over rollen som kontrollorgan. Styret bør bidra i selskapets strategiarbeid, risikohåndtering, talentutvikling og følge opp selskapets arbeid med samfunnsansvar.</p> <p>Styret bør arbeide systematisk, hensiktsmessig og legge ned tilstrekkelig innsats i vervet. Styret bør videre utvikle eget arbeid og årlig evaluere sin virksomhet og kompetanse. Staten som eier vurderer selskapets behov samt styrets prestasjoner og gjør endringer i styret ut fra dette. Godtgjørelse til styret skal bidra til riktig og god kompetanse i styret og reflektere styrets ansvar og arbeidsmengde, samt være moderat.</p>
God virksomhetsstyring 	<p>Eierbeslutninger og vedtak skal foregå på generalforsamling (prinsipp 3).</p> <p>Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet og skal herunder ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse på vegne av eierne (prinsipp 7).</p> <p>Styret er ansvarlig for å utarbeide klare mål og strategier for selskapet innenfor rammen av vedtektene, staten stiller forventninger til selskapets resultater (prinsipp 4).</p> <p>Lønns- og insentivordninger bør utformes slik at de fremmer verdiskapingen i selskapet og fremstår som rimelige (prinsipp 9).</p>	<p>Saker som krever tilslutning fra eier må behandles på generalforsamlingen. Styret skal organisere virksomheten, ansette administrerende direktør og føre tilsyn med selskapets virksomhet. Styret skal også ivareta den strategiske ledelsen av og forvalte selskapet ut fra selskapets og eiernes interesser innenfor rammene satt i generalforsamlingen. Styret bør være en ressurs, diskusjonspartner og støttespiller for selskapets ledelse. Samtidig må styret kontrollere ledelsens arbeid og dermed ha en uavhengig rolle.</p> <p>Styret forventes å utarbeide klare mål og strategier for selskapet innenfor rammen av vedtektene, forvalte selskapets ressurser optimalt og fastsette selskapets risikoprofil. Styret bør rapportere på dette slik at eier kan kontrollere måloppnåelse og holde styret ansvarlig for denne. For selskaper der staten har forretningsmessige mål med eierskapet stiller staten som eier avkastnings- og utbytteforventninger. I selskaper der staten har sektorpolitiske mål med eierskapet vil staten som eier søke å utvikle tydelige resultatforventninger og resultatindikatorer.</p> <p>Personalpolitikken bør preges av inkludering og mangfold. Styret bør sørge for at selskapet har strategier og tiltak for å fremme likestilling og annet mangfold i virksomheten, herunder for hvordan den beste kompetansen kan benyttes i selskapet, inklusiv tilrettelegging for flere kvinnelig toppledere.</p> <p>Lederlønningene bør være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende. Det bør videre være sammenheng mellom avlønning og selskapets mål.</p>
Effektiv kapitalstruktur og utbytte 	<p>Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset selskapets formål og situasjon (prinsipp 5)</p>	<p>Selskapet bør ha en hensiktsmessig kapitalstruktur som legger til rette for langsiktig verdiskaping, effektiv måloppnåelse og lavest mulig kapitalkostnad. Styret har et overordnet ansvar for dette.</p> <p>Det sentrale hensynet i statens forretningsmessige eierskap er høyest mulig avkastning over tid på investert kapital. Staten som eier stiller klare forventninger til selskapene om avkastning og utbytte, og forventer at selskapene i kategori 1-3 leverer markedsmessig avkastning.</p>
Bærekraft og samfunnsansvar integrert i virksomheten 	<p>Selskapet skal arbeide målrettet for å ivareta sitt samfunnsansvar (prinsipp 10).</p>	<p>Staten som eier har generelle forventninger på samfunnsansvarsområdet og rettigheter og åpenhet og korrupsjon. Styret har ansvaret for å vurdere hvordan forventningene best kan følges opp og for at disse operasjonaliseres og rapporteres på en hensiktsmessig måte. Arbeidet med samfunnsansvar og bærekraft skal støtte opp under aksjonærværdiene.</p>
Åpenhet og relevant rapportering 	<p>Det skal være åpenhet knyttet til statens eierskapsutøvelse og selskapets virksomhet (prinsipp 2).</p> <p>Aksjeeiere skal likebehandles (prinsipp 1).</p>	<p>Staten forventer at selskapene med statlig eierandel er åpne om viktige forhold knyttet til virksomheten. Tilgang til relevant informasjon til rett tid gjør det mulig for interessenter løpende å vurdere selskapenes virksomhet, og er en sentral forutsetning for god eierskapsutøvelse.</p> <p>Selskaper som er heleid av staten og som ikke defineres som små foretak etter regnskapsloven bør tilstrebe å være like åpne som børsnoterte selskaper. Alle selskaper som er heleid av staten bør følge Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse der denne passer.</p> <p>Selskapene bør ha oppmerksomhet på ikke å forskjellsbehandle aksjeeierne, for eksempel når det gjelder deling av informasjon. Styret bør påse at selskapet har stor grad av åpenhet mot alle selskapets aksjeeiere.</p>

Key Financials

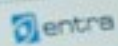
Net income
(NOKM)

Net income from property management
(NOKM)

Net asset value
(NOK)

Perspektiver på arbeidet med mål og strategier

Hege Sjø
Avdelingsdirektør i Eierskaps-
avdelingen, Nærings- og
fiskeridepartementet

Virksomheter opererer i omgivelser med stadig raskere endringer innen bl.a. teknologi, konkurransesituasjon og kundepreferanser. Regulering knyttet til for eksempel klimaendringer og miljøkrav, forbrukerbeskyttelse og personvern forsterker kompleksiteten. Når omgivelser og rammebetingelser er i rask og kontinuerlig endring, er arbeidet med å fastsette mål og strategier mer krevende, men kanskje viktigere, enn noen gang.

Målet med statens eieroppfølging er å bidra til verdiskaping. Det er to grunner til at staten som eier er opptatt av selskaperes arbeid med mål og strategi. For det første er det grunnlaget for ressursallokering og verdiskaping. For det andre må eiere forstå hva selskapene søker å oppnå (selskapets mål), hvordan selskapet skal nå dit (strategi) og risikoen knyttet til valg, for å kunne ta gode eierbeslutninger.

Basert på erfaringer og kilder deler vi her noen observasjoner til mulig inspirasjon i arbeidet med mål- og strategiutvikling. Det er mange faktorer som avgjør hvor godt arbeidet blir. Temaene som trekkes frem her er ikke uttømmende.

Omtalen er spesielt relevant for de selskapene der statens mål med eierskapet kun er forretningsmessig. Viktigheten av en god virkelighetsforståelse, klare og kvantifiserbare mål, og tydelige strategier gjelder imidlertid også for de sektorpolitiske selskapene, hvis mål er å levere på statens sektorpolitiske mål så effektivt som mulig.

Gode eierbeslutninger krever innsikt i hva selskapene vil oppnå og hvordan de skal nå dit

Å fastsette mål, risikonivå og strategier er styrets ansvar, så hvorfor er eiere også opptatt av disse problemstillingene? Ifølge økonomisk teori kan eiere og de som er

satt til å forvalte eiers verdier ha ulike interesser. Adam Smith pekte allerede i 1776 på utfordringene ved at noen skal forvalte verdier som ikke er deres egne. Finanslitteraturen har påvist såkalte agentkostnader på både teoretisk og empirisk grunnlag. Staten som eier er i likhet med andre eiere opptatt av grunnleggende problemstillinger som følger av det å overlate verdiene til andres forvaltning:

- ▶ **Hvem overlater eier ansvaret til?** Har styret ferdigheter og incentiver til å opptre i eiers interesse? Dette vurderer staten når styremedlemmer vurderes og velges.
- ▶ **Hvordan velger styret å styre, fatte beslutninger og bruke ressursene som er overlatt til deres forvaltning?** Som eier følger vi opp selskapets virksomhetsstyring.
- ▶ **Hvordan forvalter selskapene kapitalen skutt inn av eier?** I eieroppfølgingen vurderer vi selskapets kapital og gjeldsgrad samt utbytteforventninger.
- ▶ **Har styret det samme tidsperspektivet som eier har?** Staten som eier har klare forventninger til at selskaperes arbeid med bærekraft og samfunnsansvar er integrert i virksomheten.
- ▶ **Får eier tilstrekkelig med innsikt i virksomheten som gir grunnlag for at gode eierbeslutninger kan tas?** Åpenhet og rapportering er viktig for statens selskaper fordi det påvirker befolkningens tillit til selskapene og gir staten som eier grunnlag for å kunne fatte eierbeslutninger.

Økonomisk teori og erfaring indikerer at når eiere holder styret ansvarlig, og bidrar til at eiere og selskap har felles interesser, skapes høyere verdier. Staten som eier styrer gjennom å sette konkrete forventninger¹ og følge disse opp. I dialog med styret formidles mål for langsiktig avkastning og utbytte, og forventninger til bl.a. rapportering, virksomhetsstyring og bærekraftig virksomhet.

¹ Se kapittel åtte i eierskapsmeldingen, Meld. St. 27 (2013–2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap, og kortversjon på side 34 i dette dokumentet.

På basis av grundige vurderinger tar staten beslutninger om salg av aksjer, avkastningsmål, hvor mye kapital selskapet skal ha til rådighet og utbyttensnivå. I tillegg vurderes det hvordan styret møter forventningene staten har som eier.

For å fatte gode beslutninger må staten som eier forstå hva som påvirker selskapets verdiskaping, som for eksempel makrofaktorer, tilbud og etterspørsel, vekst, innovasjon og disrupsjon, fremtidige konstantstrømmer, inntekter, kostnader og investeringsnivå, og hvilke muligheter og trusler selskapet står overfor.

Mål gir retning og grunnlag for prioriteringer

I de forretningsmessige selskapene er det overordnede målet for staten som eier å oppnå høyest mulig avkastning på investert kapital over tid. I de andre selskapene skal de sektorpolitiske målsettingene nås mest mulig effektivt. Selskapets mål danner grunnlaget for styrets beslutninger, prioriteringer og investeringer. Verdiskaping og forrentning av eiers kapital bør være førende når de forretningsmessige selskapene etablerer sitt målhierarki. Et godt formulert mål for virksomheten bør brytes ned til mer detaljerte mål og prestasjonsindikatorer i organisasjonen.

I tillegg til å gi selskapet retning, viser undersøkelser at medarbeidere i stor grad motiveres og yter bedre når selskap har uttrykt en hensikt (*purpose*) med virksomheten og arbeider mot en strategisk ønsket posisjon. En hensikt beskriver gjerne hvilket behov selskapet skal dekke eller hvilken nytte det gir for eksempel for selskapets viktigste kundegruppe.²

Strategien leder veien til ønsket fremtidig posisjon og mål

Med strategi mens her hvordan selskapet uttrykker hva som skal til for å nå målet.

Når målet for eier er høyest mulig avkastning innebærer det et ønske om og aksept for at selskapet tar risiko. Hvordan styret reflekterer over hva som er det ret-

² Se for eksempel: *A business case for purpose*, EY, Harvard Business Review.

te risikonivået er avgjørende for eieres tillit og bør være førende for hvilke strategier selskapet velger. Den typen strategisk risiko som er kilde til avkastning og verdiøkning er bl.a. knyttet til investeringer og innovasjon. En annen type risiko er risiko som kan reduseres gjennom strukturert arbeid, som for eksempel driftsfeil, tillitsbrudd, regelverksbrudd og brudd på interne retningslinjer.

De fleste virksomheter står overfor økt eksternt press og raskere endringer, drevet frem av faktorer som teknologi, økt konkurranse, endrede kundebehov og regulering. Endringene kan ses på som trusler, men er i mange tilfeller en katalysator for innovasjon.

Selskapene med statlig eierandel er typisk det litteraturen kaller *incumbents*; etablerte bedrifter som har hatt sentrale markedsposisjoner over tid. Flere har tidligere vært monopoler. For denne type selskaper kan det være enda mer krevende å møte endringer og gjennomføre omstillinger. Ifølge McKinsey³ kan dette skyldes at:

- Etablerte selskaper sjeldnere ser endringene komme.
- Kultur og ledelse favoriserer gjerne det etablerte – innovasjon utfordrer det gjeldende tankesettet og etablerte maktstrukturer.
- Ledelsen er lojale til tidligere strategier (*vested interest*).
- Innovasjon og nye produkter kan innebære kannibalisering av deler av etablert virksomhet.

I en verden med mindre forutsigbarhet er det gjerne flere spørsmål enn svar, og staten som eier forventer ikke at styrene kan forutsi fremtiden. Det som forventes er refleksjoner rundt hva ledelsen tror er sannsynlige scenarier for det markedet selskapet opererer i. Hvilket fremtidsbilde ledelsen satser på kan være mer relevant for eiere å forstå enn detaljerte operative planer.

Det spås at produkter og markeder vil dø i større fart enn tidligere, enten fordi det ikke lenger er etterspørsel etter det eller fordi andre kan levere det billigere og/eller bedre. Et strategisk valg kan da være

å prøve å skape nye varer og tjenester eller finne nye markeder å operere i. Dette vil igjen ofte kunne innebære høy risiko og store investeringer på områder som etablerte selskaper ikke nødvendigvis har forutsetninger for. Nye strategier bør ta utgangspunkt i et framtidsscenario som beskriver en attraktiv posisjon i et marked og som bygger på selskapets konkurransefortrinn.

Riktig virkelighetsforståelse som utgangspunkt for mål og strategi

For at selskaper skal lykkes i en tid preget av raske endringer, antar vi at det er viktig at de forstår sine omgivelser og interessenter. Det er grunn til å tro at dialogen med medarbeidere, kunder, leverandører og andre som påvirker selskapers evne til å nå sine mål, blir enda viktigere for å raskt kunne tilpasse virksomheten til nye rammebetingelser.⁴ Tradisjonelt har selskaper gjerne sett på konkurrenter i et nullsumspill, der det oppstår en slags fiendtlig relasjon mellom selskapene. Den nye nettverksøkonomien, som et eksempel, skaper derimot verdifulle samarbeidsmuligheter og allianser som krever en annen form for interaksjon mellom selskaper og deres interessenter. Tillit fra kunder og samfunnet forøvrig har blitt et avgjørende konkurransekriterium i de fleste bransjer, noe som er spesielt synlig i nettverksøkonomien der globale selskaper utelukkende overlever på grunnlag av tillit og kunders tilbakemeldinger. Kunderangeringer og utveksling av erfaringer på sosiale media påvirker også etterspørselen i bransjer som er mindre konsumentrettet.

En studie⁵ som undersøkte selskaper i krise, rapporterte om en rekke fellestrekk. Mellom annet manglet styrene rett kompetanse og ble ansett som «risikoblind». Andre trekk var at virksomhetene hadde vokst seg uoversiktlig komplekse, ledelsen hadde insentiver på kryss av eiernes interesser og at de som var ansvarlig for risiko møtte et «glasstak» som gjorde at deres vurderinger ikke ble hensyntatt av ledelsen. En oppfølgingsstudie⁶ viste at selskaper som ble betegnet som motstandsdyktige og mindre utsatt for å havne i krise hadde følgende egenskaper: en eksepsjo-

nelt god «radar» som ga riktig virkelighetsforståelse, sterke relasjoner til interne og eksterne interessenter, organisasjonsform som muliggjorde raske reaksjoner, og at selskapene hadde diversifiserte ressurser med mangfoldig kompetanse og tankesett.

Å forstå muligheter, utfordringer og virksomhetens ståsted krever ny innsikt og nye data.

Staten som eier er interessert i å forstå hvordan styrene arbeider med dette og hvordan dette arbeidet organiseres i virksomhetene. I dialogen med selskapene ønsker vi for eksempel svar på følgende:

- Hvordan fanges relevante endringer som påvirker selskapene opp?
- Hvordan er arbeidet med forretningsanalyse organisert?
- Hvordan innhentes, forstås og integreres informasjon i drift og strategi?
- Hvordan får selskapene innsikt i interessentenes perspektiver?

Oppsummerende refleksjoner

Målet med statens eieroppfølging er å bidra til økte verdier. For å fatte gode beslutninger må staten som eier forstå hva som påvirker selskapets verdiskaping. Dette forutsetter bl.a. at vi har innsikt i virksomhetenes strategi, mål, risikonivå og ressursallokering – samt hvordan selskapene fastsatte disse.

Våre erfaringer tilsier at en god virkelighetsforståelse er en forutsetning for å kunne sette gode mål og riktig strategi. Hvordan ledelsen arbeider med å forstå sine omgivelser og å fastsette mål og strategier er trolig viktigere og mer krevende enn noen gang, uavhengig av eier. Likevel kan enkelte av selskapene hvor staten er hel- eller del-eier stå overfor større utfordringer enn andre selskaper som følge av at de etablerte virksomheter med tidligere sentrale markedsposisjoner. Felles for alle selskaper er at vi tror at en god forståelse av, og aktiv dialog med, selskapenes interessenter, herunder eiere, vil påvirke selskapenes evne til å nå sine mål i en positiv retning.

Fra side 29 til 34 skriver vi mer om hvilken dialog staten som eier ønsker å ha med selskapene om deres arbeid med mål, strategi og virksomhetsstyring for øvrig.

³ An incumbent's guide to digital disruption McKinsey Quarterly May 2016 og «Patterns of disruption: Anticipating disruptive strategies in a world of unicorns, black swans, and exponentials», Deloitte Insights, november, 2015.

⁴ Se for eksempel: *Too many boards ask the wrong questions*, Financial Times 23.2.2018 av Peter Montagnon.

⁵ «Roads to Ruin», Cass Business School/Airmic/Reputability, 2011.

⁶ «Roads to Resilience», Airmic, 2014.

KATEGORI 1

Forretningsmessige mål

I denne kategorien inngår selskaper der staten kun har forretningsmessige mål med eierskapet. Eierskapsforvaltningen av selskapene i denne kategorien har som eneste formål å maksimere verdiene av statens investeringer, bl.a. gjennom å bidra til en god forretningsmessig utvikling av selskapene. Hvorvidt staten bør forbli eier i disse selskapene er gjenstand for løpende forretningsmessige vurderinger. Staten har forventninger til resultat og avkastning ut fra selskapenes risikoprofil. Selskapene opererer i markeder med andre kommersielle aktører.

Ambita AS	42
Baneservice AS	43
Entra ASA	44
Flytoget AS	45
Mesta AS	46
SAS AB	47
Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS	48

Administrerende direktør:
Stig W. Seljeseth

Styre: Toril Nag (leder),
Ingeborg Moen Borgerud
(nestleder), Anders Roger
Øynes, Eli Cathrine Disch,
Gunnar Sellæg, Tore Torvildsen*,
Mona Andreassen*
(* valgt av de ansatte)

Revisor: EY AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.ambita.com

Ambita AS er et teknologiselskap som leverer digitaliseringsløsninger for eiendomsmarkedet. Ambita ble grunnlagt i 1987 med et samfunnsoppdrag om å digitalisere eiendomsinformasjon i Norge. Ambita har aksjemajoritet i Boligmappa.no og i oppstartsselskapet Alva Technologies.

Løsninger fra Ambita inngår i dag i de fleste boligsalgprosesser i Norge. En rekke eiendomsmeglere benytter Ambitas tjenester når de bestiller sine meglerpakker til boligsalget. Banker og kredittinstitusjoner validerer sine kunders identiteter basert på eiendomsdata fra Ambita. Boliglån blir innvilget og eiendommer blir tinglyst umiddelbart med hjelp av eTinglysing levert av Ambita. Ambita har spesialisert seg på eiendomsdata, komplekse integrasjoner og åpne plattformer.

Selskapet har vært heleid av staten siden 1992, og ble konkurranseutsatt i 2014. Selskapet endret da navn fra Norsk Eiendomsinformasjon til Ambita. Ambita har hovedkontor i Oslo og utviklingsavdeling i Bergen.

Målet med statens eierskap i Ambita er kun forretningsmessig. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

I 2017 introduserte Ambita kunstig intelligens og maskinlæring i sine nye løsninger for meglerbransjen. Dette er teknologi som forenkler boligsalget, automatiserer prosesser og frigjør tid. En annen milepæl

var at Ambita lanserte ny versjon av InfoLand, som er en handelsportal for eiendomsinformasjon. Ambita har hatt ansvaret for drift, vedlikehold og videreutvikling av tinglysingsystemet for fast eiendom siden 1989. Oppgaven ble avsluttet i 2017 da statens nye utviklede tinglysingsystem ble tatt i bruk.

Bærekraft og samfunnsansvar

Samfunnsansvar er en integrert del av Ambitas operasjonelle virksomhet. Ved å digitalisere prosesser i eiendomsmarkedet, leverer selskapet et viktig bidrag til at Norge i dag har et transparent og oversiktlig eiendomsmarked. Ambita gjennomfører hvert år EcoVadis' leverandøranalyse vedrørende bærekraft og samfunnsansvar, og har resultater som viser høy standard og Ambita er der rangert blant de 30 pst. beste respondentene. Ambita besluttet i 2017 å bli medlem av FNs Global Compact som støtter opp om ti identifiserte prinsipper for bærekraftig utvikling innen kategoriene miljø, menneskerettigheter, arbeidsliv og korrupsjonsbekjempelse.

Økonomisk utvikling

Den økonomiske utviklingen i selskapet er stabil med jevn vekst på tvers av selskapets satsningsområder. Konsernet har hatt en vekst i driftsinntekter fra 331,9 mill. kroner i 2016 til 367,7 mill. kroner i 2017 og leverte et positivt driftsresultat på 5,9 mill. kroner i 2017. Det har vært god omsetningsvekst gjennom handelsportalen InfoLand.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	367,7	332,0
Driftskostnader	361,8	323,0
Brutto driftsresultat (EBITDA)	21,4	23,2
Driftsresultat (EBIT)	5,9	9,3
Netto finansposter	0,9	1,1
Resultat før skatt	6,8	10,3
Skattekostnad	2,9	2,2
Minoritetsinteresser	-1,8	-2,9
Resultat etter skatt og minoritet	5,8	11,0

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	68,8	50,1
Omløpsmidler	108,2	120,0
Sum eiendeler	177,0	170,0

Egenkapital	100,0	96,0
Minoritetsinteresser	5,3	1,9
Sum egenkapital	105,3	97,9
Avsetning til forpliktelser	-	0,0
Rentebærende gjeld	1,0	2,5
Rentefri gjeld	70,7	69,7
Sum gjeld og forpliktelser	71,7	72,3
Sum egenkapital og gjeld	177,0	170,0

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	22,3	22,6
Investeringsaktiviteter	-32,9	-18,3
Finansieringsaktiviteter	0,4	-0,6
Endring betalingsmidler	-10,2	3,7

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	106,0	100,0
Brutto driftsmargin (EBITDA)	6 %	7 %
Driftsmargin (EBIT)	2 %	3 %
Egenkapitalandel	59 %	58 %
Egenkapitalrentabilitet	6 %	12 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	32 %	26 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	7 %	11 %

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	1,5	3,2
Utbytteandel	26 %	29 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	38 %	43 %
Utbytte til staten	1,5	3,2

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	79	72
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	57 %	57 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	60 %	60 %

Administrerende direktør:
Ingvild Storås

Styre: Thor Svegård (leder),
Cecilia Elizabeth Rudolfsson,
Ann Pedersen, Christel Borge,
Ole Christian Rognlien*, Harald
Vaagaasar Nikolaisen, Tom
Bragen*, Ole Strøm*
(* valgt av de ansatte)

Revisor: BDO AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.baneservice.no

Baneservice AS ble skilt ut fra Jernbaneverket (nå Bane NOR) 1. januar 2005. Fra 1. januar 2016 ble forvaltningen overført fra Samferdselsdepartementet til Nærings- og fiskeridepartementet. Baneservice har som mål å være den ledende banetekniske entreprenøren i Norge og leverer tjenester innen vedlikehold og nyanlegg til banerelatert virksomhet.

Den norske virksomheten er organisert i morselskapet Baneservice AS og det deleide datterselskapet RailCom AS (57 pst.). I Sverige er konsernet representert gjennom det heleide datterselskapet Baneservice Skandinavia AB som leverer skiftetjenester på godsterminaler. Konsernets hovedkontor er på Lysaker i Bærum. Konsernets største kunde er Bane NOR. Baneservice AS og RailCom AS utfører også oppdrag for Sporveien AS, og er underentreprenør for andre større hovedentreprenører som opererer innenfor banemarkedet i Norge. I Sverige er Göteborg Hamn største kunde.

Målet med statens eierskap i Baneservice er kun forretningsmessig. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

Kontrakten «JBT Rive og reetablere» på Follobanen for Bane NOR var det største enkeltprosjektet i 2017. Arbeidene startet i januar 2016. Kontrakten er en utførelsesentreprise på om lag 220 mill. kroner og varer fram til høsten 2019. I mars 2017 ble selskapet tildelt kontrakten om første samspillfase i forbindelse med totalentreprisen for elektrifisering av Trønder- og Meråkerbanen. Første fase av samspillskontrakten ble gjennomført i 2017. Totalentreprisen, som er på vel en milliard kroner, er utsatt inntil videre som følge av manglede budsjettmidler for 2018. I januar 2018 ble Baneservice tildelt kon-

trakt om ballastrensing for Bane NOR for perioden 2018–2020 med kontraktssum på 386 mill. kroner.

Bærekraft og samfunnsansvar

Konsernets retningslinjer for arbeid med samfunnsansvar beskriver hvordan virksomheten arbeider innenfor områdene menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø/klima og arbeidet mot korrupsjon. Som en del av samfunnsansvaret inngår også konsernets etiske regelverk, inkludert rutine for varsling av kritikkverdige forhold. Høsten 2017 startet arbeidet med å etablere en ny miljøstrategi for konsernet som vil bli implementert i 2018. Det er også tiltak i gang for å sertifisere morselskapet som miljøfyrtårn. Konsernet vil fortsette satsingen på lærlinger som et tiltak for å videreutvikle og styrke bransjen.

Økonomisk utvikling

Konsernets omsetning i 2017 var 743 mill. kroner (mot 828 mill. kroner i 2016) og resultat før skatt var 43 mill. kroner (mot 86 mill. kroner i 2016). Omsetnings- og resultatnedgangen fra 2016 skyldes lavere markedsvolum for konsernets tjenester i 2017 innenfor jernbane. Til tross for et utfordrende marked i 2017 oppnådde konsernet et godt resultat. Effektiviseringsprosjektet, #Konkurransekraft, som ble igangsatt i 2017 med fokus på mersalg, effektiv drift og arbeidsmetodikk, har gitt god effekt. Begge datterselskapene har også opplevd krevende markedforhold i 2017, men har likevel levert gode resultater.

I mars 2017 ble den andre av to nye sporjusteringsmaskiner levert. Ordreserven ved inngangen til 2018 er høyere enn året før og utsiktene fremover vurderes som positive. Styret foreslår derfor selskapets generalforsamling et utbytte for 2017 på 13,5 mill. kroner.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	743	828
Driftskostnader	697	741
Brutto driftsresultat (EBITDA)	74,9	102
Driftsresultat (EBIT)	45,4	87,1
Netto finansposter	-2,6	-1,3
Resultat før skatt	42,7	85,8
Skattekostnad	11,0	18,7
Resultat etter skatt	25,7	68,1

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	210	148
Omløpsmidler	372	371
Sum eiendeler	581	5190

Egenkapital	231	218
Minoritetsinteresser	16,0	15,6
Sum egenkapital	247	234
Avsetning til forpliktelser	12,8	13,3
Rentebærende gjeld	128	50
Rentefri gjeld	193	222
Sum gjeld og forpliktelser	334	285
Sum egenkapital og gjeld	581	519

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	23,4	75,6
Investeringsaktiviteter	-70,8	-65,8
Finansieringsaktiviteter	25,8	13,4
Endring betalingsmidler	-21,6	23,2

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	375	284
Brutto driftsmargin (EBITDA)	10 %	12 %
Driftsmargin (EBIT)	6 %	11 %
Egenkapitalandel	43 %	45 %
Egenkapitalrentabilitet	11 %	36 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	15 %	6 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	14 %	36 %

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	13,6	12,5
Utbytteandel	53 %	18 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	24 %	30 %
Utbytte til staten	13,6	12,5

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	394	382
Andel ansatte i Norge	93 %	95 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	38 %	38 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	60 %	60 %

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 33,4 %
Selskapets nettside: www.entra.no

Entra ASA er ett av Norges ledende eiendomsselskaper og er en aktiv eier, forvalter og utvikler av kontoreiendom.

Entra ble skilt ut fra Statsbygg og etablert som eget selskap heleid av staten i 2000. Høsten 2014 ble selskapet børsnotert, og statens eierandel ble redusert til 49,7 pst. I september 2016 solgte staten aksjer gjennom et spredningssalg og eier nå 33,4 pst. av selskapets aksjer.

Ved årsskiftet eide Entra om lag 1,2 mill. kvadratmeter fordelt på 84 bygg med sentral beliggenhet nær kollektivknutepunkt i de fire største byene i Norge. Markedsverdien av eiendomsporteføljen var på om lag 40 mrd. kroner. Selskapets forretningsstrategi er å levere lønnsom vekst, være ledende på kundeopplevd kvalitet og å være miljøledende i bransjen. Entras hovedkontor ligger i Oslo. Utleiegraden i porteføljen har holdt seg stabil høy over tid og utgjorde ved årsskiftet 97 pst. Vektet gjenværende løpetid på selskapets leiekontrakter var 7,4 år ved årsskiftet.

Målet med statens eierskap i Entra er kun forretningsmessig. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

I 2017 signert Entra nye og reforhandlet kontrakter med årlig leie på totalt 269 millioner kroner (115 000 kvm). Entra har i løpet av 2017 fullført de store utviklingsprosjektene Media City Bergen (45 000 kvm) og Trondheimsporten (28 600 kvm). Entra har også fullført renoveringen av blokk 1 og blokk 3 på Kjørbo i Sandvika og startet renoveringen av blokk 2. I Trondheim har Entra startet opp to nye byggeprosjekter på Brattørkaia 16 og 17A. Entra har fortsatt å være aktive i transaksjonsmarkedet og kjøpte Skanska Commercial Developments 50 prosentandel av Sundt-

kvartalet (31 300 kvm) i Oslo. Entra er nå eneeier av eiendommen. Entra har også gjennomført salg av 14 eiendommer med beliggenhet utenfor strategiske kjerneområder i henholdsvis Kristiansand, Bodø, Oslo og Trondheim.

Bærekraft og samfunnsansvar

Entra har som mål å være miljøledende i bransjen. I 2017 fastsatte Entra en revidert og utvidet miljøstrategi som har følgende målsettinger med tilhørende tiltak: Entras eiendomsportefølge skal være klimanøytral, Entra skal påvirke og stille krav til partene selskapet samhandler med, Entra skal være en miljøleder innen eiendomsdrift, Entras prosjekter skal ha en høy grad av kvalitet og fleksibilitet og liten påvirkning på miljøet. Entra har videre nulltolerance for korrupsjon og arbeidskriminalitet i alle deler av sin virksomhet og arbeider aktivt med etikk i praksis, ansvarlige innkjøp og tett oppfølging av sine leverandører. HMS har høy prioritet og Entras mål er at ingen skal eksponeres for skade eller bli syke som et resultat av selskapets arbeidsmiljø. Entra har sterkt fokus på å opprettholde et godt arbeidsmiljø samt å sikre arbeidstakerrettigheter, kunnskapsutvikling, mangfold og likestilling. Som en stor eier og utvikler av kontoreiendom søker Entra til enhver tid å skape en god og trygg atmosfære i og rundt sine bygg.

Økonomisk utvikling

Entras leieinntekter økte med 9 pst. fra 1 899 mill. kroner i 2016 til 2 075 mill. kroner i 2017. Netto driftsinntekter var 1 913 mill. kroner (1 740) og resultat fra eiendomsdrift var 1 259 mill. kroner (1 070). Netto positive verdiendringer var 3 547 mill. kroner (2 116) og resultat før skatt var 5 030 mill. kroner (3 306). Entra utbetaler utbytte halvårlig og vil totalt betale utbytte på 4,10 kroner pr. aksje for 2017 (3,45 kroner pr. aksje i 2016).

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Leieinntekter	2 075	1 899
Vedlikehold og driftsrelaterede kostnader	-162	-159
Netto leieinntekter	1 913	1 740
Andre inntekter	285	950
Andre kostnader	-246	-927
Administrative eierkostnader	-163	-152
Andel resultat i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	244	150
Netto realiserte finansposter	-550	-572
Driftsresultat	1 483	1 190
- herav resultat fra eiendomsdrift	1 259	1 070
Verdiendring investeringseiendommer	3 460	1 991
Urealisert verdiendring finansielle instrumenter	87	125
Resultat før skatt og minoritet	5 030	3 306
Skattekostnad	-516	-584
Minoritetsinteresser	-50	-103
Resultat etter skatt og minoritet	4 464	2 619
Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	42 159	37 976
Omløpsmidler	1 071	746
Investeringseiendom holdt for salg	180	168
Sum eiendeler	43 410	38 890
Egenkapital	18 505	14 732
Minoritetsinteresser	433	392
Sum egenkapital	18 938	15 124
Avsetning til forpliktelser	5 423	5 107
Rentebærende gjeld	18 449	18 113
Rentefri gjeld	600	547
Sum gjeld og forpliktelser	24 472	23 767
Sum egenkapital og gjeld	43 410	38 890
Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	1 222	1 097
Investeringsaktiviteter	-65	-2 972
Finansieringsaktiviteter	-1 211	1 906
Endring betalingsmidler	-53	31
Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	37 387	33 237
Netto leiemargin	92 %	92 %
Driftsmargin (Resultat fra eiendomsdrift + netto finansposter / leieinntekter)	87 %	86 %
Egenkapitalandel	44 %	39 %
Egenkapitalrentabilitet	27 %	19 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	17 %	13 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	16 %	13 %
Verdier og utbytte	2017	2016
Markedsverdi ved årsslutt	22 415	15 755
Pris/bok	1,2	1,1
Sluttkurs	122,0	85,8
Utbytte for regnskapsåret	753	634
Utbytteandel	17 %	24 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	24 %	31 %
Utbytte til staten	252	212
Avkastning inklusiv utbytte siste år	46,6 %	28 %
Salgsproveny til staten	-	2 490
Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	155	166
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	33,4 %	33,4 %
Andel kvinner i styret totalt	57 %	43 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	60 %	40 %

Administrerende direktør:
 Philipp Engedal

 Styre: Rolf Gunnar Roverud (leder),
 Trygve Gjertsen, Gyrid Skalleberg
 Ingerø, Aslak Sverdrup, Lena Angela
 Nesteby*, Per Stene*, Jon E. Johansen*
 (* valgt av de ansatte)

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

 Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
 Selskapets nettside: www.flytoget.no

Flytoget AS ble stiftet i 1992 som NSB Gardermobanen AS. Da Oslo lufthavn åpnet i oktober 1998 startet driften av flytogene. Selskapet hadde 6,6 mill. passasjerer i 2017, noe som utgjør rundt 10 pst. av alle togpassasjerer i Norge. Flytoget er den viktigste bidragsyteren til Oslo lufthavns høye kollektivandel. Flytoget jobber kontinuerlig for å skape enklere reiseopplevelser for å øke verdien og attraktiviteten av tilbringertjenesten.

Målet med statens eierskap i Flytoget er kun forretningsmessig. Selskapet drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

Flytoget er svært tilfreds med å opprettholde posisjonen som førstevalget til og fra Oslo lufthavn og av at de scorer høyt på kundetilfredshet og punktlighet. I 2017 endte Flytogets kundetilfredshet på 97,2 pst. For sjette gang ble Flytoget gjennom BIs kundetilfredshetsmåling kåret til kundenes favoritt. Flytogets punktlighet endte i 2017 på 95,7 pst, en tilbakegang fra foregående år som i hovedsak skyldes svikt i infrastruktur. Jernbanereformen medfører store endringer i Flytogets rammebetingelser og Flytoget har jobbet bevisst for å forstå hvilke konsekvenser og muligheter dette medbringer.

27. april 2017 åpnet den nye terminalen, T2, på Oslo lufthavn. Den nye delen av flyplassen gir en årlig kapasitet på hele 28 mill. reisende. Flytoget har i den sammenheng oppgradert flytogterminalen med kvaliteter som vil gi de reisende en positiv reiseopplevelse og bidrar til at det oppleves som enkelt å reise med Flytoget.

I mai 2017 ble nye uniformer lansert og

alle tog, stasjonsområder og digitale flater omprofilert. Den nye logoen har et moderne uttrykk som gir klare assosiasjon til denne tjeneste som leveres ved å koble sammen tog og fly.

I 2017 reiste passasjer nummer 100 mill. med Flytoget. En milepæl som ble markert med samferdselsministeren til stede.

Bærekraft og samfunnsansvar

Flytogets virksomhet bidrar til høy kollektivandel gjennom et effektivt og miljøvennlig transportalternativ til og fra Oslo lufthavn. Å flytte flere reisende over fra bil til tog er Flytogets største samfunnsbidrag utover å levere god avkastning til staten. Selskapet engasjerer seg i utviklingen av fremtidens jernbane, arbeid for klima- og miljøbevissthet og fellesskapets innsats for å legge til rette for god utnyttelse av samfunnets ressurser. I 2017 har Flytoget fortsatt arbeidet med systematisk integrering av bærekraft og samfunnsansvar i selskapets virksomhetsstyring, strategier og handlingsplaner.

Økonomisk utvikling

Flytoget omsatte for 932 mill. kroner i 2017, mot 923 mill. kroner året før. Antall reisende over Oslo lufthavn (eks. transfer og transitt) økte med 6,3 pst. i 2017, og var en sterk bidragsyter til en 2,6 pst. passasjeroppgang for Flytoget. Resultat før skatt ble 157 mill. kroner, og resultatet etter skatt ble 119,5 mill. kroner. Dette gav en egenkapitalrentabilitet etter skatt på 16,1 pst. i 2017, mot 17 pst. året før. Egenkapitalandelen var på 51 pst. ved utgangen av 2017, mot 52 pst. året før. For regnskapsåret 2017 betaler Flytoget 119,5 mill. kroner i utbytte.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	932	923
Driftskostnader	781	755
Brutto driftsresultat (EBITDA)	299	284
Driftsresultat (EBIT)	151	167
Netto finansposter	6	3
Resultat før skatt	157	170
Skattekostnad	37	39
Resultat etter skatt	120	132

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	1 331	1 336
Omløpsmidler	78	153
Sum eiendeler	1 409	1 488

Egenkapital	717	771
Avsetning til forpliktelser	333	285
Rentebærende gjeld	0	0
Rentefri gjeld	358	432
Sum gjeld og forpliktelser	691	717
Sum egenkapital og gjeld	1 408	1 488

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	112	236
Investeringsaktiviteter	-142	-110
Finansieringsaktiviteter	-50	-181
Endring betalingsmidler	-80	-55

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	717	771
Brutto driftsmargin (EBITDA)	32 %	31 %
Driftsmargin (EBIT)	16 %	18 %
Egenkapitalandel	51 %	52 %
Egenkapitalrentabilitet	16 %	17 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	19 %	18 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	22 %	22 %

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	120	105
Utbytteandel	100 %	80 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	119 %	119 %
Utbytte til staten	120	105

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	331	366
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	38 %	29 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	25 %

Administrerende direktør:
Kurt Opseth

Styre: John Nyheim (leder),
Hilde Nordskogen, Janicke Westlie
Driveklepp, Adele Norman Pran,
Per-Olof Wedin, Jens-Petter
Hermansen*, Geir Krokå*,
Terje Dahlen* (* valgt av
de ansatte)

Revisor: KPMG AS

© Bo Mathisen

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.mesta.no

Mesta AS er Norges største entreprenørselskap innen drift og vedlikehold av vei og har virksomhet i hele landet. Selskapet leverer i tillegg andre prosjekter og tjenester relatert til vei og bane, eksempelvis tunnel- og fjellsikring, rekkverkarbeid, elektrotjenester og anleggsprosjekter. Konsernet er organisert med Mesta AS som morselskap og Mesta Sverige AB som datterselskap. Selskapet har hovedkontor på Lysaker. Selskapet ble etablert 1. januar 2003 og springer ut fra den tidligere produksjonsvirksomheten i Statens vegvesen. Siden oppstarten har Mesta gjennomført omfattende omstillinger og effektiviseringstiltak.

Målet med statens eierskap i Mesta er kun forretningsmessig. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

Mesta vant 6 av 14 utlyste driftskontrakter for Statens vegvesen i 2017 med en finansiell suksessrate på over 50 pst. Markedsandelen i drifts- og vedlikeholdsmarkedet er estimert til 45 pst., en økning fra 43 pst. i 2016. Det har vært totalt 4 personsaker med fravær i 2017 (mot 3 i 2016).

Bærekraft og samfunnsansvar

Mesta vektlegger samfunnsansvar ut over ordinære, lovpålagte krav. Selskapets verdigrunnlag, «fokus, endringsvilje, helhetsansvar og ærlighet», legger føringer for hvordan ansatte i selskapet skal oppføre seg både internt og eksternt. Selskapet har etiske retningslinjer som uttrykker selska-

pets holdninger i møte med kunder, leverandører, kollegaer og øvrige omgivelser. Mesta tar også et aktivt samfunnsansvar i hele leverandørkjeden gjennom etiske retningslinjer, integrert i selskapets kontraktsvilkår, for kjøp av varer og tjenester fra inn- og utland. Som veientreprenør har Mesta aktiviteter som bidrar til miljøbelastninger både lokalt og globalt. Mestas målsetning er å redusere virksomhetens miljøpåvirkning så mye som mulig. Utslipp fra produksjonsvirksomheten, inkludert stoffer som kan innebære miljøskader, er innenfor de krav myndighetene stiller.

Økonomisk utvikling

Mesta hadde i 2017 en omsetning på nesten 3,8 mrd. kroner (mot 3,6 mrd. kroner i 2016). Driftsresultatet for konsernet ble -19 mill. kroner (mot 137 mill. kroner i 2016). Ved utgangen av året hadde Mesta en ordresreserve på 6,8 mrd. kroner, som selskapet anser som tilfredsstillende. Mesta hadde ved utgangen av året en egenkapitalandel på 40 pst. I 2017 utgjorde netto investeringer i konsernet 57 mill. kroner. Selskapets kontantbeholdning ved utgangen av 2017 var 78 mill. kroner.

Markedsutsiktene knyttet til offentlige investeringer i infrastruktur de kommende årene er omtalt i Nasjonal transportplan (NTP). NTP tilsier økte bevilgninger til drift og vedlikehold av det statlige veinettet, samt vekst i investeringene til nye veiprojekter og jernbane. Det er sterk konkurranse i markedet for drift og vedlikehold av vei. Konkurransen knyttet til utbyggingsprosjekter i samferdselssektoren er forsterket som følge av bl.a. økt antall utenlandske aktører i markedet.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	3 765	3 608
Driftskostnader	3 784	3 471
Brutto driftsresultat (EBITDA)	100	262
Driftsresultat (EBIT)	-19	137
Netto finansposter	-3	3
Resultat før skatt	-21	139
Skattekostnad	6	72
Resultat ikke-videreført virksomhet	13	-1
Resultat etter skatt	-15	66

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	644	584
Omløpsmidler	1 083	1 251
Eiendeler ikke-videreført virksomhet	0	197
Sum eiendeler	1 726	2 032

Egenkapital	696	716
Avsetning for forpliktelser	7	90
Rentebærende gjeld	6	8
Rentefri gjeld	1 017	1 210
Gjeld ikke-videreført virksomhet	0	10
Sum gjeld og forpliktelser	1 031	1 317
Sum egenkapital og gjeld	1 726	2 032

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	8	150
Investeringsaktiviteter	-57	30
Finansieringsaktiviteter	-351	-302
Netto kontantstrøm omstilling/restrukturering	0	14
Endring betalingsmidler	-400	-108

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	702	723
Brutto driftsmargin (EBITDA)	3 %	7 %
Driftsmargin (EBIT)	0 %	4 %
Egenkapitalandel	40 %	35 %
Egenkapitalrentabilitet	-2 %	8 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	16 %	20 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	-2 %	17 %

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	0	350
Utbytteandel	0 %	531 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	135 %	135 %
Utbytte til staten	0	350

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	1 420	1 334
Andel ansatte i Norge	99 %	99 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	38 %	33 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	60 %	50 %

Konsernsjef: Rickard Gustafson
 Styre: Fritz Henrik Schur (leder),
 Jacob Wallenberg (nestleder),
 Dag Mejdell (andre nestleder), Monica
 Caneman, Sanna Suvanto-Harsaae,
 Lars-Johan Jarnheimer, Berit Svendsen,
 Carsten Dilling, Cecilia Van Der Meulen*,
 Endre Røros*, Janne Wegeberg*
 (* valgt av de ansatte)
 Revisor: PricewaterhouseCoopers AB

© Knut Løvsundhagen/SAS AB

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 9,88 %
 Selskapets nettside: www.sasgroup.net

SAS AB er et av Skandinavias ledende flyselskap. Selskapets visjon er å gjøre livet enklere for de som reiser ofte i Skandinavia, og selskapet tilbyr sømløse, konkurransedyktige flyreiser for reisende til, fra og innenfor Skandinavia, både for forretningsreisende og de som reiser privat. Selskapet er en del av den globale luftfartsalliansen Star Alliance. I regnskapsåret 2016/2017 fløy selskapet 30 mill. passasjerer til 123 destinasjoner. SAS har hovedkontor i Stockholm og er børsnotert i Sverige, Norge og Danmark.

Målet med statens eierskap i SAS er kun forretningsmessig. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

SAS gjennomførte i november 2017 en egenkapitalemisjon på 1,3 mrd. svenske kroner. Den norske stat deltok ikke i emisjonen og reduserte dermed eierandelen sin til 9,88 pst. Kapitalen fra emisjonen ble bl.a. brukt til å innløse preferanseaksjer i begynnelsen av 2018.

SAS har utvidet sitt kostnadsreduksjonprogram, og målet er å realisere årlige besparelser på 3 mrd. svenske kroner innen 2020. SAS besluttet å åpne nye baser i London og Malaga. Den første flygingen fra basen i London fant sted i desember 2017 mens flyvinger fra Malaga-basen vil starte våren 2018.

SAS solgte i 2017 det danske regionale flyselskapet Cimber samt elleve CRJ900-fly til CityJet.

Nye treårige kollektivavtaler ble inngått med fagforeningene i de tre skandinaviske landene.

Eurobonus feiret 25 års jubileum og nådde fem millioner medlemmer.

Bærekraft og samfunnsansvar

SAS har som ambisjon at de produktene og tjenestene de tilbyr vil muliggjøre bærekraftig samfunnsutvikling globalt, med bl.a. minst mulig påvirkning på klima og miljø. Selskapet har som mål å innen 2020 redusere CO₂-utslipp med 20 pst. pr. passasjerkilometer og å redusere støynivået med 15 pst. sammenlignet med 2010 samt å regelmessig benytte biobrensel på sine fly.

I løpet av regnskapsåret ble elleve fly av typen A320neo, med 18 pst. lavere drivstofforbruk enn forgjengeren, tatt i bruk. Dette var med å bidra til at selskapets CO₂-utslipp pr. passasjerkilometer ble redusert med 1,7 pst. sammenlignet med foregående år. Pr. utgangen av regnskapsåret 2016/2017 er selskapets CO₂-utslipp redusert med 12,1 pst. og støynivået redusert med 11,1 pst., sammenlignet med 2010. SAS kjøpte rundt 100 tonn biobrensel i løpet av året og fortsatte å fremme kommersialisering av biodrivstoff for fly.

Økonomisk utvikling

SAS-konsernet fikk et resultat etter skatt og minoritet på 1,1 mrd. kroner for regnskapsåret 2016/2017, mot 1,3 mrd. kroner foregående regnskapsår. Normalisert resultat før skatt (justert for engangsposter) økte imidlertid med om lag 1 mrd. kroner til 2 mrd. kroner hovedsaklig drevet av økte inntekter som følge av flere reisende og av positive effekter av effektiviseringsprogrammet. Driftsinntektene for året utgjorde 41 mrd. kroner, opp fra 39 mrd. kroner i fjor.

En stadig større andel av selskapets inntekter kommer fra Eurobonusmedlemmene. Antallet medlemmer økte med 10 pst. i løpet av året til over 5 mill. medlemmer.

Egenkapitalen i konsernet økte fra 5,5 mrd. kroner til 7,9 mrd. kroner og egenkapitalandelen økte tilsvarende fra 19 pst. til 25 pst. Økningen skyldes hovedsakelig det positive resultatet for året samt revaluering av den ytelsesbaserte pensjonsordningen, delvis motvirket av utbytte på preferanseaksjene og omregningsdifferanser (valuta).

Selskapet styrket sin finansielle posisjon i løpet av året med positiv netto rentebærende gjeld (netto kontantposisjon) på 2,7 mrd. kroner ved utgangen av året, opp fra 1,1 mrd. kroner ved regnskapsårets start. Økningen er hovedsakelig drevet av den positive kontantstrømmen fra drift. Rentabiliteten på investert kapital (ROIC) for året var på 13 pst. mot 12 pst. foregående regnskapsår som også er selskapets kapitalkostnad.

SAS betaler ikke utbytte til ordinære aksjeeiere for regnskapsåret, men 350 mill. svenske kroner til eierne av preferanseaksjer.

Resultatregnskap (mill. kroner) ¹	2017	2016
Driftsinntekter	40 884	39 285
Driftskostnader	39 725	37 697
Brutto driftsresultat (EBITDA)	2 726	2 949
Driftsresultat (EBIT)	1 159	1 588
Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	938	297
Netto finansposter	-444	-460
Resultat før skatt og minoritet	1 653	1 425
Skattekostnad	552	110
Minoritetsinteresser	0	0
Resultat etter skatt og minoritet	1 101	1 315

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	19 800	17 692
Omløpsmidler	12 029	11 388
Sum eiendeler	31 829	29 080

Egenkapital	7 878	5 519
Minoritetsinteresser	0	0
Sum egenkapital	7 878	5 519
Avsetning til forpliktelser	3 737	1 916
Rentebærende gjeld	8 384	9 045
Rentefri gjeld	11 830	12 600
Sum gjeld og forpliktelser	23 951	23 562
Sum egenkapital og gjeld	31 829	29 080

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	2 342	3 647
Investeringsaktiviteter	-83	-2 603
Finansieringsaktiviteter	-1 809	-876
Endring betalingsmidler	450	167

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	16 262	14 564
Brutto driftsmargin (EBITDA)	7 %	8 %
Driftsmargin (EBIT)	3 %	4 %
Egenkapitalandel	25 %	19 %
Egenkapitalrentabilitet	16 %	22 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	11 %	6 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	15 %	13 %

Verdier og utbytte	2017	2016
Markedsverdi ved årsslutt ²	8 141	4 605
Pris/bok ²	0,0	0,8
Sluttkurs ²	21,6	13,3
Utbytte for regnskapsåret	0	0
Utbytteandel	0 %	0 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	0 %	0 %
Utbytte til staten	0	0
Avkastning inklusiv utbytte siste år ²	63 %	-42,8 %
Gjennomsnittlig avkastning siste 5 år ²	26 %	11,8 %
Salgsproveny til staten	0	132

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	10 324	10 710
Andel ansatte i Norge	27 %	28 %
Statens eierandel årsslutt	9,88 %	11,45 %
Andel kvinner i styret totalt	45 %	36 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	38 %	38 %

1 Tallene er i NOK, beregnet fra SAS' konserntall i SEK. Benyttet valutakurs er kurs ved balansedato 31. oktober 2017 NOK/SEK 97,77 for 2017 og 91,58 for 2016, og gjennomsnittskurs for perioden nov 2016-okt. 2017 NOK/SEK 95,85 for 2017 og 99,56 for 2016.

2 Hentet fra Factset.

Administrerende direktør:
Arne Gulbrand Ruud
Styre: Bjørn Skjævestad
(leder), Arne Gulbrand
Ruud (nestleder),
Benedicte H. Fossum,
Bjørn Flatland, Audur
Thorisdottir* (* valgt av de
ansatte)
Revisor: Svindal Leidland
Myhrer & Co AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 34 %
Selskapets nettside: www.veso.no

Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS (VESO) ble etablert av Norges Landbruksvitenskapelige Forskningsråd, som en del av SEFO-gruppen i 1988, og ble omdannet til eget aksjeselskap i 1991. Selskapet har to forretningsområder; distribusjon av alle typer legemidler til dyr i det norske markedet samt kliniske smitteforsøk på fisk innen vaksine utvikling, fôrutvikling og avl. Selskapet er også majoritetsseier i Brynsløkken AS, en produsent av anti-groe midler til akvakulturnæringen.

Selskapet er i dag en ledende distributør av veterinære legemidler i det norske markedet og driver ett av de ledende kliniske smittelaboratoriene for salmonider på verdensbasis. Forretningsideen er å tilby produkter og tjenester som bidrar til en god dyre- og fiskehelse, og gjennom det bidra til økt effektivitet og bærekraft innen akvakultur- og husdyrproduksjon. Distribusjon av legemidler foregår fra selskapets hovedkontor på Adamstuen i Oslo, mens smittelaboratoriet for fisk er lokalisert utenfor Namsos i Trøndelag.

Målet med statens eierskap i VESO er kun forretningsmessig. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

Selskapets omsetning på legemidler til akvakultur falt gjennom hele 2017. Fallet kom som følge av redusert bruk av legemidler til behandling av lakselus. Fallet ble delvis kompensert ved økt salg av vaksiner til fisk. Selskapet opererer i markeder hvor kundene i moderat grad påvirkes av konjunktorene ellers i samfunnet. VESO har hatt forholdsvis stabil markedsandel innen både dyrehelsesegmentet og fiskehelsesegmentet i 2017. Etterspørselen etter selskapets tjenester på Vikan har vært god gjennom hele 2017, og viktigheten av

laboratoriet for norsk oppdrettsnæring viser seg gjennom forsøk som gjennomføres og produkter som utvikles med utgangspunkt i forsøkene. Utviklingen i Brynsløkken AS har etter at VESO overtok majoriteten i selskapet vært meget positiv og det forventes ytterligere vekst i 2018.

VESO har fra 1. januar 2018 overtatt 100 pst. av AVS Chile og slått sammen alle selskapets aktiviteter i Chile. Både innenfor laboratorie- og distribusjonsvirksomheten i Chile opplevde selskapet et gjennombrudd i 2017 og det forventes ytterligere vekst i 2018.

Bærekraft og samfunnsansvar

Selskapet ønsker å bidra til en god dyre- og fiskehelse gjennom god tilgang til vaksiner og legemidler, og internasjonalt gjennom utviklingen av effektive vaksiner og tilsetningsstoffer i fôr. VESO har full likestilling i ansettelsesprosesser både mellom kjønn og etnisk bakgrunn samt lønnsfastsettelse. Selskapet bidrar med midler til utvikling av et skoleprosjekt i Uganda.

Innen miljø og klima bruker VESO «rutegående» transportmidler så langt det lar seg gjøre og på utslippssiden forholder selskapet seg til de krav og pålegg som myndighetene har.

Økonomisk utvikling

VESO hadde i 2017 en omsetning på 481 mill. kroner. Dette tilsvarer en reduksjon på om lag 17 mill. kroner sammenlignet mot 2016, og skyldes i all hovedsak redusert omsetning innen legemidler til akvakultur. Dette påvirket også resultatet som ble 3,5 mill kroner (15,8 mill. kroner). VESO valgte også å nedskrive verdien av aksjeposten i AFGC INC. VESO har flere store utviklingsprosjekter gående som krever kapital, og utbytte for 2017 er derfor lavt.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	481,1	497,9
Driftskostnader	462,9	475,7
Brutto driftsresultat (EBITDA)	21,9	25,4
Driftsresultat (EBIT)	18,2	22,1
Netto finansposter	-10,9	-0,9
Resultat før skatt	7,4	21,2
Skattekostnad	3,9	5,4
Resultat etter skatt	3,5	15,8
Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	40,1	36,5
Omløpsmidler	97,9	107,6
Sum eiendeler	138,0	144,1
Egenkapital	57,5	55,0
Avsetning for forpliktelser	0,0	0,0
Rentebærende gjeld	23,9	25,5
Rentefri gjeld	56,7	63,5
Sum gjeld og forpliktelser	80,5	89,0
Sum egenkapital og gjeld	138,0	144,0
Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	5,0	-11,8
Investeringsaktiviteter	-4,5	-9,8
Finansieringsaktiviteter	-14,2	-50,2
Endring betalingsmidler	-13,7	-71,8
Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	81,3	80,5
Brutto driftsmargin (EBITDA)	5 %	5 %
Driftsmargin (EBIT)	4 %	4 %
Egenkapitalandel	42 %	38 %
Egenkapitalrentabilitet	6 %	33 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	54 %	64 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	24 %	37 %
Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	1	1
Utbytteandel	29 %	6 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	100 %	101 %
Utbytte til staten	0,3	0,3
Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	50	49
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	34 %	34 %
Andel kvinner i styret totalt	40 %	40 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	25 %	25 %

KATEGORI 2

Forretningsmessige mål og nasjonal forankring av hovedkontorfunksjoner

I denne kategorien inngår selskaper der staten har forretningsmessige mål med eierskapet, og et mål om å opprettholde norsk forankring av selskapenes hovedkontor og tilhørende hovedkontorfunksjoner. For å ivareta sistnevnte mål er det i utgangspunktet tilstrekkelig med en eierandel på over en tredjedel. Staten har forventninger til resultat og avkastning ut fra selskapenes risikoprofil. Selskapene opererer i markeder med andre kommersielle aktører.

Aerospace Industrial Maintenance Norway AS	52
Aker Kværner Holding AS	53
DNB ASA	54
Kongsberg Gruppen ASA	55
Nammo AS	56
Norsk Hydro ASA	57
Statoil ASA	58
Telenor ASA	59
Yara International ASA	60

Administrerende direktør:
Ove Radvik Haukåssveen

Styre: Jan Erik Korssjøen (leder),
Grethe Fosli (nestleder), Petter
Andreas Berg, Svein Ivar Hansen,
Tone Merete Lindberg, Anders
Haug*, Jonas Hvalbye*, Øivind
Kongsvold* (* valgt av de ansatte)

Revisor: Deloitte AS

Statlig eierandel gjennom Forsvarsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.aimnorway.com

Aerospace Industrial Maintenance Norway AS (AIM Norway) ble opprettet i 2011 ved at Luftforsvarets Hovedverksted Kjeller ble omdannet til statsforetak. I 2016 ble statsforetaket omdannet til aksjeselskap. Selskapet representerer det mest erfarne og eldste flytekniske miljøet i Norge med kontinuerlig virksomhet siden 1916. Selskapet feiret dermed 100-års jubileum i 2016. AIM Norway er morselskap i et konsern bestående av AIM Engine AS, AIM Norway Ltd. og Belgium Engine Center SPRL.

Ved utgangen av 2017 var det 376 ansatte i AIM Norway, totalt 476 i konsernet, fordelt på 22 forskjellige fagverksteder, organisert innenfor områdene fly-, motor- og elektronikkvedlikehold, mekaniske prosesser og ingeniørtjenester. Foretaket leverer vedlikeholds- og modifikasjonstjenester på fly, helikoptre, komponenter og bakkeutstyr til Forsvaret og andre kunder, herunder bl.a. Leonardo Helicopters og Lockheed Martin. Verkstedene har en lang historie med et meget tett samarbeid med Forsvarets enheter på Kjeller og Luftforsvaret. Foretakets forretningsidé er å være en foretrukket leverandør av produkter og tjenester innenfor luft- og bakkessystemer, og visjonen er å levere «World Class Aerospace Services».

Målet med statens eierskap i AIM Norway er å opprettholde et kunnskapsbasert og høyteknologisk selskap med hovedkontorfunksjoner i Norge. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

Norge/AIM Norway ble tildelt muligheten

til å vedlikeholde F-135-motorer (tilhører F-35 kampfly) av det internasjonale kampflyprogrammet. Styret i AIM Norway vedtok 21. desember 2017 å investere i et motordepot for slikt vedlikehold på til sammen rundt 800 millioner kroner. Depotet, som består av verkstedbygg og testcelle, er forventet ferdigstilt i 2021.

Bærekraft og samfunnsansvar

AIM Norway arbeider aktivt med samfunnsansvar, og har etablert retningslinjer for dette som er innarbeidet i selskapets styringssystem. Retningslinjene for samfunnsansvar danner et overordnet rammeverk for arbeidet med å integrere sosiale og miljømessige hensyn i foretakets arbeid. AIM Norway slutter opp om FNs Global Compact og arbeider for å fremme Global Compacts ti grunnleggende prinsipper. Foretaket arbeider for å etterleve OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og legger International Labour Organizations (ILO) kjernekonvensjoner til grunn for arbeidet med leverandører. AIM Norway arbeider særlig med sikkerhet, lokalt engasjement, menneskelige ressurser, helse, miljø og sikkerhet, arbeidsforhold, antikorrupsjon, menneskerettigheter og ytre miljø.

Økonomisk utvikling

AIM Norway hadde i 2017 en omsetning på 1 173 mill. kroner (mot 734 mill. kroner i 2016), og et resultat før skatt på 341 mill. kroner (sammenlignet med 77 mill. kroner i 2016). Økningen skyldes i stor grad salg av eiendom for 248 mill. kroner. Egenkapital er på 798 mill. kroner (økning fra 465 mill. kroner i 2016).

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	1 173	734
Driftskostnader	1 078	658
Brutto driftsresultat (EBITDA)	151	109
Driftsresultat (EBIT)	94,9	75,9
Netto finansposter	246,4	0,9
Resultat før skatt og minoritet	341,4	76,9
Skattekostnad	25,9	22,3
Minoritetsinteresser	0,0	0,0
Resultat etter skatt og minoritet	315,5	54,5

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	370	526
Omløpsmidler	1 105	775
Sum eiendeler	1 475	1 300

Egenkapital	798	465
Minoritetsinteresser	0,0	0,0
Sum egenkapital	798	465
Avsetning til forpliktelser	223	197
Rentebærende gjeld	0	200
Rentefri gjeld	455	438
Sum gjeld og forpliktelser	677	835
Sum egenkapital og gjeld	1 475	1 300

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	160	177
Investeringsaktiviteter	388	-321
Finansieringsaktiviteter	-200	200
Endring betalingsmidler	348,0	55,9

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	798	665
Brutto driftsmargin (EBITDA)	13 %	15 %
Driftsmargin (EBIT)	8 %	10 %
Egenkapitalandel	54 %	36 %
Egenkapitalrentabilitet	50 %	12 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	15 %	6 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	48 %	15 %

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	0	0
Utbytteandel	0 %	0 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	0 %	0 %
Utbytte til staten	0	0

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	476	514
Andel ansatte i Norge	78 %	81 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	25 %	25 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Aker Kværner Holding AS

Daglig leder:
Arild Støren Frick

Styre: Øyvind Eriksen (leder),
Ida Helliesen, Kjell Inge
Røkke, Else Bugge Fougner,
Kristin Margrethe Krohn
Devold, Atle Tranøy*
(* valgt av de ansatte)

Revisor: Deloitte AS

© Conoco Phillips

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 30 %

Aker Kværner Holding AS' virksomhet består i å eie aksjer i Akastor ASA, Aker Solutions ASA og Kværner ASA. Aker Kværner Holding eier om lag 40 pst. av aksjene i hvert av disse selskapene og har de samme rettighetene som andre aksjeeiere.

Staten eier 30 pst. av aksjene i Aker Kværner Holding. Den andre eieren er Aker ASA. Eierne av Aker Kværner Holding har inngått en aksjonæravtale som i praksis sikrer staten og Aker negativ kontroll i Akastor, Aker Solutions og Kværner når det gjelder en del vesentlige saker.

Staten og Aker har gjensidig forpliktet seg til å holde eierskapet i henholdsvis Akastor, Aker Solutions og Kværner samlet for en periode på minimum ti år (2007–2017). Perioden utløp i juni 2017, men aksjonæravtalen gjelder fortsatt. Statens kjøp av aksjene i daværende Aker Holding skjedde 20. desember 2007 etter fullmakt fra Stortinget 11. desember 2007. Vilkår for aksjekjøpet er gjengitt i St.prp. nr. 88 (2006–2007) Statens eierskap i Aker Holding AS og Innst. S. nr. 54 (2007–2008).

Økonomisk utvikling

Aker Kværner Holdings eneste inntekter er eventuelle utbytter fra Akastor, Aker Solutions og Kværner samt mindre rente-

inntekter. Selskapets utgifter er begrenset. Som følge av en fortsatt krevende markedssituasjon innenfor oljeleverandørindustrien har ingen av porteføljeselskapene betalt utbytter for 2017. Aker Kværner Holding har heller ikke betalt utbytte for 2016 eller 2017. Underliggende verdier i Aker Kværner Holding kan måles ved aksjekursene til Akastor, Aker Solutions og Kværner. Aker Kværner Holding har i 2017 tilbakeført tidligere års nedskrivninger med 962 mill. kroner. Tilbakeføringen reflekterer den betydelige kursoppgangen porteføljeselskapene hadde på Oslo Børs i 2017. I 2016 reverserte Aker Kværner Holding tidligere nedskrivninger med 2,2 mrd. kroner.

Staten inngikk en avtale om å kjøpe 30 pst. av aksjene i Aker Kværner Holding AS 22. juni 2007, til en pris tilsvarende 145,6 kroner pr. aksje i Aker Solutions, plus renter frem til overtakelsestidspunktet. Ved utgangen av 2017 var aksjekursene for Akastor, Aker Solutions og Kværner henholdsvis 16,4, 46,2 og 15,8 kroner. Akastor, Aker Solutions og Kværner fikk i 2017 årsresultater etter skatt på henholdsvis -0,1, 0,2 og 0,5 mrd. kroner mot henholdsvis -1,3, 0,2 og 0,4 mrd. kroner mrd. kroner året før.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	0	0
Driftskostnader	2	1
Driftsresultat (EBIT)	-2	-1
Netto finansposter	962	2 113
Resultat før skatt	960	2 112
Skattekostnad	0	0
Resultat etter skatt	960	2 112

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	8 649	7 687
Omløpsmidler	1	1
Sum eiendeler	8 650	7 688

Egenkapital	8 648	7 688
Avsetning til forpliktelser	0	0
Rentebærende gjeld	2	0
Rentefri gjeld	1	1
Sum gjeld og forpliktelser	3	1
Sum egenkapital og gjeld	8 650	7 688

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	-2	-3
Investeringsaktiviteter	0	0
Finansieringsaktiviteter	2	0
Endring betalingsmidler	0	-3

Nøkkel tall	2017	2016
Egenkapitalandel	100 %	100 %
Markedsverdi av statens indirekte eierandel i underliggende selskaper	2 595	2 306

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	0	0
Utbytteandel	0	0
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	-18 %	81 %
Utbytte til staten	0	0

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	0	0
Statens eierandel årsslutt	30 %	30 %
Andel kvinner i styret totalt	50 %	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	60 %	60 %

DNB ASA er Norges, og et av Nordens, største finanskonsern målt etter markedsverdi. Konsernet har et bredt tilbud av finansielle tjenester innenfor bl.a. lån, sparing, investering, betalingsformidling, rådgivning, eiendomsmegling, forsikring og pensjon for person- og bedriftskunder. DNB er blant verdens ledende banker innenfor sine internasjonale satsingsområder, spesielt energi, shipping, fiskeri og sjømat. Banken er tilgjengelig gjennom mobile løsninger, døgnåpent kundesenter, nettbank, bankkontorer, postkontorer, post-i-butikk, eiendomsmegling og internasjonale kontorer. DNB er notert på Oslo Børs og har hovedkontor i Oslo.

Målet med statens eierskap i DNB er å opprettholde et stort og kompetent finanskonsern med hovedkontorfunksjoner i Norge. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

DNB definerte i løpet av 2017 et nytt oppdrag, nye verdier og ny strategi. Flere forhold og utviklingstrekk de siste årene har bidratt til behovet for dette. Endrede rammebetingelser har gjort det enklere å bytte bank, mens nye forbrukermønstre og digital innovasjon gjør at kundene har nye forventninger. I tillegg åpner nye reguleringer for helt nye konkurrenter. For å møte dette må DNB tilby de beste kundeopplevelsene.

DNB har identifisert fire områder for å lykkes med å tilby slike kundeopplevelser: Øke innovasjonskraften, styrke bruk av kundeinnsikt, gjennomføre et kompetanseløft og integrere samfunnsansvar i prosessene.

DNB oppgir at det må tenke og handle som et teknologiselskap på områder som kundeopplevelse, innovasjon, automatisering, arbeidsmetodikk, nye forretningsmodeller, samarbeidsmodeller, bruk av data og kompetansesammensetning. De fire satsingsområdene er ment å bidra til å flytte DNB i denne retningen. Det ble også gjennomført endringer i konserndelen i 2017.

Bærekraft og samfunnsansvar

DNB arbeider med å fremme bærekraftig verdiskaping ved å integrere etikk, miljø- og samfunnsmessige hensyn i forretningsdriften. Samfunnsansvar er nå integrert i prinsippene for virksomhetsstyring i DNB.

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 34 %
 Selskapets nettside: www.dnb.no

DNB tilfredsstillter myndighetenes krav til rapportering knyttet til menneskerettigheter, arbeidstagerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon i forretningsstrategier, daglig drift og i forholdet til interessenter gjennom integrert årsrapportering og rapportering i henhold til Global Reporting Initiative (GRI Standard) sine retningslinjer.

For å konkretisere hva banken mener med samfunnsansvar, er det i forbindelse med den nye strategien laget en egen tilnærming til tematikken. Denne består av fire punkter; DNB skal drive langsiktig og skape bærekraftig finansiell verdi for eierne, bidra positivt til samfunnsutviklingen gjennom å jobbe for å oppnå FN's bærekraftsmål, opptre redelig og sette kundens behov i sentrum og være åpen om virksomheten.

Økonomisk utvikling

DNB leverte et resultat i 2017 på 21 803 mill. kroner. Det er en økning på 2 552 mill. kroner fra 2016, drevet av lavere nedskrivninger på lån og garantier og økte netto renteinntekter.

Det var en økning i netto renteinntekter på 1 313 mill. kroner fra 2016, hvilket skyldtes lavere finansieringskostnader, høyere volumer og økte utlånsmarginer. Det var økte volumer i segmentene for personkunder og små og mellomstore bedrifter og en planlagt reduksjon i volumer til store bedrifter og internasjonale kunder. Det ble en reduksjon i netto andre driftsinntekter på 2 335 mill. kroner fra 2016.

Driftskostnadene økte med 1 261 mill. kroner fra 2016, hovedsakelig på grunn av avsetninger for finanskatt, økt digitalisering, IT-prosjekter og engangseffekter.

Nedskrivninger på lån og garantier ble redusert med 4 996 mill. kroner fra 2016 grunnet lavere individuelle nedskrivninger og gruppenedskrivninger i shipping, olje- og offshore-segmentene. Nedgangen i gruppenedskrivninger skyldtes en bedring i konjunktursituasjonen og positiv migrasjon i enkelte bransjer.

Egenkapitalavkastningen var 10,8 pst., sammenlignet med 10,1 pst. i 2016. DNB betaler utbytte på 7,10 kroner pr. aksje for regnskapsåret 2017.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Netto renteinntekter	35 422	34 110
Netto andre driftsinntekter	15 718	18 053
Driftskostnader	22 593	21 333
Netto gevinster varige og immaterielle eiendeler	738	-19
Nedskrivninger på utlån og garantier	2 428	7 424
Driftsresultat	26 858	23 387
Skattekostnad	5 054	4 140
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	-1	4
Resultat etter skatt og minoritet	21 803	19 251

Balanse	2017	2016
Utlån til kunder	1 545 415	1 509 078
Andre eiendeler	1 152 853	1 144 123
Sum eiendeler	2 698 268	2 653 201

Innskudd fra kunder	971 137	934 897
Øvrig gjeld og forpliktelser	1 510 234	1 511 882
Sum gjeld og forpliktelser	2 481 371	2 446 779
Egenkapital	216 897	206 423
Minoritetsinteresser	0	0
Sum egenkapital	216 897	206 423
Sum egenkapital og gjeld	2 698 268	2 653 201

Nøkkel tall	2017	2016
Ren kjernekapitaldekning ¹	16,4 %	16,0 %
Kostnadsgrad	44,2 %	40,9 %
Nedskrivninger i pst. av gjennomsnittlig netto utlån til kunder	0,15 %	0,48 %
Egenkapitalrentabilitet	10,8 %	10,1 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	12,5 %	12,5 %

Verdier og utbytte	2017	2016
Markedsverdi ved årsslutt	246 105	209 138
Pris/bok ²	1,2	1,1
Sluttkurs	152,1	128,4
Utbytte for regnskapsåret	11 450	9 284
Utbytteandel	55 %	48 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	37 %	32 %
Utbytte til staten	3 932	3 157
Avkastning inklusiv utbytte siste år	23,5 %	22,2 %
Gjennomsnittlig avkastning siste 5 år	22,0 %	20,5 %

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	9 561	11 459
Andel ansatte i Norge	85 %	72 %
Statens eierandel årsslutt	34 %	34 %
Andel kvinner i styret totalt	43 %	43 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

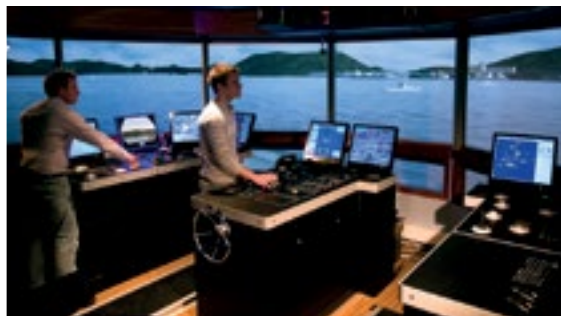
1 I henhold til overgangsregler.

2 Eksklusiv hybridkapital.

KONGSBERG

Konsernsjef: Geir Håøy
 Styre: Eivind Reiten (leder),
 Irene Waage Basili (nestleder),
 Morten Henriksen, Anne-
 Grete Strøm-Erichsen, Martha
 Kold Bakkevig, Elisabeth
 Fossan*, Helge Lintvedt*,
 Sigmund Ivar Bakke*
 (* valgt av de ansatte)
 Revisor: EY AS

© Kongsberg Gruppen ASA

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 50,001 %
 Selskapets nettside: www.kongsberg.com

Kongsberg Gruppen ASA er et internasjonalt, kunnskapsbasert konsern etablert i 1814 som leverer høyteknologiske systemer og løsninger til kunder innenfor offshore-, olje og gassindustrien, handelsflåten, forsvar og romfart. 81 pst. av driftsinntektene i 2017 kom fra land utenfor Norge. Ved utgangen av 2017 hadde konsernet 6830 ansatte i mer enn 30 land, hvorav 65 pst. arbeidet i Norge. Kongsberg Gruppen er notert på Oslo Børs og har hovedkontor på Kongsberg.

Kongsberg Gruppen har tre forretningsområder: Kongsberg Maritime (KM), Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) og Kongsberg Digital (KDI) (sistnevnte rapporterer under øvrig virksomhet). KDI ble etablert som et steg for å utvikle neste generasjons digitaliserte produkter og tjenester. KM utvikler og leverer systemer for posisjonering, navigasjon og automasjon til handelskip og offshoreinstallasjoner samt produkter og systemer for sjøbunnskartlegging og overvåking. KDS leverer kommando- og kontrollsystemer, våpenkontrollsystemer, våpenstyringssystemer, kommunikasjonsløsninger, missiler, og avansert kompositt og overvåking. Kongsberg Gruppen er også Nordens største industrielle romfartsselskap.

Målet med statens eierskap i Kongsberg Gruppen er å opprettholde et kunnskapsbasert og høyteknologisk industrikonsern med hovedkontorfunksjoner i Norge. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

2017 var et begivenhetsrikt år for Kongsberg Gruppen hvor konsernet tok en rekke teknologi- og markedsposisjoner. KM tok posisjoner innen autonomi og fjernstyring, og annonserte bl.a samarbeid med Yara om verdens første autonome og helelektriske kontainerfartøy. KM er også leverandør til «Ocean Farm 1», verdens første havbaserte fiskeoppdrettsanlegg som i 2017 ble satt i drift på Trøndelagskysten. Forretningsområdet opplevde fortsatt krevende markedsforhold innenfor olje- og gassrelaterte områder. Andre maritime segmenter viste positiv utvik-

ling, og KM leverer til flere fartøystyper og maritime markedssegmenter.

De tidligere forsvarsområdene KPS og KDS ble slått sammen til KDA. KDA signerte en samarbeidsavtale med tysk industri for leveranse av kampsystemer til fremtidige ubåter, og Naval Strike Missile ble valgt som standardmissil for det tyske sjøforsvaret. Luftvernssystemet NASAMS ble i 2017 valgt av ytterligere tre nasjoner: Australia, Litauen og Indonesia. Det ble tatt betydelige steg innenfor både deleproduksjon til F-35-programmet og utviklingen av Joint Strike Missile. Selskapet signerte i 2017 avtale for det første globale satellittbaserte internettet, en viktig posisjon innenfor «New Space»-segmentet. KDI lanserte den digitale plattformen Kognifai.

Eivind Reiten ble i 2017 valgt som ny styreleder.

Bærekraft og samfunnsansvar

Verdiskaping, bærekraft og samfunnsansvar står sentralt i konsernets strategiprosesser. Bærekraftig teknologisk innovasjon er et sentralt element for å bidra til å løse de store globale utfordringene verden står overfor. I 2018 vil Kongsberg Gruppen fortsette å ha sterkt fokus på anti-korupsjon, samfunnsansvar i leverandørnettverket samt oppfølging av menneske- og arbeidstakerrettigheter – både i egen organisasjon og hos forretningspartnere.

Økonomisk utvikling

Kongsberg Gruppens driftsinntekter ble 14 490 mill. kroner i 2017, 8,6 pst. lavere enn året før. I hovedsak er reduksjonen av driftsinntekter knyttet til KM og et svakt offshoremarked. KDA hadde driftsinntekter på linje med året før. EBITDA-marginen for konsernet var 8,8 pst., mot 7,7 pst. i 2016. Konsernet hadde god kontantstrøm i 2017. Bedret arbeidskapital gav et viktig bidrag til kontantstrømmen. Reduksjon i netto rentebærende gjeld var 1 811 mill. kroner. Egenkapitalandelen ved utgangen av 2017 var 35,4 pst. Bokført egenkapital økte med 640 mill. kroner i 2017. Konsernets styre foreslo et utbytte på 3,75 kroner pr. aksje for regnskapsåret 2017.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	14 490	15 845
Driftskostnader	13 718	15 153
Brutto driftsresultat (EBITDA)	1 279	1 217
Driftsresultat (EBIT)	772	692
Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	187	230
Netto finansposter	-118	37
Resultat før skatt og minoritet	654	729
Skattekostnad	95	78
Minoritetsinteresser	5	-2
Resultat etter skatt og minoritet	554	653

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	9 023	8 907
Omløpsmidler	11 820	12 289
Sum eiendeler	20 843	21 196

Egenkapital	7 331	6 691
Minoritetsinteresser	34	34
Sum egenkapital	7 365	6 725
Avsetning til forpliktelser	2 080	1 830
Rentebærende gjeld	3 340	4 083
Rentefri gjeld	8 058	8 558
Sum gjeld og forpliktelser	13 478	14 471
Sum egenkapital og gjeld	20 843	21 196

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	2 899	809
Investeringsaktiviteter	-528	-3 343
Finansieringsaktiviteter	-1 319	2 668
Valutaeffekter	16	-53
Endring betalingsmidler	1 068	81

Nøkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	10 705	10 808
Brutto driftsmargin (EBITDA)	9 %	8 %
Driftsmargin (EBIT)	5 %	4 %
Egenkapitalandel	35 %	32 %
Egenkapitalrentabilitet	8 %	10 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	13 %	15 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	8 %	10 %

Verdier og utbytte	2017	2016
Markedsverdi ved årsslutt	18 120	14 940
Pris/bok	2,5	2,2
Sluttkurs	151,0	124,5
Utbytte for regnskapsåret	450	450
Utbytteandel	81 %	69 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	78 %	65 %
Utbytte til staten	225	225
Avkastning inklusiv utbytte siste år	24,3 %	-11,4 %
Gjennomsnittlig avkastning siste 5 år	8,9 %	5,6 %

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	6 830	7 159
Andel ansatte i Norge	65 %	64 %
Statens eierandel årsslutt	50 %	50 %
Andel kvinner i styret totalt	50 %	25 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	60 %	40 %

Nammo AS ble etablert i 1998 ved at nordisk ammunisjonsindustri ble slått sammen som et ledd i å styrke forsynings sikkerheten for ammunisjonsprodukter i Norden. I dag er Nammo en ledende leverandør av høyteknologiske produkter til romfarts- og forsvarsindustrien. Kjernevirksomheten omfatter utvikling og produksjon av rakettmotorer, militær og kommersiell ammunisjon, skulderfyrte systemer og miljøvennlig demilitarisering. Ved utgangen av 2017 hadde selskapet 2 343 ansatte, 28 produksjonsenheter og tilstedeværelse i 14 land. Hovedkontoret, sammen med konsernets største datterselskap med nærmere en tredjedel av de ansatte, ligger på Raufoss.

Nammos visjon er «Securing the Future». Selskapet vil være med å sikre fremtiden for kundene, eierne og de ansatte gjennom leveranser av høyteknologiske kvalitetsprodukter. På denne måten skapes også stabile og trygge arbeidsplasser og et bærekraftig selskap. Nammos strategiske mål er å skape lønnsom vekst i eksisterende markeder, med særlig oppmerksomhet på Europa og Nord-Amerika.

Målet med statens eierskap i Nammo er å opprettholde et kunnskapsbasert og høyteknologisk konsern med hovedkontorfunksjoner i Norge. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

I 2017 har Nammo iverksatt en rekke tiltak for å realisere selskapets strategi om lønnsom vekst. I januar inngikk Nammo et offentlig-privat partnerskap med US Naval Surface Warfare Center i Indian Head. I tillegg godkjente styret i Nammo i desember en investeringsplan for anlegget i Indian Head. Samarbeidet gir Nammo mulighet for å oppnå et fotfeste i det amerikanske markedet for rakettmotorer. Hensikten er å gjøre selskapet i stand til å konkurrere om store ordrer på markedet for militære rakettmotorer.

I 2017 kjøpte Nammo opp fire nye selskaper. Tre av disse kommer fra Moog Inc. og driver virksomhet rettet mot det europeiske markedet for sivile rakettmotorer og romfart. Oppkjøpet av Berger Bullets, som holder til i California og produserer høykvalitets ammunisjon primært rettet mot jakt og konkurranseskyting, ble ferdigstilt tidlig i 2017. I januar 2018 kjøpte Nammo 45 pst. av aksjene i det amerikanske selskapet MAC som produserer lettvekts ammunisjonshylser og kasser i polymermateriale.

Bærekraft og samfunnsansvar

Nammo rapporterer i henhold til Global Reporting Initiative (GRI Standard) sine

Konsernsjef: Morten Brandtzæg

Styre: Jan Erik Korssjøen (leder), Olli Isotalo (nestleder), Ville Jaakonsalo, Dag Opedal, Ingelise Arntsen, Sirpa-Helena Sormunen, Marianne Stensrud*, Astrid Berg Ardesjö* (* valgt av de ansatte)

Revisor: KPMG AS

© Nammo AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 50 %
Selskapets nettside: www.nammo.com

retningslinjer. Selskapet støtter opp om FN Global Compacts ti prinsipper. I 2017 har Nammos arbeid vært spesielt rettet mot miljø, sikkerhet og antikorrupsjon.

Innenfor helse, miljø og sikkerhet har selskapet hatt særlig oppmerksomhet på krise- og beredskapsarbeid, bl.a. i samarbeid med lokalsamfunnene rundt produksjonsenhetene.

Nammo arbeider med valg av riktige og miljøvennlige råvarer både mht. produktutvikling og for å etterleve miljøkrav.

Gjennom 2017 ble det gjennomført internetbasert trening for ansatte innenfor forebyggende informasjonssikkerhet. Nammo har nulltoleranse for korrupsjon og arbeidet med å følge opp etterlevelse av de etiske retningslinjer gjøres bl.a. gjennom dilemma- og antikorrupsjonstreninger.

Økonomisk utvikling

I 2017 oppnådde Nammo et resultat før skatt på 341 mill. kroner og et resultat etter skatt på 181 mill. kroner. Resultatet før skatt er 11 pst. lavere enn fjorårets, mens resultatet etter skatt er 35 pst. svakere. En nedgang i driftsresultatet skyldes i hovedsak redusert salg som følge av et svakere marked innenfor deler av ammunisjonsvirksomheten samt et svakt og fallende marked innenfor demilitariseringvirksomheten i Europa. Nammo har i tillegg belastet driften i 2017 med kostnader relatert til en reorganisering av produksjons- og distribusjonsaktiviteter i USA.

Omsetningen i 2017 var på 4 462 mill. kroner, en økning på 8 pst. Av denne økningen skyldes 2,8 pst. oppkjøp i USA, Storbritannia og Irland, mens resterende er organisk vekst. Dette styrker selskapets grunnlag for videre lønnsom vekst i kjernemarkedene.

Egenkapitalandelen ved utgangen av 2017 var på 44 pst. mot 47 pst. året før. Dette skyldes i hovedsak økt total kapital i form av økning av varige driftsmidler gjennom investeringer i 2017 samt økning i kortsiktige fordringer og varelager. Nammo hadde en egenkapitalavkastning på 7,6 pst. i 2017. Ordreservene ved utgangen av 2017 var på 4 645 mill. kroner, hvilket anses som solid. Selskapet betaler et utbytte for 2017 på 90,3 mill. kroner, hvorav halvparten går til staten.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	4 462	4 132
Driftskostnader	4 095	3 748
Brutto driftsresultat (EBITDA)	539	548
Driftsresultat (EBIT)	367	384
Netto finansposter	-25	1
Resultat før skatt og minoritet	341	385
Skattekostnad	161	105
Minoritetsinteresser	0	0
Resultat etter skatt og minoritet	181	279

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	2 142	1 821
Omløpsmidler	3 508	3 228
Sum eiendeler	5 650	5 050

Egenkapital	2 495	2 383
Minoritetsinteresser	0	0
Sum egenkapital	2 495	2 383
Avsetning til forpliktelser	242	233
Rentebærende gjeld	1 323	1 068
Rentefri gjeld	1 590	1 366
Sum gjeld og forpliktelser	3 155	2 667
Sum egenkapital og gjeld	5 650	5 050

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	154	371
Investeringsaktiviteter	-484	-391
Finansieringsaktiviteter	52	201
Endring betalingsmidler	-278	181

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	3 818	3 451
Brutto driftsmargin (EBITDA)	12 %	13 %
Driftsmargin (EBIT)	8 %	9 %
Egenkapitalandel	44 %	47 %
Egenkapitalrentabilitet	7 %	12 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	12 %	14 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	11 %	13 %

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	90	140
Utbytteandel	50 %	50 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	50 %	50 %
Utbytte til staten	45	70

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	2 343	2 152
Andel ansatte i Norge	34 %	34 %
Statens eierandel årsslutt	50 %	50 %
Andel kvinner i styret totalt	38 %	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	33 %	33 %

Konsernsjef:
Svein Richard Brandtzæg
Styre: Dag Mejdell (leder),
Irene Rummelhoff (nestleder),
Marianne Wiinholt, Finn Marum
Jebsen, Thomas Schulz, Liv Monica
Bargem Stubholt, Svein Kåre Sund*,
Billy Fredagsvik*, Sten Roar
Martinsen* (* valgt av de ansatte)
Revisor: KPMG AS

© Norsk Hydro ASA

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 34,26 %
Selskapets nettside: www.hydro.com

Norsk Hydro ASA (Norsk Hydro ASA) (Hydro) er et norsk børsnotert og globalt aluminiumselskap med produksjon, markedsføring og handelsaktiviteter i hele verdikjeden fra bauksitt, alumina og energi til framstilling av primærmetall, valsede og ekstruderte aluminiumprodukter samt resirkulering. Med base i Norge har selskapet 35 000 ansatte i mer enn 40 land. Målet med statens eierskap i Hydro er å opprettholde et kunnskapsbasert og høyteknologisk industrikonsern med hovedkontorfunksjon i Norge. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

I 2017 gjennomførte Hydro oppkjøpet av Sapa, noe som gjør Hydro til det eneste globale fullintegrerte aluminiumselskapet med tilstedeværelse i alle deler av verdikjeden. Oppkjøpet vil styrke Hydros posisjon innen teknologi, FoU, innovasjon og produktutvikling.

Videre inngikk Hydro i 2017 en langsiktig vindkraftkontrakt med Markbygden ETT AB for en årlig energiforsyning på 1,65 TWh til Hydros smelteverk i Norge i en 19-årsperiode fra 2021.

Hydro har fortsatt å gjøre framskritt innen de strategiske områdene «Bedre, Større og Grønnere». Eksempler inkluderer oppstarten av teknologipiloten på Karmøy, produksjonslinjen for bildeler (AL3) og resirkuleringsanlegget for brukte drikkebokser (begge i Tyskland), markedsføringen av Hydro 75R-produktet, som sikrer minst 75 pst. resirkulert innhold, og det sertifiserte Hydro 4.0-produktet, med et karbonavtrykk på mindre enn 4 kg CO₂ per kg aluminium, det bindende budet på aluminiumverket ISAL på Island og beslutningen om å oppgradere og starte opp den andre linjen på Husnes.

Hydros forbedringsmål er økt fra 2,9 mrd. til 3,0 mrd. kroner innen 2019. Det er realisert 1,8 mrd. kroner siden 2015. Større forbedringer enn ventet i Bauksitt & Alumina veide opp for svakere framdrift både i Primærmetall og Valsede Produkter.

I februar 2018 førte ekstremt kraftig regnvær i Pará i Brasil til oversvømmelser i regionen. På grunn av bekymring for mulig vannforurensning fra Alunorte i forbindelse med oversvømmelsen, ga myn-

dighetene alumina-refineriet flere pålegg. Hydro etablerte både en intern og en uavhengig ekstern ekspertgruppe som foretok en omfattende gjennomgang av Alunorte, og begge konkluderte med at det ikke hadde vært lekkasjer fra rødslamdeponeiene og heller ikke var bevis eller indikasjoner på at Alunorte hadde forurenset lokalsamfunnene i nærheten etter det ekstreme regnværet i februar. Hydro har uansett iverksatt ulike tiltak, bl.a. beslutning å investere 500 mill. kroner i oppgradering av vannrensianlegget.

Bærekraft og samfunnsansvar

Samfunnsansvar og bærekraft er integrert i Hydros overordnede forretningsstrategi. I tillegg har de spesifikke støttestrategier relatert til for eksempel miljø, klimaendringer og menneskerettigheter. Hydro rapporterer i henhold til Global Reporting Initiative (GRI Standard) sine retningslinjer, er tilsluttet FNs Global Compact og har siden 1999 vært inkludert i Dow Jones' bærekraftindeks samt inkludert i FTSE4Good og UN Global Compact 100 stock index.

Hydros oppnådde resultater innenfor sikkerhet forverret seg i 2017. Hydro hadde to dødsulykker og nådde ikke målet om en TRI-verdi³ på 2,4.

I forbindelse med situasjonen i Alunorte samarbeider Hydro med lokale organisasjoner om humanitær hjelp for å bistå lokalsamfunn i og rundt Barcarena innen helse og vann.

Økonomisk utvikling

Årets resultat etter skatt var 9 184 mill. kroner, inkludert et netto valutatap på 1 114 mill. kroner. Resultatet for 2016 var 6 586 mill. kroner, inkludert en netto valutagevinst på 2 126 mill. kroner. Hydros underliggende EBIT økte til 11 215 mill. kroner, sammenliknet med 6 425 mill. kroner i 2016. Økningen reflekterer høyere realiserte «all-in»-metall- og alumina-priser, delvis utliknet av økte råvarekostnader, faste kostnader og negative valutaeffekter. Netto gjeld var 4,1 mrd. kroner. Hydros styre foreslår å utbetale et utbytte på 1,75 krone per aksje for 2017. Utbyttet reflekterer selskapets sterke driftsresultater i 2017 og solide finansielle posisjon.

³ TRI-verdi er antall arbeidsrelaterte skader med og uten fravær, per million arbeidede timer.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	112 167	82 983
Driftskostnader	101 504	76 958
Brutto driftsresultat (EBITDA)	16 824	11 499
Driftsresultat (EBIT)	10 663	6 025
Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	1 527	985
Netto finansposter	-1 115	2 126
Resultat før skatt og minoritet	11 075	9 136
Skattekostnad	1 891	2 551
Resultat fra avhendet virksomhet	0	0
Minoritetsinteresser	401	199
Resultat etter skatt og minoritet	8 783	6 386
Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	108 730	94 422
Omløpsmidler	54 597	36 371
Sum eiendeler	163 327	130 793

Egenkapital	87 074	81 906
Minoritetsinteresser	5 178	5 733
Sum egenkapital	92 252	87 639
Avsetning til forpliktelser	28 737	22 650
Rentebærende gjeld	17 257	6 680
Rentefri gjeld	25 082	13 824
Sum gjeld og forpliktelser	71 076	43 154
Sum egenkapital og gjeld	163 328	130 793

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	14 347	10 018
Investeringsaktiviteter	-14 436	-4 781
Finansieringsaktiviteter	3 840	-4 386
Valutaeffekter	40	269
Endring betalingsmidler	3 791	1 120

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	109 509	94 319
Brutto driftsmargin (EBITDA)	15 %	14 %
Driftsmargin (EBIT)	10 %	7 %
Egenkapitalandel	56 %	67 %
Egenkapitalrentabilitet	10 %	8 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	4 %	2 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	12 %	8 %

Verdier og utbytte	2017	2016
Markedsverdi ved årsslutt	127 487	85 450
Pris/bok	1,5	1,0
Sluttkurs	62,4	41,3
Utbytte for regnskapsåret	3 578	2 554
Utbytteandel	41 %	40 %
Utbytte til staten	1 241	886
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	69 %	139 %
Avkastning inklusiv utbytte siste år	55,1 %	28,5 %
Gjennomsnittlig avkastning siste 5 år	20,7 %	11,3 %

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	34 625	12 911
Andel ansatte i Norge	11 %	29 %
Statens eierandel årsslutt	34,26 %	34,26 %
Andel kvinner i styret totalt	33 %	33 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	43 %

Konsernsjef: Sigve Brekke

Styre: Gunn Wærsted (leder),
Sally Margaret Davis, Rene Obermann,
Grethe Viksaas, Jørgen Kildahl, Jon Erik
Reinhardtsen, Jacob Aqraou, Sabah Qayyum*,
Roger Rønning*, Harald
Stavn* (* valgt av de ansatte)

Revisor: EY AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 53,97 %
Selskapets nettside: www.telenor.com

Telenor ASA er en av verdens ledende mobiloperatører med nærmere 180 mill. mobilabbonnenter og rundt 30 000 ansatte verden over. Selskapet har virksomhet i Norge, Sverige, Danmark, Thailand, Malaysia, Bangladesh, Pakistan, Myanmar, Ungarn, Montenegro, Serbia og Bulgaria. Telenor ble etablert ved omdanning av Televerket til aksjeselskap i 1994. Selskapet ble børsnotert i 2000 og har hovedkontor i Oslo.

Målet med statens eierskap i Telenor er å opprettholde et kunnskapsbasert og høyteknologisk konsern med hovedkontorfunksjoner i Norge. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

Telenor avholdt i februar 2017 kapitalmarkedsdag der selskapet presenterte en ny strategisk retning mot 2020. Selskapet vil fremover fokusere på å effektivisere driften, digitalisere virksomheten og forenkle prosesser.

Et ledd i den nye strategien har vært å optimalisere selskapets portefølje av virksomhetsområder og geografisk tilstedeværelse. I mars 2018 annonserte selskapet at virksomheten i Ungarn, Montenegro, Serbia og Bulgaria selges. Etter transaksjonen vil Telenors virksomhet være fokusert mot Norden og Asia. Telenor inngikk i februar 2017 avtale med Bahrti Airtel om overtagelse av den indiske virksomheten. Avtalen forventes å ferdigstilles i 2018 og innebærer at Telenor trekker seg ut av det indiske markedet. Selskapet har også solgt seg ut at VEON (Vimpelcom) i løpet av året. I tillegg har selskapet foretatt mindre salg av virksomhet innenfor finans og rubrikk.

Bærekraft og samfunnsansvar

Telenor har i 2017 fortsatt arbeidet med bl.a. antikorrupsjon, menneskerettigheter

og ansvarlig oppfølging av leverandørkjeden. Selskapet gjennomførte 5 000 inspeksjoner for å undersøke forhold hos sine underleverandører. Videre har selskapet gjennomført opplæring og trening av ansatte innenfor temaer som personvern, etikk og HMS. Telenor har forpliktet seg til å etterleve FNs bærekraftsmål og har spesielt trukket frem mål nummer ti om å redusere sosiale forskjeller. Tiltak inkluderer eksempelvis tilrettelegging for registrering av nyfødte i Pakistan i samarbeid med UNICEF og lokale myndigheter.

Økonomisk utvikling

Omsetningen i Telenor endte i 2017 på 124,8 mrd. kroner, en organisk vekst på 1 pst. fra året før. Veksten kommer som en følge av god utvikling i markedene i Bangladesh, Pakistan og Myanmar. Driftskostnadene ble redusert i 2017 med 2,2 mrd. kroner til 44,7 mrd. kroner drevet av implementering av et effektiviseringsprogram i tråd med den nye strategien. Kuttene har vært størst i Thailand, Norge, Sverige og Pakistan. Selskapet leverte et rekordhøyt EBITDA på 49,0 mrd. (39 pst. margin) kroner hvor Bangladesh, Pakistan, Sverige og Thailand bidro mest. Investeringene falt fra 25,3 til 21,3 mrd. kroner, primært som en følge av en nedgang i Asia. Justert for oppkjøp, spektrum og lisenser utgjorde investeringer 14,6 pst. av totale inntekter, ned fra 17,4 pst. i 2016.

Telenor leverte et resultat etter skatt på 12,0 mrd. kroner. Resultatet er bedret sammenlignet med 2016 (2,8 mrd. kroner) som en følge av mer effektiv drift og mindre tap fra forretningsområder som er solgt. Telenor betaler et utbytte på 8,1 kroner pr. aksje for regnskapsåret 2017, totalt 12,2 mrd. kroner. I tillegg har styret foreslått en ekstraordinær utbetaling til aksjonærene på 3 kroner pr. aksje, totalt 4,5 mrd. kroner, etter salget av virksomheten i Sentral- og Øst-Europa.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	124 756	131 427
Driftskostnader	98 017	114 357
Brutto driftsresultat (EBITDA)	48 891	45 103
Driftsresultat (EBIT)	26 739	17 070
Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	-4 617	-1 796
Netto finansposter	-164	-3 543
Resultat før skatt og minoritet	21 958	11 731
Skattekostnad	6 854	5 924
Minoritetsinteresser	2 915	2 974
Resultat etter skatt og minoritet	11 982	2 832
Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	148 298	153 328
Omløpsmidler	53 468	52 991
Sum eiendeler	201 766	206 319
Egenkapital	57 496	50 879
Minoritetsinteresser	4 839	4 517
Sum egenkapital	62 335	55 396
Avsetning til forpliktelser	11 161	10 775
Rentebærende gjeld	74 297	86 361
Rentefri gjeld	53 972	53 787
Sum gjeld og forpliktelser	139 430	150 923
Sum egenkapital og gjeld	201 765	206 319
Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	42 046	39 778
Investeringsaktiviteter	-9 710	-21 105
Finansieringsaktiviteter	-33 421	-9 037
Valutaeffekter	-632	-446
Endring betalingsmidler	-1 717	9 190
Nøkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	136 632	141 757
Brutto driftsmargin (EBITDA)	39 %	34 %
Driftsmargin (EBIT)	21 %	13 %
Egenkapitalandel	31 %	27 %
Egenkapitalrentabilitet	22 %	5 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	12 %	9 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	17 %	11 %
Verdier og utbytte	2017	2016
Markedsverdi ved årsslutt	264 106	193 688
Pris/bok	4,6	3,8
Sluttkurs	175,90	129,00
Utbytte for regnskapsåret	12 162	11 711
Utbytteandel	102 %	413 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	157 %	164 %
Utbytte til staten	6 564	6 320
Avkastning inklusiv utbytte siste år	42,5 %	-7,8 %
Gjennomsnittlig avkastning siste 5 år	15,8 %	10,9 %
Salgsproveny til staten/sletting aksjer	0	0
Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	31 000	37 000
Andel ansatte i Norge	12,0 %	15,9 %
Statens eierandel årsslutt	53,97 %	53,97 %
Andel kvinner i styret totalt	40 %	45 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	43 %	50 %

Yara International ASA (Yara) er et integrert plantenæringselskap med en voksende portefølje av nitrogenbaserte kjemikalier til industriell bruk. Yara ble grunnlagt i 1905 og er i dag tilstede over store deler av verden med rundt 16 000 ansatte og over 200 terminaler, lagerbygninger, blandingsanlegg og pakkerianlegg i mer enn 60 land. Selskapet har 31 produksjonsenheter, hvorav to norske i Glomfjord og på Herøya. Yara er notert på Oslo Børs og har hovedkontor i Oslo. I samarbeid med kunder og partnere dyrker Yara kunnskap for å oppfylle selskapets visjon om et samfunn bygget på samarbeid, en verden uten sult og respekt for kloden. Målet med statens eierskap i Yara er å opprettholde et kunnskapsbasert og høyteknologisk industri-konsern med hovedkontor i Norge. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

Yara har lønnsom vekst som del av sin strategi og gjorde i 2017 flere oppkjøp og ekspansjoner. I tillegg har selskapet igangsatt et forbedringsprogram for å øke produktiviteten i eksisterende anlegg. I desember annonserte Yara oppkjøpet av Vale Cubatão Fertilizantes komplekset i Brasil. Yara videreutviklet egne ekspansjonsprosjekter i 2017, i Porsgrunn, Norge; Köping, Sverige; Sluiskil, Nederland; Uusikaupunki, Finland; og Salitre og Rio Grande i Brasil. Yara annonserte også planer om å øke sine investeringer i digitale jordbruksløsninger. Som en del av denne strategien kjøpte Yara i 2017 opp Agronomic Technology Corp (ATC), et amerikansk landbruksteknologiselskap med fokus på modellering og analyse av jordsmonn, vann, avlinger og gjødsel.

Bærekraft og samfunnsansvar

Yara har som medlem av FNs Global Compact forpliktet seg til å følge organisasjonens prinsipper for menneskerettigheter, miljø, arbeidstakerrettigheter og anti-korupsjon. Videre følger Yara OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper og antikorrupsjonskonvensjon, og selskapet støtter FNs Sustainable Development Goals.

Yara skal skape verdier for både aksjonærer, kunder, ansatte og for resten av samfunnet, og i 2017:

Konsernsjef:
Svein Tore Holsether

Styre: Leif Teksum (leder), Maria Moræus Hanssen (nestleder), Geir Petter Isaksen, Hilde Bakken, John Gabriel Thuestad, Geir Olav Sundbø*, Rune Bratberg*, Kjersti Aass* (* valgt av de ansatte)

Revisor: Deloitte AS

© Yara International ASA

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 36,21 %
Selskapets nettside: www.yara.com

- Fortsatte Yara arbeidet med og investeringene i energieffektivitet, med ca. 8 pst. reduksjon i energiforbruk pr. produserte enhet ammoniakk.
- Bidro Yara til ytterligere effektivitetsøkning innen konsum av gjødsel og vann i jordbruket, gjennom utvikling av sine N-Sensor og N-Tester verktøy, i kombinasjon med modellering av avlinger og ny sensor- og kartteknologi.
- Videreutviklet selskapet en rekke utviklingsengasjement, inkludert SAGCOT agricultural growth corridor i Tanzania, Farm to Market alliance (FtMA) med World Food Program og andre partnere, som så langt har nådd mer enn 136 000 bønder med forbedringer i avkastning og økonomi.
- Fortsatte Yara sin langsiktige prioritering av compliance-arbeidet, bl.a. gjennom å kurse 3 740 ansatte ansikt-til-ansikt og behandle 253 henvendelser gjennom sine interne og eksterne varslingskanaler.
- Økte selskapet andelen kvinner blant ledende ansatte, og iverksatte en rekke tiltak for å øke andelen ytterligere fremover.
- Reduserte skadefrekvensen ytterligere, fra 2,5 i 2016 til 1,8 i 2017.

Økonomisk utvikling

Yaras kontantavkastning på brutto investert kapital (CROGI) var på 7,0 pst. for 2017, ned fra 9,5 pst. i 2016 og lavere enn Yaras mål på minimum 10 pst. over forretningscyklusen. Marginene var lavere enn i 2016 hovedsakelig på grunn av høyere energipriser samt lavere premier for NPK fullgjødsel og nitrater. Yaras globale gjødselleveranser endte på 27,2 millioner tonn, på linje med 2016. Yaras nettoresultat etter minoritetsinteresser var 3 948 millioner kroner, 38 pst. lavere enn resultatet i 2016. Yara opprettholdt en sterk finansielle posisjon i 2017, selv om gjeldsgraden steg fra 0,17 til 0,25, da summen av vedlikeholds- og vekstinvesteringer og utbytte til aksjonærer oversteg kontantinntjeningen. Styret foreslår et utbytte på 6,50 kroner pr. aksje, ned fra 10 kroner i 2016. Dette tilsvarer en samlet utbetaling til aksjonærene på 1 776 mill. kroner.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	93 812	97 170
Driftskostnader	90 036	88 399
Brutto driftsresultat (EBITDA)	11 120	13 450
Driftsresultat (EBIT)	3 777	8 771
Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	245	-348
Netto finansposter	782	-61
Resultat før skatt og minoritet	4 803	8 363
Skattekostnad	815	2 041
Minoritetsinteresser	41	-37
Resultat etter skatt og minoritet	3 948	6 360
Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	90 078	83 938
Omløpsmidler	39 168	36 567
Sum eiendeler	129 246	120 505
Egenkapital	75 540	74 444
Minoritetsinteresser	2 290	2 326
Sum egenkapital	77 831	76 770
Avsetning til forpliktelser	11 266	11 558
Rentebærende gjeld	23 841	16 555
Rentefri gjeld	16 309	15 621
Sum gjeld og forpliktelser	51 416	43 734
Sum egenkapital og gjeld	129 246	120 505
Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	6 478	14 084
Investeringsaktiviteter	-11 105	-10 604
Finansieringsaktiviteter	5 379	-2 989
Valutaeffekter	-47	39
Endring betalingsmidler	705	531
Nøkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	101 672	93 325
Brutto driftsmargin (EBITDA)	12 %	14 %
Driftsmargin (EBIT)	4 %	9 %
Egenkapitalandel	60 %	64 %
Egenkapitalrentabilitet	5 %	9 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	10 %	13 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	5 %	10 %
Verdier og utbytte	2017	2016
Markedsverdi ved årsslutt	102 921	92 894
Pris/bok	1,4	1,2
Sluttkurs	377	340
Utbytte for regnskapsåret	1 776	2 732
Utbytteandel	45 %	43 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	47 %	44 %
Utbytte til staten	643	989
Avkastning inklusiv utbytte siste år	12,7 %	-9,2 %
Gjennomsnittlig avkastning siste 5 år	10,2 %	11,5 %
Salgsproveny til staten/ sletting av aksjer	0	252
Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	15 527	14 736
Andel ansatte i Norge	9 %	9 %
Statens eierandel årsslutt	36,21 %	36,21 %
Andel kvinner i styret totalt	38 %	38 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/ aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

NSB

2

75762875548-5

KATEGORI 3

Forretningsmessige mål og andre spesifikt definerte mål

I denne kategorien inngår selskaper der staten har forretningsmessige mål med eierskapet og hvor det er andre samfunnsmessige begrunnelser for statlig eierskap enn norsk forankring av hovedkontor. Staten har forventninger til resultat og avkastning ut fra selskapenes risikoprofil. Selskapene opererer i markeder med andre kommersielle aktører.

Argentum Fondsinvesteringer AS	64
Eksportfinans ASA	65
Electronic Chart Centre AS	66
GIEK Kredittforsikring AS	67
Investinor AS	68
Kommunalbanken AS	69
Mantena AS	70
NSB AS	71
Posten Norge AS	72
Statkraft SF	73

Administrerende direktør:
Joachim Høegh-Krohn

Styre: Jon Hindar (leder), Grethe Høiland (nestleder), Rikke Reinemo, Kjell Martin Grimeland, Tina Steinsvik Sund

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.argentum.no

Argentum Fondsinvesteringer AS ble etablert i 2001 for å forvalte statens investeringer i aktive eierfond (private equity) med mål om konkurransedyktig avkastning og et mer velfungerende kapitalmarked for unoterte selskaper.

Selskapet har utviklet seg til et spesialisert kapitalforvaltningsforetak rettet mot aktive eierfond i Norge og Nord-Europa samt energisektoren internasjonalt. Investeringsmodellen er basert på fond-i-fond-prinsippet hvor selskapet kommitterer kapital til private fondsaktører som i hovedsak reiser kapital i de internasjonale kapitalmarkedene. Investeringene fordeles seg på oppkjøpsfond (buyout) og venturefond. Argentum er den største investoren i norske venturefond. Selskapet var pr. 31. desember 2017 investert i 120 fond som igjen eide 688 unoterte selskaper. Argentum Fondsinvesteringer hadde på samme tidspunkt en egenkapital på om lag 7 mrd. kroner og netto fondskommitteringer for om lag 9,3 mrd. kroner. Selskapet har hovedkontor i Bergen.

Argentum Asset Management er konsernets forvaltningsselskap. Selskapets kjernekompetanse er evaluering og seleksjon av aktive eierfond og fondsforvaltere. Investeringene skjer gjennom investeringer i nyetablerte fond (primary), gjennom kjøp av andeler i eksisterende fond (secondary) eller gjennom saminvesteringer med fondsforvalterne (ko-investeringer). Argentum Asset Management forvalter også kapital for profesjonelle investorer som pensjonskasser, stiftelser og formuende. Argentum Asset Management forvalter netto fondskommitteringer på 13 mrd. kroner.

Målet med statens eierskap i Argentum er å få god avkastning på investeringer i aktive eierfond (private equity), bidra til et mer velfungerende kapitalmarked for unoterte selskaper gjennom saminvesteringer i slike fond med private investorer og å bidra som investor til en videreutvikling av private equity-bransjen. Statens mål med eierskapet ivaretas gjennom at staten er eier i selskapet og ikke ved særskilte føringer fra eier på selskapets operative virksomhet.

Viktige hendelser

Argentum Fondsinvesteringer kommitterte til sammen 600 mill. kroner i nye fond i 2017. Argentum Asset Management har etablert en ny serie årlige fond-i-fond hvor selskapet tilbyr profesjonelle investorer utvalgte aktive eierfond i Nord-Europa det aktuelle året.

Bærekraft og samfunnsansvar

Vurdering av samfunnsansvar er en viktig del av alle investeringsbeslutninger i Argentum og i oppfølgingen av selskapets forvaltere. Argentum har jevnlig dialog med forvaltere og andre interessenter for å bidra til å utvikle gode prosesser og rutiner knyttet til arbeidet med samfunnsansvar. Argentum er medlem av FNs Global Compact og rapporterer årlig til organisasjonen. Selskapet er også et aktivt medlem av Norsif, en uavhengig forening for investorer med interesse for ansvarlig og bærekraftig forvaltning. Argentum støtter Women's Empowerment Principles, et initiativ for å promotere likestilling i regi av FN. Argentum publiserer årlig en egen samfunnsansvarsrapport som også inneholder en oversikt over utviklingen på området i selskapets portefølje av fond.

I 2017 utførte analysebyrået Menon Economics en undersøkelse på oppdrag fra Argentum. Denne viser at de norske bedriftene eid av fond som Argentum har investert i, sysselsetter 59 000 personer, mens de i 2002 sysselsatte 12 000. Dette tilsvarer en årlig gjennomsnittlig vekst i antall sysselsatte på 12 pst., som er over veksten i norsk økonomi for øvrig.

Økonomisk utvikling

Argentum leverte et resultat på 1 577 mill. kroner i 2017. Av dette var 599 mill. kroner realiserte gevinster fra investeringsporteføljen i aktive eierfond, mens 1 054 mill. kroner var verdiøkning i porteføljen. Resultatet for 2017 er det beste i selskapets historie.

Markedsverdien av investeringsporteføljen i aktive eierfond var 7 643 mill. kroner ved utgangen av 2017, mens tilsvarende verdi ved utgangen av 2016 var 6 131 mill. kroner. Netto avkastning (etter alle kostnader) på selskapets investeringsportefølje er 13,35 pst. årlig målt fra oppstarten i 2001 til utgangen av 2017.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	1 664	-50
Driftskostnader	69	60
Brutto driftsresultat (EBITDA)	1 595	-111
Driftsresultat (EBIT)	1 595	-111
Netto finansposter	0	4
Resultat før skatt og minoritet	1 595	-106
Skattekostnad	18	17
Minoritetsinteresser	0	0
Resultat etter skatt og minoritet	1 577	-123

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	7 857	6 337
Omløpsmidler	344	1 034
Sum eiendeler	8 201	7 370

Egenkapital	8 109	7 331
Avsetning til forpliktelser	0	0
Rentebærende gjeld	33	0
Rentefri gjeld	60	39
Sum gjeld og forpliktelser	92	39
Sum egenkapital og gjeld	8 201	7 370

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	78	171
Investeringsaktiviteter	98	-7
Finansieringsaktiviteter	-800	-500
Endring betalingsmidler	-624	-336

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	8 141	7 331
Brutto driftsmargin (EBITDA)	96 %	-
Driftsmargin (EBIT)	96 %	-
Egenkapitalandel	99 %	99 %
Egenkapitalrentabilitet	20 %	-2 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	11 %	9 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	21 %	-1 %

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	350	800
Utbytteandel	22 %	-
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	55 %	80 %
Utbytte til staten	350	800

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	20	21
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	60 %	60 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	60 %	60 %

Administrerende direktør:
Geir Bergvoll

Styre: Sigurd Carlsen (leder),
Christian Berg (nestleder), Toril Eidesvik,
Bjørn Berg, Marianne Bergmann Røren,
Rune Helgeland* (* valgt av de ansatte)

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 15 %
Selskapets nettside: www.eksportfinans.no

Eksportfinans ASA ble etablert i 1962 og er lokalisert i Oslo. Selskapet forvalter en portefølje med utlån til norsk eksportnæring, utenlandske kjøpere av norske kapitalvarer og til kommunal sektor i Norge. Nesten alle lånene er garantert av Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) og/eller banker. Selskapet forvalter også en portefølje med internasjonale verdipapirer. Virksomheten er finansiert gjennom obligasjoner utstedt i internasjonale kapitalmarkeder. Ved utgangen av 2017 hadde selskapet 27 ansatte og var eid av 22 forretnings- og sparebanker samt staten ved Nærings- og fiskeridepartementet. Staten ervervet sin eierandel på 15 pst. gjennom en rettet emisjon i 2001.

Målet med statens eierskap i Eksportfinans er som aksjeeier å bidra til at selskapet på best mulig måte kan forvalte eksisterende portefølje av eiendeler, gjeld og forpliktelser i samsvar med inngåtte avtaler.

Viktige hendelser

I 2017 fortsatte Eksportfinans å forvalte sine eksisterende eiendels- og gjeldsporteføljer i samsvar med inngåtte avtaler, men uten å innvilge nye lån. Denne strategien ble etablert i 2012, i forbindelse med at Eksportkreditt Norge overtok ansvaret for å yte nye statlig støttede eksportkreditter. Som forventet ble Eksportfinans' balanse redusert i løpet av året, bl.a. tilbakebetalte selskapet det siste børsnoterte innlånet i USA. Driften var stabil og soliditeten og likviditeten god. For første gang siden 2011 utstedte Eksportfinans et nytt obligasjonslån på 2 mrd. kroner i 2017 og selskapet fornyet også sitt Commercial Paper program. Selskapets rating er BBB+ i henhold til Standard & Poor's Rating Services, som endret sitt syn på selskapets fremtidsutsikter fra stabilt til positivt i november 2017.

Bærekraft og samfunnsansvar

Styret i Eksportfinans har vedtatt retningslinjer for samfunnsansvar. «Eksportfinans' Social Responsibility Policy» omfatter etiske retningslinjer og varslingsrutiner for selskapet, miljømessige og sosiale

krav til prosjekter hvor Eksportfinans har bidratt med finansiering, antikorrupsjons tiltak og tiltak mot hvitvasking. Retningslinjene for samfunnsansvar er offentlig tilgjengelig på selskapets nettside. Selskapet har også retningslinjer for HMS som ble revidert i 2017. Eksportfinans overvåket sine porteføljer i samsvar med retningslinjene og i samarbeid med GIEK og andre garantister gjennom året.

Økonomisk utvikling

Netto renteinntekter i 2017 var 191 mill. kroner, sammenlignet med 260 mill. kroner i 2016. Nedgangen skyldtes primært lavere rentebærende balanse. Resultatet fra den underliggende virksomheten uten urealiserte gevinster og tap på finansielle instrumenter og tap sikret av porteføljesikringsavtalen var -13 mill. kroner i 2017, mot 177 mill. kroner i 2016. Det negative resultatet skyldes bl.a. et termineringsvederlag på 55 mill. kroner som påløp da porteføljesikringsavtalen ble avviklet på forespørsel av Eksportfinans med effekt fra 31. desember 2017. Videre inkluderer 2016-tallene en gevinst på salget av Eksportfinans' kontorbygg, delvis motvirket av avsetninger i forbindelse med en dom i den nå avsluttede saken mellom selskapet og Nærings- og Fiskeridepartementet angående 108-avtalen.

Totalresultatet i samsvar med regnskapsstandarden IFRS var -261 mill. kroner for 2017, sammenlignet med -345 mill. kroner for 2016. De negative tallene skyldtes først og fremst reversering av tidligere urealiserte gevinster på Eksportfinans' egen gjeld. Den gjenværende balansen av tidligere urealiserte gevinster på 368 mill. kroner (etter derivater) ved utgangen av 2017, vil fortsette å bli reversert som urealiserte tap i resultatregnskapet fremover. Ved utgangen av 2017 hadde Eksportfinans samlede eiendeler på 22,4 mrd. kroner. Gjeld og forpliktelser utgjorde 15,6 mrd. kroner og egenkapitalen var 6,8 mrd. kroner. Kapitaldekningen og kjernekapitaldekningen var begge på 94 pst. Det ble ikke betalt utbytte for 2017 fra Eksportfinans.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Renteinntekter	640	1 279
Rentekostnader	449	1 019
Netto rente- og kredittprovenyinntekter	191	260
Andre netto driftsinntekter	-415	-661
Driftskostnader	114	107
Netto tap	0	0
Driftsresultat	-338	-508
Skattekostnad	-84	-177
Resultat etter skatt	-254	-331

Balanse	2017	2016
Eiendeler	22 398	33 171
Gjeld	15 595	26 106
Egenkapital	6 803	7 065
Sum egenkapital og gjeld	22 398	33 171

Nøkkel tall	2017	2016
Kjernekapitaldekning	94 %	61 %
Tapsprosent utlån	-100 %	0 %
Egenkapitalrentabilitet	-4 %	-5 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	-18 %	-31 %

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	-1	0
Utbytteandel	0 %	0 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	0 %	0 %
Utbytte til staten	-1	0

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	27	29
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	15 %	15 %
Andel kvinner i styret, totalt	33 %	33 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

ELECTRONIC CHART CENTRE

Electronic Chart Centre AS (ECC) skal bidra til økt sikkerhet til sjøs, på land og i luften bl.a. gjennom utvikling og drift av elektroniske sjøkart. Selskapet ble etablert ved uskilling fra Statens kartverk til et aksjeselskap i 1999. ECC har hovedkontor i Stavanger og har 20 ansatte.

Selskapets aktiviteter er konsentrert rundt levering av tjenester som sikrer at Norge oppfyller sine forpliktelser i henhold til internasjonale og nasjonale strategier om sikkerhet til sjøs. Dette skjer gjennom å drive en database for PRIMAR, et koordineringssenter for offisielle elektroniske navigasjonskart der mange land deltar. ECC søker videre å imøtekomme krav fra nye bruksområder og ny teknologi for aktører på sjø, land og i luften.

Målet med statens eierskap i ECC er å bidra til oppfyllelse av Norges forpliktelser i henhold til internasjonale konvensjoner om sikkerhet til sjøs samt dekke samfunnets behov for økt sjøsikkerhet gjennom å forvalte og tilgjengeliggjøre autoriserte elektroniske sjøkart eiet av sjøkartverkene. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

ECC forhandlet frem og inngikk ny kontrakt i 2017 med Statens kartverk om fortsatt utvikling og drift av elektroniske sjøkart til PRIMAR-databasen. Arbeidet for PRIMAR står for om lag 90 pst. av ECCs omsetning.

ECC har inngått nye kontrakter for å utvikle teknologiske løsninger tilpasset nye kartstandarder (bl.a. S-101 og S-102).

ECC inngikk i starten av 2018 en avtale om å utvikle såkalte GIS-løsninger for eSmart Systems.

ECC produserte den første versjonen av appen LZ-Nord (Landing Zone-North) i mars 2017, som gir kart over trygge landingssoner for redningshelikopter og som skal brukes av ulike beredskapsenheter i Norge. I løpet av året fortsatte ECC å videreutvikle arbeidet med og salg av denne løsningen.

ECC har utviklet, eller skal utvikle, en rekke andre kartrelaterte løsninger for bl.a. Gule Sider i Norge og Sverige, den norske lostjenesten og havnemyndigheter internasjonalt.

Administrerende direktør:
Ralph Emmanuel Daber

Styre: Tina Steinsvik Sund
(leder), Knut Ole Flåthen
(nestleder), Nicolai Jarlsby

Revisor: Deloitte AS

© Electronic Chart Centre AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.ecc.no

Bærekraft og samfunnsansvar

ECC evaluerer og prioriterer utviklingsaktiviteter, samarbeid og forretningsrutiner, og har bevissthet rundt sitt samfunnsansvar. Selskapets aktiviteter bidrar til økt sjøsikkerhet. ECC har en ekstern varslings-tjeneste, der ansatte kan melde fra anonymt om eventuelle uheldige forhold i selskapet. Videre er selskapet opptatt av å begrense miljøpåvirkning fra egen virksomhet.

ECCs hovedkunde er Statens kartverk, men i lys av selskapets mål om å få flere private kunder øker behovet for bevissthet om og gode rutiner for bakgrunnsjekk av kunder og underleverandører. I 2017 har ECC utarbeidet en standardprosedyre og kontraktsmal ved store prosjektmuligheter og etablert en egen anti-korrupsjonsrutine.

I 2017 ble ECC akkreditert som en IA-bedrift og støttet Krefthforeningens staffet for livet med en kartløsning.

Økonomisk utvikling

Driftsinntektene gikk ned til 25,5 mill. kroner i 2017 sammenlignet med 27,7 mill. kroner året før, hovedsakelig på grunn av lavere aktivitet knyttet til utvikling og drift av elektroniske sjøkart for PRIMAR. Resultat etter skatt ble relativt lavt med 1,2 mill. kroner, særlig sammenlignet med et særskilt godt resultat fra året før på 5,4 mill. kroner. Nedgangen var bl.a. som følge av lavere inntekter og økte kostnader for posisjonering til fremtidig vekst. ECC betaler 1,2 mill. kroner i ordinært utbytte for 2017 samt utbytte på 3,5 mill. kroner gjennom en kapitalnedsettelse, besluttet på ordinær generalforsamling i 2018.

ECC skal investere for fremtidig vekst og satsing på nye forretningsmuligheter. Internasjonale konvensjoner og strategier som pålegger økende bruk av ECCs produkter og tjenester vil gi muligheter for fremtidig drift samtidig som eksisterende investeringer forventes å gi uttelling.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	25,5	27,7
Driftskostnader	24,3	22,3
Brutto driftsresultat (EBITDA)	1,3	5,5
Driftsresultat (EBIT)	1,2	5,4
Netto finansposter	0,0	0,0
Resultat før skatt	1,2	5,4
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	1,2	5,4

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	3,9	3,3
Omløpsmidler	11,7	16,0
Sum eiendeler	15,6	19,3

Egenkapital	8,8	8,8
Avsetning til forpliktelser	0,0	0,0
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	6,8	10,6
Sum gjeld og forpliktelser	6,8	10,6
Sum egenkapital og gjeld	15,6	19,3

Nøkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	8,8	8,8
Brutto driftsmargin (EBITDA)	5 %	20 %
Driftsmargin (EBIT)	5 %	19 %
Egenkapitalandel	56 %	45 %
Egenkapitalrentabilitet	14 %	58 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	13 %	13 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	14 %	58 %

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	4,7	5,4
Utbytteandel	388 %	100 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	275 %	214 %
Utbytte til staten	4,7	5,4

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	20	18
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	33 %	33 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	33 %	33 %

Administrerende direktør:
Erica Blakstad

Styre: Mai-Lill Ibsen (leder),
Anne Breiby (nestleder), Johan Fredrik
Dahle, Trond Ellingsen, Einar Westby,
Christine Lundberg Larsen, Kristine
Bugge-Lie* (* valgt av de ansatte)

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

GIEK Kredittforsikring AS skal fremme norsk næringsliv med særlig vekt på små og mellomstore bedrifter (SMB) som har salg i og/eller utenfor Norge. GIEK Kredittforsikring er det eneste fullintegrerte norske kredittforsikringsselskapet, og har alle funksjoner i Norge. GIEK Kredittforsikring sin historie går tilbake til 1922. Selskapet har siden oppstarten fulgt norske bedrifter ut i markedene. Virksomheten var frem til 2001 en del av Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) og ble da skilt ut som et eget aksjeselskap. Statens eierskap var frem til utgangen av 2014 forvaltet av GIEK. Forvaltningen av statens eierskap ble overført til Nærings- og fiskeridepartementet 1. januar 2015. I dag er GIEK Kredittforsikring en viktig samarbeidspartner for norsk sjømatnæring og for små, mellomstore og store bedrifter i andre næringer. GIEK forsikrer bedriftenes kundefordringer, både før og etter levering. GIEK Kredittforsikring har hovedkontor i Oslo.

Målet med statens eierskap i GIEK Kredittforsikring er å bidra til å fremme et godt og forsvarlig tilbud av kredittforsikring til små og mellomstore bedrifter. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

Kundeadferd, teknologi og rammevilkår endrer seg både i Norge og andre land, og bedriftenes etterspørsel etter kredittforsikringsløsninger påvirkes av disse faktorene. Som en del av produktutviklingen har GIEK Kredittforsikring utvidet samarbeidet med finansinstitusjoner. Produktene brukes nå i stadig større grad som virkemiddel for å gi finansinstitusjonenes kunder økt tilgang til finansiering.

Smarte og effektive IT-løsninger er viktig, og GIEK Kredittforsikring arbeider kontinuerlig med å utvikle løsninger som understøtter selskapets mål og forretningsstrategi. I 2017 er enkelte prosesser automatisert, og målet er å videreutvikle bedre og mer integrerte løsninger sammen med kundene.

GIEK Kredittforsikring har gjennom 2016 og 2017 sammen med GIEK, Eksportkreditt Norge og Innovasjon Norge gjennomført fellesprosjektet «Eksportteamet». Erfaringer fra dette prosjektet har GIEK Kredittforsikring videreført i et tett samarbeid med virkemiddelapparatet mot kun-

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.giekkreditt.no

der og også brukt disse i innspill til Regjeringens strategi for eksport og internasjonalisering og i innspill til rapporten Evaluering av GIEK og Eksportkreditt Norge.

Bærekraft og samfunnsansvar

GIEK Kredittforsikring vektlegger at arbeidet med samfunnsansvar er en integrert del av selskapets virksomhet og strategi. GIEK Kredittforsikring forsikrer salg til mange land, deriblant land hvor risiko for korrupsjon, hvitvasking og terrorfinansiering generelt er stor. Selskapet påvirker ikke direkte handelen mellom sine norske kunder og deres kunder. Det er likevel et klart mål for GIEK Kredittforsikring å bidra til å redusere risikoen for korrupsjon, hvitvasking og terrorfinansiering også mellom selskapets kunder og deres kunder.

GIEK Kredittforsikring har i 2017 revidert og forsterket sine rutiner knyttet til antihvitvasking. Det forebyggende arbeidet blir gjort gjennom krav til transparent handel og krav til god dokumentasjon. I tillegg er det innarbeidet en egen klausul i forsikringsvilkårene for å bekjempe denne typen straffbare handlinger. I klausulen forutsettes det at kundene i forbindelse med den kontrakt og de fordringer forsikringen gjelder, ikke handler i strid med straffelovens relevante bestemmelser. Bestemmelsene forbyr terrorfinansiering, heleri, hvitvasking og korrupsjon samt medvirkning til dette. Dersom selskapets kunder likevel handler i strid med disse forbudene vil forsikringsansvaret bortfalle. Det samme gjelder dersom kundenes eventuelle medhjelpere opptrer i strid med forbudene og kunden visste eller måtte vite dette.

Økonomisk utvikling

Konkurransen i markedet for kredittforsikring er sterk, og selskapets premieinntekter er negativt påvirket av lavere premiesatser i markedet. Selskapets pensjonsforpliktelser økte i 2017 på grunn av endrede forutsetninger, bl.a. nedgang i diskonteringsrenten som anvendes i forbindelse med beregning av nåverdien av fremtidige forpliktelser i ordningen. Årsresultatet ble -5,4 mill. kroner i 2017. Selskapet betaler ikke utbytte for 2017.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Premieinntekter for egen regning	47,8	43,5
Andre forsikringsrelaterte inntekter	4,7	4,6
Erstatningskostnader for egen regning	-26,4	-5,3
Forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning	-35,6	-40,9
Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring	-9,4	1,8
Netto inntekter fra investeringer	4,0	7,1
Andre inntekter	0,4	0,6
Resultat av ikke-teknisk regnskap	4,4	7,8
Resultat av ordinær virksomhet	-5,1	9,6
Skattekostnad	1,2	-2,5
Resultat før andre resultatkomponenter	-3,9	7,1
Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger	-2,1	-4,9
Skatt på aktuarielle gevinster/tap	0,5	1,2
Resultat etter skatt	-5,4	3,4

Balanse	2017	2016
Sum eiendeler	471	476

Forpliktelser	232	231
Egenkapital	239	245
Sum egenkapital og forpliktelser	471	476

Nøkkeltall	2017	2016
Egenkapitalandel	51 %	51 %
Solvenskapitaldekning	292 %	283 %
Kostnadsprosent	74 %	94 %
Skadeprosent	55 %	12 %
Kombinertprosent (combined ratio)	130 %	106 %
Egenkapitalrentabilitet	-2,2 %	1,4 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 3 år	3,1 %	5,8 %

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	0	0
Utbytteandel	0 %	0 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	0 %	4 %
Utbytte til staten	0	0

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	34	34
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	57 %	57 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	50 %

Administrerende direktør:
Haakon H. Jensen

Styre: Thomas Falck (leder),
Anne Kathrine Slungård (nestleder),
Beatriz Malo de Molina,
Thor Egil Five, Hans Aasnæs

Revisor: KPMG AS

© Anne Elisabeth Nass

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.investinor.no

Investinor AS investerer i internasjonalt orienterte konkurransedyktige selskaper, primært i kommersialiseringsfasen. I tillegg til investeringer i denne fasen, kan selskapet investere i selskaper i ekspansjonsfasen. Investinor utøver aktivt, kompetent eierskap. Virksomheten drives på kommersielle vilkår i henhold til markedsinvestorprinsippet i EØS-avtalen og skal gi langsiktig god avkastning med god risikospredning. Investinor selger seg ut av porteføljeselskapene når andre eiere er bedre egnet til å utvikle dem videre. Investinors visjon er sammen med gründere, entreprenører og andre investorer å gjøre lovende selskaper verdensledende.

Målet med statens eierskap i Investinor er å bidra til verdiskaping i norsk næringsliv gjennom investeringer i nyetableringer, selskaper i tidlig vekstfase og i noen grad selskaper i ekspansjonsfasen. I tillegg skal statens eierskap bidra til at det bygges opp erfaring og kompetanse på eierskap og utvikling av selskaper i tidlige faser. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

I 2017 investerte Investinor i 13 nye porteføljeselskaper og gjennomførte 39 oppfølgingsinvesteringer i eksisterende porteføljeselskaper. Totalt ble porteføljeselskapene tilført rundt 938 mill. kroner i ny risikokapital, hvorav rundt 310 mill. kroner fra Investinor. Investeringsporteføljen økte fra 35 til 46 selskaper. 2017 var året hvor Investinor gjorde sin første børsnotering av et porteføljeselskap med BergenBio. Videre tiltrakk Investinor seg flere internasjonale venturefond til sine porteføljeselskaper, bl.a. Intel Capital og White Star Capital. Mange av porteføljeselskapene har gjennom året hatt en god utvikling i sin virksomhet, og viser potensiale til å bli sterke vekstbedrifter i årene som kommer.

Bærekraft og samfunnsansvar
Investinor er en ansvarlig investor som bidrar til bærekraftig verdiskaping ved å ta hensyn til miljø, samfunnsmessige forhold og selskapsstyring (ESG-temaer) i alle investeringer. ESG-temaer er innarbeidet i Investinors investeringsanalyse, beslutningsprosesser og i den aktive eierskapsutøvelsen. Selskapet har også sluttet seg til FNs Global Compact og FNs Principles for responsible investments. Investinor har lagt stor vekt på å utvikle gode interne rutiner for å identifisere og håndtere utfordringer i investeringsprosessen, altså i analyse- og forhandlingsfasen før selskapet blir medeier i et selskap. Arbeidet med å kvalitetssikre Investinor sin metodikk for å analysere ESG-risiko i investeringene er ytterligere styrket i 2017.

Økonomisk utvikling

Som et investeringselskap har Investinor driftsinntekter bestående av verdiutvikling på porteføljen av selskapsinvesteringer. I 2017 hadde Investinor driftsinntekter på til sammen 74,3 mill. kroner (mot 166,5 mill. kroner året før). Nedgangen skyldes primært en svakere netto utvikling i markedsverdi i investeringsporteføljen. Selskapets driftsresultat i 2017 var 28,3 mill. kroner (114,3 mill. kroner). Investinors årsresultat i 2017 var 40,0 mill. kroner (122,9 mill. kroner).

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	74	166
Driftskostnader	46	52
Brutto driftsresultat (EBITDA)	29	115
Driftsresultat (EBIT)	28	114
Netto finansposter	12	8
Resultat før skatt og minoritet	40	122
Skattekostnad	0	0
Minoritetsinteresser	0	0
Andre inntekter og kostnader i perioden	0	0
Resultat etter skatt og minoritet	40	122
Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	2 319	2 073
Omløpsmidler	624	585
Sum eiendeler	2 943	2 658
Egenkapital	2 927	2 634
Minoritetsinteresser	0	0
Sum egenkapital	2 927	2 634
Avsetning til forpliktelser	9	11
Rentebærende gjeld	0	0
Rentefri gjeld	7	12
Sum gjeld og forpliktelser	16	23
Sum egenkapital og gjeld	2 943	2 658
Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	-212	-348
Investeringsaktiviteter	-26	-137
Finansieringsaktiviteter	250	500
Endring betalingsmidler	13	15
Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	2 927	2 634
Brutto driftsmargin (EBITDA)	39 %	69 %
Driftsmargin (EBIT)	38 %	69 %
Egenkapitalandel	99 %	99 %
Egenkapitalrentabilitet	1 %	5 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	1 %	0 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	1 %	5 %
Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	50	0
Utbytteandel	125 %	0 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	43 %	0 %
Utbytte til staten	50	0
Kapitalinnskudd fra staten	250	500
Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	19	18
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	40 %	40 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Administrerende direktør:
Kristine Falkgård

Styre: Else Bugge Fougner (leder),
Martin Skancke (nestleder), Martha
Takvam, Nanna Egidius, Brit Kristin
Sæbø Rugland, Rune Midtgaard,
Petter Steen jr., May-Iren Walstad
Wassås*, Jarle Byre* (* valgt av
de ansatte)

Revisor: EY AS

Statlig eierandel gjennom Kommunal- og moderniseringsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.kommunalbanken.no

Kommunalbanken AS er blant Norges største finansforetak og en nasjonal systemviktig finansinstitusjon. Selskapet tilbyr stabil, kostnadseffektiv og langsiktig lånefinansiering til kommunesektoren. Alle landets kommuner og fylkeskommuner hadde ved utgangen av 2017 lån i Kommunalbanken. Kommunalbanken tilbyr samme utlånsbetingelser uavhengig av kommunens eller lånets størrelse. Det uttrykker den sektorpolitiske funksjonen banken har og bidrar til at innbyggerne får tilgang til gode velferdstjenester over hele landet.

Målet med statens eierskap i Kommunalbanken AS er å legge til rette for finansiering for kommunesektoren samtidig som selskapet skal gi staten tilfredsstillende avkastning på innskutt kapital. Den høyeste oppnåelige kredittrating AAA/Aaa, gir Kommunalbanken god tilgang til innlån i kapitalmarkedet til attraktive betingelser. Det danner grunnlaget for at banken kan finansiere store velferdsinvesteringer uavhengig av økonomiske sykler. Selskapet drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere tilfredsstillende avkastning. Avkastningskravet for perioden 2016–2018 er 8 pst. av verdjustert egenkapital etter skatt. Kommunalbanken er underlagt tilsyn av Finanstilsynet og har hovedkontor i Oslo.

Viktige hendelser

I 2017 innvilget Kommunalbanken 646 nye lån på til sammen 55 mrd. kroner. Utlånsporteføljen økte gjennom året med 15,2 mrd. kroner, eller 5,7 pst. En stor andel av nye lån har gått til skoler, barnehager, helsebygg og omsorgsboliger, VAR-sektoren og investeringer for å forebygge og tilpasse effekter av et endret klima.

Årets kundeundersøkelse viser en høy grad av kundetilfredshet. God service og tilgjengelighet, attraktive lånemarginer og kompetente kundeansvarlige gir særlig høy score. Gjeldsforvaltningsportalen, KBN Finans, har blitt tatt i bruk av om lag halvparten av bankens kunder. Arbeidet med å videreutvikle KBN Finans som verktøy for kundene vil fortsette i 2018, som del av den vedtatte strategien for 2018-2020. Økt fokus på kundeorienterte

ring gjennom digitalisering og forenklet finansforvaltning vil være sentralt i strategiperioden.

Bærekraft og samfunnsansvar

Målene for samfunnsansvar er forankret i Kommunalbankens forretningsstrategi. Kommunalbanken har mål om å bruke sin posisjon til å være en pådriver for etisk, klimamessig og økonomisk bærekraftig atferd hos kunder, leverandører, ansatte og andre interessenter. For å fremme kommunale investeringer som er tilpasset et klima-robust lavutslippssamfunn, tilbyr Kommunalbanken et låneprodukt med lavere rente til investeringer som fører til redusert energiforbruk, mindre utslipp av klimagasser eller bidrar til lokal klimatilpasning. Kommunalbanken ønsker å fremme ambisiøse klimamålsettinger og adressere klimautfordringene i enhver kommunal investering. Utlånene finansieres med grønne obligasjoner rettet mot investorer med oppmerksomhet på klima i sine investeringsmandater. Samfunnsansvarsrapporten for 2017 følger standarden Global Reporting Initiative (GRI).

Økonomisk utvikling

Resultatet for 2017 var på 1 429 mill. kroner mot 689 mill. i 2016. Netto renteinntekter er økt fra 2016, noe som skyldes en kombinasjon av gode marginer i markedene gjennom store deler av 2017 og en høyere utlånsportefølje. Resultatet preges av urealiserte tap på 163 mill. kroner. Tapene stammer fra verdiendringer for innlånsporteføljen som måles til virkelig verdi. Tapene oppveies delvis av urealiserte gevinster for fastrentelån. Bankens finansielle instrumenter holdes normalt til forfall og de urealiserte verdiendringenes effekt på resultatet reverseres ved en reversering i markedsbevegelsene eller når instrumentet forfaller. I 2016 ble det resultatført urealiserte tap på 974 mill. kroner. Driftskostnadene holder seg lave og utgjorde ca. 0,05 pst. av forvaltningskapitalen. Avkastningen på verdjustert egenkapital ble 12,7 pst. i 2017 mot 6,3 pst. året før.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Renteinntekter	5 843	5 617
Rentekostnader	3 713	3 563
Netto rente- og kredittprovenyinntekter	2 130	2 054
Andre driftsinntekter	-154	-958
Driftskostnader	193	177
Netto tap	0	0
Driftsresultat	1 783	919
Skattekostnad	354	230
Resultat etter skatt	1 429	689
Balanse	2017	2016
Netto utlån	283 396	267 521
Andre eiendeler	129 458	150 806
Sum eiendeler	412 854	418 327
Gjeld	398 187	405 875
Egenkapital	14 667	12 452
Sum egenkapital og gjeld	412 854	418 327
Nøkkel tall	2017	2016
Ren kjernekapitaldekning	18,4 %	16,9 %
Kostnadsgrad	9,8 %	16,1 %
Tapsavsetning i pst. av brutto utlån	0 %	0 %
Tapsprosent utlån	0 %	0 %
Egenkapitalrentabilitet	13 %	6 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	12 %	15 %
Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	443	390
Utbytteandel	31 %	57 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	29 %	24 %
Utbytte til staten	443	390
Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	80	72
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	56 %	56 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	57 %	57 %

Administrerende direktør:
Tomm Bråten

Styre: Kari Broberg (leder), Ronny Solberg (nestleder), Øyvind Hasaas, Marianne Kartum, Kjell Helmer Vekve Næss*, Jomar Morten Kvitland*, Petter Trønnes* (* valgt av de ansatte)

Revisor: Deloitte AS

Statlig eierandel gjennom Samferdselsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.mantena.no

Mantena AS var tidligere verkstedenhet i NSB, men ble i 2002 skilt ut som et eget datterselskap. Selskapet ble utfisjonert fra NSB AS og lagt under Samferdselsdepartementet i april 2017. Mantena er den største leverandøren av vedlikeholdstjenester til togoperatører i Norge. Hovedaktiviteten er vedlikehold av lokomotiver, vogner og motorvogner. I tillegg har Mantena eget verksted for vedlikehold av komponenter og deler samt logistikkfunksjon. Selskapet utfører også vedlikehold og reparasjoner av skinnegående arbeidsmaskiner i Norge. Mantena-konsernet har fått betydelige vedlikeholdoppgaver i Sverige gjennom datterselskapet Mantena Sverige AB. Mantena har som visjon å være best på vedlikehold av skinnegående kjøretøy i Europa. Selskapet har derfor lagt en strategi som går ut på en kraftig økning i omsetningen, både ved organisk vekst og oppkjøp. Mantena har hovedkontor i Oslo, mens virksomheten er lokalisert flere steder i landet, herunder i Trondheim, Bergen, Stavanger, Skien, Drammen og Oslo (Lodalen og Grorud). I Sverige er Mantena lokalisert i Helsingborg, Västerås og Stockholm.

Målet med staten eierskap i Mantena er forretningsmessig. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

Frem til 2017 har mange av Mantenas funksjoner blitt kjøpt av NSB. Mantena har de siste årene jobbet med å inngå nye avtaler og å opprette funksjoner i egen regi

på flere administrative områder. 2017 har således vært et år preget av kontinuerlig arbeid med å tilpasse organisasjonen til dagens og fremtidens kunder samt forbedringer til fremtidig konkurranse.

Bærekraft og samfunnsansvar

Mantena har en bevisst holdning til selskapets samfunnsansvar og tar hensyn til dette i sine styrende dokumenter, mål og planer. I 2017 har arbeidet med samfunnsansvar i første rekke hatt fokus på etablering av egne styrende dokumenter og retningslinjer etter utskillelsen fra NSB-konsernet. Mantena har betydelig oppmerksomhet rundt hvordan virksomheten påvirker det ytre miljø. For Mantena er miljøbevissthet og energisparing i alle ledd et sentralt mål. Gjennom kartlegging av selskapets miljøaspekter, dannes grunnlaget for et kontinuerlig miljøarbeid. Det er gjennomført en rekke tiltak innenfor energioptimering, reduksjon i kjemikaliebruk og ikke minst miljøopplæring hos de ansatte.

Økonomisk utvikling

Konsernet fikk et positivt resultat på 63 mill. kroner etter skatt i 2017 (før ekstraordinære poster). I 2017 var konsernets driftsresultat 89 mill. kroner og omsetningen 1 524 mill. kroner. Konsernet har hatt en positiv utvikling sammenlignet med 2016, da det gikk med underskudd. Dette skyldes hovedsakelig at den svenske virksomheten går bedre og at den norske virksomheten har oppnådd et godt driftsresultat som følge av omfattende effektiviseringstiltak.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017
Driftsinntekter	1 524
Driftskostnader	1 435
Brutto driftsresultat (EBITDA)	89
Driftsresultat (EBIT)	89
Netto finansposter	0
Resultat før skatt og minoritet	89
Skattekostnad	25
Minoritetsinteresser	0
Andre inntekter og kostnader i perioden	-90
Resultat etter skatt og minoritet	-26

Balanse	2017
Anleggsmidler	355
Omløpsmidler	723
Sum eiendeler	1 078

Egenkapital	176
Minoritetsinteresser	0
Sum egenkapital	176
Avsetning til forpliktelser	902
Rentebærende gjeld	0
Rentefri gjeld	0
Sum gjeld og forpliktelser	902
Sum egenkapital og gjeld	1 078

Kontantstrøm	2017
Operasjonelle aktiviteter	20
Investeringsaktiviteter	-211
Finansieringsaktiviteter	191
Endring betalingsmidler	-1

Nøkeltall	2017
Sysselsatt kapital	176
Brutto driftsmargin (EBITDA)	6 %
Driftsmargin (EBIT)	6 %
Egenkapitalandel	16 %
Egenkapitalrentabilitet	i.a.
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	i.a.
Rentabilitet sysselsatt kapital	i.a.

Utbytte	2017
Utbytte for regnskapsåret	0
Utbytteandel	0 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	i.a.
Utbytte til staten	0

Annen informasjon	2017
Antall ansatte	1 050
Andel ansatte i Norge	84 %
Statens eierandel årsslutt	100 %
Andel kvinner i styret totalt	29 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %

Konsernsjef: Geir Isaksen
 Styre: Dag Mejdell (leder), Bjarne Borgersen (nestleder), Kjerstin Fyllingen, Åsne Havelid, Wenche Teigland, Rolf Juul Ringdal*, Ove Sindre Lund*, Jan Audun Strand* (* valgt av de ansatte)
 Revisor: Deloitte AS

© Mads Kristensen

Statlig eierandel gjennom Samferdselsdepartementet: 100 %
 Selskapets nettside: www.nsbkonsernet.no

NSB AS ble etablert som eget selskap i 1996 og har siden 2002 vært organisert som statsaksjeselskap. Selskapet er et av Norges største transportkonsern og har også betydelig virksomhet i Sverige. NSB-konsernet har i 2017 bestått av virksomhetsområdene persontog (NSB AS, NSB Gjøvikbanen AS og Svenska Tågkompaniet AB), gods (CargoNet-konsernet), buss (Nettbuss-konsernet), og reiseliv. NSB-konsernets visjon er å skape «Den beste reisen» og for CargoNet «Den beste transporten». NSB-konsernets forretningsidé er å tilby kunder og oppdragsgivere arbeidsreiser, fritidsreiser og reiseopplevelser i Norden. CargoNets forretningsidé er å tilby bedrifter transport av gods på jernbane samt tjenester som står i forbindelse med dette. Konsernet har som hovedmål å være nordisk markedsleder i 2025. Selskapets hovedkontor ligger i Oslo.

Målet med statens eierskap i NSB er å bidra til effektiv, tilgjengelig, sikker og miljøvennlig transport av personer og gods på jernbane i Norge. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

Togvedlikeholdsselskapet Mantena AS, salg- og billetteringsløsningene i Entur AS, togmateriellet i Norske tog AS og eiendomsselskapet ROM Eiendom ble 24. april 2017 fisjonert ut av NSB.

NSB gjennomfører et større endringsprogram for å forberede virksomheten på konkurranse om å drive persontrafikken på jernbanen i Norge. Markedet inndeles i 6–8 trafikkkpakker, som hver dekker ulike geografiske områder. Konkurransen om hhv. «Trafikkpakke sør» og «Trafikkpakke nord» ble kunngjort av Jernbanedirektoratet i 2017/2018.

Det ble i slutten av desember 2017 avsluttet overgang til ny pensjonsordning for NSB AS og NSB Gjøvikbanen AS. For ansat-

te i disse selskapene vil dagens pensjonsordning i Statens pensjonskasse (SPK) lukkes for de over 55 år ved utgangen av 2018. Alle yngre medarbeidere på lukketidspunktet får en oppsatt rettighet i SPK og fra 2019 en ny innskuddspensjonsordning.

Bærekraft og samfunnsansvar

NSB-konsernet har egne retningslinjer for utøvelse av samfunnsansvar. NSBs største bidrag til samfunnet er tilrettelegging for at samfunnets transportutfordringer foregår på en effektiv, tilgjengelig, sikker og miljøvennlig måte. Konsernet har i 2017 arbeidet med å konkretisere en ny bærekraftstrategi – den grønne reisen – med mål om at konsernet skal være bedre enn konkurrentene til å ta bærekraftsansvar. Viktige tiltak er å redusere konsernets utslipp av klimagasser, og bruk av kvalitetsstandarder og sertifisering som grunnlag for miljøarbeidet. Samfunnsregnskapet er en integrert del av konsernets årsrapport og inneholder bl.a. omtale av strategier, planer og status for arbeidsmiljø/sykefravær, sikkerhet, likestilling/diskriminering, ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon. NSB-konsernet rapporterer om status for håndtering av samfunnsansvar iht. regnskapsloven og GRI4 Core.

Økonomisk utvikling

Konsernets resultat etter skatt ble 634 mill. kroner mot 1 267 mill. kroner i 2016. For å gi et representativt bilde av utviklingen bør resultatene i 2017 sammenlignes med videreført virksomhet fra 2016 justert for fortjenesteelementet i leveranser fra den ikke-videreførte virksomheten. Ved en slik justering, er konsernets årsresultat forbedret med 79 mill. kroner sammenlignet med i fjor. Forbedringen skyldes i hovedsak økt resultatandel i felleskontrollerte og tilknyttede selskaper. Konsernets omsetning var på 14 990 mill. kroner og avkastning på bokført egenkapital etter fisjonen var på 13,2 pst.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016 ¹
Driftsinntekter	14 990	15 559
Driftskostnader	14 413	14 542
Brutto driftsresultat (EBITDA)	1 233	2 513
Driftsresultat (EBIT)	578	1 017
Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	195	172
Urealiserte verdiendringer investerings-eiendom og ved reklassifisering	0	551
Netto finansposter	-1	-237
Resultat før skatt og minoritet	772	1 503
Skattekostnad	138	236
Minoritetsinteresser	4	6
Resultat etter skatt og minoritet	630	1 261

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	3 528	20 893
Omløpsmidler	7 907	8 073
Sum eiendeler	11 434	28 966

Egenkapital	5 001	9 935
Minoritetsinteresser	-16	-1
Sum egenkapital	4 985	9 934
Avsetning til forpliktelser	2 561	917
Rentebærende gjeld	893	10 936
Rentefri gjeld	2 995	7 179
Sum gjeld og forpliktelser	6 449	19 032
Sum egenkapital og gjeld	11 434	28 966

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	572	2 698
Investeringsaktiviteter	-708	-1 016
Finansieringsaktiviteter	-2 086	-1 958
Valutaeffekter	18	-12
Endring betalingsmidler	-2 204	-288

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	5 878	20 870
Brutto driftsmargin (EBITDA)	8 %	16 %
Driftsmargin (EBIT)	4 %	7 %
Egenkapitalandel	44 %	34 %
Egenkapitalrentabilitet	8 %	13 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	16 %	17 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	7 %	7 %

Antall reiser med tog i Norge (mill.)	66,6	67,6
Punktlighet persontog (i rute ved endestasjon)	88,4 %	88,3 %
Godstransportarbeid i Norge (mill. tonnkm)	2 040	1 913
Godstransportarbeid i Norge (1 000 TEU)	355	368

Offentlige kjøp	2017	2016
Inntekt fra staten	3 338	3 159

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	315	0
Utbytteandel	50 %	0 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	32 %	31 %
Utbytte til staten	315	0

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	10 858	12 578
Andel ansatte i Norge	85 %	88 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	38 %	38 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	60 %	60 %

¹ Gjelder total virksomhet i 2016. I årsregnskapet 2017 er sammenligningstallene for 2016 omregnet til videreført virksomhet

Konsernsjef: Tone Wille

Styre: Idar Kreutzer (leder), Randi Bakkerud Sætershagen (nestleder), Tove Andersen, Anne Britt Berentsen, Morten Karlsen Sørby, Terje Wold, Erling Andreas Wold*, Lars Nilsen*, Ann Elisabeth Wirgerness*, Odd Christian Øverland* (* valgt av de ansatte)

Revisor: EY AS

© Posten Norge AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.posten.no

Posten Norge AS er et nordisk post- og logistikkonsern som utvikler og leverer helhetlige løsninger innen post, kommunikasjon og logistikk. Konsernet møter markedet med to merkevarer, Posten og Bring. Posten Norges hovedkontor er i Oslo. Konsernet består av ca 16 000 årsverk og er organisert med fire divisjoner og fire konsernstaber. Konsernledelsen består av konsernsjefen og åtte konserndirektører, hvorav 56 pst. er kvinner.

Konsernet har i 2017 utarbeidet ny strategi for de neste årene. Føringsene for dette arbeidet har vært «kundeorientert, forenklet og lønnsomt». Dette er konkretisert i ny konsernstruktur, ny strategisk plattform med visjon, formål og hovedmål samt i forretningsstrategiene. Visjonen er «Vi gjør hverdagen enklere og verden mindre» og formålet er å forenkle og verdiøke handel og kommunikasjon for mennesker og virksomheter i Norden.

Ansvar for å forvalte statens eierskap i Posten Norge ble fra 2017 overført fra Samferdselsdepartementet til Nærings- og fiskeridepartementet. Statens mål med eierskapet i Posten Norge er forretningsmessig. Eierskapet begrunnes også med behovet for å sikre at det finnes en landsdekkende leverandør av posttjenester.

Viktige hendelser

Posten Norge kan vise til resultatforbedring i 2017. I løpet av året har konsernet utviklet en ny strategi, justert porteføljen og gjennomført store omstillinger i postvirksomheten. I 2017 åpnet Kronprins Haakon Posten og Brings Logistikkenter Oslo. Logistikkenteret er selve hjertet i Posten Norges landsdekkende nettverk med moderne terminaler.

Ved inngangen til 2018 gjennomførte konsernet en av de største omleggingene i Postens historie ved å gå fra A- og B-post til én adressert brevstrøm. Brevvolumene vil fortsatt falle fremover, og neste nødvendige omstilling vil være færre omdelingsdager. I januar 2018 fremla Samferdselsdepartementet et høringsforslag

om endringer i postloven som åpner for dette.

Bærekraft og samfunnsansvar

Posten Norge arbeider for langsiktig verdiskapning gjennom å sikre bærekraftig og ansvarlig forvaltning av selskapets viktigste ressurser. Konsernet har valgt tre innsatsområder: HMS, miljø/klima og integrering/mangfold. Bærekraftrapporten for 2017 viser hvilke verdier Posten Norge har skapt de siste årene og hvilke fotavtrykk selskapet har satt i samfunnet.

Økonomisk utvikling

Posten Norges driftsinntekter i 2017 var 24 678 mill. kroner, som er 94 mill. kroner lavere enn i 2016. Resultat før skatt ble 621 mill. kroner i 2017, en forbedring på 391 mill. kroner fra året før. Driftsresultatet i 2017 ble 692 mill. kroner, som er 514 mill. bedre enn i 2016. Det ble bokført nedskrivninger på 59 mill. kroner og andre inntekter på 57 mill. kroner i 2017. Justert resultat (EBITE) i 2017 ble 703 mill. kroner, som er 58 mill. kroner bedre enn året før.

Logistikkvirksomheten utenfor Norge hadde i 2017 resultatfremgang som følge av sterk og lønnsom vekst innenfor pakker og hjemlevering, økt etterspørsel etter internasjonal transport og avvikling av ulønnsom godsvirksomhet i Sverige. Dette bidro positivt til at justert driftsresultat (EBITE) for segment Logistikk i 2017 ble 129 mill. kroner, en forbedring på 80 mill. kroner i forhold til 2016. Logistikkvirksomheten i Norge hadde resultatnedgang i 2017. Dette skyldtes delvis svak volumvekst og prispress for pakker samt marginutfordringer innen internasjonale transporter. Offshorevirksomheten var fortsatt preget av svake konjunkturer, men tok seg noe opp på slutten av året. Ekspress og lagervirksomheten oppnådde gode marginer. Segment Post hadde i 2017 et justert driftsresultat (EBITE) på 843 mill. kroner, en forbedring på 43 mill. kroner sammenlignet med 2016 til tross for betydelig volumfall innen adresserte brev.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	24 678	24 772
Driftskostnader	23 977	24 607
Brutto driftsresultat (EBITDA)	1 443	1 170
Driftsresultat (EBIT)	701	163
Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	-9	15
Netto finansposter	-71	52
Resultat før skatt og minoritet	621	230
Skattekostnad	233	191
Minoritetsinteresser	6	4
Resultat etter skatt og minoritet	382	36

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	8 850	9 063
Omløpsmidler	8 112	6 236
Sum eiendeler	16 962	15 299

Egenkapital	6 353	5 898
Minoritetsinteresser	22	14
Sum egenkapital	6 375	5 912
Avsetning for forpliktelser	1 505	1 588
Rentebærende gjeld	3 761	2 393
Rentefri gjeld	5 321	5 406
Sum gjeld og forpliktelser	10 587	9 387
Sum egenkapital og gjeld	16 962	15 299

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	592	945
Investeringsaktiviteter	88	-1 210
Finansieringsaktiviteter	1 382	-633
Endring betalingsmidler	2 062	-898

Nøkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	10 136	8 305
Brutto driftsmargin (EBITDA)	6 %	5 %
Driftsmargin (EBIT)	3 %	1 %
Egenkapitalandel	38 %	39 %
Egenkapitalrentabilitet	6 %	1 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	4 %	5 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	10 %	6 %

Ekspedisjonssteder	1 371	1 480
Leveringskvalitet A-post (fremme over natten)	85 %	86 %
Postens omdømme (maks poeng: 100)	60	68
Volumutvikling A- og B-post	-10 %	-11 %

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	194	19
Utbytteandel	51 %	53 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	59 %	62 %
Utbytte til staten	194	19

Offentlige kjøp	2017	2016
Kjøp av post- og banktjenester	357	403

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	17 674	18 327
Andel ansatte i Norge	79 %	79 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	45 %	40 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	50 %

Statkraft SF er morselskapet i Statkraft-konsernet. Statkraft er et ledende internasjonalt selskap innen vannkraft, Europas største leverandør av fornybar energi og en stor aktør innen energihandel i både Europa og utvalgte markeder i Asia og Sør-Amerika.

Konsernets kraftverk har en installert effekt på 19 080 MW (Statkrafts eierandel), der 82 pst. er vannkraft, 12,5 pst. er gasskraft, 5,2 pst. er vindkraft og 0,2 pst. er biokraft. Tyngdepunktet ligger i Norge, med 68 pst. av kapasiteten, mens Sverige utgjør 9,5 pst., det øvrige Europa 16 pst., Sør-Amerika 4,8 pst. og India/Nepal 0,9 pst. Statkrafts fjernvarmeanlegg har en installert effekt på 789 MW, fordelt på rundt 80 pst. i Norge og 20 pst. i Sverige. Statkraft er i dag Europas ledende leverandør av tjenester for markedsadgang for mindre produsenter av fornybar energi, med en samlet portefølje på over 10 000 MW.

Statkrafts strategiske ambisjon er å styrke posisjonen som en ledende internasjonal leverandør av ren energi, med fokus på Norge, Sverige og utvalgte markeder i Sør-Amerika og Asia. Selskapet har seks strategiske fokusområder: europeisk fleksibel kraftproduksjon, markedsoperasjoner, internasjonal kraftproduksjon, vindkraft, fjern-varme og forretningsutvikling i Norge.

Målet med statens eierskap i Statkraft er å bidra til lønnsom og ansvarlig forvaltning av norske naturressurser og til utvikling av norsk kompetanse innenfor fornybar energi, som også kan benyttes til å gjennomføre lønnsomme kraftprosjekter internasjonalt. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere en konkurransemessig avkastning.

Viktige hendelser

Våren 2017 vedtok Stortinget en ny langsiktig utbytteforventning for Statkraft. Denne innebærer at Statkraft skal betale et utbytte på 85 pst. av realisert resultat fra norsk vannkraftvirksomhet og 25 pst. av realisert resultat fra annen virksomhet. Den nye utbytteforventningen bidrar til at avkastningen fra norske vannkraftressurser kommer fellesskapet til gode samtidig som den gir selskapet muligheter for videre vekst i den øvrige virksomheten.

Statkraft og Norfund byttet aksjer i sine felleseide virksomheter, ved at Statkraft kjøpte Norfunds aksjer i Statkraft IH Invest og solgte sin 50 pst. eierandel i SN Power til Norfund. Med dette er Statkraft nå ene-eier i virksomheten i Sør-Amerika, India og Nepal, men har trukket seg ut av Panama, Zambia, Laos, Thailand og Filipinene. Statkraft solgte seg ut av havvind, i samsvar med selskapets strategi. Den siste transaksjonen ble gjennomført i første kvartal 2018. Vannkraftverket Ringe-

Konsernsjef:
Christian Rynning-Tønnesen

Styre: Thorhild Widvey (leder), Halvor Stenstadvold (nestleder), Hilde Drønen, Peter Mellbye, Helene Biström, Bengt Ekenstierna, Vilde Eriksen Bjerknes*, Asbjørn Sevlejordet*, Thorbjørn Holøs* (* valgt av de ansatte)

Revisor: Deloitte AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.statkraft.no

dalen i Norge, med installert kapasitet på 23 MW, ble åpnet, og Statkraft har et omfattende oppgraderings- og vedlikeholdsprogram for norsk vannkraft.

Bærekraft og samfunnsansvar

Statkraft baserer seg på globalt anerkjente initiativer og standarder, og oppfølging av samfunnsansvar er en integrert del av Statkrafts styringssystem.

Statkrafts forbedringsprogram for helse, miljø og sikkerhet, «Powered by care», ble videreført i 2017. Styrking av Statkrafts beredskap for nødsituasjoner har vært en prioritert aktivitet i 2017. Selskapets anlegg og utbyggingsprosjekter påvirker både naturmiljø og befolkning i nærområdet, og selskapet legger vekt på å følge god internasjonal praksis og standarder, basert på IFCs Performance Standards on Environmental and Social Sustainability.

Konsernet arbeider aktivt med forebyggende arbeid innenfor forretnings-etikk og antikorrupsjon. Statkraft har etablert en ny Corporate Compliance-enhet. Et av de nye initiativene under implementering er et opplæringsprogram, som vil inkludere et nytt e-læring kurs med interaktive moduler og nye lettfattelige veiledere.

Økonomisk utvikling

Resultatet før skatt ble 15,8 mrd. kroner, mens resultatet etter skatt og minoritet ble 11,9 mrd. kroner. Dette er det høyeste resultatet siden 2008. Statkraft produserte i 2017 63 TWh elektrisitet og 1,1 TWh fjernvarme, en svak nedgang fra rekordåret 2016. Høyere kraftpriser i Norden og økt bidrag fra markedsaktiviteter førte likevel til betydelig økning i underliggende driftsresultat. Den nordiske systemprisen var 9 pst. høyere enn i 2016. Alle segmenter bidro positivt til underliggende EBITDA i 2017, som til sammen utgjorde 14,5 mrd. kroner. Tidligere nedskrivninger på til sammen 1,3 mrd. kroner, bl.a. på grunn av bedrede utsikter for framtidig lønnsomhet for gasskraft i Tyskland, ble reversert. På den andre side førte endringer i selskapets syn på langsiktige kraftpriser til nedskrivninger på til sammen 2,4 mrd. kroner. Salget av posisjonene innen havbasert vindkraft medførte en regnskapsmessig gevinst på 2,6 mrd. kroner.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Netto driftsinntekter	30 567	20 146
Driftskostnader	13 380	17 144
Brutto driftsresultat (EBITDA)	21 702	10 842
Driftsresultat (EBIT)	17 187	3 002
Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	-62	503
Netto finansposter	-1 331	2 120
Resultat før skatt og minoritet	15 794	5 625
Skattekostnad	3 962	5 433
Minoritetsinteresser	-94	-62
Resultat etter skatt og minoritet	11 926	254

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	126 553	136 605
Omløpsmidler	39 939	27 396
Sum eiendeler	166 493	164 001

Egenkapital	85 307	73 069
Minoritetsinteresser	3 591	7 747
Sum egenkapital	88 898	80 816
Avsetning til forpliktelser	15 944	19 332
Derivater	1 101	1 805
Rentebærende gjeld	39 821	39 989
Rentefri gjeld	20 727	22 059
Sum gjeld og forpliktelser	77 594	83 185
Sum egenkapital og gjeld	166 493	164 001

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	8 419	8 353
Investeringsaktiviteter	4 309	-6 817
Finansieringsaktiviteter	-5 822	-3 205
Valutaeffekter	-36	-85
Endring betalingsmidler	6 870	-1 754

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	128 720	120 805
Brutto driftsmargin (EBITDA)	71 %	54 %
Driftsmargin (EBIT)	56 %	15 %
Egenkapitalandel	53 %	49 %
Egenkapitalrentabilitet	15 %	0 %
Gjennomsnittlig		
EK-rentabilitet siste 5 år	4 %	2 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	14 %	3 %

Verdier og utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	6 040	2 400
Utbytteandel	51 %	945 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	104 %	177 %
Utbytte til staten	6 040	2 400
Garantibeløp	400	400
Garantiprovisjon til staten	2	2

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	3 593	3 804
Andel ansatte i Norge	62 %	60 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	44 %	44 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	50 %

KATEGORI 4

Sektorpolitiske formål

Statens eierskap i selskapene i kategori 4 har hovedsakelig sektorpolitiske formål. Som eier vil staten vektlegge at de sektorpolitiske målene nås mest mulig effektivt.

Andøya Space Center AS	76	Kings Bay AS	91	Rogaland Teater AS	104
Avinor AS	77	Nationaltheatret AS	92	Simula Research Laboratory AS	105
Bane NOR SF	78	Nofima AS	93	Siva – Selskapet for Industrivekst SF	106
Bjørnøen AS	79	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	94	Space Norway AS	107
Carte Blanche AS	80	Norfund	95	Statnett SF	108
AS Den Nationale Scene	81	Norges sjømatråd AS	96	Statskog SF	109
Den Norske Opera & Ballett AS	82	Norsk Helsenett SF	97	Staur gård AS	110
Eksportkreditt Norge AS	83	Norsk rikskringkasting AS	98	Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	111
Enova SF	84	Norsk Tipping AS	99	Talent Norge AS	112
Entur AS	85	Norske tog AS	100	Trøndelag Teater AS	113
Gassco AS	86	NSD – Norsk senter for forskningsdata AS	101	UNINETT AS	114
Gassnova SF	87	Nye Veier AS	102	Universitetscenteret på Svalbard AS	115
Graminor AS	88	Petoro AS	103	AS Vinmonopolet	116
Innovasjon Norge	89				
Kimen Såvare-laboratoriet AS	90				

Konsernsjef:
Odd Roger Enoksen

Styre: Svenn Are Jenssen (leder),
Rolf Skatteboe (nestleder), San-
dra Riise, Grethe Stave,
Bjørn Kanck, Åge Fredriksen*
(* valgt av de ansatte)

Revisor: Vesteråls-Revisjon AS

© Trond Abrahamssen

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 90 %
Selskapets nettside: www.andoyaspace.no

Andøya Space Center AS leverer opera-
sjonelle tjenester og produkter relatert til
rom- og atmosfæreforskning, miljøover-
våkning og teknologitesting og -verifiser-
ing. Selskapet skal videre bidra til kunn-
skapsoppbygging og interesse for disse
områdene.

Selskapet ble etablert i 1997 ved utskil-
ling fra forvaltningsorganet Norsk Rom-
senter. Selskapet har bakgrunn i virksom-
het startet opp i 1962 i regi av Forsvarets
forskningsinstitutt og Norges teknisk-
naturvitenskaplige forskningsråd, opprin-
nelig for å ivareta behov knyttet til militær
og sivil radiokommunikasjon.

Konsernet har hovedkontor i Andøy
kommune, og består av, foruten morsel-
skapet Andøya Space Center AS, datter-
selskapene Andøya Test Center AS og NA-
ROM (Nasjonalt senter for romrelatert
opplæring). Observatoriet ALOMAR er
også en del av selskapets tjenestespekter.
Konsernet eies av staten ved Nærings- og
fiskeridepartementet (90 pst.) og Kongs-
berg Defence & Aerospace AS (10 pst.).

Konsernet leverer tjenester til nasjona-
le og internasjonale forskningsmiljøer
(oppskyting av sonderaketter og slipp av
forskningballonger) og til teknologitvill-
ingsmiljøer (test av rakettmotorer). And-
øya Space Center har også økende aktivitet
knyttet til utvikling, testing og bruk av
ubemannede fly (UAV/RPAS) og driver
studentrettet arbeid gjennom dattersel-
skapet NAROM. Rundt 45 pst. av selska-
pets totale inntekter er fra norske og
utenlandske myndigheter gjennom den
multilaterale avtalen ESRANGE Andøya
Special Project (EASP) mellom Sverige,
Norge, Tyskland, Frankrike og Sveits. Som
følge av EASP-avtalen har konsernet et
vedtektsfestet forbud mot å betale utbyt-
te. I tillegg til bevilningene fra EASP-avta-
len har selskapet egne inntekter fra salg
av tjenester, bl.a. til Forsvaret og NASA.

Målet med statens eierskap i Andøya
Space Center er å styrke norsk forskning
og høyteknologisk næringsliv gjennom

drift og videreutvikling av infrastruktur for
teknologitesting og naturvitenskaplig
forskning. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Andøya Space Center og Universitetet i
Oslo har, sammen med NASA, JAXA og
SIOS, etablert det internasjonale prosjek-
tet Grand Challenge Initiative – CUSP –
som skal skyte opp tolv forskningsraket-
ter i løpet av 2018 og 2019 fra Andøya og
Svalbard. Datterselskapet Andøya Test
Center er i det andre året i en femårsavta-
le med Forsvaret, en avtale som bidrar til
å styrke forutsigbarheten for konsernets
økonomiske situasjon.

I 2016 ble Andøya flystasjon vedtatt
nedlagt. Flystasjonen er en viktig samar-
beidspartner for deler av konsernet, og
konsekvensene av nedleggelsen er fort-
satt under vurdering. Konsernet har også
i 2017 hatt oppmerksomhet på vurdering
av mulighetene for å utvikle kapasitet for
oppskyting av små satellitter fra Andøya.

Bærekraft og samfunnsansvar

Andøya Space Center samarbeider med
Nammo AS om å utvikle en mer miljø-
vennlig rakettmotor, som skal testes i
2018. Konsernet søker å ha god dialog
med lokale myndigheter, innbyggere og
næringsliv om hvordan aktivitetene påvir-
ker nærmiljøet. Andøya Space Center
støtter lokale lag og organisasjoner som
driver aktiviteter for barn og unge.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Andøya Space Center AS stiller til rådighet
fasiliteter og støttetjenester for rom- og
atmosfæreforskning for norske og inter-
nasjonale forskningsmiljøer. Videre gjen-
nomfører konsernet testaktiviteter for
norsk industri samt tester og øvelser for
militære oppdragsgivere i Norge og andre
NATO-land. Konsernet har også aktivite-
ter rettet mot undervisning og informa-
sjonsspredning, gjennom datterselskapet
NAROM.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	102,5	121
Driftskostnader	93,0	112
Brutto driftsresultat (EBITDA)	9,5	25,0
Driftsresultat (EBIT)	-6,1	8,8
Netto finansposter	0,1	0,2
Resultat før skatt og minoritet	-6,2	9,0
Skattekostnad	-2,0	3,2
Resultat etter skatt og minoritet	-4,3	5,8

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	106,2	109
Omløpsmidler	38,5	48,7
Sum eiendeler	144,7	157

Sum egenkapital	87,6	91,9
Avsetning til forpliktelser	0,1	3,1
Rentebærende gjeld	32,1	34,4
Rentefri gjeld	25,0	28,0
Sum gjeld og forpliktelser	57,2	65,4
Sum egenkapital og gjeld	144,7	157

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	5,9	32,6
Investeringsaktiviteter	-13,6	-7,0
Finansieringsaktiviteter	2,6	2,6
Endring betalingsmidler	-5,1	28,2

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	119,7	126
Brutto driftsmargin (EBITDA)	9 %	21 %
Driftsmargin (EBIT)	-6 %	7 %
Egenkapitalandel	61 %	58 %
Egenkapitalrentabilitet	-5 %	6 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	8 %	10 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	-4 %	8 %

Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	2017	2016
Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	36	35,6

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	84	80
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	90 %	90 %
Andel kvinner i styret totalt	56 %	33 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/ aksjonærvalgte styremedlemmer	57 %	40 %

Konsernsjef: Dag Falk-Petersen
 Styre: Ola Mørkved Rinnan (leder), Ola Henrik Strand (nestleder), Linda Bernander Silseth, Eli Skrøvset, Herlof Nilssen, Olav Aadal*, Heidi Anette Sørum*, Bjørn Tore Mikkelsen* (* valgt av de ansatte)
 Revisor: EY AS

Statlig eierandel gjennom Samferdselsdepartementet: 100 %
 Selskapets nettside: www.avinor.no

Avinor AS ble etablert i 2003 ved omdanning av forvaltningsbedriften Luftfartsverket til statlig aksjeselskap. Selskapet skal eie, drive og utvikle et landsomfattende nett av lufthavner for sivil luftfart og en samlet flysikringstjeneste for både sivil og militær luftfart. Selskapets hovedkontor ligger i Oslo.

Den flyoperative virksomheten omfatter 45 lufthavner i Norge samt kontrolltårn, kontrollsentraler og annen teknisk infrastruktur for sikker flynavigasjon. Selskapet utfører også en del samfunnsplagte oppgaver. Virksomheten skal drives på en sikker, effektiv og miljøvennlig måte, og sikre god tilgjengelighet for alle grupper reisende. Ut over den flyoperative virksomheten har Avinor kommersielle inntekter fra avgiftsfritt salg, parkering, flyplasshoteller, servering og andre servicetilbud i tilknytning til lufthavnene.

Avinor skal i størst mulig grad være selvfinansiert gjennom inntekter fra kjernevirksomheten og kommersiell aktivitet. Internt i selskapet skal det skje en samfinansiering mellom bedriftøkonomisk lønnsomme lufthavner og ulønnsomme lufthavner. Flysikringstjenesten er selvfinansierende ved at tjenesten prises etter et kostnadsdekningsprinsipp.

Målet med statens eierskap i Avinor er å eie, drive og utvikle et landsomfattende nett av lufthavner for sivil sektor og en samlet flysikringstjeneste for sivil og militær sektor. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

I 2017 åpnet nye terminalbygg på Oslo lufthavn og Bergen lufthavn. Det ble avklart at Avinor skal planlegge en eventuell tredje rullebane på Oslo lufthavn øst for eksisterende rullebaner. Avinor igangsatte arbeid med å konkurranseutsette driften av Haugesund lufthavn, og fikk i oppdrag å arbeide videre med å planlegge flytting av Bodø lufthavn.

Samferdselsdepartementet la våren 2017

frem Meld. St. 30 (2016–2017) om virksomheten til Avinor AS. I meldingen gis det en orientering om selskapets utvikling og planer samt en redegjørelse for departementets vurderinger. Et viktig tema i meldingen var videre arbeid med konkurranseutsetting av flysikringstjenester.

Bærekraft og samfunnsansvar

Avinor skal være en drivkraft i arbeidet med luftfartens klima- og miljøutfordringer, og skal bidra til å redusere klimagassutslipp fra flytrafikken. Selskapets mål er at egne totale kontrollerbare klimagassutslipp skal halveres innen 2020, sammenlignet med 2012. Avinor har i 2017 arbeidet særskilt med prosjekter for å legge til rette for elektriske fly, effektivisering av luftrommet og tilrettelegging for bruk av bærekraftig jet biodrivstoff.

Selskapet skal legge til rette for at så mye som mulig av tilbringertransporten skal skje med kollektive transportmidler. Avinor har tidligere utviklet et eget anti-korrupsjonsprogram, nedsatt varslingsutvalg, sluttet seg til FNs Global Compact, OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv og rapporterer på samfunnsansvar i henhold til Global Reporting Initiative (GRI).

Sektorpolitisk måloppnåelse

Avinor har opprettholdt stabil og sikker drift av 45 lufthavner og flysikringstjenesten innenfor en selvfinansiert ramme, og leverte i 2017 et overskudd på 499 mill. kroner. Nye terminalbygg på Oslo lufthavn og Bergen lufthavn ble ferdigstilt innenfor planlagt tids- og kostnadsramme. Målene for konsernets moderniseringsprogram ble nådd også i 2017.

Det er igangsatt bygging av et senter i Bodø for fjernstyring av tårn ved 15 lufthavner innen 2020. Avinor har i 2017 utlyst konkurranse for driften av Haugesund lufthavn, og planlagt konkurranseutsetting av flysikringstjenesten ved enkelte lufthavner.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	11 526	10 788
Driftskostnader	10 289	9 030
Brutto driftsresultat (EBITDA)	3 126	3 521
Driftsresultat (EBIT)	1 237	1 758
Netto finansposter	-598	-384
Resultat før skatt	640	1 374
Skattekostnad	141	346
Resultat etter skatt	499	1 029

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	40 436	38 581
Omløpsmidler	3 500	2 456
Sum eiendeler	43 936	41 037

Sum egenkapital	14 054	14 937
Avsetning til forpliktelser	4 215	2 756
Rentebærende gjeld	22 837	18 607
Rentefri gjeld	2 830	4 738
Sum gjeld og forpliktelser	29 882	26 101
Sum egenkapital og gjeld	43 936	41 037

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	3 653	3 100
Investeringsaktiviteter	-3 378	-4 561
Finansieringsaktiviteter	848	743
Endring betalingsmidler	1 123	-718

Nøkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	36 891	33 544
Brutto driftsmargin (EBITDA)	27 %	33 %
Driftsmargin (EBIT)	11 %	16 %
Egenkapitalandel	32 %	36 %
Egenkapitalrentabilitet	3 %	7 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	10 %	11 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	4 %	5 %

Regularitet (prosentandel av planlagte avganger som blir gjennomført)	98 %	99 %
---	------	------

Punktlighet (prosentandel av gjennomførte avganger som skjer innen maks 15 min forsinkelse)	85 %	87 %
---	------	------

Trafikkutvikling (antall passasjerer totalt i 1 000)	52 885	50 803
--	--------	--------

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	249,7	550
Utbytteandel	50 %	53 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	36 %	37 %
Utbytte til staten	249,7	550

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	3 098	3 074
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	38 %	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	50 %

Administrerende direktør:
Gorm Frimannslund

Styre: Siri Beate Hatlen (leder),
Olaf Trygve Melbø (nestleder),
Auke Lont, Ane Rongen Breivega,
Toril Nag, Baard Haugen, Tor Egil
Pålerud*, Solbjørg Engeset*
(* valgt av de ansatte)

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

© Øystein Grune/Bane NOR SF

Statlig eierandel gjennom Samferdselsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.banenor.no

Bane NOR SF ble stiftet i februar 2016. Størstedelen av forvaltningsorganet Jernbaneverket ble overført til Bane NOR, som var i operativ drift fra januar 2017. Foretaket har som formål å sørge for tilgjengelig jernbaneinfrastruktur og effektive og brukervennlige tjenester, inkludert knutepunkts- og terminalutvikling.

Bane NOR har ansvaret for planlegging, utbygging, forvaltning, drift og vedlikehold av det nasjonale jernbanenettet, trafikkstyring og forvaltning og utvikling av jernbaneeiendom. Foretaket har videre det operative koordineringsansvaret for sikkerhetsarbeidet og operativt ansvar for samordning av beredskap og krisehåndtering. Bane NOR har hovedkontor i Oslo.

Målet med statens eierskap i Bane NOR er å sikre en kostnadseffektiv og kunderett infrastrukturforvalter på jernbane og utvikling av gode knutepunkt.

Viktige hendelser

Bane NOR står overfor en betydelig omstillingsprosess, og har i første driftsår arbeidet videre med utvikling av styrings-, rapporterings- og kontrollsystemer som skal gi en mer forretningsmessig innretning av virksomheten og tilfredsstillende kravene til profesjonell virksomhetsstyring.

I 2017 har det vært viktig å få på plass nye avtaler med Jernbanedirektoratet om vederlag for infrastrukturtenester. I tillegg har mye av det forberedende arbeidet for eventuell konkurranseutsetting av drift og vedlikehold blitt gjennomført. Østfoldbanen er identifisert som mulig prøvestrekning for den første anbudsutsettingen. Bane NOR har videre arbeidet med utarbeidelse av kontraktsstrategier for utbyggingsvirksomheten, oppfølging av foretakets forbedringsprogram, anskaffelsesprosessen for ERTMS, samlokalisering av foretakets virksomhet, organisering av trafikkstyringssentralene og innspill til Jernbanedirektoratets handlingsprogram.

Bane NOR fikk i 2017 bevilget 500 mill.

kroner i driftskreditt, som er foretakets eneste låneadgang. Driftskreditten er et kortsiktig lån med løpetid på inntil tolv måneder. Foretaket har en omfattende virksomhet, der tidsforskyvninger i inn- og utbetalinger kan gi store variasjoner i likviditeten. Driftskreditten er således viktig for å sikre likviditet til å håndtere løpende utbetalinger.

Bærekraft og samfunnsansvar

Bane NOR har utviklet en policy for etikk og samfunnsansvar. Bane NOR har komplekse leveranser, omfattende kontrakter og et stort antall leverandører, ansatte og innleid personell. For å sikre at foretaket lever opp til sitt ansvar og forventninger som stilles, er det formulert et felles verdigrunnlag og et sett med etiske retningslinjer. Som en del av dette arbeidet er det etablert både en ekstern og en intern varslingskanal. Den eksterne varslingskanalen skal bidra til å motvirke økonomisk kriminalitet, herunder utfordringer relatert til lønn og arbeidsvilkår.

Foretaket stiller krav til at leverandører følger Bane NORs etiske krav til forretningspartnere som omfatter etterlevelse av relevante lover, regler og krav til HMS, etikk, ytre miljø og sosiale forhold, herunder varslings.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Bane NOR og Jernbanedirektoratet inngår avtaler om vederlag for de forpliktelsene til å yte infrastrukturtenester foretaket påtar seg, herunder vedrørende tilgjengelighet i eksisterende infrastruktur, utredninger, planlegging og prosjektering og bygging. For 2018 er verdien på avtalene 19,3 mrd. kroner. I tillegg har Bane NOR inntekter fra forvaltning og utvikling av eiendom og brukerbetaling for tjenester, inkludert kjøreveisavgift. Det legges vekt på å utvikle tydelige resultatforventninger til foretakets virksomhet og følge opp foretakets arbeid med å utarbeide klare mål, strategier og resultatindikatorer for virksomheten.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	12 038	53
Driftskostnader	6 021	53
Brutto driftsresultat (EBITDA)	6 017	0
Driftsresultat (EBIT)	177	0
Netto finansposter	-124	0
Resultat før skatt	53	0
Skattekostnad	30	0
Resultat etter skatt	23	0

Balanse	2 017	2 016
Anleggsmidler	156 369	11
Omløpsmidler	13 716	35
Sum eiendeler	170 085	46

Egenkapital	10 689	0
Avsetning til forpliktelser	149 565	10
Rentebærende gjeld	5 545	0
Rentefri gjeld	4 286	35
Sum gjeld og forpliktelser	159 391	46
Sum egenkapital og gjeld	170 085	46

Kontantstrøm	2 017	2 016
Operasjonelle aktiviteter	-3 840	20
Investeringsaktiviteter	-12 886	-11
Finansieringsaktiviteter	18 920	10
Endring betalingsmidler	2 194	20

Nøkkel tall	2 017	2 016
Sysselsatt kapital	20 525	36
Brutto driftsmargin (EBITDA)	50,0 %	0
Driftsmargin (EBIT)	1,5 %	0
Egenkapitalandel	6,3 %	0

Tilskudd fra staten	2017	2016
Samferdselsdepartementet	12 058	101

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	4 500	2
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	50 %	43 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	60 %

Administrerende direktør:
 Per Erik Hanevold

 Styre: Unni Steinsmo (leder),
 Widar Salbuvik (nestleder),
 Kirsten Broch-Mathisen, Egil Murud,
 Sven Ole Fagernæs

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

 Statlig eierandel gjennom Klima- og miljødepartementet: 100 %
 Selskapets nettside: www.kingsbay.no

Bjørnøen AS eier all grunn og noen kulturhistoriske bygninger på Bjørnøya. Selskapet ble overtatt av den norske stat i 1932 og ble i 1967 administrativt underlagt Kings Bay AS, som også leverer forvaltningstjenester til Bjørnøen. Deler av statstilskuddet til Kings Bay overføres til drift av Bjørnøen.

Bjørnøen har som formål å drifte og utnytte selskapets eiendommer på Bjørnøya, og annen virksomhet i forbindelse med dette. Det norske meteorologiske institutt ved Værvarslinga for Nord-Norge leier grunn til en meteorologisk stasjon på Bjørnøya. I tillegg har Værvarslinga for Nord-Norge det koordinerende ansvaret for de vitenskapelige aktivitetene på eiendommen de leier.

Bjørnøya naturreservat ble opprettet i 2002. Fredningen omfatter hele øya med unntak av et mindre landareal. Sysselmannen på Svalbard er forvaltningsmyndighet og har oppsynsansvar i naturreservatet. Bjørnøya har en strategisk viktig geografisk posisjon midt mellom Norges fastland og Svalbard. Et mindre landareal på øya vil kunne ivareta behov i forbindelse med forsyning og transport, og som nødhavn i forbindelse med eventuell ut-

vinning av olje i Barentshavet og andre aktiviteter i nærrområdene.

Selskapets driftsinntekter kommer fra utleie av eiendommen og utgjorde 19 710 kroner i 2017. Driftskostnader utover dette dekkes av tilskudd overført fra Kings Bay, og bevilges over statsbudsjettet. Tilskuddet i 2017 utgjorde 173 739 kroner, mot 163 594 kroner i 2016.

Målet med statens eierskap i Bjørnøen AS er å forvalte eiendomsbesittelsen på Bjørnøya og på den måten også støtte opp under norske suverenitetshensyn. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Det russiske skipet Petrozavodsk grunnstøtte ved sørspissen av Bjørnøya i mai 2009 og utgjør fortsatt en viss fare for lokal forurensning. Selskapet ønsker i prinsippet havaristen fjernet med minst mulig skade på Bjørnøya og omliggende natur. Kystverket har høsten 2011 konkludert med at det ikke er forsvarlig å fjerne vraket.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Bjørnøen AS forvalter eiendomsretten til grunnen på Bjørnøya og leieavtalene med meteorologisk institutt på en effektiv måte.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	0,2	0,2
Hvorav tilskudd fra Kings Bay AS	0,2	0,2
Driftskostnader	0,2	0,2
Driftsresultat	0,0	0,0
Netto finansposter	0,0	0,0
Resultat før skatt	0,0	0,0
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	0,0	0,0

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	3,9	3,9
Omløpsmidler	0,3	0,3
Sum eiendeler	4,2	4,2

Sum egenkapital	4,1	4,1
Avsetning til forpliktelser	0,0	0,0
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	0,1	0,1
Sum gjeld og forpliktelser	0,1	0,1
Sum egenkapital og gjeld	4,2	4,2

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	0	0
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	40 %	40 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

CARTE BLANCHE

Teatersjef: Hooman Sharifi

Styre: Laila Dåvøy (leder), Ole Hope (nestleder), Per-Harald Nilsson, Anne-Grete Strøm-Erichsen, Svein Halleraker, Anne Beth Njærheim, Guro Rimeslåtten* (* valgt av de ansatte)

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

© Thor Brodreskitt

Carte Blanche AS er Norges nasjonale kompani for samtidsdans og eneste faste samtidsdansensemble i Norge. Stortinget vedtok i 1988 å opprette et kompani for samtidsdans, lokalisert til Bergen, fra 1989.

Carte Blanche produserer og presenterer forestillinger laget av norske og internasjonale, anerkjente og nye koreografer innenfor samtidsdans. Selskapet har et nasjonalt og regionalt ansvar for å formidle samtidsdans til et mangfoldig publikum og å bidra til å utvikle kunnskapen om norsk samtidsdans internasjonalt gjennom å arbeide for internasjonal anerkjennelse og tilstedeværelse. Selskapet har 30 ansatte, derav 14 dansere. Selskapet produserer to til tre nye produksjoner årlig, bestående av tre til fem koreografier. Produksjonene turnerer i Norge og internasjonalt, med om lag 60–70 forestillinger årlig.

Staten eierskap i Carte Blanche er begrundet ut fra kulturpolitiske formål. Målene for bevilgningene til scenekunstformål i 2017 var å legge til rette for produksjon, formidling og etterspørsel av ulike scenekunstuttrykk. Dette skal bygge opp under de overordnede målene om å bidra til at alle kan få tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet og fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse.

Viktige hendelser

Det ble i revidert nasjonalbudsjett for 2017 bevilget inntil 230 mill. kroner til ombygging av Sentralbadet til permanente produksjons- og visningslokaler for Carte Blanche og BIT Teatergarasjen. Bergen kommune bevilget samme beløp i økonomiplanperioden for 2018–2021. Hordaland fylkeskommune skal avklare sitt bidrag til prosjektet i Fylkestinget i juni 2018. Oppdatert framdriftsplan viser forventet ferdigstilling og innflytting høsten 2022. Det er foreløpig uavklart hvor Carte Blanche skal produsere og vise forestillinger i Bergen fra høsten 2019 og fram til innflytting i Sentralbadet.

Bærekraft og samfunnsansvar

En grunnleggende forutsetning for Carte Blanche er at selskapet drives i samsvar med gjeldende lover og avtaleverk og i tråd med god praksis innenfor områder som helse, miljø og sikkerhet, menneskerettigheter, forretningsetikke og antikorrupsjon.

Statlig eierandel gjennom Kulturdepartementet: 70 %
Selskapets nettside: www.carteblanche.no

Selskapet er bevisst sitt samfunnsansvar som offentlig eid scenekunstinstitusjon, og er en aktiv bidragsyter overfor samarbeidsparter som andre institusjoner, frie dansekompanier, kulturskolen, andre danseskoler og -miljøer.

Selskapet har ansatte med ulik kulturell bakgrunn, og bruker dette bevisst i egen profilering for slik å bidra til å skape gode og mangfoldige forbilder. Ytringsfrihet er en grunnleggende menneskerett, og en viktig forutsetning for kompaniets interne og eksterne kommunikasjon og sceniske produksjoner.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Basert på de overordnede målene for norsk scenekunst nevnt over, definerte Carte Blanche egne mål for 2017. Målene var å: nå ut til et større og mer mangfoldig publikum, styrke turnévirksomheten samt produsere nye forestillinger. Carte Blanche nådde målsetningene for 2017.

Forestillingen «Jerada» hadde premiere i februar 2017. Forestillingen fikk danserikterprisen for 2016/2017. Årets andre nyproduksjon var forestillingen «While they are floating» av Hooman Sharifi. Forestillingen tok utgangspunkt i flyktningers personlige fortellinger. I tilknytning til forestillingen ble det arbeidet målrettet opp mot bl.a. Introduksjonsprogrammet for flyktninger og ulike asylmottak. Det ble etablert god dialog med et offentlig mottak før det ble stengt. Større grupper flyktninger/migranter deltok som publikum med før- og ettersamtaler knyttet opp mot forestillingen.

Antall norske turneforestillinger økte fra 14 i 2016 til 23 i 2017. «Jerada» turnerte i Oslo, Hamar, Arendal, Stavanger og Molde. «While they are floating» ble vist i Harstad, Bodø, Sandnes, Oslo, Kristiansand og Tromsø, i tillegg til DKS-forestillinger i Bergen og Tromsø.

Det arbeides aktivt for å øke antall skoleforestillinger. «Jerada» vakte interesse internasjonalt, og ble vist i Hamburg i november 2017. Forestillingen er invitert til flere internasjonale gjestespill i 2018.

Carte Blanche finansieres av stat (70 pst.), kommune (15 pst.) og fylkeskommune (15 pst.) samt gjennom egeninntekter (billettsalg, workshops etc).

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	40,1	38,7
Driftskostnader	39,7	37,4
Brutto driftsresultat (EBITDA)	1,4	2,3
Driftsresultat (EBIT)	0,4	1,3
Netto finansposter	0,1	0,1
Resultat før skatt	0,5	1,5
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	0,5	1,5

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	4,1	4,4
Omløpsmidler	18,2	15,5
Sum eiendeler	22,3	20,0

Egenkapital	9,0	8,5
Avsetning til forpliktelser	7,1	6,2
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	6,1	5,2
Sum gjeld og forpliktelser	13,2	11,4
Sum egenkapital og gjeld	22,3	20,0

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	3,0	2,5
Investeringsaktiviteter	-0,7	-0,9
Finansieringsaktiviteter	0,0	0,0
Endring betalingsmidler	2,3	1,6

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	9,0	8,5
Brutto driftsmargin (EBITDA)	4 %	6 %
Driftsmargin (EBIT)	1 %	3 %
Egenkapitalandel	41 %	43 %
Egenkapitalrentabilitet	5 %	19 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 4 år	19 %	14 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	5 %	19 %

Andre nøkkel tall	2017	2016
Antall forestillinger totalt	96	72
Antall solgte billetter	8 960	9 986
Publikumsbelegg Bergen (eksklusiv Den kulturelle skolesekken)	57 %	71 %
Publikumsbelegg turne Norge (eksklusiv Den kulturelle skolesekken)	36 %	59 %
Publikumsbelegg gjestespill/turne internasjonalt	26 %	115 %
Billettinntekter	1,3	1,2

Tilskudd	2017	2016
Kulturdepartementet	26,5	26,0
Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune	11,4	11,2
Andre offentlige tilskudd	0,4	0,1
Sum tilskudd	38,3	37,3

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	30	30
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	70 %	70 %
Andel kvinner i styret totalt	57 %	57 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	50 %

Teatersjef:
Signe Agnete Gullestad Haaland

Styre: Siren Nøkling Sundland (leder), Victor Danielsen Norman (nestleder), Harald Alfsen, Kristin Bjørn, Ole Hope, Stig Amdam*, Frode Prestegård* (* valgt av de ansatte)

Revisor: EY AS

© Thor Brodreskit

Statlig eierandel gjennom Kulturdepartementet: 66,67 %
Selskapets nettside: www.dns.no

AS Den Nationale Scene (DNS) er en av landets fire nasjonale scenekunstinstitusjoner og har lange tradisjoner. Teatret er en forlengelse av Ole Bulls Det Norske Theater, som ble etablert i 1850. Det nåværende teaterbygget ble åpnet i 1909 og er i dag fredet. DNS skal skape samfunnsrelevant, engasjerende og vesentlig teater av høy kunstnerisk kvalitet til et bredt publikum. Det spilles årlig rundt 700 forestillinger på husets tre scener. Rundt 140 mennesker arbeider på DNS, og ca. 120 000–140 000 besøker teatret hvert år.

Statens eierskap i DNS er begrunnet ut fra kulturpolitiske formål. Målene for bevilgningene til scenekunstformål i 2017 var å legge til rette for produksjon, formidling og etterspørsel av ulike scenekunstuttrykk. Dette skal bygge opp under de overordnede målene om å bidra til at alle kan få tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet og fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse.

Viktige hendelser

For DNS er gode og fremtidsrettede produksjons- og formidlingslokaler viktig for å sikre kunstnerisk kvalitet og forvaltning av samfunnsansvaret fremover. Det er på oppdrag fra Kulturdepartementet blitt gjennomført ekstern kvalitetssikring (KS1) av konseptvalgtutredningen for fremtidig bygningsløsning for DNS. Spørsmålet om konseptvalg skal vurderes av Kulturdepartementet. Det er i 2017 og 2018 blitt bevilget et ekstraordinært investeringstilskudd på totalt 101 mill. kroner til rehabilitering av tak og fasader. Teatret vil selv ha ansvaret for å gjennomføre prosjektet, og arbeidet vil starte i 2018.

Bærekraft og samfunnsansvar

DNS tar samfunnsansvar i tråd med regjeringens eierskapspolitikk, og ivaretar men-

neskerettighetene og arbeidstakerrettighetene i sin virksomhet. Teatret har et godt samarbeid med fagforeningene og vernesiden i selskapet. DNS driver aktivt og målrettet HMS-arbeid. Det er ikke avdekket korrupsjon og habilitetsreglene etterleves. DNS har kontrollrutiner som ivaretar dette. Teatret påvirker ikke det ytre miljø negativt og følger Bergen kommunes sorteringssystem for avfall.

Sektorpolitisk måloppnåelse

I tråd med mandatet som nasjonalteater presenterer DNS ny dramatik, ivaretar kulturarven og har et bredt samarbeid med andre aktører. Repertoaret i 2017 rommet 36 ulike forestillinger, hvorav 26 var egenproduserte, fem var urpremierer og tre samproduksjoner. Nærmere 90 pst. av forestillingene i 2017 fikk svært positive kritikker. «Vår ære/vår makt» mottok den internasjonale Ibsen-prisen og ble satt opp igjen på DNS i 2017.

Publikumsutvikling er en viktig del av DNS' virksomhet, og det arbeides kontinuerlig for å nå flest mulig og et mest mulig sammensatt publikum. I 2017 videreførte teatret satsingen på dns& og hadde 58 formidlingsaktiviteter med ulike partnere (både fra kulturfeltet og privat næringsliv). Over 5 700 deltok på disse arrangementene. DNS hadde et utstrakt samarbeid med Den kulturelle skolesekken og frivillige organisasjoner, det ble etablert et gratis fordelsprogram for unge, og det ble åpnet kafé i Teaterkjelleren.

Regnskapet for 2017 viser et årsresultat på 2,4 mill. kroner. DNS har god balanse mellom inntekter og kostnader, og 2017 ga høyere billettinntekter enn budsjettet. Samtidig fikk teateret noe lavere kostnader, noe som gav rom for en høyere kunstproduksjon enn planlagt.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	149	150
Driftskostnader	147	111
Brutto driftsresultat (EBITDA)	5,9	43,0
Driftsresultat (EBIT)	2,1	39,7
Netto finansposter	0,3	0,3
Resultat før skatt	2,4	40,0
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	2,4	40,0

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	27,1	26,9
Omløpsmidler	49,5	51,5
Sum eiendeler	76,6	78,4

Egenkapital	41,4	39,6
Avsetning til forpliktelser	1,4	0,0
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	33,8	38,8
Sum gjeld og forpliktelser	35,2	38,8
Sum egenkapital og gjeld	76,6	78,4

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	1,7	15,6
Investeringsaktiviteter	-4,6	-5,0
Finansieringsaktiviteter	-0,4	-2,8
Endring betalingsmidler	-3,2	7,8

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	41,4	39,6
Brutto driftsmargin (EBITDA)	4 %	29 %
Driftsmargin (EBIT)	1 %	26 %
Egenkapitalandel	54 %	51 %
Egenkapitalrentabilitet	6 %	101 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	6 %	101 %

Andre nøkkeltall	2017	2016
Antall forestillinger totalt	760	676
Antall solgte billetter	126 832	108 038
Publikumsbelegg	75 %	72 %
Billettinntekter	22,8	22,5

Tilskudd fra staten	2017	2016
Kulturdepartementet	120	117
Andre	0,0	5,0
Sum tilskudd	120	122

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	139	144
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	66,67 %	66,67 %
Andel kvinner i styret totalt	43 %	29 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Administrerende direktør:
Geir Bergkastet

Styre: Anne Carine Tanum
(leder), Jan Petersen (nestleder),
Harald Espedal, Håkon Berge,
Gro Malmbekk Bergrabb,
Rasmus Heggdal*, Marit Brekke*
(* valgt av de ansatte)

Revisor: KPMG AS

Statlig eierandel gjennom Kulturdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: <https://operaen.no/>

Den Norske Opera & Ballett AS (DNO &B) er landets største musikk- og scene-kunstinstitusjon og produserer opera, ballett og konserter av høy kvalitet til et bredt publikum. DNO&B består av kompaniene Nasjonalballetten og Nasjonaloperaen, foruten Operaorkestret, Operakoret, Nasjonalballetten Ung, Barnekoret og Ballettskolen. Det er et uttalt mål å være en toneangivende institusjon i internasjonal opera- og ballettverden.

Statens eierskap i DNO&B er begrunnet ut fra kulturpolitiske formål. Målene for bevilgningene til scenekunstformål i 2017 var å legge til rette for produksjon, formidling og etterspørsel av ulike scenekunstuttrykk. Dette skal bygge opp under de overordnede målene om å bidra til at alle kan få tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet og fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse.

Viktige hendelser

DNO&Bs nye administrerende direktør og operasjef begynte høsten 2017. Ballettsjefen påbegynte samtidig sin andre åremålsperiode. Musikkisjefen sluttet i 2017. Arbeidet med å utforme en ny strategisk plan ble igangsatt høsten 2017.

Selskapet nådde i 2017 et samlet publikum på rundt 380 000 personer, fordelt på 307 000 sceniske produksjoner og konserter og 73 000 på ulike formidlingsaktiviteter. Antall sceniske produksjoner utgjorde 56 og det ble avviklet 310 sceniske forestillinger og 70 konserter. Det ble avholdt 2 865 ulike formidlingsaktiviteter. Gjennomsnittlig setebelegg (besøksprosent) endte på 89.

Bærekraft og samfunnsansvar

Retningslinjer for samfunnsansvar er under utarbeidelse. Disse tydeliggjør DNO &Bs ansvar for å bidra til å redusere klima- og miljøutfordringer, at virksomheten har nulltoleranse for alle former for korrupsjon, at arbeidstakerrettigheter respekteres og at DNO&B er bevisst sin rolle i å sikre grunnleggende menneskerettigheter. Virksomheten har satt ekstra fokus på rutiner for varsling av kritikkverdige forhold og nye forbedrede varslingsrutiner er under implementering.

I en kunstnerisk virksomhet som DNO&B ivaretas et viktig samfunnsansvar ved at kunstinstitusjonen stimulerer til

ytringer og styrker ytringsmangfoldet. Vår aktivitet bidrar til å stimulere til åpne og offentlige ytringer. DNO&Bs hovedansvar er å forvalte kulturarven innen opera og ballett. Dette ivaretas gjennom utvikling av det klassiske repertoar og nye kunstneriske uttrykk og former.

DNO&B arbeider systematisk med helse, miljø og sikkerhet og har et rapporteringssystem knyttet til uønskede driftsmessige hendelser med sikte på læring og forbedring av rutiner og arbeidsprosesser.

DNO&B har avtale med Stiftelsen Miljøfyrtårn om miljøsertifisering av virksomheten. Dette innebærer at rundt 80 ulike krav oppfylles mht. arbeidsmiljø, anskaffelser, energibruk, avfallshåndtering, systematikk, transport og utslipp.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Flere av produksjonene til DNO&B i 2017 fikk svært god omtale i både norsk og delvis internasjonal presse, bl.a. operaoppsetningene «La Cenerentola» og «Tosca» samt Nasjonalballetens oppsetninger av «Sleepless Beauty» og «Hedda Gabler». Nasjonalballetten ble invitert på gjestespill til Paris, Wien og Haag.

Oppsetningen av Tosca ble overført av NRK og vist gratis på storskjerm for flere tusen gjester på operataket. Gjennom selskapets deltakelse i nettportalen The Opera Platform nådde oppsetningen også ut internasjonalt.

Satsing på talentutvikling ble videreført i 2017 og Nasjonalballetten Ung markerte seg både nasjonalt og internasjonalt.

Av større formidlingsaktiviteter i 2017 var prosjektet Opera på timeplanen der femteklassinger ble gitt mulighet til å lære opera gjennom en hel høst og sette opp sin egen forestilling. Gjennom prosjektet På tå hev ble unge, danseglade skolelever i hele landet gitt mulighet til å videreutvikle seg og få danse i Operaen under veiledning av virksomhetens fremste ballettdansere.

Selskapet ble i 2017 finansiert med 611,4 mill. kroner i driftstilskudd. Selskapets egeninntekter utgjorde 168,7 mill. kroner hvorav 100,4 mill. kroner var billettinntekter. Selskapet fikk et positivt årsresultat på 8,4 mill. kroner.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	784	774
Driftskostnader	776	817
Brutto driftsresultat (EBITDA)	21,0	-32,2
Driftsresultat (EBIT)	8,9	-42,4
Netto finansposter	-0,5	-0,3
Resultat før skatt	8,4	-42,6
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	8,4	-42,6

Balanse	2017	2016
Sum anleggsmidler	87,1	75,5
Omløpsmidler	176	160
Sum eiendeler	263	236

Egenkapital	-100	-109
Avsetning til forpliktelser	21,4	22,8
Rentebærende gjeld	160	130
Rentefri gjeld	182	191
Sum gjeld og forpliktelser	363	344
Sum egenkapital og gjeld	263	236

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	40,8	79,9
Investeringsaktiviteter	-23,8	-19,1
Finansieringsaktiviteter	-1,4	-1,4
Endring betalingsmidler	15,6	59,4

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	59,6	21,7
Brutto driftsmargin (EBITDA)	3 %	-4 %
Driftsmargin (EBIT)	1 %	-5 %
Egenkapitalandel	-38 %	-46 %

Andre nøkkeltall	2017	2016
Antall forestillinger totalt	351	373
Antall solgte billetter	284 208	312 201
Publikumsbelegg	89 %	91 %
Billettinntekter	108	120

Tilskudd fra staten	2017	2016
Kulturdepartementet	612	601

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	646	629
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	38 %	57 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	60 %

Eksportkreditt Norge AS ble opprettet i 2012 for å forvalte statens eksportkredittordning, som inntil 2011 ble forvaltet av Eksportfinans ASA. Selskapets virksomhet er regulert i lov om Eksportkreditt Norge AS og forskrift om eksportkredittordningen.

Eksportkredittordningen er en statlig ordning for finanstjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester, der hensikten er å tilby kunder av norske eksportører eksportkreditter på internasjonalt konkurransedyktige bestemmelser. Låntakere kan velge mellom offentlig støttede fastrentelån, såkalte CIRR-lån (Commercial Interest Reference Rate), og markedslån. Vilårene for lånene reguleres bl.a. i en OECD-tilknyttet eksportfinansieringsavtale. Alle søknader som faller innenfor det fastsatte regelverket, vil få tilbud om finansiering. Lånene finansieres av statskassen og står på statens balanse. Staten er ansvarlig for forpliktelsene selskapet pådrar seg i forbindelse med utlånsvirksomheten, og som ikke knytter seg til driften av selskapet. Alle lån skal være garantert av en statlig eksportgarantistasjon og/eller en finansinstitusjon med god rating, eller sikret i henhold til Eksportkreditt Norges kredittretningslinjer.

Målet med statens eierskap i Eksportkreditt Norge er å fremme norsk eksport gjennom konkurransedyktig, tilgjengelig og effektiv eksportfinansiering. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Ved utgangen av 2017 var utlånsporteføljen under eksportkredittordningen på 69,4 mrd. kroner. Av dette utgjorde CIRR-lån 63 pst. og markedslån 37 pst. Garantistitutet for eksportkreditt (GIEK) garanterte for 73 pst. av porteføljen. Av utlånsaldoen var 97,6 pst. knyttet til olje- og gassnæringen og maritime næringer. Situasjonen i olje- og gassbransjen har vært krevende siden 2014. I 2017 hadde selskapet betydelig arbeid med å følge opp utestående lån i denne delen av porteføljen.

Selskapet videreutviklet i 2017 sitt markedsarbeid både overfor nye og eksisterende kunder, sammen med andre relevante virkemiddelaktører, som Innovasjon Norge og GIEK. Selskapet gjennomførte også flere prosjekter for å få mer effektiv drift og for å forbedre det digitale tilbudet til eksportører og låntakere, for eksempel knyttet til eksportkontrakter for små og mellomstore bedrifter. Gjennom 2017 gjorde regjeringen flere endringer i eksportkredittordningen, for å gjøre tilbudet mer konkurransedyktig og relevant

Administrerende direktør: Otto Søberg

Styre: Else Bugge Fougner (leder), Finn Ivar Marum, Siri Beate Hatlen, Ingelise Arntsen, Øyvind Holte, Fanny Fabricius Bye* (* valgt av de ansatte)

Revisor: KPMG AS

© Stock by Getty Images

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.eksportkreditt.no

for norsk næringsliv. I 2017 ble det gjennomført en evaluering av Eksportkreditt Norge og GIEK. Evalueringen har vært på offentlig høring.

Bærekraft og samfunnsansvar

Eksportkreditt Norges overordnede retningslinjer for samfunnsansvar finnes i OECDs «Common Approaches for Officially Supported Export Credits and Environmental and Social Due Dilligence» og «Recommendation on Bribery and Officially Supported Export Credits». Eksportkreditt Norge har også sluttet seg til Ekvatorprinsippene. I tråd med retningslinjer fra OECD og Ekvatorprinsippene klassifiserer selskapet sine lån i henhold til risikoen for negativ miljøpåvirkning og ugunstige sosiale forhold.

Eksportkreditt Norge har et formelt samarbeid med GIEK, og sammen kan de påvirke positivt gjennom kravene som stilles til aktørene i prosjektene de finansierer. Selskapet arbeider målrettet med antikorrupsjon. Gjennomføring av antikorrupsjonstiltak baseres på risikovurderinger av land, sektor og transaksjon. Alle lån blir gitt under forutsetning av at det ikke foreligger mistanke om korrupsjon i tilknytning til transaksjonen.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Selskapets aktiviteter i 2017 støttet opp under statens mål med eierskap i Eksportkreditt Norge. På grunn av den krevende markedssituasjonen innenfor olje- og gassbransjen, ble utlånsporteføljen redusert fra 2016 til 2017. Selskapet jobbet aktivt med å gjøre tilbudet kjent og tilgjengelig for ulike bransjer og målgrupper. Selskapets arbeid med forenklingsprosjekter vil kunne bidra til mer effektiv bruk av ressursene, både for låntakere og eksportører og internt i Eksportkreditt Norge.

Inntekter og utgifter knyttet til utlånsporteføljen under eksportkredittordningen inngår ikke i regnskapet til Eksportkreditt Norge, men føres direkte i statsregnskapet etter kontantprinsippet. Midler til drift av Eksportkreditt Norge dekkes av tilskudd fra staten. I 2017 var tilskuddet til selskapet på 109,7 mill. kroner. Årsresultat etter skatt var 3,7 mill. kroner.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Netto driftsinntekter	111	103
Driftskostnader	107	107
Brutto driftsresultat (EBITDA)	6,6	-0,6
Driftsresultat (EBIT)	4,0	-4,1
Netto finansposter	1,1	1,2
Resultat før skatt	5,1	-2,8
Skattekostnad	1,4	-0,6
Resultat etter skatt	3,7	-2,2

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	7,7	11,3
Omløpsmidler	77,9	72,7
Sum eiendeler	85,6	84,0

Egenkapital	46,9	43,2
Avsetning til forpliktelser	16,1	18,6
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	22,6	22,2
Sum gjeld og forpliktelser	38,6	40,8
Sum egenkapital og gjeld	85,6	84,0

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	0,0	0,0
Investeringsaktiviteter	0,5	0,2
Finansieringsaktiviteter	0,0	0,0
Valutaeffekter	0,0	0,0
Endring betalingsmidler	0,5	0,2

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	46,9	43,2
Brutto driftsmargin (EBITDA)	6 %	-1 %
Driftsmargin (EBIT)	4 %	-4 %
Egenkapitalandel	55 %	51 %
Egenkapitalrentabilitet	8 %	-5 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 4 år	5 %	12 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	12 %	-6 %

Tilskudd fra staten	2017	2016
Nærings- og fiskeridepartementet	110	101

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	45	48
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	67 %	67 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	60 %	60 %

Administrerende direktør:
Nils Kristian Nakstad
Styre: Tore Holm (leder), Elizabeth Baumann Ofstad (nestleder), Eirik Gaard Kristiansen, Linda Litlekalsøy Aase, Dina Elverum Aune, Olav Hasaas, Einar Håndlykken, Tor Brekke*, Konrad Pütz*, Hege Glasø Wiggen* Anita Fossdal*, Boy Kåre Kristoffersen*, (* valgt av de ansatte)
Revisor: Deloitte AS

Statlig eierandel gjennom Klima- og miljødepartementet¹: 100 %
Selskapets nettside: www.enova.no

Enova SF ble opprettet i 2001 etter en omorganisering av arbeidet med omlegging av energibruk og energiproduksjon. Enovas formål er å bidra til reduserte klimagassutslipp og styrket forsyningsikkerhet for energi samt teknologiutvikling som på lengre sikt også bidrar til reduserte klimagassutslipp. Enova forvalter Klima- og energifondet, som skal være en langsiktig finansieringskilde for arbeidet. Klima- og energifondet får inntektene fra et påslag på nettariffen, overføringer over statsbudsjettet og fra opptjente renter på innestående kapital på Klima- og energifondet fra foregående år.

Styringen av Enova følger prinsippene for mål- og resultatstyring. Oppdraget med forvaltningen av Energifondet er gitt til Enova gjennom en fireårig styringsavtale mellom Klima- og miljødepartementet og Enova samt årlig oppdragsbrev fra departementet. Den årlige budsjetttrammen for drift av Enova fastsettes i oppdragsbrev og dekkes av Klima- og energifondet.

Målet med statens eierskap i Enova er å oppnå energipolitiske mål. Selskapet skal ha effektiv drift

Viktige hendelser

Olje- og energidepartementet og Enova inngikk ny styringsavtale for perioden 2017–2020 den 14. desember 2016 med ny målstruktur. I tillegg ble Enovas formål justert i foretaksmøte 30. januar 2017. I statsråd 17. januar 2018 ble det besluttet å overføre ansvaret for Enova SF fra Olje- og energidepartementet til Klima- og miljødepartementet, herunder ivareta oppfølgingen av eierskapet i Enova SF.

Bærekraft og samfunnsansvar

En grunnleggende forutsetning for Enova er at arbeidet gjennomføres i samsvar med gjeldene lover og regler og i tråd med god praksis innenfor områder som

helse, miljø og sikkerhet, menneskerettigheter, forretningsetikk og antikorrupsjon. Enova har et etisk regelverk som stiller krav til ansatte, samarbeidspartnere og andre som handler på vegne av foretaket. Etiske retningslinjer er i sin helhet tilgjengelig på nettsidene.

Enova skal være et forbilde på miljø- og klimaområdet, og søker å minimere foretakets påvirkning på det ytre miljø. En del av Enovas samfunnsansvar utøves gjennom holdningsskapende arbeid overfor barn og unge.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Styringsavtalen gir Enova langsiktige økonomiske rammer og stor faglig frihet. Styringsmodellen gir Enova mulighet til å utnytte de ressursene som er stilt til rådighet effektivt.

I tillegg til Enovas formål, stiller styringsavtalen opp tre delmål om at Enova skal fremme: reduserte klimagassutslipp som bidrar til å oppfylle Norges klimaforpliktelse for 2030, økt innovasjon innen energi- og klimateknologi tilpasset omstillingen til lavutslippssamfunnet samt styrket forsyningsikkerhet gjennom fleksibel og effektiv effekt- og energibruk. Det er utarbeidet fire målindikatorer som underveis i avtaleperioden skal gi indikasjon på Enovas måloppnåelse. Målindikatorene utgjør ett av flere grunnlag for styringsdialogen mellom departementet og Enova.

Enova ble i 2017 tilført om lag 2,7 mrd. kroner og har tildelt støtte på over 2,3 mrd. kroner til om lag 900 energi- og klimaprojekter og i tillegg støttet om lag 8 000 enkelttiltak i boliger gjennom Enovatilskuddet. Utviklingen i 2017 for samtlige målindikatorer var god, sett opp mot de avtalefestede nivåene for perioden 2017–2020.

¹ Ble overført fra Olje- og energidepartementet 1. mai 2018.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	125	121
Driftskostnader	116	116
Brutto driftsresultat (EBITDA)	10,0	6,1
Driftsresultat (EBIT)	9,0	5,3
Netto finansposter	0,7	0,7
Resultat før skatt	9,7	6,0
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	9,7	6,0

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	2,5	3,2
Omløpsmidler	53,4	44,5
Sum eiendeler	55,9	47,7

Egenkapital	27,2	20,0
Avsetning til forpliktelser	0,0	0,0
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	28,6	27,7
Sum gjeld og forpliktelser	28,6	27,7
Sum egenkapital og gjeld	55,8	47,7

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	12,1	11,5
Investeringsaktiviteter	0,0	0,0
Finansieringsaktiviteter	0,0	0,0
Endring betalingsmidler	12,1	11,5

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	27,2	20,0
Brutto driftsmargin (EBITDA)	8 %	5 %
Driftsmargin (EBIT)	7 %	4 %
Egenkapitalandel	49 %	42 %
Egenkapitalrentabilitet	41 %	35 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	16 %	-2 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	41 %	35 %
Kontraktstestet energiresultat (TWh)	0,4	1,4

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	77	78
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	40 %	40 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	43 %	43 %

Administrerende direktør:
Johnny Welle

Styre: Kari Bing Orgland (leder),
Leif Harald Jensen (nestleder),
Jarl Eliassen, Sonja Chirico Indrebø,
Klaus Ruyter* (* valgt av de ansatte)

Revisor: Deloitte AS

Statlig eierandel gjennom Samferdselsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.entur.org

Entur AS ble fisjonert ut fra NSB AS og lagt under Samferdselsdepartementet i april 2017. Entur leverer oppgaver knyttet til salg av reise- og billettløsninger for jernbanen, billettering for kollektivtransport i områder der det er taktsamarbeid mellom togoperatør og den fylkeskommunale kollektivtransporten samt grunnleggende tjenester innen elektronisk billettering for all kollektivtransport. Selskapet leverer også tjenester for planlegging, sammenligning og kjøp av reiser på tvers av alle kollektivtransportsselskaper i Norge, herunder innenfor områdene tog, buss, ferje, t-bane og trikk. Entur har hovedkontor i Oslo.

Statens mål med eierskapet er å tilby tjenester på konkurransenøytrale vilkår for reiseplanlegging og billettering for kollektivtransportsektoren.

Viktige hendelser

Entur har i 2017 gjennomført en stor del av den påkrevde moderniseringen av jernbanens billettsystemer og tilrettelegging for at disse skal håndtere nye operatører som etablerer seg på det norske markedet. Entur har i 2017 lansert en nasjonal reiseplanleggingstjeneste. Entur har også overtatt tjenester som tidligere ble levert av Norsk Reiseinformasjon AS samt eierskapet til selskapet Interoperabilitetstjenester AS, som leverer grunnleggende tjenester innen elektronisk billettering for kollektivtransporten.

Bærekraft og samfunnsansvar

Entur har utarbeidet rapport om samfunnsansvar for 2017, som tar for seg

hvordan selskapet arbeider innenfor viktige områder. Selskapets arbeid med samfunnsansvar bygger på resultatene fra en interessent- og vesentlighetsanalyse. Entur vil i 2018 arbeide videre med å utarbeide mål og indikatorer for selskapets arbeid med samfunnsansvar.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Gjennom modernisering og tilrettelegging av jernbanens billettsystemer i 2017 har Entur bidratt til at sektoren tilbys tjenester på konkurransenøytrale vilkår. Entur har i 2017 også bidratt til at det er enkelt å reise kollektivt gjennom å sette i drift tjenester knyttet til nasjonalt stoppestedsregister, innsamling og deling av rutedata og lansering av en nasjonal reiseplanlegger.

Tjenestene Entur tilbyr er regulert i avtale med Jernbanedirektoratet og finansieres over statsbudsjettet. Salg og billettering for jernbane er fullfinansiert gjennom tilknytningsavtalene. Tilknytningsavtalene er vedlegg til statens trafikkavtaler med togoperatørene, og kostnadene dekkes således av staten gjennom vederlaget til togoperatørene. Tjenester innen reiseplanlegging mv. for all kollektivtransport finansieres ved bevilgninger over statsbudsjettet.

Kvaliteten på Enturs tjenester oppfylte i 2017 krav fastsatt i kontrakter med togoperatøren NSB AS og Jernbanedirektoratet. Det ble i samarbeid med NSB gjennomført forbedringsarbeid som resulterte i effektivisering av tjenester, og en oppsjon om prisreduksjon i Enturs tjenester ble utløst. Entur avga et positivt økonomisk resultat for 2017.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017
Driftsinntekter	430,5
Driftskostnader	384,2
Brutto driftsresultat (EBITDA)	77,3
Driftsresultat (EBIT)	46,3
Netto finansposter	2,9
Resultat før skatt	49,2
Skattekostnad	12,1
Resultat etter skatt	37,1

Balanse	2017
Anleggsmidler	57,9
Omløpsmidler	333,6
Sum eiendeler	391,5

Egenkapital	114,3
Avsetning til forpliktelser	63,2
Rentebærende gjeld	0,0
Rentefri gjeld	214,0
Sum gjeld og forpliktelser	277,2
Sum egenkapital og gjeld	391,5

Kontantstrøm	2017
Operasjonelle aktiviteter	206,8
Investeringsaktiviteter	-0,5
Finansieringsaktiviteter	42,2
Endring betalingsmidler	248,5

Nøkeltall	2017
Sysselsatt kapital	328,3
Brutto driftsmargin (EBITDA)	18 %
Driftsmargin (EBIT)	11 %
Egenkapitalandel	29 %

Tilskudd fra staten	2017
Samferdselsdepartementet	0

Annen informasjon	2017
Antall ansatte	250
Andel ansatte i Norge	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %
Andel kvinner i styret totalt	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %

Gassco AS ble etablert i 2001 og er operatør for det integrerte transportsystemet for gass fra norsk kontinentalsokkel til Europa. Systemet består av rørledninger, prosessanlegg, plattformer og gassterminaler på det europeiske kontinentet og i Storbritannia.

Som en nøytral og uavhengig operatør skal Gassco stå for effektiv drift, vedlikehold og utbygging av transport- og prosesseringsanlegg. Som del av systemansvaret utreder Gassco videreutvikling av transportsystemet og tilknyttede anlegg for å oppnå en helhetlig transport- og behandlingsløsning for petroleumsvirksomheten. Gassco har også ansvar for å tildele og fordele kapasitet til skiperne.

Gasstransportsystemet eies av ulike interessentskap som igjen eies av oljeselskaper på norsk sokkel og infrastruktur-selskaper. Gassco utfører aktiviteter på vegne av interessentskapene for delta-gernes regning og risiko. Det skjer ingen inntjening i Gassco. Skipere betaler regulerte transporttariffer som gir eierne av gasstransportsystemet en rimelig avkastning på investeringene.

Gasscos visjon er: «Gassco securing energy supply». Gasscos hovedkontor er lokalisert i Karmøy kommune. I tillegg har selskapet filialer i Tyskland, Belgia, Frankrike og England.

Målet med statens eierskap i Gassco er å ivareta operatøransvaret for transport av gass fra den norske kontinentalsokkelen. Gassco skal være en nøytral og uavhengig operatør som sørger for effektiv daglig drift og en helhetlig utvikling av transportsystemet.

Viktige hendelser

Gassco overtok operatørskapet for Polarled-rørledningen 1. mai 2017, og for prosessanlegget på Nyhamna 1. oktober 2017.

Gassco overtok operatørskapet på Vestprosess 1. januar 2018 samtidig som anlegget blir innlemmet i tarifforskriften med regulerte tariffer for nye reservasjoner i anlegget.

Undervannstilknytningen til Zeepipe IIA-rørledningen for Gina Krog-feltet ble ferdigstilt 4. kvartal 2017. Maria-feltet startet produksjon via Kristin-plattformen i desember 2017. Gassen eksporteres via Åsgard Transport til Kårstøanlegget.

Gassco gjennomførte i 2017 en konseptstudie av grenrør fra det Gassco-opererte Europipe II til Nybro i Danmark. En eventuell slik tilknytning vil kunne gi norske gasseksportører direkte tilgang til det danske markedet og til Polen via det planlagte Baltic pipe.

I 2017 ble det godkjent plan for utbygging og drift (PUD) for feltene Utgard, Byr-

Administrerende direktør:
Frode Leversund

Styre: Mimi Kristine Berdal (leder),
Arvid Grundekjøn, Johan Einar
Hustad, Nina Schieldrop Lie, Tor
Rasmus Skjærpe, Brynjar Aardal*,
Mona Storesund-Losnegård*,
Hilde Berge Kringstad*
(* valgt av de ansatte)

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

© Gassco AS

Statlig eierandel gjennom Olje- og energidepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.gassco.no

ding, Oda, Dvalin, Trestakk og Bauge. Det ble i tillegg levert PUD for bl.a. Snorre Expansion og Fenja. Gassco har vurdert transportløsninger for samtlige av disse for å ivareta beste løsning for norsk sokkel. Gassco har også vurdert gasstransportløsning for gassressursene i midtre og nordlig del av Nordsjøen («Noaka») i forbindelse med deres konseptvalgsprosess.

Gassco har hatt ansvaret for og gjennomført konseptstudier for skipstransport av CO₂ på oppdrag fra Olje- og energidepartementet. Arbeidet er utført i samarbeid med Gassnova.

Bærekraft og samfunnsansvar

Samfunnsansvar og etikk er en integrert del av Gasscos kultur, strategi og operasjonelle aktiviteter. Selskapet har en egen prosedyre for samfunnsansvar basert på retningslinjene i ISO 26000, og som er i tråd med statens eierskapspolitikk.

Gasscos retningslinjer og prinsipper er i tråd med FNs «Global Compact» og OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper. Selskapet utarbeider årlig en plan for arbeidet med samfunnsansvar som følges opp av ledelsen, og som er forankret i styret.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Gassco har et målstyringssystem som gjennom godkjente prestasjonsindikatorer måler om selskapet leverer på de sektorpolitiske målene. Selskapet har både HMS, finansielle og operasjonelle indikatorer.

Leveransene av naturgass fra det norske gasstransportsystemet til Europa i 2017 var 117,4 mrd. Sm³, mot 108,6 mrd. Sm³ i 2016. Gassleveransen i 2017 gjennom det Gassco-opererte systemet er med dette historiens høyeste. Den totale leveransetilgjengeligheten (regulariteten) var på 99,48 pst., mot 99,71 pst. i 2016. Selskapet har også tilrettelagt for at skiperne har solgt 1 232 MSm³ gass ekstra i 2017 ved å tilgjengeliggjøre dag-til-dag kapasitet i transportsystemet.

Gassco skal ikke ha økonomisk tap eller vinning ved sin virksomhet. Selskapets kostnader finansieres av interessentskap, brukere og tredjeparter. Driftskostnadene var i 2017 lavere enn budsjettert.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	0,0	0,0
Driftskostnader	0,0	0,0
Brutto driftsresultat (EBITDA)	0,0	0,0
Driftsresultat (EBIT)	0,0	0,0
Netto finansposter	0,0	0,0
Resultat før skatt	0,0	0,0
Skattekostnad	0,0	-0,8
Resultat etter skatt	0,0	0,8

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	462	508
Omløpsmidler	573	976
Sum eiendeler	1 035	1 484

Egenkapital	15	15
Avsetning til forpliktelser	498	527
Rentebærende gjeld	97	104
Rentefri gjeld	425	838
Sum gjeld og forpliktelser	1 020	1 469
Sum egenkapital og gjeld	1 035	1 484

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	17	-23
Investeringsaktiviteter	-25	-53
Finansieringsaktiviteter	0	0
Endring betalingsmidler	-8	-75

Nøkkel tall	2017	2016
Rørledningssystem (antall km)	8 900	8 365
Regularitet	99,48 %	99,71 %
Gass transportert til ilandførings-terminalene i Europa (mrd. Sm ³)	117	109
Største leveranse pr. døgn (mill. Sm ³)	376	358
Skipsanløp Kårstø	618	676
Tariffinntekter Gassco operatøransvar	27 670	27 377
Driftskostnader Gassco operatøransvar	5 382	5 222

Tilskudd fra staten	2017	2016
Tilskudd til CO ₂ Verdikjede-studier	12,7	11,5

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	332	349
Andel ansatte i Norge	58 %	59 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	50 %	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Administrerende direktør:
Trude Sundset

Styre: Morten Ruud (leder),
Marianne Holmen (nestleder),
Cathrine Brekke, Trond Moengen,
Alfred Nordgård, Ståle Aakenes *
(* valgt av de ansatte)

Revisor: Deloitte AS

© TCM DA

Statlig eierandel gjennom Olje- og energidepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.gassnova.no

Gassnova SF er statens foretak for CO₂-håndtering. Gassnova ble etablert som et forvaltningsorgan under Olje- og energidepartementet i 2005 og ble omgjort til statsforetak i 2007. Foretaket skal ivareta statens interesser knyttet til fangst, transport og geologisk lagring av CO₂ og gjennomføre prosjekter som foretaksmøtet bestemmer.

Et hovedmål for foretakets arbeid er å fremme teknologiutvikling og kompetanseoppbygging for kostnadseffektive og fremtidsrettede løsninger for CO₂-håndtering. Gassnova skal også være en faglig rådgiver for departementet i arbeidet med CO₂-håndtering. Gassnova har hovedkontor i Porsgrunn.

Målet med statens eierskap i Gassnova er å ivareta statens interesser knyttet til CO₂-håndtering. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Morten Ruud tiltrådte som ny leder for Gassnovas styre i juni 2017.

I oktober 2017 ble konseptstudier av fangst og transport av CO₂ ferdigstilt. Studiene viser at CO₂-fangst ved anleggene til de tre industriaktørene Norcem, Yara og Fortum Oslo Varme er teknisk mulig. Konseptstudien på transport av CO₂ viser at frakt med skip fra fangstanlegg til landanlegg i tilknytning til lager gir den mest fleksible og kostnadseffektive løsningen for CO₂-transport. Etter at Statoil ble tildelt kontrakt på konseptstudier av CO₂-lager, inngikk de en samarbeidsavtale med Shell og Total om gjennomføring av konseptstudiene på CO₂-lager. Samarbeidspartnerne studerer nå CO₂-lager i et område i nærheten av Trollfeltet. Konseptstudien for lager er ventet ferdigstilt tidlig høst 2018. Samlet viser studiene at det er mulig å realisere en fullskala CO₂-håndteringskjede i Norge.

I 2017 ble Teknologisenteret på Mongstad (TCM) omorganisert med ny eierstruktur og nye eiere. TCM Assets AS ble etablert som et heleid datterselskap av Gassnova SF. 2017 er dermed første året det avlegges konsernregnskap. TCM Assets AS eier og leier ut testanleggene på Mongstad. Overdragelsen av anlegget og oppstarten i det nye driftsselskapet trådte i kraft 18. august 2017. Driftsselskapet for

TCM er organisert som et selskap med delt ansvar. Selskapsmøtet er selskapets øverste styrende organ. Gassnova forvalter statens andel på 77,5 pst. Det er gjennomført to testkampanjer i 2017. Det amerikanske teknologiselskapet ION Engineering avsluttet sin kampanje i første halvår etter en vellykket testkampanje finansiert gjennom DoE/NETL-systemet i USA.

Det er i 2017 også gjennomført en større åpen vitenskapelig kampanje (MEA3). I tillegg til løpende testkampanjer fokuserer TCM i økende grad aktiviteten også rundt kunnskapsspredning ved å definere seg selv som et globalt kompetansesenter for CO₂-fangstteknologi. I juni 2017 ble det signert en samarbeidsavtale med det kinesiske Guangdong-prosjektet, hvor TCM skal bidra med kompetanse for å bygge opp et mindre testsenter i regionen.

Bærekraft og samfunnsansvar

Gassnova skal utøve sin virksomhet på en etisk forsvarlig, bærekraftig og ansvarlig måte, i tråd med gjeldende lover og regler og god praksis. Foretaket vektlegger særlig forebyggende tiltak rettet mot antikorrupsjon og habilitetsspørsmål, både gjennom holdningsskapende arbeid og mer åpenhet.

Foretakets krav og forventninger er tydeliggjort i retningslinjer for foretakets arbeid med samfunnsansvar samt retningslinjer og prinsipper for etikk, habilitet og varsling. Retningslinjene er tilgjengelige via foretakets nettside.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Gjennom TCM, CLIMIT-programmet og fullskalaprojektet ivaretar Gassnova statens interesser knyttet til CO₂-håndtering i henhold til oppdragsbrev. Driften av Gassnova finansieres over statsbudsjettet. Foretaket fakturerer Olje- og energidepartementet for tjenester det utfører for departementet i tråd med avtalt budsjett. I tillegg har foretaket inntekter fra salg av tjenester til TCM.

Foretakets kostnader består hovedsakelig av lønn, innleie av personell og kjøp av eksterne tjenester, reisekostnader, husleie og øvrig kontorhold. Administrasjonstilskuddet til Gassnova var i 2017 på 107 mill. kroner.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	282	152
Driftskostnader	287	145
Brutto driftsresultat (EBITDA)	11,3	8,0
Driftsresultat (EBIT)	-5,1	7,7
Netto finansposter	1,5	1,4
Resultat før skatt	-3,6	9,2
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	-3,6	9,2

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	132	0,3
Omløpsmidler	183	101
Sum eiendeler	314	101

Egenkapital	39,8	48,8
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	274,6	52,4
Sum gjeld og forpliktelser	274,6	52,4
Sum egenkapital og gjeld	314,4	101

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	70,7	-0,5
Investeringsaktiviteter	0,0	-0,2
Finansieringsaktiviteter	0,0	0,0
Endring betalingsmidler	70,7	-0,7

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	40,0	48,8
Brutto driftsmargin (EBITDA)	-2 %	5 %
Driftsmargin (EBIT)	-2 %	5 %
Egenkapitalandel	13 %	48 %
Egenkapitalrentabilitet	-8 %	21 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	13 %	13 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	-8 %	21 %

Tilskudd fra staten	2017	2016
Driftstilskudd	85,3	76,1
Tilskudd av CO ₂ -prosjekt-håndteringsmidler	171,6	63,3
Tilskudd tilknyttet TMC Assets AS	12,3	-
Sum tilskudd	269,2	139,4

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	41	38
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	33 %	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Administrerende direktør:
Idun Christie

Styre: Hans Frode Kielland Asmyhr (leder), Bjørn Stabbetorp (nestleder), Harald Lossius, Wenche Myhre Dale, Annette Olesen, Nina Heiberg, Jostein Fjeld, Jon Arne Dieseth* (* valgt av de ansatte)

Revisor: BDO AS

© Graminor AS

Statlig eierandel gjennom Landbruks- og matdepartementet: 28,2 %
Selskapets nettside: www.graminor.no

Graminor AS er et planteforedlingselskap som driver planteforedling, sortsrepresentasjon og prebasisavl. Graminor ble etablert i 2002 som en videreutvikling av Norsk Kornforedling AS for å samle norsk planteforedling innenfor jord- og hagebruksvekster i ett selskap.

Målet med statens eierskap i Graminor er å sikre at norsk jord- og hagebruk får tilgang på klimatilpasset, variert og sykdomsfritt plantemateriale. Graminor har ansvar for all foredling av jord- og hagebruksvekster i Norge.

Viktige hendelser

Våren 2017 ble nye lokaler for rensing av prebasis tatt i bruk. Dette vil gi gevinst både for HMS, kvalitetssikring og rasjonell produksjon.

Det ble godkjent én ny Graminor-sort av bygg i 2017 og to utenlandske sorter samt én vårhvetesort.

Bærekraft og samfunnsansvar

Graminor sitt samfunnsansvar er å utvikle og framskaffe plantesorter for norske og nordiske vekstforhold for å bidra til økt matproduksjon på norske ressurser og ivareta matsikkerheten i Norge.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Graminor har i 2017 bidratt til utvikling av klimatilpasset og sykdomsfrie plantesorter for norsk jordbruk. Selskapets inntekter kommer fra foredler- og lisensinntekter basert på såvareforretningenes salg. Graminor har også initiert og gjennomført foredlingsprogrammer innen engvekster, frukt, bær og poteter med støtte fra staten.

Selskapet har i 2017 levert det omfang og kvalitetsnivå av produkter og tjenester som er forventet, og gjennom dette oppfylt sitt hovedmål. Selskapets årsregnskap viser et overskudd etter skatt som er noe lavere enn forrige år, men likevel tilfredsstillende.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	72,3	68,4
Avskrivning og nedskrivning	2,2	2,4
Driftskostnader	72,0	63,9
Brutto driftsresultat (EBITDA)	2,5	6,9
Driftsresultat (EBIT)	0,3	4,5
Finansinntekter	0,7	1,0
Finanskostnader	0,2	0,2
Netto finansposter	0,5	0,8
Resultat før skatt	0,8	5,3
Skattekostnad	0,0	1,1
Resultat etter skatt	0,8	4,2
Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	43,0	44,6
Omløpsmidler	60,7	58,9
Sum eiendeler	104	104
Sum egenkapital	75,2	74,4
Avsetning til forpliktelser	0,0	0,1
Rentebærende gjeld	28,5	29,0
Rentefri gjeld	0,0	0,0
Sum gjeld og forpliktelser	28,5	29,1
Sum egenkapital og gjeld	104	104
Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	104	103
Brutto driftsmargin (EBITDA)	3 %	10 %
Driftsmargin (EBIT)	0 %	7 %
Egenkapitalandel	73 %	72 %
Egenkapitalrentabilitet	1 %	6 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 4 år	4 %	4 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	1 %	6 %
Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	2017	2016
Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	22,0	22,0
Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	34	34
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	28,2 %	28,2 %
Andel kvinner i styret totalt	38 %	38 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	43 %	43 %

Administrerende direktør:
Anita Krohn Traaseth
Styre: Per Otto Dyb (leder), Jørund Ødegård Lunde (nestleder), Arvid Andenæs, Kristin Misund, Jan Løkling, Jørund Ødegård Lunde, Helen Falch Fladmark, Kim Daniel Victor Arthur, Wenche Kjølås, Heidi Wang, Leela Borring Låstad*, Gaute Hagerup* (* valgt av de ansatte)
Revisor: Deloitte AS

Innovasjon Norges formål er å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet. Selskapet forvalter bedriftsrettede virkemidler på oppdrag fra ulike departementer og fylkeskommuner. Dette er virkemidler med felles hovedmål om å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling og å utløse regionenes næringsmessige muligheter gjennom delmål om flere gode gründere, flere vekstkræftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer.

Innovasjon Norge er organisert som særlovselskap i henhold til lov om Innovasjon Norge. Tilknytningsformen innebærer at selskapet er et eget rettssubjekt med selvstendig og faglig ansvar for beslutninger knyttet til enkeltsaker. Eierskapet til Innovasjon Norge er fordelt mellom staten ved Nærings- og fiskeridepartementet (51 pst.) og fylkeskommunene (49 pst.).

Målet med statens eierskap i Innovasjon Norge er å bidra til et offentlig koordinert tilbud av bedriftsrettede tiltak og ordninger som skal utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling, og utløse regionenes næringsmessige muligheter. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

I 2017 har selskapet bidratt med økt tilgang til risikokapital for næringslivet gjennom økt bruk av risikolån og introduksjon av oppstartslån for gründere. Totalt gav Innovasjon Norge 1,5 mrd. i risikolån i 2017. Dette ble gjort mulig ved å signere en avtale med Det europeiske investeringsfondet (EIF) på totalt 1,2 mrd. kroner, slik at utlånet av risikolån til norske bedrifter kunne økes med 500 mill. i 2017.

Innovasjon Norge fikk i januar 2017 i oppdrag å styrke Norges grønne offensive profil for å sikre økt eksport, gi flere samhandlingsarenaer og gjøre Norge til et mer attraktivt land å investere i. Sammen med norsk næringsliv utvikles det et digitalt utstillingsvindu for å vise frem norske grønne og bærekraftige løsninger.

I 2017 justerte Innovasjon Norge sin tilstedeværelse i totalt 11 land i tråd med tilbakemeldingen fra norsk næringsliv, markedene og strategien som er lagt for selskapet.

For å synliggjøre tilbudet til norske eksportører fra et samlet virkemiddelapparat etablerte Innovasjon Norge sammen med representanter fra Eksportkreditt Norge, Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK)

og GIEK Kredittforsikring et felles eksportteam for 2016 og 2017. Uansett hvilken av de fire ovennevnte virkemiddelorganisasjonene bedriftene henvender seg til skal det sørges for at kunder blir koblet mot de tjenester og støtteordninger som er relevante i hvert enkelt tilfelle.

Bærekraft og samfunnsansvar

Innovasjon Norges Bærekraftstrategi (2016–2020) setter rammene for alt arbeid i Innovasjon Norge, og legger FNs bærekraftsmål, prinsippene til FNs Global Compact, OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter til grunn for arbeidet med strategien og implementeringen. Kravene selskapet stiller til kunder og samarbeidspartnere er omtalt i dokumentet «God forretningsskikk – Innovasjon Norges forventninger til kunder og samarbeidspartnere», som baserer seg på de samme retningslinjene og prinsippene – alle anerkjente standarder på samfunnsansvarsområdet.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Selskapets måloppnåelse måles gjennom tre effektindikatorer i tråd med delmålene. SSBs målinger indikerer at bedrifter som har fått støtte fra Innovasjon Norge har en årlig mervekst i alle de tre effektindikatorer over en treårsperiode sammenlignet med kontrollgruppen; en årlig mervekst i sine salgsinntekter på 12,7 prosentpoeng (2016: 12,3), en årlig mervekst i verdiskaping på 6,1 prosentpoeng (2016: 6,2) og en årlig mervekst i produktivitet på 2,1 prosentpoeng (2016: 2,2).

I tillegg til SSBs målinger av de tre effektindikatorer gjennomføres det jevnlig evalueringer av enkeltordninger.

Innovasjon Norge finansieres hovedsakelig gjennom oppdrag fra departementer og fylkeskommuner, herunder også inntekter fra selskapets låne- og investeringsaktiviteter. Innovasjon Norge har i senere år økt sin innsats rettet mot næringslivet, hovedsakelig som følge av økt oppdragsmengde, samtidig som selskapets samlede driftskostnader er redusert. Selskapet har også videreutviklet sin dokumentasjon og oppfølging av effektiviteten i ressursbruken.

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartement: 51 %
Selskapets nettside: www.innovasjonnorge.no

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Inntektsførte bevilgninger	1 071	1 057
Andre driftsinntekter	143	159
Sum driftsinntekter	1 214	1 217
Driftskostnader	1 374	1 378
Netto finansposter	411	383
Driftsresultat før tap på utlån og garantier	251	222
Netto tap	-50	10
Resultat før skatt	301	211
Skattekostnad	0	0
Resultat etter skatt	301	211

Balanse	2017	2016
Sum eiendeler	24 941	24 043
Innlån fra staten	15 690	15 020
Netto obligasjonsgjeld	0	0
Øvrig gjeld og forpliktelse	1 538	1 361
Andre avsetninger til forpliktelser	3 944	3 855
Sum låne- og investeringsfond	2 190	2 252
Sum gjeld og forpliktelser	23 362	22 488
Sum egenkapital	1 579	1 555
Sum egenkapital og gjeld	24 941	24 043

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	-306	-202
Innbetaling fra eier	-52	178
Investeringsaktiviteter	-119	-73
Finansieringsaktiviteter	670	195
Endring betalingsmidler	193	98

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	287	201
Utbytteandel	95 %	95 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	65 %	51 %
Utbytte til staten	271	183

Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	2017	2016
Bevilgninger	1 071	1 057

Disponering	2017	2016
Overføringer til staten/eiere	271	201
Overført til/fra fond og egenkapital	30	10
Sum disponert	301	211

Annens informasjon	2017	2016
Antall ansatte	697	714
Andel ansatte i Norge	78 %	79 %
Statens eierandel årsslutt	51 %	51 %
Andel kvinner i styret totalt	55 %	55 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	56 %	56 %

Daglig leder:
Birgitte Henriksen

Styre: Kåre Oskar Larsen (leder),
Arnfinn Sjøseth (nestleder),
Unni Abrahamsen, Jostein
Fjeld, Jon Atle Repstad, Barbro
Isaksen* (* valgt av de ansatte)

Revisor: Mazars Revisjon AS

Statlig eierandel gjennom Landbruks- og matdepartementet: 51 %
Selskapets nettside: www.kimen.no

Kimen Såvarelaboratoriet AS (Kimen) er Norges kompetansesenter på frøkvalitet og frøanalyser, og er nasjonalt referanselaboratorium for såvareanalyser. Selskapet har bygd opp sin kompetanse gjennom mer enn 130 år, hovedsakelig i statlig eie. Laboratoriet ble i 2004 omorganisert til aksjeselskap. Selskapet eies av staten ved Landbruks- og matdepartementet (51 pst.), Felleskjøpet Agri SA (34 pst.) og Strand Unikorn AS (15 pst.).

Laboratoriet er akkreditert av ISTA (International Seed Testing Association) for analyse av spireevne, sunnhet, renhet og vannbestemmelse i alle aktuelle såvarer, og kan utstede internasjonale såvaresertifikater. Akkrediteringen sikrer kvalitet og nasjonal kompetanse innenfor fagområdet. Kvalitetssikrede analyseresultater og tjenester er av betydning for kundene.

Selskapets hovedstrategi er å ivareta kompetanse på et nivå som dekker såvarebransjens og nasjonal forvaltningsbehov for tjenester innenfor renhets-, spire- og sunnheitsanalyser av såvarer.

Målet med statens eierskap i Kimen er å drive såvareanalyser av frø og såkorn for å sikre at den norske såvarebransjen får utført nødvendige produksjons- og forvaltningsanalyser som er fastsatt i forskriftene for såvare, floghavre, plantehelse og planteproduksjonsområdet.

Viktige hendelser

Året 2017 var preget av stabil organisasjon og ordinær drift uten større hendelser. Av betydning for driften var likevel styrets beslutning om å investere i ny frøskanner. Manuelle analyser og personlig kompetanse kjennetegner i høy grad arbeidet ved laboratoriet, slik det fortsatt gjør innen frøkontrollvirksomhet verden over. Investering i teknologi av denne typen er derfor fremadrettet og av økonomisk og driftsmessig betydning for selskapet. Investeringen erstatter i denne om-

gang eldre type frøskanner og medfører derfor ikke betydelig endring i daglig drift.

I tillegg til ordinære såvareanalyser, utførte laboratoriet analyser av frøprøver fra Svalbard i regi av NorGens «100-årsforsøk». Analyser av slike frø utføres hvert femte år ved Kimen. Det er nå 30 år siden prosjektet startet, og lagring av frø i gruve 3 kan sies å ha vært en forløper til dannelsen av Svalbard Globale Frøhvelv. Det ble også analysert en rekke prøver fra et nytt overvåknings- og kartleggingsprosjekt: «Uønskede frø (arter) i importert mat, fôr og såvare», som ble startet opp i regi av Mattilsynet.

Bærekraft og samfunnsansvar

Kimen har som mål å ha lavest mulig klimagassutslipp og minimal miljøpåvirkning. Selskapet har lite reisevirksomhet, og miljøpåvirkning vektlegges ved innkjøp av varer.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Selskapets inntekter kommer hovedsakelig fra salg av analyser og tjenester til såvarebransje og andre (forvaltning, gårdbrukere, forskningsinstitusjoner mm.). Det offentlige kjøp av tjenester er spesifisert og organisert gjennom kunnskapsstøtteavtale med Mattilsynet. Selskapet har i 2017 levert det omfang og kvalitetsnivå av analyser og tjenester som såvareforretninger, forvaltning og andre kunder har etterspurt, og gjennom dette oppfylt sitt hovedmål.

Deltakelse på internasjonale tester i regi av akkrediteringsinstansen ISTA gjør det mulig å måle, og dermed sikre, opprettholdelse av kvalitet på analysene. Bransjen må hele tiden leve med naturlige svingninger og det har vært nedgang i prøvetall og analyseinntekter sammenlignet med 2016. Nødvendig kompetansenivå er opprettholdt samtidig med stabile priser gjennom flere år. Dette er muliggjort gjennom rasjonalisering av driften og stadig fokus på lavt kostnadsnivå.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	12,3	13,3
Driftskostnader	12,2	12,3
Brutto driftsresultat (EBITDA)	0,3	1,1
Driftsresultat (EBIT)	0,1	1,0
Netto finansposter	0,1	0,1
Resultat før skatt	0,2	1,1
Skattekostnad	0,1	0,3
Resultat etter skatt	0,1	0,8

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	1,3	0,5
Omløpsmidler	12,7	14,0
Sum eiendeler	14,0	14,5

Egenkapital	11,6	11,5
Avsetning til forpliktelser	0,0	0,0
Rentebærende gjeld	2,3	3,0
Rentefri gjeld	0,0	0,0
Sum gjeld og forpliktelser	2,3	3,0
Sum egenkapital og gjeld	13,9	14,5

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	13,9	14,5
Brutto driftsmargin (EBITDA)	2 %	8 %
Driftsmargin (EBIT)	1 %	8 %
Egenkapitalandel	83 %	79 %
Egenkapitalrentabilitet	1 %	7 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 4 år	1 %	3 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	1 %	8 %

Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	2017	2016
Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	3,6	3,6

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	0,0	0,4
Utbytteandel	0 %	50 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	72 %	77 %
Utbytte til staten	0,0	0,2

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	19	20
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	51 %	51 %
Andel kvinner i styret totalt	33 %	33 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	20 %	20 %

Administrerende direktør:
Per Erik Hanevold

Styre: Unni Steinsmo (leder),
Widar Salbuviik (nestleder), Kirsten
Broch-Mathisen, Egil Murud, Sven Ole
Fagernæs

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

© Kings Bay AS

Statlig eierandel gjennom Klima- og miljødepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.kingsbay.no

Kings Bay AS eier og har ansvaret for drift og utvikling av infrastrukturen i Ny-Ålesund på Svalbard. Driften omfatter bl.a. innkvartering, bespising, kjøp og organisering av flytransport, sjøvertstjenester, beredskap, verkstedtjenester samt vann- og elektrisitetsforsyning. Selskapet yter også tjenester ved dagsanløp av turistskip og andre fartøy i sommersesongen.

Ti forskningsmiljøer fra ulike nasjoner er fast etablert i Ny-Ålesund, og opp mot 20 ulike forskningsmiljøer har hvert år forskningsprosjekter innenfor selskapets eiendom i og rundt Ny-Ålesund. Kings Bay vektlegger miljøvennlig og effektiv drift.

Målet med statens eierskap i Kings Bay er å sørge for at Ny-Ålesund kan videreutvikles som et norsk senter for internasjonal arktisk naturvitenskapelig forskning på Svalbard. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Antall forskerdøgn var 14 248 i 2017. Dette er en økning på 930 døgn fra 2016, og økningen er størst i årets fire første måneder sammenliknet med tidligere år. Det totale antall overnatningsdøgn i Ny-Ålesund for 2017 var 26 017, inkludert ansatte, besøkende og sesongarbeidere.

I løpet av 2017 er det kartlagt store setningsskader i to bygg, på grunn av endringer i permafrosten. Setningsskadene krever bygningsmessige utbedringer, og selskaper jobber med prosjektere og gjennomføre disse arbeidene. I tillegg er selskapet i gang med å bygge et nytt felles forskningsbygg som skal ferdigstilles i 2018. Det tidligere sykehuset er også satt i stand og har nå tolv oppdaterte overnatningsrom.

Selskapet fortsetter å utvikle infrastrukturen og bygningsmassen i Ny-Ålesund som fellesfasiliteter for forskningsmiljøet, og selskapet har fokus på en klima- og miljøvennlig utvikling av stedet.

Kings Bay fikk ny administrativ ledelse siste halvår 2017. Ny administrerende direktør, kontorsjef og forskningsrådgiver tiltrådte i løpet av juli måned.

Det var tolv offisielle besøksgrupper innom Ny-Ålesund i 2017.

Bærekraft og samfunnsansvar

Kings Bay har offentlige tilgjengelige etiske retningslinjer og rapporterer i sin årsberetning om selskapets arbeid med samfunnsansvar. Selskapet er opptatt av klima- og miljøhensyn og har tilrettelagt virksomheten sin med formål om å minimalisere påvirkningen på natur og miljø rundt lokalsamfunnet i Ny-Ålesund.

Kings Bay har etablerte og innarbeidede rutiner for å hindre korrupsjon samt rutiner for varsling av andre kritikkverdige forhold.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Selskapet mottok i 2017 et driftstilskudd fra Klima- og miljødepartementet på 53,6 mill. kroner og av dette var 20,5 mill. kroner til et nytt felles forskningsbygg i Ny-Ålesund.

Selskapets utvikling av bygningsmassen og fokuset på å tilrettelegge for fellesfasiliteter for forskerne er i samsvar med eiers mål. Videre er det også en positiv utvikling i antall forskningsdøgn i årets fire første måneder, som tidligere har hatt lavere aktivitet. Selskapet fikk også 12 mill. kroner til istandsetting av Service- og administrasjonsbygget i Ny-Ålesund.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	55,9	57,4
Driftskostnader	61,5	57,2
Driftsresultat	-5,6	0,1
Netto finansposter	-0,2	-0,3
Resultat før skatt	-5,8	-0,1
Skattekostnad	0,5	0,0
Resultat etter skatt	-6,3	-0,1

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	0,0	2,5
Omløpsmidler	51,5	17,0
Sum eiendeler	51,5	19,5

Egenkapital	6,0	12,4
Avsetning til forpliktelser	28,4	0,0
Rentebærende gjeld	1,9	0,0
Rentefri gjeld	15,2	7,1
Sum gjeld og forpliktelser	45,5	7,1
Sum egenkapital og gjeld	51,5	19,5

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	24,8	-5,0
Investeringsaktiviteter	-22,9	-21,0
Finansieringsaktiviteter	22,9	21,0
Endring betalingsmidler	24,8	-5,0

Tilskudd	2017	2016
Drifts- og investeringstilskudd fra staten	50,6	20,7
Tilskudd fra andre	0,9	3,0
Tilskudd overført til Bjørnøen AS	-0,2	-0,2
Sum tilskudd til Kings Bay AS	51,3	23,5

Anvendelse av tilskudd	2017	2016
Investeringer	21,0	23,0
Overført fra tidligere	2,0	0,0
Overført til neste år	29,2	-2,0
Tilskudd resultatført i året	3,1	2,5
Sum anvendelse av tilskudd	51,3	23,5

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	24	24
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	40 %	40 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Administrerende direktør/teatersjef: Hanne Gløtvold Tømte
 Styre: Merete Smith (leder), Øystein Kåre Djupedal (nestleder), Olav Selvaag, Henrik Langeland, Tone Winje, Ingjerd Egeberg*, Mattis Herman Nyquist*, Bjørn Moe* (* valgt av de ansatte)
 Revisor: BDO AS

© Tor Enstadblad

Statlig eierandel gjennom Kulturdepartementet: 100 %
 Selskapets nettside: www.nationaltheateret.no

Nationaltheatret AS ble etablert i 1899 med formål å drive teatervirksomhet. Selskapet har et særlig ansvar for å ivareta nasjonale kulturpolitiske interesser på scenekunstmrådet. Nationaltheatret ligger sentralt plassert i Oslo.

I Nationaltheatrets strategi for årene 2015–2018 er det lagt en overordnet målsetning om at Nationaltheatret skal være det ledende teatret i Norge, utvikle scenekunsten og anerkjennes internasjonalt. Kunsten skal være dristig og relevant i tillegg til at teateret skal være åpent og engasjerende overfor publikum.

Teateret skal arbeide for å bli et moderne teaterhus – både organisatoriske og teknisk – med tidsmessige lokaler og fasiliteter. Teateret er lokalisert med scener i Oslo sentrum og på Torshov. I tillegg er Riksteatrets og Nationaltheatrets felles verksteder lokalisert på Brobekk.

Statens eierskap i Nationaltheatret er begrunnet ut fra kulturpolitiske formål. Målene for bevilgningene til scenekunstformål i 2017 var å legge til rette for produksjon, formidling og etterspørsel av ulike scenekunstuttrykk. Dette skal bygge opp under de overordnede målene om å bidra til at alle kan få tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet og fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse.

Viktige hendelser

Regjeringen fattet i juni 2012 vedtak om at det skal gjennomføres en KS1-prosess med en konseptvalgutredning og tilhørende ekstern kvalitetssikring i forbindelse med rehabiliteringen av Nationaltheatrets bygning. Det ligger som en forutsetning at Nationaltheatrets bygning skal rehabiliteres og oppgraderes som teater. Konseptvalgutredningen ble gjennomført i 2013–2014, og den eksterne kvalitetssikringen ble avsluttet høsten 2015. Både konseptvalgutredningen og den eksterne kvalitetssikringen ble publisert 26. oktober 2015. Regjeringen vedtok å gå videre i prosessen våren 2017 og igangsatte da byggeprosjektets avklaringsfase der Statsbygg skulle se nærmere på grunnfor-

holdene under teatret, antikvariske forhold, universell utforming og teatrets behov for å leie lokaler utenfor teatret.

Bærekraft og samfunnsansvar

Nationaltheatret ivaretar nasjonale kulturhistoriske interesser på scenekunstmrådet. Nationaltheatret bidrar til at alle kan få tilgang til scenekunst og kultur av høy kvalitet, fremmer kunstnerisk utvikling og fornyelse, og ivaretar den nasjonale kulturarven. Gjennom sin virksomhet skal Nationaltheatret bidra til en åpen og opplyst offentlig samtale.

Teatret ser det også som et viktig ansvar å være en arbeidsgiver som arbeider for et helsefremmende arbeidsmiljø, og innrette virksomheten slik at man minimerer energibruk, avfall og utslipp så langt rammene i dagens bygning tillater det.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Kunstnerisk sett var 2017 et godt år for Nationaltheatret. Teateret ble bl.a. nominert til tolv priser under Hedda-prisen 2017, hvilket var ny rekord i Nationaltheatrets historie. Jan Sælid mottok prisen for beste mannlige skuespiller/hovedrolle for rollen som Kong Bérenger i «Kongen dør», Toralv Maurstad fikk prisen for beste mannlige skuespiller/medspiller for rollen som John i «Overføring» (et samarbeid mellom Nationaltheatret og Det norske Teatret), Sigrid Strøm Reibo for beste regi for «Som dere vil» (Nationaltheatret) og «Orlando» (Rogaland teater) og Arne Lygre for beste scenetekst for stykket «La deg være». Skuespiller Jan Sælid ble dessuten tildelt Per Aabels ærespris for rollene som Kong Bérenger i «Kongen dør» og John Gabriel Borkman i «Borkman».

Nationaltheatret satte opp 741 forestillinger i 2017, mot 866 i 2016. Teatret hadde også en betydelig formidlingsaktivitet. Bl.a. så bidro teatersjefen med en rekke foredrag og teateret avholdt 269 formidlingsarrangementer i teatret. Samlet antall publikummere var 224 000 mot 274 000 i 2016.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	262	277
Driftskostnader	276	244
Brutto driftsresultat (EBITDA)	-1,9	42,9
Driftsresultat (EBIT)	-13,2	32,8
Netto finansposter	-0,2	-0,2
Resultat før skatt	-13,4	32,6
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	-13,4	32,6

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	65,2	56,8
Omløpsmidler	58,5	80,7
Sum eiendeler	124	138

Egenkapital	7,9	18,7
Avsetning til forpliktelser	44,1	44,7
Rentebærende gjeld	5,6	8,1
Rentefri gjeld	66,0	66,0
Sum gjeld og forpliktelser	116	119
Sum egenkapital og gjeld	124	138

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	-0,1	13,4
Investeringsaktiviteter	-19,0	-7,5
Finansieringsaktiviteter	-4,4	4,5
Endring betalingsmidler	-23,5	10,4

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	13,5	26,8
Brutto driftsmargin (EBITDA)	-1 %	16 %
Driftsmargin (EBIT)	-5 %	12 %
Egenkapitalandel	6 %	14 %
Egenkapitalrentabilitet	-101 %	116 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 4 år	12 %	37 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	-62 %	89 %

Andre nøkkeltall	2017	2016
Antall forestillinger totalt	1 052	1 129
Antall solgte billetter	224 142	274 491
Publikumsbelegg	72 %	83 %
Billettinntekter	50,0	60,8

Tilskudd fra staten	2017	2016
Kulturdepartementet	196	197

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	405	407
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	54 %	38 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	57 %	40 %

Administrerende direktør:
Øyvind Fylling-Jensen

Styre: Olav Fjell (leder), Eirik Selmer-Olsen (nestleder), Yngve Myhre, Edel Storelvmo, Ann Øygård, Jens Petter Wold*, Åsa Maria O. Espmark*, Audun Iversen* (* valgt av de ansatte)

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 56,84 %
Selskapets nettside: www.nofima.no

Nofima AS er et internasjonalt anerkjent, næringsrettet forskningsinstitutt, med fokus på praktiske anvendelser av forskningsresultatene. Nofima skal bidra til at ny forskningsbasert kunnskap og ideer med kommersielt potensiale skaper arbeidsplasser gjennom bærekraftig produksjon, nye produkter og tjenester til det beste for samfunnet og selskapets oppdragsgivere.

Nofimas oppdragsgivere kommer fra akvakulturnæringen, fiskerinæringen, land- og havbasert matindustri, leverandørindustri, forleverandør- og ingrediensindustrien samt offentlig forvaltning. Nofima har 371 ansatte fordelt på fem lokaliteter over hele landet. Hovedkontoret ligger i Tromsø.

Målet med statens eierskap i Nofima er å bidra til at Norge har et sterkt og kompetent forskningsmiljø som kan ivareta matindustrien og fiskeri- og havbruksnæringenes behov for langsiktig og strategisk næringsrettet forskning. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Selskapet har fokus på å styrke vitenskapelig produksjon og kvalitet og har utviklet en rekke strategiske forskningssatsninger finansiert med selskapets grunnbevilgning og egenfinansiering. De strategiske satsningene er utviklet i tett samhandling med næringsaktørene og skal bidra til langsiktig, grunnleggende forskning innenfor områder der det er avdekket kunnskapsbehov.

Selskapet har økt fokus på at forskningsresultatene skal bidra til verdiskaping. Nofima har i løpet av året utviklet en egen innovasjonsstrategi for å i større grad sikre at forskningsresultatene tas i bruk i næringslivet. Strategien implementeres gjennom selskapets læringsarena og i tett samspill med næringsaktørene.

Nofima har etablert en hospiteringsordning som gir selskapets ansatte mulighet til å jobbe tett på næringsliv og andre kunnskapsmiljøer i inn- og utland. Ordningen gir ansatte bedre innsikt i behov og problemstillinger som kan løses med forskningsbasert kunnskap, som igjen gir innspill til strategiske forskningsfaglige problemstillinger.

Nofima har styrket sitt arbeid rettet mot EUs Horisont 2020 og har styrket

samarbeidet med internasjonale forskningsmiljøer. Ved utgangen av 2017 deltar selskapets forskere i elleve Horisont 2020-prosjekter. I tillegg deltar selskapets forskere aktivt med å gi innspill til EUs nye rammeprogram, FWP 9, og deltar aktivt som medlemmer i nasjonale og internasjonale fora der forskningsagenda settes.

Selskapet har en relevant og moderne forskningsinfrastruktur. Det er gjennomført en betydelig oppgradering av selskapets virksomhet i Bergen og det er startet et rehabiliteringsprogram for forskningsstasjonen på Sunndalsøra. I tillegg er selskapets pilotanlegg i Kaldfjord, Biotep, oppgradert med moderne teknologi.

Bærekraft og samfunnsansvar

Nofima arbeider målrettet med utfordringer knyttet til FNs bærekraftsmål. Disse ligger til grunn for alle aktiviteter i virksomhetens forskning.

Nofima har etiske og forskningsetiske retningslinjer. Selskapet legger International Labour Organizations (ILO) åtte kjernekonvensjoner og følger selskaps- og bransjeorienterte retningslinjer for sin rapportering. I tillegg følger selskapet offentlige retningslinjer for å begrense miljømessige påvirkninger av forskningsaktivitetene.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Nofima hevder seg i den nasjonale og internasjonale konkurransen om forskningsmidler. Selskapet leverer forskningsbasert kunnskap av høy vitenskapelig kvalitet som bidrar til utvikling av bærekraftig akvakultur og matproduksjon. Nofima forsker på relevante problemstillinger for industri, og gir forskningsbaserte innspill til departementene, kommuner og fylkeskommuner.

Det er sterkt fokus på at forskningsresultater skal implementeres og bidra til økt nasjonal konkurransekraft. Nofima finansierer sine forskningsoppdrag gjennom utlysinger i Norges forskningsråd, EU, forskningsfondene FHF og FFL, øvrig virkemiddelapparat og industrien.

Selskapet mottar basismidler fra Norges forskningsråd og tilskudd fra Nærings- og fiskeridepartementet. Dette utgjør 32 pst. av selskapets omsetning.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	595	582
Driftskostnader	574	555
Brutto driftsresultat (EBITDA)	30,0	34,3
Driftsresultat (EBIT)	21,0	26,4
Netto finansposter	1,9	2,3
Resultat før skatt	22,9	28,7
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	22,9	28,7

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	54,6	47,0
Omløpsmidler	294	250
Sum eiendeler	348	297

Egenkapital	154	131
Avsetning til forpliktelser	13,4	15,5
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	181	151
Sum gjeld og forpliktelser	194	167
Sum egenkapital og gjeld	348	297

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	38,9	20,4
Investeringsaktiviteter	-36,5	-45,3
Finansieringsaktiviteter	0,0	-0,1
Valutaeffekter	0,0	0,0
Endring betalingsmidler	2,4	-25,0

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	154	131
Brutto driftsmargin (EBITDA)	5 %	6 %
Driftsmargin (EBIT)	4 %	5 %
Egenkapitalandel	44 %	44 %
Egenkapitalrentabilitet	16 %	25 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	36 %	21 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	16 %	25 %

Tilskudd fra staten	2017	2016
Driftstilskudd	101,5	99,5

Annens informasjon	2017	2016
Antall ansatte	371	363
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	56,84 %	56,84 %
Andel kvinner i styret totalt	38 %	38 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Administrerende direktør: Jon Einar Dahl

Styre: Pål Barkvoll (leder), Hilde Kanli Galtung (nestleder), Ellen Berggreen, Vaska Vandevska-Radunovic, Erik Gulbrandsen, Marianne Hiorth, Preben Hørsted Bindselev, Anne Nordblad, Helga Ágústsdóttir, Andreas Cederlund

Revisor: Lundes Revisjonskontor I DA

Statlig eierandel gjennom Helse- og omsorgsdepartementet: 49 %
Selskapets nettside: www.niom.no

Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS (NIOM) ble etablert som aksjeselskap 26. oktober 2009 med Helse- og omsorgsdepartementet (49 pst.) og UniRand AS (51 pst.) som eiere. Selskapet ble grunnlagt i 1972 som institutt underlagt Nordisk ministerråd og overdratt norsk eierskap etter politisk beslutning.

Selskapet opptrer som nordisk samarbeidsorgan og skal fremme og videreføre det nordiske samarbeidet innenfor mandat og rammekontrakt mellom selskapet og Nordisk Ministerråd. I tillegg skal selskapet ivareta formål og oppgaver som fremgår av det årlige statsbudsjett til Helse- og omsorgsdepartementet. NIOM og den fylkeskommunale tannhelsetjenestens kompetansesentra skal samarbeide om kliniske og pasientnære forskningsprosjekter.

Selskapets visjon er å bidra til at pasienter i nordiske land får sikre og velfungerende biomaterialer. NIOMs strategi er å ha høy nordisk profil, utføre biomaterial forskning på høyt internasjonalt nivå, være en aktiv premissleverandør innen europeisk og internasjonal standardisering, og at selskapets oppdragsvirksomhet skal generere midler og kompetanse som kan styrke den øvrige virksomheten. Selskapets forsknings- og informasjonsvirksomhet skal baseres på vitenskapelig grunn og være praktisk anvendelig i klinisk virksomhet.

Målet med statens eierskap i NIOM er å sikre nordisk representasjon i styret. Dette var et vilkår fra Nordisk Ministerråd (NMR) for å overføre eierskapet fra NMR til den norske stat. Gjennom styreoppnevning og generalforsamlingen sikrer staten også innflytelse på NIOMs virksomhet og instituttets betydning overfor tannhelsefeltet som politikkområde i Norge.

Viktige hendelser

I 2017 var det 45 år siden NIOM ble grunnlagt, noe som ble markert med et to dagers nordisk seminar om forskning og pasientsikkerhet.

NIOMs informasjonsvirksomhet, forskningsvirksomhet og -samarbeid samt gjesteforskeraktiviteten har stor nordisk nytte. Hovedfokus har vært dentale materialer

og biomaterialer generelt. I tillegg til kliniske prosjekter har selskapet hatt prosjekter innen toksikologi, mikrobiologi, polymerkemi/utlekk og materialegenskaper/uorganisk kjemi. Åtte gjesteforskere ble tilbudt lønnet arbeidsplass. 18 forskningsprosjekter var av tverrvitenskapelig karakter og tolv samnordiske, hvor NIOMs forskere har koordinerende ansvar. Tverrvitenskapelig og nordiske samarbeidspartnere finnes ved institusjoner i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige.

NIOM har et omfattende samarbeid med tannhelsetjenestens kompetansesentra i Norge. Nordiske tannleger gjøres kjent med NIOMs forskningsresultater og råd gjennom foredrag på tannlegenens årsmøter, webinarer, publisering i nordiske tannlegetidsskrifter, nyhetsbrev og NIOMs hjemmeside.

NIOM har publisert 22 artikler relatert til selskapets forskning i internasjonale og nordiske tidsskrifter samt utgitt elleve nyhetsbrev og besvart et stort antall henvendelser fra tannhelsepersonell, helsemyndigheter og pasienter. NIOMs forskere har sentrale posisjoner i europeisk og internasjonal standardisering innen tannhelse og biomaterialer generelt, og har gitt viktige bidrag til utarbeidelsen av standarder på områdene.

Bærekraft og samfunnsansvar

NIOMs aktiviteter har en stor betydning for pasientsikkerheten i Norge og i de øvrige nordiske landene. NIOM skal levere nøytral og produsent-uavhengig informasjon basert på forskning publisert i anerkjente internasjonale tidsskrifter med fagfelleevaluering.

NIOM arbeider for at internasjonale standarder har relevante krav som fremmer pasientsikkerhet.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Norske helsemyndigheter finansierer husleie, standardisering og klinisk relatert forskning som utgjorde 65 pst. av omsetningen i 2017.

Forskning, informasjon og standardisering har bidratt til økt pasientsikkerhet innen tannhelseområdet.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	34,7	34,7
Driftskostnader	34,7	32,8
Brutto driftsresultat (EBITDA)	0,7	2,4
Driftsresultat (EBIT)	0,0	1,9
Netto finansposter	0,1	0,1
Resultat før skatt	0,1	2,0
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	0,1	2,0

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	5,1	4,3
Omløpsmidler	11,5	14,0
Sum eiendeler	16,6	18,3

Egenkapital	13,1	13,1
Avsetning til forpliktelser	0,0	0,0
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	3,5	5,2
Sum gjeld og forpliktelser	3,5	5,2
Sum egenkapital og gjeld	16,6	18,3

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	0,2	0,8
Investeringsaktiviteter	-1,6	-1,7
Finansieringsaktiviteter	0,0	0,0
Endring betalingsmidler	-1,4	-0,9

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	13,1	13,1
Brutto driftsmargin (EBITDA)	2 %	7 %
Driftsmargin (EBIT)	0 %	5 %
Egenkapitalandel	79 %	72 %
Egenkapitalrentabilitet	1 %	17 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 4 år	22 %	30 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	1 %	17 %

Tilskudd fra staten	2017	2016
Helse- og omsorgsdepartementet	21,1	19,0

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	27	28
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	49 %	49 %
Andel kvinner i styret totalt	60 %	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	60 %	50 %

Statlig eierandel gjennom Utenriksdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.norfund.no

Norfund (Statens Investeringsfond for Næringsvirksomhet i Utviklingsland) ble opprettet av Stortinget i 1997 som et statlig eid og finansiert investeringsselskap. Norfund er et virkemiddel i norsk utviklingspolitikk som bidrar til økonomisk utvikling og arbeidsplasser i fattige land gjennom utvikling av lønnsomme bedrifter, særlig innen ren energi, finanssektoren og landbruk. Norfunds hovedkontor er i Oslo.

Målet med statens eierskap i Norfund er å bidra til utvikling av bærekraftig næringsvirksomhet i utviklingsland, gjennom å finansiere levedyktig, lønnsom virksomhet som ellers ikke ville blitt igangsatt som følge av høy økonomisk risiko. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

I 2017 inngikk Norfund investeringsforpliktelse på til sammen 3,6 mrd. kroner. Om lag 2,1 mrd. kroner av dette var investeringer i fornybar energi, 939 mill. kroner innenfor finansinstitusjoner, 169 mill. kroner innen mat og landbruk og 378 mill. kroner i fond for små og mellomstore bedrifter (SMB-fond). Av nye investeringsavtaler i 2017 ble 35 pst. gjort i Afrika sør for Sahara. 34 pst. av nye investeringer ble gjort i de minst utviklede landene (MUL).

Den viktigste enkelthendelsen i 2017 var inngåelse av en avtale med Statkraft som innebar at Norfund solgte sine eierandeler i Statkraft International Hydro Investments AS (SKIHI) og samtidig løste ut Statkraft fra sin del av eierskapet i SN Power AS. Norfund ble med denne transaksjonen heleier av SN Power AS. Selskapet opererer nå som et datterselskap og følger opp av Norfund på samme måte som de øvrige selskapene i porteføljen.

Fondet har i 2017 iverksatt en rekke tiltak som ledd i oppfølging av selskapets strategi. Fondet har styrket sitt arbeid for å sikre etterlevelse av regelverk, finansiell risiko og dokumentasjon av utviklingseffekter for hele porteføljen. Det geografiske virkeområdet er utvidet og omfatter nå

også Etiopia og Somalia samt at fondet har begynt å investere i Vest-Afrika. Det er etablert et nytt regionskontor i Accra, Ghana.

Bærekraft og samfunnsansvar

Norfund tar samfunnsansvar gjennom å sette høye krav til egen drift og til driften av virksomhetene i porteføljen. Norfund har nulltoleranse for korrupsjon, og krever at menneskerettigheter, likestilling, lokalsamfunn og hensyn til miljø og biologisk mangfold ivaretas. Norfund stiller derfor krav ut over det som er regulert i den nasjonale lovgivningen, og forplikter virksomhetene til å følge Verdensbankens International Finance Corporations standarder for miljø og sosiale forhold. Oppfølging av standardene er en integrert del av arbeidet med å inngå investeringsavtaler og å følge opp investeringene.

Ved utgangen av 2017 var totalt 292 000 mennesker sysselsatt i virksomheter Norfund har investert direkte eller indirekte i. Selskapene kjøpte varer og tjenester fra lokale leverandører for 16,8 mrd. kroner og virksomhetene i Norfunds portefølje betalte 9,3 mrd. kroner i skatter og avgifter til myndighetene i landene de opererer i. I 2017 produserte energiselskapene i Norfunds portefølje totalt 14,7 TWh elektrisitet, hvorav 34 pst. i MUL. Norfunds fornybarportefølje bidro til reduksjon av om lag 4,7 mill. tonn CO₂-utslipp i 2017.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Hensikten til Norfund er å etablere levedyktig, lønnsom virksomhet som ellers ikke vil bli igangsatt som følge av høy risiko. Norfund har direkte og indirekte investert i 845 virksomheter.

I 2017 var avkastningen på investeringsporteføljen i investeringsvaluta 14 pst., og i norske kroner 10 pst. Siden fondets oppstart har årlig gjennomsnittlig avkastning i investeringsvaluta vært 6 pst., og i norske kroner 9 pst., der avkastningen er beregnet fra oppstarttidspunkt for investeringene.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	1 605	615
Driftskostnader	144	537
Brutto driftsresultat (EBITDA)	1 358	463
Driftsresultat (EBIT)	1 461	78
Netto finansposter	501	-78
Resultat før skatt	1 962	-1
Skattekostnad	21	5
Resultat etter skatt	1 941	-6

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	14 053	5 237
Omløpsmidler	11 614	13 218
Sum eiendeler	25 667	18 455

Egenkapital	23 327	16 759
Avsetning til forpliktelser	383	27
Rentebærende gjeld	1 055	310
Rentefri gjeld	903	1 358
Sum gjeld og forpliktelser	2 341	1 696
Sum egenkapital og gjeld	25 667	18 455

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	614	1 863
Investeringsaktiviteter	-1 138	-2 078
Finansieringsaktiviteter	1 415	1 454
Endring betalingsmidler	891	1 239

Nøkkel tall	2017	2016
Andel nye investeringer i minst utviklede land	34 %	57 %
Andel investeringer i Afrika	35 %	73 %

Tilskudd fra staten	2017	2016
Tilskudd til investeringsfaglig bistand	39	0
Kapitalinntilskudd fra staten	1 500	1 478

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	71	69
Andel ansatte i Norge	70 %	67 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	50 %	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	50 %

Administrerende direktør:
Renate Larsen

Styre: Marianne Elisabeth Johnsen (leder), Sverre Søraa (nestleder), Rita Karlsen, Amund Drønen Ringdal, Eva Marie Kristoffersen, Andreas Mikalsen, Solveig Strand, Tom Jørgen Gangsø, Trude Bessesen*, Hildegunn Fure Osmundsvåg* (* valgt av de ansatte)

Revisor: KPMG AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettsider: www.seafood.no • www.godfisk.no

Norges sjømatråd AS skal øke verdiskapingen i fiskeri- og havbruksnæringen gjennom økt etterspørsel og kunnskap om norsk sjømat i inn- og utland. Dette oppnås gjennom generisk markedsføring, arbeid med markedsinformasjon, markedsadgang og beredskap. Norges sjømatråd skal også søke å utvikle nye og videreutvikle etablerte markeder, og fremme og trygge omdømmet til norsk sjømat. Hovedkontoret ligger i Tromsø og selskapet har egne ansatte i ytterligere 13 markeder.

Målet med statens eierskap i Norges sjømatråd er å ha et sektorpolitisk virkemiddel som bidrar til å øke verdiskapingen i fiskeri- og havbruksnæringen gjennom økt etterspørsel og kunnskap om norsk sjømat i inn- og utland. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Norsk sjømateksport satte også i 2017 ny verdirekord. Det ble eksportert 2,6 mill. tonn sjømat til en verdi av 94,5 mrd. kroner, en økning i verdi og volum på henholdsvis 3 og 7 pst. Laks er den viktigste arten og utgjør om lag 70 pst. av den totale eksportverdien. EU importerte også i år norsk sjømat for over 60 mrd. kroner, og er dermed næringens viktigste marked.

I mai 2016 ble Norge ved Nærings- og fiskeridepartementet klagd inn til EØS-tilsynet ESA, med påstand om at markedsavgiften og aktiviteten til Sjømatrådet er i strid med EØS-avtalen. Den ene saken gjaldt i hovedsak påstand om at aktivitetene i Norge innebærer en importrestriksjon. Den andre saken gjaldt anførsel om at markedsavgiften og Sjømatrådets virksomhet er ulovlig statsstøtte.

I saken gjeldende statsstøtte besluttet ESA å lukke saken med henvisning til at de mener at de ikke har kompetanse til å prøve spørsmål om statsstøtte i fiskerisektoren. Marine Harvest klagde beslutningen inn for EFTA-domstolen. 27. november 2017 falt dommen fra EFTA-domstolen som konkluderte med at ESA ikke har kompetanse til å prøve statsstøttespørsmål i fiskerisektoren. Klagen vedrørende handelsrestriksjoner er fortsatt oppe til vurdering.

Bærekraft og samfunnsansvar

Norges sjømatråd har offentlig tilgjengelige etiske retningslinjer for sitt arbeid med samfunnsansvar. Selskapet legger International Labour Organizations (ILOs) åtte kjernekonvensjoner til grunn for sin virksomhet.

Sektorpolitisk måloppnåelse

For å kartlegge i hvilken grad Sjømatrådet oppfyller sitt mandat gjennomfører organisasjonen analyser for å måle hvor stor merverdi markedsavgiften bidrar med til norsk sjømatnæring. Dette gjøres med avkastningsanalyser og økonometriske metoder hvor investeringene isoleres ved at det kontrolleres for andre relevante markedsmessige forklaringsvariabler. Sjømatrådet har i dette arbeidet valgt å inngå en 3-årig evalueringsavtale med FABA (Forecasting and Business Analysis) ved Texas A&M University, et fagmiljø som er spesialisert på avkastningsanalyse av fellesmarkedsføring.

Beregninger for perioden 2003 til 2016 viser at 10 pst. av verdien av Norsk sjømateksport i perioden kan tilskrives Sjømatrådets investering av markedsavgiften. Dette resultatet gjør seg gjeldene i form av en eksportprisøkning på mellom 3,5 og 12 pst. og en økning i eksportvolum på opptil 6,5 pst. Studien konkluderer videre med at Sjømatrådets arbeid har realisert en avkastning på mellom 14 kroner og 16 kroner pr. krone brukt til å fremme sjømateksport. I juni 2018 vil FABA levere en ny studie der de spesifikt går inn og vurderer investeringene som er gjort innen kategorien hvitfisk.

I tillegg til disse overordnede studiene gjennomfører Sjømatrådet effektstudier knyttet til enkeltkampanjer. I 2017 ble det gjennomført en slik studie i forbindelse med en større laksekampanje i Spania hvor det ble investert 1,7 mill. euro. Studien ble gjennomført av Kantar og viste at kampanjen hadde en direkte salgsutløsende effekt (i tillegg til merkevarebygging) der hver investerte euro bidro til et mersalg av laks på 1,56 euro.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	362	564
Driftskostnader	506	532
Brutto driftsresultat (EBITDA)	-143	33,1
Driftsresultat (EBIT)	-144	31,9
Netto finansposter	6	10,0
Resultat før skatt	-138	41,9
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	-138	41,9

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	2,4	3,3
Omløpsmidler	434	603
Sum eiendeler	436	606

Egenkapital	343	481
Avsetning til forpliktelser	0,0	0,0
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	93	125
Sum gjeld og forpliktelser	93	125
Sum egenkapital og gjeld	436	606

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	-111	40,3
Investeringsaktiviteter	-5	-30,7
Finansieringsaktiviteter	0	0,0
Endring betalingsmidler	-117	9,6

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	343	481
Brutto driftsmargin (EBITDA)	-39 %	6 %
Driftsmargin (EBIT)	-40 %	6 %
Egenkapitalandel	79 %	79 %
Egenkapitalrentabilitet	-34 %	9 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	3 %	12 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	-32 %	10 %

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	82	77
Andel ansatte i Norge	70 %	67 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	60 %	60 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	57 %	57 %

Administrerende direktør:
Håkon Grimstad

Styre: Toril Bariusdotter Ressem (leder), Herlof Nilssen (nestleder), Kjartan Olafsson, Aage Jostein Thunem, Inger Østensjø, Cathrine Hole*, Jacob Gajowniczek*, Sindre Solem* (* valgt av de ansatte)

Revisor: Deloitte AS

Statlig eierandel gjennom Helse- og omsorgsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.nhn.no

Norsk Helsenett SF ble stiftet i 2009 av Helse- og omsorgsdepartementet. Statsforetaket har ansvar for å drive og videreutvikle en sikker, robust og hensiktsmessig nasjonal IKT-infrastruktur for effektiv samhandling mellom alle aktører i helse- og omsorgssektoren (Helsenettet). Dette inkluderer også utvikling, etablering og drift av en rekke nasjonale tjenester, bl.a. www.helsenorge.no, kjernejournal, elektronisk datautveksling (EDI) og videokonferanse.

Norsk Helsenett SFs aktiviteter finansieres gjennom medlemsavgift for tilknytning til Helsenettet, statlige bevilgninger til drift av nasjonale tjenester og ulike prosjekter samt gjennom salg av tjenester. Kundegruppen består av alle helseforetak, kommuner, fastleger og andre behandlere i helse- og omsorgssektoren og en rekke tredjepartsleverandører som leverer tjenester til disse over Helsenettet.

1. januar 2017 etablerte Norsk Helsenett SF et administrativt tjenestesenter innen IKT og anskaffelser for de elleve etasjene i den sentrale helseforvaltningen.

Norsk Helsenett SF har pr. 31. desember 2017 totalt 321 ansatte fordelt på hovedkontoret i Trondheim og avdelingskontorene i Tromsø og Oslo. Det arbeides med å etablere et kontor i Longyearbyen på Svalbard.

Målet med statens eierskap i Norsk Helsenett er å sikre tilgang til nødvendig helseinformasjon på en sikker IKT-plattform for forvaltning og kommunikasjon av informasjon og bruk av telemedisinske løsninger i sektoren. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Trafikken i Helsenettet øker stadig og i 2017 ble det sendt nesten 214 mill. medisinske meldinger mellom aktørene i helse- og omsorgssektoren. Dette viser at aktørene i helse- og omsorgssektoren omfavner de digitale løsningene som tilbys.

Det nye, høytliggjengelige stamnettet for sektoren blir bygd ut i helseregionene, slik at regionale og lokale sykehus får et

nett som er tilpasset sektorens fremtidige krav til sikkerhet, kapasitet og kvalitet. I 2017 ble stamnettet i Helse Nord levert og satt i operativ drift.

Bærekraft og samfunnsansvar

Norsk Helsenett SF utøver sitt samfunnsansvar bl.a. gjennom å legge til rette for lærlinger og å ha et godt opplæringsmiljø. Statsforetaket gjennomfører flere tiltak mot studenter, både gjennom undervisning og ved bedriftsbesøk. Norsk Helsenett er opptatt av mangfold i organisasjonen og tar ansvaret med å være en IA-bedrift. Statsforetaket har et godt samarbeid med NAV for tilrettelegging av arbeidsplasser og tilbud om praksisplasser.

Norsk Helsenett SF er en viktig faglig ressurs og bidragsyter til utvikling av IKT-oppgaver på nasjonalt nivå. Statsforetaket arbeider for å få til så klima- og miljøvennlig drift som mulig, gjennom miljøvennlige kontorlokaler, nærhet til kollektivtransport, bruk av energisparende virtuelle produkter og utstrakt bruk av videokonferanser for å redusere reiseaktivitet.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Norsk Helsenett SF bidrar til at sektoren tar i bruk digitale løsninger og til økt digital samhandling. Tjenestesenter for helseforvaltningen er etablert og utvidelse av stamnett pågår. Virksomheten har bidratt til nasjonale tjenester som HelsED og elektronisk fødselsmelding. Meldingsvalidator er videreutviklet for å sikre bedre kvalitet på medisinske meldinger.

HelseCERT monitorerer trafikken i Helsenettet og gjennomfører flere tiltak for informasjonssikkerhet, bl.a. inntregningstester og informasjonsarbeid. Finansieringen av Norsk Helsenett SF er basert på medlemsavgift, timepris, avtalepris og offentlig tildeling over statsbudsjettet. Tjenestesenteret finansieres gjennom en prismodell basert på et etablert kostnadsgrunnlag. Det er påstartet et arbeid med å etablere tjenestepreis basert på forbruk av tjenester.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	621,0	388,8
Driftskostnader	615,6	410,3
Brutto driftsresultat (EBITDA)	37,0	3,4
Driftsresultat (EBIT)	5,4	-21,5
Netto finansposter	0,9	2,0
Resultat før skatt	6,3	-19,5
Skattekostnad	0	0,0
Resultat etter skatt	6,3	-19,5

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	152,3	83,0
Omløpsmidler	125,1	177,7
Sum eiendeler	277,4	260,7

Sum egenkapital	108,5	102,1
Avsetning til forpliktelser	46,3	31,3
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	122,6	127,2
Sum gjeld og forpliktelser	168,9	158,5
Sum egenkapital og gjeld	277,4	260,6

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	90,5	-17,9
Investeringsaktiviteter	-101,0	-31,2
Finansieringsaktiviteter	0,0	0,0
Endring betalingsmidler	-10,5	-49,1

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	108,5	102,1
Brutto driftsmargin (EBITDA)	6 %	1 %
Driftsmargin (EBIT)	1 %	-6 %
Egenkapitalandel	39 %	39 %
Egenkapitalrentabilitet	6 %	-17 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	0 %	0 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	7 %	-17 %

Tilskudd fra staten	2017	2016
Helse- og omsorgsdepartementet	110,2	107,8
Andre	0,0	0,0
Sum tilskudd	110,2	107,8

Annens informasjon	2017	2016
Antall ansatte	321	201
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	38 %	57 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	60 %

Kringkastingsjef:
Thor Gjermund Eriksen

Styre: Birger Magnus (leder),
Gunvor Ulstein (nestleder),
Geir Bergkastet, Silvija Seres,
Audhild Gregoriusdotter
Rotevatn, Lars Oscar Toverud*,
May-Britt Bøhn*, Per Ravnaas*
(* valgt av de ansatte)

Revisor: KPMG AS

© Norsk rikskringkasting AS

Statlig eierandel gjennom Kulturdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.nrk.no

Norsk rikskringkasting AS (NRK) ble etablert i 1933. Med tre lineære TV-kanaler, 13 radiokanaler på DAB, strømmetjenestene NRK TV, NRK Super og NRK Radio, nettstedet NRK.no, yr.no og innhold på mobil byr NRK på et bredt medietilbud.

NRKs allmennkringkasteroppdrag er fastsatt i selskapets vedtekter. Oppdraget hviler på tre grunnpilare: NRK skal understøtte og styrke demokratiet, NRK skal styrke norsk språk, identitet og kultur og NRK skal være allment tilgjengelig. Det siste er en forutsetning for å lykkes med de to første.

NRK reflekterer det geografiske mangfoldet i Norge og er tilstede på over 50 steder i Norge. NRKs hovedkontor ligger i Oslo. I tillegg har NRK 15 distriktskontorer som tilbyr folk nyheter fra hele landet til hele landet. NRK Sápmi har hovedkontor i Karasjok. NRK har også 10 korrespondenter med kontor i Nairobi, Beijing, Istanbul, Kairo, Moskva, Berlin, Brussel, London og Washington DC.

Målet med statens eierskap i NRK er å sørge for god allmennkringkasting i Norge. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

I løpet av 2017 avviklet NRK sine analoge FM-sendinger.

Stortinget vedtok i juni 2017 en ny NRK-plakat. NRK-plakaten er det politiske styringsdokumentet for NRKs innholdsforpliktelser og virksomhet, og uttrykker Stortingets overordnede krav og rammer for NRK. Det formelle allmennkringkastingsoppdraget er fastsatt i vedtektene. Vedtektene ble endret i NRKs generalforsamling i desember 2017.

Stortingsbehandlingen av Meld.St. 15 (2016–2017) «Eit moderne og framtidretta NRK - Finansiering og innholdsplikter» ber regjeringen utrede og foreslå en ny finansieringsmodell for NRK. Behandlingen ga videre støtte til departementets beslutning om å innføre et fireårig styringssignal for størrelsen på de økonomiske rammene til NRK.

Bærekraft og samfunnsansvar

NRK arbeider målrettet med de forholdene som er vesentlige for virksomhetens innvirkning på mennesker, samfunn og miljø.

NRK systematiserte, samlet og publiserte en beskrivelse av bedriftens arbeid med samfunnsansvar, brutt ned på ni ulike hovedområder. Beskrivelsen er publisert på <https://www.nrk.no/informasjon/xl/NRKs-samfunnsansvar>.

Sektorpolitisk måloppnåelse

I en situasjon med globalisering og økt konkurranse om folks tid og oppsmerksomhet, er både oppslutningen om og legitimiteten til NRK høy i den norske befolkningen. 85 pst. av alle over tolv år bruker ett eller flere av NRKs tilbud daglig. NRK har også et godt omdømme i befolkningen. NRK ligger øverst på Ipsos liste over bedrifter med best omdømme i 2017. NRK har en stabilt høy oppslutning om lisensen. I NRKs årlige profilundersøkelse svarer 69 pst. at de får «svært god» eller «god» valuta for lisensen.

NRK (konsern) fikk et overskudd på 44 mill. kroner i 2017. Dette er uendret fra 2016. Regnskapet for 2017 inneholdt ekstraordinær gevinst fra salget av NRKs eiendom i Bergen samt ekstraordinære poster knyttet til nedskrivning av anleggsmidler og programmer der NRK har manglende rettigheter til strømming.

Kringkastingsavgiften økte fra 2 835 kroner i 2016 til 2 878 kroner i 2017, begge tall inkl. 10 pst. mva. Antall lisensbetalere økte med 7 000 fra desember 2016 til desember 2017, og utgjør 2 038 000 lisensbetalere ved utgangen av 2017. NRKs kommersielle aktiviteter er organisert gjennom NRK Aktivum AS (heleid datterselskap). NRKs kommersielle aktiviteter ga et samlet bidrag til programvirksomheten på 88 mill. kroner i 2017.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	5 921	5 699
Driftskostnader	5 918	5 695
Brutto driftsresultat (EBITDA)	357	283
Driftsresultat (EBIT)	3	4
Netto finansposter	44	41
Resultat før skatt	47	46
Skattekostnad	4	2
Resultat etter skatt	43	43

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	1 650	1 741
Omløpsmidler	1 480	1 277
Sum eiendeler	3 130	3 018

Egenkapital	1 157	1 129
Avsetning til forpliktelser	995	939
Rentebærende gjeld	0	0
Rentefri gjeld	978	950
Sum gjeld og forpliktelser	1 973	1 889
Sum egenkapital og gjeld	3 130	3 018

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	294	246
Investeringsaktiviteter	-83	-193
Finansieringsaktiviteter	0	-113
Endring betalingsmidler	211	-61

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	1 157	1 129
Brutto driftsmargin (EBITDA)	6 %	5 %
Driftsmargin (EBIT)	0 %	0 %
Egenkapitalandel	37 %	37 %
Egenkapitalrentabilitet	4 %	4 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	-1 %	-1 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	5 %	5 %

Andre nøkkeltall	2017	2016
Lisensavgiftens andel av totale inntekter	94,2 %	96,8 %
Lisensavgift pr. år pr. husstand inklusiv mva.	2 868	2 835
Andel av befolkningen som bruker NRK daglig	85 %	86 %
Markedsandel fjernsyn (hele året)	40 %	39 %
Markedsandel radio (hele året)	66 %	68 %

Tilskudd fra staten	2017	2016
Kulturdepartementet	0,3	0,3
Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	3 419	3 450
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	50 %	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	60 %	60 %

NORSK TIPPING

Norsk Tipping AS ble opprettet i 1946 og startet sin virksomhet i 1948. Selskapet har enerett på å tilby en rekke pengespill i Norge i medhold av lov om pengespill. Norsk Tipping holder til på Hamar.

I henhold til spilleregler fastsatt av Kulturdepartementet skal selskapet avholde og formidle pengespill i trygge former under offentlig kontroll, for å forebygge negative konsekvenser av pengespillene. Samtidig skal selskapet gjennom rasjonell drift legge til rette for at mest mulig av overskuddet fra spillene kan gå til samfunnsnyttige formål bestemt av eieren.

Ordningen som kalles Grasrotandelen gir spillerne mulighet til å fordele et beløp tilsvarende 7 pst. av innsatsen til et selvvalgt formål (endret fra 5 pst fra 1. jan. 2018).

Målet med statens eierskap i Norsk Tipping er å forebygge problemspill ved å kanalisere nordmenns spillelyst inn mot et moderat og ansvarlig tilbud.

Viktige hendelser

I mai 2017 behandlet Stortinget prinsippene i stortingsmeldingen «Alt å vinne – ein ansvarleg og aktiv pengespillpolitikk». Stortinget fastslår at det fortsatt er forebygging og ansvarlighet som er de førende hensynene for pengespillpolitikken, og at enerettsmodellen er best egnet til å ivareta dette. Dette bekrefter Norsk Tippings samfunnsoppdrag og legger føringer for videre utvikling av selskapet.

Selskapet skal løfte arbeidet med ansvarlighet ytterligere, og har store ambisjoner på området. Samtidig er det avgjørende at de regulerte aktørene har en stor markedsandel, noe som forutsetter at selskapets tilbud oppfattes som attraktivt.

På denne bakgrunn har selskapet arbeidet med organisasjonsutvikling og kontinuerlig forbedring og innovasjon. Ny organisasjonsmodell implementeres i 2018.

Stortinget har bedt om en rapport som vurderer om Norsk Tipping og Norsk Rikstotos organisering, produktportefølje og markedsføring er på et riktig nivå for å ivareta oppdraget om å kanalisere spillebehovet i befolkningen. Rapporten er ventet i juni 2018.

Bærekraft og samfunnsansvar

Norsk Tipping skal ta ansvar for sin påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og identifisere områder hvor det er mulig å bidra ekstra positivt til samfunnsutviklingen.

Administrerende direktør:
Åsne Havnelid

Styre: Linda Bernander Silseth (leder), Per Olav Monseth (nestleder), David Hansen, Anne Lise Meyer, Kari Skeidsvoll Moe, Andreas Egge Thorsheim, Bjørn Vidar Mathisen*, Hege Andersen*
(* valgt av de ansatte)

© Norsk Tipping AS

Statlig eierandel gjennom Kulturdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.norsk-tipping.no

Samfunnsansvarsarbeidet i 2017 handlet primært om implementering av policy for samfunnsansvar, vedtatt i 2016. Denne gir føringer for hvordan etikk, miljø og samfunnsmessige hensyn skal integreres i virksomheten.

Fokusområdene ansvarlig spillvirksomhet, forretningsetikk, antikorrupsjon, menneskerettigheter og miljø er områder på såkalt «compliance-nivå» med tydeligst forventninger til Norsk Tipping fra eier og øvrige interessenter. Forventningene til fokusområdene likestilling/mangfold og arbeidsmiljø/helse er ikke like tydelige, men her har selskapet, som en stor og viktig samfunnsaktør, størst mulighet til å bidra.

Et eksempel fra 2017 er da selskapet tok til orde for like muligheter for jenter som for gutter i idretten. Norsk Tipping beviste sitt engasjement gjennom nytt sponsorsamarbeid med Serieforeningen for kvinnefotball.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Det viktigste av selskapets sektorpolitiske mål, er forebygging av spilleproblemer. Selskapet arbeider metodisk og kunnskapsbasert med temaet, både når det gjelder utvikling av produkter, markedsføring, ansvarlighetstiltak og forskning. Lotteritilsynet reviderer Norsk Tipping årlig på området «ansvarlig spill».

Etter første hele år med totalgrenser for tap, ser vi at kundenes spillemønster beveger seg i «grønn» retning. At dette skjer i et år med rekordstor omsetning og overskudd, er gode resultater.

Tallene fra 2017 viser at selskapet lykkes godt med å kanalisere nye kunder, slik samfunnsoppdraget sier. Norsk Tipping fikk rundt 83 000 nye kunder i 2017, hvorav 70 pst. er under 40 år. Totalt 1,96 mill. kunder spilte på Norsk Tippings spill i 2017. Sammen med rekordoverskuddet på 5,25 mrd. kroner, viser dette at selskapet evner å framstå som attraktive for nye generasjoner spillere.

Norsk Tipping skal drive effektivt, til beste for formålene. Selskapet arbeider systematisk med kostnadseffektiviteten og ligger foran mål for kostnadsandel for perioden.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	34 922	32 039
Driftskostnader	29 700	27 056
Brutto driftsresultat (EBITDA)	5 430	5 217
Driftsresultat (EBIT)	5 222	4 983
Netto finansposter	28	19
Resultat før skatt	5 251	5 002
Skattekostnad	0	0
Resultat etter skatt	5 251	5 002

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	715	853
Omløpsmidler	5622	5 101
Sum eiendeler	6 336	5 954

Egenkapital	364	364
Avsetning til forpliktelser	141	109
Rentebærende gjeld	0	0
Rentefri gjeld	5 831	5 481
Sum gjeld og forpliktelser	5 972	5 589
Sum egenkapital og gjeld	6 336	5 953

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	5 555	5 422
Investeringsaktiviteter	-55	-198
Finansieringsaktiviteter	-4 945	-4 363
Endring betalingsmidler	555	862

Nøkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	364	364
Brutto driftsmargin (EBITDA)	16 %	16 %
Driftsmargin (EBIT)	15 %	16 %
Egenkapitalandel	6 %	6 %

Resultatdisponering	2017	2016
Overskudd fordelt til tippenøkkelen	4 715	4 336
Grasrotandelen	455	447
Overskudd til helse og rehabilitering (inngår i tippenøkkelen fra 2016)	0	0
Bingoentreprenørenes overskuddsformål	66	63
Tiltak mot spilleavhengighet	15	6
Overført til/fra annen egenkapital	0	150
Sum disponert	5 251	5 002

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	406	408
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	50 %	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	50 %

Statlig eierandel gjennom Samferdselsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.norsketog.no

Norske tog ble fisjonert ut fra NSB AS og lagt under Samferdselsdepartementet i april 2017. Norske tog skal sikre lave etableringsbarrierer og har som formål å anskaffe, eie og forvalte togmateriell på konkurransenøytrale vilkår.

Norske tog inngår avtaler om leie av togmateriell med togoperatører som har trafikkavtale med Jernbanedirektoratet. Leieavtalene er vedlegg til trafikkavtalene mellom Jernbanedirektoratet og togoperatørene og fremforhandles med Jernbanedirektoratet. Selskapet har hovedkontor i Oslo.

Målet med statens eierskap i Norske tog er å sikre en kostnadseffektiv tilbyder av togmateriell på konkurransenøytrale vilkår. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Norske tog er et relativt nyetablert selskap i en reformert jernbanesektor med flere nye selskap. Materielleieavtaler for direktekjøpsavtalene med NSB AS og NSB Gjøvikbanen AS er inngått for 2018, og tilsvarende avtaler er utformet for de to første trafikkpakkene som konkurranseutsettes (Sør og Nord).

Bærekraft og samfunnsansvar

Norske tog har etablert etiske retningslin-

jer og retningslinjer for samfunnsansvar, som er innarbeidet i selskapets styringsystem. For Norske tog handler bærekraft og samfunnsansvar om å bygge gode relasjoner med selskapets interessenter og sikre langsiktig verdiskapning.

Selskapets fokusområder for arbeidet med samfunnsansvar er miljø, arbeidsrettigheter og menneskerettigheter, sikkerhet, antikorrupsjon, ansvarlig innkjøp og varsling.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Norske tog skal tilby togmateriell på konkurransenøytrale vilkår til togoperatørene som inngår trafikkavtaler med Jernbanedirektoratet. Selskapet er etablert for å sikre lave etableringsbarrierer etterhvert som persontogtilbudet konkurranseutsettes.

Norske tog er fullfinansiert gjennom materielleieavtalene. Materielleieavtalene er vedlegg til statens trafikkavtaler med togoperatørene, og leiekostnadene dekkes således av staten gjennom vederlaget til togoperatørene.

Eierdialogen har i 2017 vært konsentrert rundt selskapets rammebetingelser og mulighetsrom og hvordan selskapet jobber med å utforme mål, strategier og resultatindikatorer.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017
Driftsinntekter	996,7
Driftskostnader	729,1
Brutto driftsresultat (EBITDA)	910,1
Driftsresultat (EBIT)	267,6
Netto finansposter	-115,5
Resultat før skatt	152,1
Skattekostnad	9,6
Resultat etter skatt	142,5

Balanse	2017
Anleggsmidler	9 733,8
Omløpsmidler	1 473,5
Sum eiendeler	11 207,2

Egenkapital	2 565,8
Avsetning til forpliktelser	0,0
Rentebærende gjeld	7 975,2
Rentefri gjeld	666,2
Sum gjeld og forpliktelser	8 641,4
Sum egenkapital og gjeld	11 207,2

Kontantstrøm	2017
Operasjonelle aktiviteter	346,1
Investeringsaktiviteter	-1 133,6
Finansieringsaktiviteter	1 144,4
Endring betalingsmidler	356,9

Nøkeltall	2017
Sysselsatt kapital	11 207,2
Brutto driftsmargin (EBITDA)	91 %
Driftsmargin (EBIT)	27 %
Egenkapitalandel	23 %

Tilskudd fra staten	2017
Samferdselsdepartementet	0

Annen informasjon	2017
Antall ansatte	29
Andel ansatte i Norge	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %
Andel kvinner i styret totalt	25 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	33 %

Administrerende direktør: Bjørn Henrichsen

Styre: Jens Petter Aasen (leder), Torstein Arne Bye, Elin Haugsgjerd Allern, Kjell Gunnar Salvanes, Eva Stensland, Kristina Nicolaisen*, Erlend Aarsand* (* valgt av de ansatte)

Revisor: BDO AS

© NSD - Norsk senter for forskningsdata AS

Statlig eierandel gjennom Kunnskapsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.nsd.uib.no

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS (NSD) ble etablert som en nasjonal infrastruktur for forskning i 1971, og har siden 2003 vært organisert som et aksjeselskap.

NSDs formål er å drive dataforvaltning og tjenesteyting overfor forskningssektoren. I samarbeid med nasjonale og internasjonale aktører driver selskapet utviklingsarbeid innenfor sitt formål. NSD har hovedkontor i Bergen.

Målet med statens eierskap i NSD er å sikre dataforvaltning og tjenesteyting overfor forskningssektoren. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Norwegian Open Research Data Infrastructure (NORDi) er et femårig prosjekt med prosjektstøtte fra Norges forskningsråd. Gjennom prosjektet utvikler NSD ny e-infrastruktur for forskningsdata som inkluderer brukervennlige verktøy for deponering, administrasjon og tilgjengeliggjøring av forskningsdata. Dette vil inkludere kraftige verktøy som bl.a. vil gjøre det enklere å finne, bruke og dele forskningsdata. I tilknytning etableres en rekke nye kurs og støttetjenester.

Gjennom registerdataprojektet RAIRD har NSD sammen med Statistisk sentralbyrå (SSB) utviklet nye løsninger, modeller og teknikker for å gjøre det enkelt for forskere å jobbe med tidskomponentene i data. Prosjektet har resultert i en helt ny tjeneste for selvbetjent og trygg bruk av registerdata. Med bruk av denne teknologien, som inkluderer et anonymiserende grensesnitt, kan forskerne arbeide via internett, og de trenger ikke søke om data for hvert enkelt forskningsprosjekt. Dette er en løsning som Datatilsynet mener er god og et godt eksempel på innebygd personvern i praksis.

Høsten 2017 arrangerte NSD det nasjonale skolevalget i forkant av stortingsvalget. 157 000 elever ved 385 skoler deltok i skolevalget, hvilket er det høyeste registrerte antallet siden det første nasjonale skolevalget i 1989. Også deltakerpro-

senten var rekordhøy med 83,5 pst. av elevene ved skolene som gjennomførte valget.

European Social Survey (ESS) er den mest omfattende og brukte samfunnsundersøkelsen i Europa. NSD er ansvarlig for behandling, lagring og distribusjon av data og dokumentasjon. Alle data er gratis og åpent tilgjengelige fra publiseringsdato. NSD driver også ESS' offisielle nettsted, www.europeansocialsurvey.org, hvor all formidling av data og dokumentasjon skjer. ESS har nå om lag 120 000 registrerte brukere.

Bærekraft og samfunnsansvar

NSD gir forskningsmiljøene service og veiledning om bl.a. personvern og forskningsetikk. NSD legger stor vekt på å ha tillit og godt omdømme. For å ivareta dette har NSD sett det som viktig å ha et velfundert etisk rammeverk og en etisk arbeidskultur. NSD har vedtatt retningslinjer som legger vekt på at gode resultater skal oppnås gjennom etisk atferd.

NSD har som mål å ha kjønnsbalanse blant de ansatte, og er opptatt av mangfold og oppfordrer kvalifiserte kandidater til å søke stillinger, uavhengig av alder, kulturell og etnisk bakgrunn.

Sektorpolitisk måloppnåelse

NSDs hovedmålsetning er å gi norsk forskning tilgang til gode og godt dokumenterte data. Dette oppnås gjennom NSDs funksjon som nasjonalt arkiv for forskningsdata som tilbyr et bredt spekter av tjenester for forskere, studenter, administratorer, finansieringsinstitusjoner og myndigheter. Samlet gjør dette det enklere å finne og dele forskningsdata.

I dag tilbyr NSD flere tusen datasett til forskningsformål. Dette sammen med utvikling av gode arkiveringsløsninger, avanserte programvareløsninger, omfattende personverntjenester, systemer for dataadministrasjon og opplæring og veiledningstjenester gjør NSD i stand til å levere en komplett forskningsinfrastruktur for sektoren.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	72,4	70,2
Driftskostnader	70,0	67,1
Brutto driftsresultat (EBITDA)	2,7	3,4
Driftsresultat (EBIT)	2,4	3,2
Netto finansposter	1,3	-0,4
Resultat før skatt	3,7	2,7
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	3,7	2,7

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	1,4	0,9
Omløpsmidler	87,9	78,1
Sum eiendeler	89,3	79,0

Egenkapital	39,4	35,8
Avsetning til forpliktelser	17,5	12,4
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	32,4	30,9
Sum gjeld og forpliktelser	49,9	43,3
Sum egenkapital og gjeld	89,3	79,0

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	39,4	35,8
Brutto driftsmargin (EBITDA)	4 %	5 %
Driftsmargin (EBIT)	3 %	4 %
Egenkapitalandel	44 %	45 %
Egenkapitalrentabilitet	10 %	8 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	23 %	26 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	10 %	10 %

Tilskudd fra staten	2017	2016
Kunnskapsdepartementet og andre departementer	17,2	17,2
Norges forskningsråd	17,8	19,8
Sum tilskudd	35,0	37,0

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	90	89
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	43 %	43 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Nye Veier AS ble stiftet 4. mai 2015 og har vært i ordinær drift fra 1. januar 2016. Nye Veier har som oppgave å gjennomføre planlegging, utbygging, drift og vedlikehold av de riksveistrekninger som omfattes av selskapets portefølje. Selskapet har en utbyggingsportefølje på 530 km firefelts motorvei med en estimert utbyggingskostnad på rundt 148 mrd. kroner.

Strekningene i selskapets samlede utbyggingsportefølje med høy samfunnsøkonomisk lønnsomhet skal prioriteres gjennomført foran de med lav/negativ samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Målet er økt samfunnsøkonomisk lønnsomhet i de veiprojekter selskapet har fått ansvar for. Selskapets visjon er å «bygge gode veier raskt og smart» med grunnlag i verdiene «forny, forbedrer og forsikrer».

Nye Veier har hovedkontor i Kristiansand og prosjektorganisasjoner i Aust-Agder, Telemark, Hedmark og Trøndelag.

Målet med statens eierskap i Nye Veier er å oppnå en mer helhetlig og kostnads-effektiv utbygging av trafikksikre riksveier, og dermed skape merverdi sammenlignet med en tradisjonell tilnærming til veitbygging.

Viktige hendelser

I samsvar med hva som ble lagt til grunn ved etableringen av Nye Veier, besluttet Stortinget i 2017 en lineær opptrapping av de økonomiske rammene for selskapet til et langsiktig bevilgningsnivå på 5,3 mrd. kroner, jf. Prop. 1 S (2017–2018)/Innst. 2 S (2017–2018).

Bevilgningen på 5 279 mill. kroner for 2018 vil gå til å finansiere de vederlag Nye Veier etter avtaler med staten v/Samferdsdeparterementet har krav på knyttet til sin aktivitet. I budsjettbehandlingen for 2018 besluttet Stortinget også å justere selskapets portefølje ved at ansvaret for utbyggingen av E6 Skjerdingsstad–Melhus S overføres fra Statens vegvesen til Nye Veier. Nye Veier fastholdt i sin tredje porteføljeprioritering (desember 2017) strekningene E6 Ranheim–Åsen, E39 Kristiansand vest–Lyngdal vest og E18 Langangen–Dørdal for utbygging.

Bærekraft og samfunnsansvar

Nye Veier har som ambisjon å bidra til å heve seriositeten i bransjen og har en bevisst holdning til selskapets påvirkning på samfunnet. Leverandørens oppfyllelse av krav må dokumenteres i prekvalifiseringen. Selskaper som ikke verifiserer egen praksis i gjennomføring vil ikke kunne få kontrakt. Nye Veier stiller krav til mini-

Administrerende direktør:
Ingrid Dahl Hovland

Styre: Rolf Gunnar Roverud (leder), Harald Vaagaasar Nikolaisen (nestleder), Dag Morten Dalen, Eli Giske, Eva Nygren, Magne A. Buaas Bye*, Vivien Rennell Aagre* (* valgt av de ansatte)

Revisor: EY AS

© Trass Design/Anders Martinson

Statlig eierandel gjennom Samferdsdeparterementet: 100 %
Selskapets nettside: www.nyeveier.no

mum 50 pst. faglærte arbeidere og minimum syv pst. lærlinger i gjennomføring av oppdragene. Selskapet skal ha LO-koordinatører på alle sine prosjekter. I tillegg stilles det krav til dokumenterte og gjennomførte HMSK-prosesser og instruksjoner basert på anerkjente standarder og planer som er relevante for arbeidets egenart.

Nye Veier har i 2017 hatt særskilt fokus på hvordan bransjen kan jobbe for å oppfylle 0-visjonen for skader og ulykker både i gjennomføringsfasen og når det settes trafikk på veiene.

Nye Veier ønsker videre å bidra til redusert CO₂-utslipp gjennom god planlegging og gjennomføring av byggeprosjekter, herunder i form av bevisste materialvalg samt økt bruk av alternative drivstoff og nullutslippsteknologi i prosjektene.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Selskapets finansieringskilder er bevilgninger over statsbudsjettet og bompenger. Nye Veier har siden oppstart inngått utbyggingsavtaler med Samferdsdeparterementet med samlet forventet utbyggingskostnad på nær 42 mrd. kroner. For disse avtalene er det gjennom særskilte proposisjoner behandlet av Stortinget lagt til grunn et samlet bompengetilbud på om lag 16,7 mrd. kroner. Prosjektprioriteringene tar utgangspunkt i et samlet kostnadsanslag, utarbeidet av Statens vegvesen, på 148 mrd. 2016-kroner for hele utbyggingsporteføljen. Basert på gjennomførte verdi-analyser, og videre bekreftelser gjennom de inngåtte totalentreprisekontraktene, mener Nye Veier at kostnadene kan reduseres med anslagsvis 20 pst. Etter selskapets vurdering gir dette mulighet til å bygge porteføljen ferdig på ned mot tolv år. Dette er vesentlig raskere enn de 20 årene som ble angitt i Meld. St. 25 (2014–2015) På rett vei. Gode lokale planprosesser og tidlig involvering av de som skal prosjektere og gjennomføre utbyggingsarbeidet, muliggjør raskere og mer kostnadseffektive utbygginger. Det foregår i dag utbygging av ny E18 Tvedestrand–Arendal, ny E18 Rugtvedt–Dørdal og ny E6 Kolomoen–Moelv.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	3 499	541
Driftskostnader	3 262	529
Brutto driftsresultat (EBITDA)	237,6	12,6
Driftsresultat (EBIT)	236,7	12,3
Netto finansposter	24,5	12,1
Resultat før skatt	261,2	24,4
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	261,2	24,4

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	4,4	2,6
Omløpsmidler	3 024	1 942
Sum eiendeler	3 029	1 945

Sum egenkapital	1 899	1 635
Avsetning til forpliktelser	188,4	8,4
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	942	301
Sum gjeld og forpliktelser	1 130	310
Sum egenkapital og gjeld	3 029	1 945

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	-477	217
Investeringsaktiviteter	-2,6	-2,9
Finansieringsaktiviteter	1 000	600
Endring betalingsmidler	520	814

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	1 899	1 635
Brutto driftsmargin (EBITDA)	7 %	2 %
Driftsmargin (EBIT)	7 %	2 %
Egenkapitalandel	63 %	84 %

Offentlige kjøp	2017	2016
Vederlag for avtaler med staten	2 075	676

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	126	60
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	43 %	43 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Petoro AS ivaretar Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) i petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel og virksomhet i tilknytning til dette på vegne av staten. Selskapet ble dannet som en del av restruktureringen av statens olje- og gassvirksomhet i 2001. Petoros virksomhet er regulert i petroleumslovens kapittel 11. Det overordnede målet for ivaretagelsen av SDØE-porteføljen er å oppnå høyest mulig inntekter til staten.

SDØE-ordningen ble opprettet med virkning fra 1985. Ordningen innebærer at staten deltar som en direkte investor i petroleumsvirksomheten på norsk sokkel. Petoro er rettighetshaver for statens andeler i utvinningstillatelser, felt, rørledninger og landanlegg. Petoro skal ivareta SDØE-porteføljen på forretningsmessig grunnlag. Ved utgangen av mars 2017 består porteføljen av 35 produserende felt, 203 utvinningstillatelser og 16 interessentskap for rørledninger og terminaler. Petoro er ikke operatør.

Petoro står ikke selv for salg av olje og gass som selskapet forvalter, og er således ikke en aktør i olje- og gassmarkedene. Gjennom en egen instruks, avsetningsinstruksen, er Statoil gitt ansvaret for avsetning av statens petroleum. Kontantstrømmen fra salg av SDØE-petroleum går direkte fra Statoil og inn i statskassen. Petoro har ansvar for å overvåke at Statoils avsetning av petroleumen som produseres fra statens direkte deltakerandeler skjer i tråd med avsetningsinstruksen. Både Statoil og Petoro har hver for seg og i fellesskap ansvar for at statens felles eierskapsstrategi gjennomføres etter hensikten. De store verdiene som forvaltes tilsier at Petoro vektlegger god økonomistyring, herunder føring av regnskap, for SDØE-porteføljen.

Målet med statens eierskap i Petoro er å sikre en best mulig ivaretagelse av Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten på norsk sokkel. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Netto kontantstrøm fra SDØE overføres til Statens pensjonsfond utland. Dette representerer en stor del av statens totale inntekter fra petroleumsvirksomheten. I 2017 var netto kontantstrøm fra SDØE til staten 87,2 mrd. kroner – 21,3 mrd. kroner høyere enn i 2016. Økningen skyldes i hovedsak høyere olje- og gasspriser samt høyere gassvolum.

Total produksjon var 1 110 mill. fat oljeekvivalenter per dag, tilnærmet 7 pst. høyere enn i 2016, hovedsakelig på grunn av rekordhøy gassproduksjon i 2017. Oljefeltene Troll, Åsgard, Oseberg, Heidrun, Snorre og Gullfaks sto for om lag 70 pst.

Administrerende direktør: Grethe Moen

Styre: Gunn Wærsted (leder), Brian Bjordal (nestleder), Hugo Sandal, Per Arvid Schøyen, Trude Haugen Fjeldstad, Ove Skretting*, Heidi Iren Hilleren Nes* (* valgt av de ansatte)

Revisor: Erga Revisjon AS

© Harald Petersen/Statoil ASA

Statlig eierandel gjennom Olje- og energidepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.petoro.no

av samlet væskeproduksjon. Rundt 70 pst. av gassproduksjonen kom fra feltene Troll, Ormen Lange og Åsgard.

Bærekraft og samfunnsansvar

Petoro har offentlig tilgjengelig etiske retningslinjer og retningslinjer for sitt arbeid med samfunnsansvar.

Selskapet legger relevante deler av Global Reporting Initiativ (GRI) og International Labour Organizations (ILO) åtte kjernekonvensjoner til grunn for sin virksomhet og rapportering av samfunnsansvar. I tillegg følger selskapet andre og mer selskaps- og bransjeorienterte retningslinjer for sin rapportering.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Det overordnede målet for Petoros ivaretagelse av SDØE-porteføljen er å skape størst mulig verdi for å oppnå høyest mulig inntekt til staten. Petoro finansieres med bevilgninger over statsbudsjettet. Olje- og energidepartementet utarbeider årlige oppdragsbrev som angir Petoros økonomiske rammer og beskrivelse av selskapets mål og oppgaver. Petoros midler skal prioriteres i samsvar med selskapets hovedoppgaver. Petoro er en liten organisasjon og selskapet prioriterer strengt hvilke områder og felt det kan konsentrere sin innsats mot. Dette skal være områder av stor verdimeisig eller prinsipiell betydning for staten.

Modne felt utgjør en stor andel av verdiskapingen fra SDØE-porteføljen. Deler av bevilgningene de siste årene har fra Olje- og energidepartementets side vært ørmerket til arbeid med å realisere verdiene i modne felt med SDØE-andel. Petoros innsats er bl.a. knyttet til videreutvikling, dreneringsstrategi og å øke antall brønner. I 2017 har Petoro gjennomført egne reservoartekniske studier på Snorre, Heidrun og Troll. I desember 2017 leverte rettighetshaverne for Snorre endret plan for utbygging og drift av feltet til Olje- og energidepartementet. Det er anslått at utvinningsgraden i feltet som helhet vil økes fra 46 til 51 pst. som følge av prosjektet. Petoro har også bl.a. arbeidet for å sikre verdiene i Castberg og ivareta mulighetene for fremtidig videreutvikling av feltet. Utbyggingen for Castberg ble levert Olje- og energidepartementet i desember 2017.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	281	285
Driftskostnader	276	288
Brutto driftsresultat (EBITDA)	8,5	-0,7
Driftsresultat (EBIT)	5,4	-3,5
Netto finansposter	1,2	1,0
Resultat før skatt	6,7	-2,5
Skattekostnad	0,0	0,1
Resultat etter skatt	6,7	-2,6

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	6,1	4,2
Omløpsmidler	231	207
Sum eiendeler	237	211

Egenkapital	19,5	12,9
Avsetning til forpliktelser	165	153
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	52,6	45,2
Sum gjeld og forpliktelser	218	198
Sum egenkapital og gjeld	237	211

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	24,0	-2,5
Investeringsaktiviteter	-5,0	-2,1
Finansieringsaktiviteter	0,0	0,0
Endring betalingsmidler	19,0	-4,6

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	19,5	12,9
Brutto driftsmargin (EBITDA)	3 %	0 %
Driftsmargin (EBIT)	2 %	-1 %
Egenkapitalandel	8 %	6 %
Egenkapitalrentabilitet	41 %	-14 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	4 %	-10 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	42 %	-13 %

Tilskudd fra staten	2017	2016
Olje- og energidepartementet	280	284

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	65	64
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	43 %	43 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Teatersjef: Arne Nøst

Styre: Inger Østensjø (leder), Morten Walderhaug (nestleder), Gry Isabell Sannes, Kjartan Alexander Lunde, Kåre Reiten, Marita Skogen*, Marianne Holter* (* valgt av de ansatte)

Revisor: EY AS

© Rogaland Teater AS/Håvard Dirdal

Statlig eierandel gjennom Kulturdepartementet: 66,67 %
Selskapets nettside: www.rogaland-teater.no

Rogaland Teater AS formidler teater av høy kunstnerisk kvalitet til regionens innbyggere. Teatret holder til i lokaler fra den første teateretableringen i Stavanger i 1883. Barne- og ungdomsteatret, der barn spiller for barn i en profesjonell ramme, er en integrert og viktig del av teatrets virksomhet. Teatret har fire scener sentralt i Stavanger og skaper produksjoner både i eget hus og gjennom samarbeidsprosjekter.

Statens eierskap i Rogaland Teater er begrunnet ut fra kulturpolitiske formål. Målene for bevilgningene til scenekunstformål i 2017 har vært å bidra til at alle kan få tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet og fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse samt samle inn, dokumentere og formidle kulturarv.

Viktige hendelser

Rogaland Teater ble i 2017 nominert til syv Heddepriser. Forestillingen Orlando fikk prisen for årets forestilling, Nina Ellen Ødegård fikk prisen for beste kvinnelige hovedrolle, og Sigrid Strøm Reibo fikk prisen for beste regi.

Teatret har i 2017 arbeidet videre med å oppnå en mer ressurseffektiv driftsform. I 2017 viste teatret 32 produksjoner, en økning på 11 produksjoner fra året før. Totalt ble det vist 522 forestillinger i 2017 mot 447 i 2016. Det ble innløst rundt 89 000 billetter i 2017 mot 77 000 billetter i 2016, en økning på 16 pst.

Rogaland Teater gjennomførte i 2017 en ekstern kvalitetssikring av konseptvalgutredningen for et fremtidig teaterbygg. Kvalitetssikringen støttet anbefalingene gitt i konseptvalgutredningen om at teatret har behov for nye, moderne produksjonslokaler, men ber også teatret utrede muligheten for å realisere et slikt teater på eksisterende tomt.

I forbindelse med at teatersjef Arne

Nøsts åremålsstilling avsluttes 31. desember 2018, har styret ansatt Glenn André Kaada som ny teatersjef for perioden 2019–2023.

Bærekraft og samfunnsansvar

Rogaland Teater har offentlig tilgjengelige retningslinjer for utøvelse av samfunnsansvar og utarbeider årlige rapporter om dette.

Teatret respekterer grunnleggende menneskerettigheter, slik de fremkommer i internasjonale konvensjoner. Dette følger teatret også opp overfor leverandører og samarbeidspartnere/sponsorer. Teatret respekterer og bidrar til et anstendig arbeidsliv, hvor grunnleggende arbeidsstandarder og -rettigheter ivaretas. Teatret slutter opp om ILOs åtte kjernekonvensjoner.

Rogaland Teater har retningslinjer og rutiner for å hindre korrupsjon og sørge for åpenhet og transparens i økonomiske transaksjoner. Virksomheten skal i minst mulig grad ha negativ innvirkning på ytre miljø. Dette gjelder også ved valg av leveranser fra underleverandører.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Mangfoldet i teatrets tilbud har økt betraktelig i 2017, og teatret opplever god nasjonal oppmerksomhet og anerkjennelse for sine produksjoner.

Overgangen til en mer ressurseffektiv programmeringsmodell har ført til økt publikumstilstrømning, og teatret opplever at et mangfold av dyktige kunstneriske krefter ønsker å være tilknyttet husets produksjoner.

Etableringen av Dramakortet og gode kommunikasjons- og salgsstrategier har bidratt til et betydelig løft i publikumsutviklingen. Egeninntektene har økt, både gjennom billettsalg og gaver.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	112	114
Driftskostnader	109	109
Brutto driftsresultat (EBITDA)	7,8	9,0
Driftsresultat (EBIT)	3,5	5,0
Netto finansposter	-1,5	-1,5
Resultat før skatt	2,0	3,5
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	2,0	3,5
Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	88,4	91,1
Omløpsmidler	31,4	27,9
Sum eiendeler	120	119
Egenkapital	56,2	54,2
Avsetning til forpliktelser	2,9	4,7
Rentebærende gjeld	35,6	38,0
Rentefri gjeld	25,1	22,1
Sum gjeld og forpliktelser	63,6	64,8
Sum egenkapital og gjeld	120	119
Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	9,6	3,9
Investeringsaktiviteter	-3,1	-7,9
Finansieringsaktiviteter	-2,3	-2,2
Endring betalingsmidler	4,2	-6,2
Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	91,8	92,2
Brutto driftsmargin (EBITDA)	7 %	8 %
Driftsmargin (EBIT)	3 %	4 %
Egenkapitalandel	47 %	46 %
Egenkapitalrentabilitet	4 %	7 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 4 år	10 %	9 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	4 %	6 %
Andre nøkkel tall	2017	2016
Antall forestillinger totalt	618	547
Antall solgte billetter	88 891	76 800
Billettinntekter	15	13
Tilskudd	2017	2016
Kulturdepartementet	62,0	65,9
Rogaland fylkeskommune og Stavanger kommune	27,8	27,2
Sum tilskudd	89,8	93,1
Annem informasjon	2017	2016
Antall ansatte	120	121
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	66,67 %	66,67 %
Andel kvinner i styret totalt	57 %	57 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Administrerende direktør: Aslak Tveito

Styre: Ingvild Myhre (leder), Mats Lundqvist, Pinar Heggernes, Ingolf Søreide, Annik Myhre, Yngvild Wasteson, Silvija Seres, Sverre Gotaas, Valeriya Naumova*, Joakim Sundnes* (* valgt av de ansatte)

Revisor: Lundes Revisjonskontor DA

© Brigitte Henelde

Simula Research Laboratory AS (Simula) ble opprettet i 2001 og driver grunnleggende forskning på utvalgte områder innenfor programvare- og kommunikasjonsteknologi, og bidrar gjennom dette til nyskaping og innovasjon i næringslivet.

Simula utdanner kandidater innenfor informatikk i samarbeid med gradsgivende institusjoner, hovedsakelig Universitetet i Oslo. Selskapet kombinerer akademiske tradisjoner med styringsmodeller kjent fra næringslivet. Selskapet har datterselskapene Simula Innovation AS, Simula School of Research and Innovation AS (Simulaskolen), Forskningscenteret for informasjons- og kommunikasjonssikkerhet AS med kortnavnet «Simula@UiB», og Centre for Digital Engineering med kortnavnet «Simula@OsloMet».

Simula Innovation er heleid, mens Simulaskolen eies av Simula (56 pst.), Statoil (21 pst.), Bærum kommune (14 pst.), Telenor (7 pst.), Norsk Regnesentral (1 pst.) og Sintef (1 pst.). Simula@UiB eies av Simula (51 pst.) og Universitetet i Bergen (49 pst.). Simula@OsloMet eies av Simula (51 pst.) og OsloMet – storbyuniversitet (49 pst.). Morselskapet og datterselskapene har tett samarbeid og er lokalisert i Bærum kommune, med unntak av Simula@UiB som har lokaler i Bergen og Simula@OsloMet som har lokaler i Oslo. I tillegg har Simula eierinteresser i 16 selskaper der de fleste har opprinnelse i aktivitetene i senteret.

Simula er vertsinstitusjon for et senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI), The Certus Centre, og er forskningspartner i Centre of Cardiological Innovation, et SFI som Oslo universitetssykehus er vertskap for.

Målet med statens eierskap i Simula er å bidra til grunnleggende langsiktig forskning på utvalgte områder innenfor programvare- og kommunikasjonsteknologi. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Ved årsskiftet ble Simula@OsloMet etablert. Daglig leder og nestleder er tilsatt samt 10 seniorforskere. I løpet av året blir 18 rekrutteringsstillinger og tre administrative stillinger besatt. Samarbeidet med University of California, San Diego fortsetter og styrkes. I 2017 fullførte 25 studenter sommerskolen, en økning på 40 pst. fra året før.

Det er inngått avtale om samarbeid mellom Simula, Technische Universität Berlin, og Einstein Center Digital Future i Berlin, og den første av to ph.d.-kandidater

ble ansatt i 2017. Simula ble tildelt ni rekrutteringsstillinger fra Kunnskapsdepartementet fra høsten 2017. Disse skal brukes innenfor IKT med særlig vekt på IKT-sikkerhet.

I perioden 2001–2017 har 115 ph.d.-studenter fullført sin doktorgrad og 391 mastergradsstudenter fullført sin mastergrad med veiledning fra Simulas forskerpersonale.

Bærekraft og samfunnsansvar

Simula er et ideelt og allmenntilgjengelig selskap. Forskningsmiljøet ved Simula er internasjonalt – 56 pst. av de ansatte kommer fra andre land enn Norge og representerer 33 ulike nasjoner.

Kvinneandelen blant de ansatte er 28 pst., og Simula har en målsetning om å øke kvinneandelen til 40 pst. innen 2028. Gjennom «Simula-garasjen» tilbyr Simula gratis arbeidsplass inntil ett år for entreprenører innen IKT. Disse gründerne får veiledning innen forvaltning av intellektuelle rettigheter og selskapsdannelse i tillegg til kontakt med Simulas forskere. Simula Innovation investerer i noen av de meste lovende selskapene.

Simula legger til grunn at en høy etisk standard har egenverdi både for selskapet og for den enkelte ansatte. I tillegg ser Simula dette som en viktig del av selskapets ansvar som samfunnsdeltager og det er med på å opprettholde tilliten fra omverdenen. Selskapet har etiske retningslinjer som tar for seg forskningsetikk, arbeidsmiljø og inkludering, gaver og korrupsjon, konfidensialitet og interessekonflikter.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Simulas måloppnåelse blir evaluert i regi av Norges forskningsråd omtrent hvert femte år av et internasjonalt panel. Evalueringen for perioden 2011–2015 ble lagt frem i april 2017 og viste at Simula har meget god måloppnåelse. Alle de tre forskningsområdene til Simula ble evaluert som eksellente; Utdanningsvirksomheten ble vurdert som sterk; Innovasjonsaktivitetene fikk meget god omtale.

Anbefalingene fra evalueringskomiteen ble brukt i utviklingen av en ny strategi for selskapet.

Statlig eierandel gjennom Kunnskapsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.simula.no

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	215,1	212,6
Driftskostnader	202,6	195,6
Brutto driftsresultat (EBITDA)	14,7	19,4
Driftsresultat (EBIT)	12,5	17,0
Netto finansposter	-2,4	-0,9
Resultat før skatt og minoritet	10,1	16,1
Skattekostnad	0,6	0,8
Minoritetsinteresser	-2,2	-2,3
Resultat etter skatt og minoritet	7,4	13,0

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	29,7	25,5
Omløpsmidler	123,1	92,1
Sum eiendeler	153	118

Egenkapital	67,0	59,8
Minoritetsinteresser	6,6	4,4
Sum egenkapital	73,6	64,2
Avsetning til forpliktelser	0,0	0,1
Rentebærende gjeld	3,5	3,5
Rentefri gjeld	75,7	49,8
Sum gjeld og forpliktelser	79,2	53,4
Sum egenkapital og gjeld	153	118

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	11,8	35,6
Investeringsaktiviteter	-6,1	-7,4
Finansieringsaktiviteter	6,6	-0,2
Valutaeffekter	0	0
Endring betalingsmidler	12,3	28,0

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	77,1	67,7
Brutto driftsmargin (EBITDA)	7 %	9 %
Driftsmargin (EBIT)	6 %	8 %
Egenkapitalandel	48 %	55 %
Egenkapitalrentabilitet	12 %	24 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	19 %	23 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	20 %	30 %

Publikasjoner	2017	2016
Bøker og doktorgradsavhandlinger	18	15
Artikler i journaler med referere	87	77
Fagfellevurderte artikler	81	110
Antall stipendiater	33	35
Antall postdoktorer	24	24

Tilskudd fra staten	2017	2016
Tilskudd til forskning fra Kunnskapsdepartementet	59,7	59

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	148	151
Andel ansatte i Norge	98 %	97 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	60 %	60 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	63 %	63 %

Siva – Selskapet for Industrivekst SF (Siva) er en del av det offentlige næringsrettede virkemiddelapparatet. Selskapet er, gjennom sin eiendoms- og innovasjonsvirksomhet, statens virkemiddel for tilretteleggende eierskap og utvikling av bedrifter og nærings- og kunnskapsmiljø i hele landet. Siva har et særlig ansvar for å fremme vekstkraft i distriktene.

Hovedmålet til Siva er å utløse lønnsom næringsutvikling i bedrifter og regionale nærings- og kunnskapsmiljø. Selskapet skal gjennom sine eiendomsinvesteringer senke barrierer for etablering av næringsvirksomhet i områder eller bransjer der markeds mekanismer gjør dette spesielt krevende, også for større industrielle eiendomsprosjekt. Gjennom innovasjonsaktivitetene skal Siva tilrettelegge for etablering og utvikling av bedrifter i nærings- og kunnskapsmiljø, og koble disse sammen i regionale, nasjonale og internasjonale nettverk.

Innovasjonsaktiviteten finansieres med tilskudd over statsbudsjettet. Eiendomsvirksomheten er selvfinansierende og har krav til avkastning. Denne virksomheten drives gjennom det heleide datterselskapet Siva Eiendom Holding AS.

Siva arbeider gjennom et partnernettsverk av næringshager og inkubatorer i hele landet, og har eierskap i strategisk viktige innovasjons- og eiendomsselskaper. Siva-konsernet består av morselskapet Siva og 18 datterselskaper. I tillegg har Siva eierskap i 70 tilknyttede selskaper, to felleskontrollerte virksomheter og 37 andre selskaper med eierandel under 20 pst. Konsernet har aktivitet over hele landet og har hovedkontoret i Trondheim.

Målet med statens eierskap i Siva er å bidra til lønnsom næringsutvikling i selskaper og regionale nærings- og kunnskapsmiljøer, og spesielt i distriktsonråder, gjennom tilretteleggende fysisk og organisatorisk infrastruktur. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Våren 2017 etablerte Siva den nye «katakultordningen», som skal gjøre det enklere for små og mellomstore bedrifter å teste nye produkter og løsninger. Det ble bevilget 50 mill. kroner til ordningen over statsbudsjettet, og de to første katapultsentrene åpnet dørene i februar 2018: Future Materials i Kristiansand og Grimstad, og Manufacturing Technology på Raufoss. I statsbudsjettet for 2018 ble ordningen forsterket med 125 mill. kroner. En ny

Administrerende direktør:
Stein Terje Dahl

Styre: Elisabeth Maråk Støle (leder), Sverre Narvesen (nestleder), Lillian Mathisen Sund, Maja Adriansen, Mette Kamsvåg, Bjørn Østbø, Morten Henriksen, Jørgen Andersen* (* valgt av de ansatte)

Revisor: Deloitte AS

© Kjell Oscar Petersen

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.siva.no

søknadsrunde for katapultsentre ble utlyst 1. mars 2018, og offentliggjøring av nye sentre skjer på Sivakonferansen 5. juni.

3. januar 2018 valgte Sivas administrerende direktør Espen Susegg å trekke seg fra stillingen. Stein Terje Dahl ble da konstituert i stillingen. Samtidig ble det startet en rekrutteringsprosess for å finne Suseggs etterfølger.

I første kvartal 2018 endret Siva selskapslogo og visuell drakt. Den nye logoen er inspirert av den industrielle løfteskroken, som er en viktig del av Sivas historie og identitet.

Bærekraft og samfunnsansvar

Siva har offentliggjort egne etiske retningslinjer på selskapets hjemmesider. Selskapet tar avstand fra korrupsjon og skal motvirke korrupsjon i samsvar med norsk lov og internasjonale avtaler.

Normer basert på menneskerettighetene finnes i internasjonale menneskerettighetsavtaler, som er anerkjent av Norge og gjelder således for Siva. Dette omfatter bl.a. FNs menneskerettighetserklæring, standarder fra International Labour Organization (ILO), FNs Global Compact-prinsipper og OECDs retningslinjer for multinationale selskaper.

Siva vurderer den miljømessige og samfunnsøkonomiske bærekraften i sine investeringer og utviklingsprosjekter.

Sektorpolitisk måloppnåelse

I 2017 var 3 600 bedrifter tilknyttet Sivas inkubatorer og næringshager, noe som er en økning på 11 pst. fra 2016. Bedriftene genererer 8,6 mrd. kroner i verdiskaping hvert år. Analysene forteller også at bedrifter tilknyttet Sivas innovasjonsinfrastruktur presterer bedre enn andre.

Det er stilt et avkastningskrav til egenkapitalrentabiliteten i Siva Eiendom Holding AS, formulert som et fem års rulleende snitt. I 2017 nådde Siva eiers avkastningskrav for første gang siden 2011. Avviket de siste årene skyldes ekstraordinære nedskrivninger av eiendomsverdier i 2012, relatert til solcelleindustrien. Avkastningen i 2017 var på 6,7 pst., mens gjennomsnittlig avkastning siste fem år var på 4,0 pst.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Tilskudd	209	200
Andre driftsinntekter	231	238
Sum driftsinntekter	440	438
Driftskostnader	419	380
Brutto driftsresultat (EBITDA)	94	125
Driftsresultat (EBIT)	22	58
Netto finansposter	395	21
Resultat før skatt og minoritet	416	80
Skattekostnad	0	1
Minoritetsinteresser	-4	-2
Resultat etter skatt og minoritet	421	81

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	2 153	2 337
Omløpsmidler	1 032	607
Sum eiendeler	3 185	2 944

Egenkapital	923	893
Minoritetsinteresser	39	41
Sum egenkapital	961	934
Statslån	700	700
Avsetning til forpliktelser	25	20
Rentebærende gjeld	934	991
Rentefri gjeld	564	299
Sum gjeld og forpliktelser	2 223	2 010
Sum egenkapital og gjeld	3 185	2 944

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	12	26
Investeringsaktiviteter	23	-37
Finansieringsaktiviteter	317	126
Endring betalingsmidler	352	116

Nøkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	2 596	2 625
Brutto driftsmargin (EBITDA)	21 %	28 %
Driftsmargin (EBIT)	5 %	13 %
Egenkapitalandel	30 %	32 %
Egenkapitalrentabilitet	46 %	9 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	14 %	3 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	19 %	6 %

Statlig låneramme	700	700
Statslån	700	700
Renter på statslån	17	19
Provisjoner på statslån	7	7

Tilskudd fra staten	2017	2016
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	125,7	85,5
Nærings- og fiskeridepartementet	114,4	80,0
Landbruks- og matdepartementet	5,3	5,1
Sum tilskudd	245	171

Verdier inn og ut av selskapet	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	391	147
Utbytteandel	93 %	182 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	76 %	74 %
Utbytte til staten	391	147

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	42	42
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	50 %	63 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	57 %	57 %

Administrerende direktør:
Jostein Rønneberg

Styre: Asbjørn Birkeland (leder),
Øyvind Stene, Ingvild Ragna
Myhre, Hege Flatheim,
Nina Frisak

Revisor: KPMG AS

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.spacenorway.no

Space Norway AS skal bidra til utvikling og drift av romrelatert infrastruktur for nasjonale brukerbehov og tilrettelegging for verdiskaping knyttet til satsing på romvirksomhet i Norge. Selskapet identifiserer og utvikler nye muligheter og prosjekter med langsiktig horisont, og samarbeider med andre nasjonale kommunikasjons- og romaktører.

Space Norway ble stiftet i 1995 ved utskilling fra forvaltningsorganet Norsk Romsenter og drives i henhold til vanlige forretningsmessige prinsipper. Konsernets hovedkontor er i Oslo.

Space Norway eier og forvalter den fiberoptiske kabelen mellom Fastlands-Norge og Svalbard. Foruten å overføre nedleste data via satellitt, er kabelen hovedforbindelse for telekommunikasjon mellom Svalbard og omverdenen. Selskapet fremleier også kapasitet på Telenors satellitt Thor 7 for kommunikasjon til Trollstasjonen i Antarktis. I tråd med formålet arbeider selskapet videre med å identifisere, utrede og utvikle nye prosjekter innenfor romrelatert virksomhet med basis i Norge, alene eller i samarbeid med andre.

Space Norway eier 50 pst. av aksjene i Kongsberg Satellite Services AS (KSAT), som driver bakkestasjoner som kommuniserer med satellitter. KSAT er verdens største selskap i sitt slag og har hatt god vekst i et internasjonalt marked. Space Norway eier også 100 pst. av aksjene i Statsat AS, som er et redskap for utvikling og drift av små satellitter for statlige formål.

Målet med statens eierskap i Space Norway er å bidra til drift og utvikling av romrelatert infrastruktur for å dekke nasjonale brukerbehov og tilrettelegging for verdiskaping basert på romvirksomhet i Norge. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

I 2017 har konsernet vektlagt vedlikehold og sikring av infrastruktur og videre utvikling av rominfrastrukturprosjekter.

Arbeidet med ytterligere sikring av fiberkabelen til Svalbard ble videreført. Prosjektet Bredbånd i Arktis har hatt god fremdrift, selskapet er i forhandlinger med potensielle kunder, og forbereder en mulig anskaffelsesprosess. I prosjekt Havovervåking med småsatellitter er bygging av en test- og demonstrasjonssatellitt godt i gang.

I utviklingen av det nye internasjonale maritime VHF Data Exchange Systemet (VDES) har Space Norway sammen med Kongsberg Seatex, Forsvarets forskningsinstitutt og det engelske kystverket vunnet flere ESA-kontrakter for målinger i Arktis, utvikling av satellitt- og skipselektronikk samt systemstudier.

Bærekraft og samfunnsansvar

Selskapet har etablert retningslinjer og rutiner for etikk og samfunnsansvar, herunder arbeid med ansvarlige innkjøp og forholdet til leverandører.

Selskapet har oppmerksomhet på forebygging av korrupsjon og andre uønskede hendelser.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Alle selskapets prosjekter som er under utredning eller igangsatt, er fundert på klare sektorpolitiske mål.

Selskapet har spesielt fokus på å få til bedre kommunikasjon og havovervåking i nordområdene.

Selskapet har flere prosjekter der samarbeidet med norsk industri gir gode resultater.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	58,9	57,1
Driftskostnader	91,7	86,2
Brutto driftsresultat (EBITDA)	-20,7	-17,1
Driftsresultat (EBIT)	-32,8	-29,1
Netto finansposter	88,5	67,3
Resultat før skatt	55,7	38,2
Skattekostnad	21,1	-8,6
Resultat etter skatt	34,6	46,8

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	537	506
Omløpsmidler	189	207
Sum eiendeler	726	712

Egenkapital	488	453
Avsetning til forpliktelser	0,0	0,0
Rentebærende gjeld	169	180
Rentefri gjeld	69,7	79,8
Sum gjeld og forpliktelser	238	259
Sum egenkapital og gjeld	726	712

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	45,8	56,9
Investeringsaktiviteter	-57,2	-19,7
Finansieringsaktiviteter	0,0	0,0
Endring betalingsmidler	-11,4	37,2

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	656	633
Brutto driftsmargin (EBITDA)	-35 %	-30 %
Driftsmargin (EBIT)	-56 %	-51 %
Egenkapitalandel	67 %	64 %
Egenkapitalrentabilitet	7 %	11 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	16 %	19 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	10 %	8 %

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	19	15
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	50 %	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	50 %

Konsernsjef: Auke Lont
 Styre: Per Hjorth (leder), Synne Homble (nestleder), Maria Sandsmark, Egil Gjesteland, Kirsten Indgjerd Værdal, Einar Strømsvåg, Karianne Burhol*, Steinar Jøråndstad*, Nils Ole Kristensen* (* valgt av de ansatte)
 Revisor: EY AS

Statlig eierandel gjennom Olje- og energidepartementet: 100 %
 Selskapets nettside: www.statnett.no

Statnett SF er systemansvarlig nettselskap i det norske kraftsystemet, og har ansvar for en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av det sentrale overføringsnettet for kraft. Foretaket skal for øvrig følge forretningsmessige prinsipper.

Som systemansvarlig har Statnett ansvar for at det til enhver tid er momentan balanse mellom produksjon og forbruk av elektrisk kraft i Norge. Rollen som systemansvarlig og tilhørende oppgaver er for øvrig regulert i en egen forskrift.

Statnett er utpekt som utredningsansvarlig for transmisjonsnettet, og utarbeider annethvert år en kraftsystemutredning for hele transmisjonsnettet. I utredningen beskrives bl.a. dagens kraftnett, produksjon og forbruk, fremtidige overføringsforhold samt forventede tiltak og investeringer. Den offentlige delen av utredningen er kjent som Statnetts nettutviklingsplan.

Statnett eier over 90 pst. av transmisjonsnettet i Norge og kraftforbindelsene til utlandet. I tillegg eier Statnett 28,2 pst. av den fysiske kraftbørsen Nord Pool Spot AS. Statnett er en monopolvirksomhet regulert av energimyndighetene, og selskapets inntekter er regulert av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Statnett ble etablert i 1992 og foretakets hovedkontor ligger i Oslo.

Målet med statens eierskap i Statnett er å bidra til en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av det sentrale overføringsnettet. Statens eierskap i Statnett bidrar til at foretaket oppfattes som en nøytral aktør i markedet. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

Statnett planlegger og har igangsatt betydelige investeringer i transmisjonsnettet. Olje- og energidepartementet ga konsesjon i 2015 til ny 420 kV-ledning fra Balsfjord til Skaidi. Statnett er i ferd med å bygge ledningen Balsfjord-Skillemoen, og

har besluttet å starte på den nordligste delen av prosjektet fra Skillemoen til Skaidi.

Første byggetrinn mellom Namsos og Surna er godt i gang, samt spenningsoppgradering ved Namsos.

En viktig milepæl i oppgraderingen av nettet i Oslo-regionen ble nådd da nye strømkabler i Oslofjorden mellom Hurum og Vestby ble lagt.

I tillegg til de store investeringene i det innenlandske transmisjonsnettet er Statnett i gang med å bygge to utenlandsforbindelser, én til Tyskland og én til Storbritannia.

Bærekraft og samfunnsansvar

Statnett har offentlig tilgjengelige etiske retningslinjer og retningslinjer for arbeidet med samfunnsansvar. Foretaket rapporterer på samfunnsansvar i henhold til Global Reporting Initiative (GRI) for elbransjen: GRI Sustainability Reporting Guidelines & Electric Utility Sector Disclosures.

Statnett følger relevante deler av OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og legger International Labour Organizations (ILO) åtte kjernekonvensjoner til grunn for virksomheten.

I tillegg følger Statnett andre og mer selskaps- og bransjeorienterte retningslinjer for sin rapportering. Statnetts aktivitet påvirker brukerne av strømmen og et mangfold av aktører i samfunnet for øvrig. Foretaket har et mål om økt åpenhet rundt virksomheten.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Statnett har ansvar for en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av transmisjonsnettet. Statnett ivaretar dette ved å realisere samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter i transmisjonsnettet og sette inn tiltak slik at det til enhver tid er momentan balanse mellom produksjon og forbruk av strøm i Norge.

Driftssituasjonen har vært tilfredsstillende i perioden.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	7 401	6 678
Driftskostnader	6 089	5 526
Brutto driftsresultat (EBITDA)	3 715	3 296
Driftsresultat (EBIT)	1 312	1 152
Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	0	0
Netto finansposter	-336	-369
Resultat før skatt	976	783
Skattekostnad	163	138
Resultat etter skatt	813	645
Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	52 753	46 424
Omløpsmidler	5 968	4 319
Sum eiendeler	58 721	50 743
Egenkapital	14 011	13 867
Minoritetsinteresser	0	0
Sum egenkapital	14 011	13 867
Avsetning til forpliktelser	1 876	1 933
Rentebærende gjeld	39 189	32 633
Rentefri gjeld	3 645	2 310
Sum gjeld og forpliktelser	44 710	36 876
Sum egenkapital og gjeld	58 721	50 743
Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	3 615	3 235
Investeringsaktiviteter	-10 764	-7 788
Finansieringsaktiviteter	6 168	5 157
Endring betalingsmidler	-981	604
Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	53 200	46 500
Brutto driftsmargin (EBITDA)	50 %	49 %
Driftsmargin (EBIT)	18 %	17 %
Egenkapitalandel	24 %	27 %
Egenkapitalrentabilitet	6 %	5 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	5 %	6 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	4 %	3 %
Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	326	350
Utbytteandel	40 %	54 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	39 %	33 %
Utbytte til staten	326	350
Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	1 415	1 323
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	44 %	44 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	50 %

Statskog SF ble etablert i 1993, er organisert som statsforetak og har hovedkontor i Namsos. Foretaket er landets største grunneier og forvalter om lag 59 mill. dekar, nær en femtedel av Norges fastlandsareal. Dette er i all hovedsak fjell- og utmarksareal. Foretaket er også landets største skogeier med om lag 6 pst. av det samlede produktive skogarealet i Norge.

En stor del av statens grunn i Sør- og Midt-Norge er statsallmenninger som forvaltes av Statskog, fjellstyrene og allmenningsstyrene etter fjelloven og statsallmenningslovens bestemmelser.

Statskog har forretningsmessig virksomhet innenfor skogbruk, utmarksforvaltning og annen areal- og eiendomsforvaltning. Ut over den forretningsmessige virksomheten utfører Statskog forvaltningsoppgaver for staten i henhold til lov, delegert myndighet og oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Disse oppgavene består av offentligrettslig myndighetsutøvelse, eiendoms- og allmenningstilsyn, forvaltning av jakt og fiske på statsgrunn mv. Statskog skal videre ivareta og utvikle verdier på fellesskapets grunn og er en garantist for allmennhetens tilgang til jakt, fiske og friluftsopplevelser i norsk natur.

Målet med statens eierskap i Statskog er å sikre effektiv ressursforvaltning til det beste for samfunnet, legge til rette for allmennhetens behov for jakt-, fiske- og friluftstilbud mv. Virksomheten skal drives på bedriftsøkonomisk grunnlag.

Viktige hendelser

Statskog har gjennom flere år hatt fokus på digitalisering av virksomheten for å sikre høy kvalitet og effektivitet i forvaltningen av eiendommene. Statskog har gjennom dette arbeidet også kvalitetssikret det offentlige eiendomsregisteret samtidig som grenseavklaringene har forenklet kommunenes arbeid. Digitaliseringen bidrar også til å tilgjengeliggjøre muligheter på statens grunn, spesielt jakt, fiske og friluftsmuligheter.

I 2017 etablerte Statskog nytt nettsted bygget på moderne og brukervennlig teknologi. Nettstedet vil være en plattform for bedre publikumstjenester og informasjon om Statskogs omfattende virksomhet.

Gunnar Lien ble tilsatt som ny administrerende direktør i februar 2017.

Bærekraft og samfunnsansvar

Statskogs arbeid med samfunnsansvar innebærer bl.a. å utvikle kunnskap og

Administrerende direktør:
Gunnar Lien

Styre: Gunnar Olofsson (leder),
Eli Reistad, Hans Aasnæs, Christine
Tørklep, Ole Johan Eira, Tom-Rune
Eliseussen*, Merete Bøe*,
(* valgt av de ansatte)

Revisor: KPMG AS

© Jan Rune Danielsen

Statlig eierandel gjennom Landbruks- og matdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.statskog.no

oversikt over egen miljøpåvirkning på alle områder; skogbruk, jakt, fiske, friluftsliv, utvikling av hyttefelt og næringsareal og annen arealutnyttelse. Statskog arbeider kontinuerlig med å utvikle sitt miljøstyringssystem innenfor skogbruket for å ivareta viktige biologiske verdier.

Statskog arbeider med kartlegging av risiko og tiltak for å møte klimaendringene. Dette berører de fleste delene av Statskogs virksomhet. Statskog SF er med i et internasjonalt forskningsprogram knyttet til klimautfordringer i skogsdrift.

Statskogs virksomhet foregår i forståelse med brukerne av arealene og myndigheter. Statskog har etablert formelle samarbeidsrelasjoner med flere sentrale aktører for å sikre utveksling av informasjon og arenaer for tilbakemelding til foretaket. For å sikre likebehandling og ha åpenhet om økonomiske disposisjoner legger Statskog SF opp til åpen konkurranse og budrunder i forbindelse med salg av eiendom, kjøp av entreprenørtjenester og tilgang til tomter for fritidshus.

Statskog arbeider med innføring av rapportering etter mal fra Global Reporting Initiative (GRI Standard).

Sektorpolitisk måloppnåelse

Statskogs skogvirksomhet bidrar til økonomiske verdier og gir positiv klimaeffekt. En stor del av Statskogs arealer er vernet. Statskog gjennomfører fysiske og digitale tiltak for tilrettelegging for jakt, fiske og friluftsliv. Statskogs tilrettelegging og prispolitikk bidrar til å gjøre naturopplevelser tilgjengelige for allmennheten. Over tid har det vært en økning i kjøpte jaktkort, fiskekort og hytteovernattinger på Statskogs grunn.

Gjennom virksomheten til Statskog skjer det en kontinuerlig oppfølging av rettigheter knyttet til statens eiendommer innenfor statsallmenning og annen statsgrunn.

Statskog har en oppdragsavtale med Landbruks- og matdepartementet som omfatter både lovpålagte oppgaver og oppgaver som gjelder sektorpolitiske tiltak. Statskog rapporterer særskilt på utførelsen av dette oppdraget.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	379	423
Driftskostnader	301	298
Brutto driftsresultat (EBITDA)	87	135
Driftsresultat (EBIT)	78	125
Netto finansposter	-2	16
Resultat før skatt og minoritet	76	141
Skattekostnad	-6	11
Minoritetsinteresser	1	0
Resultat etter skatt og minoritet	81	130

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	1 720	1 790
Omløpsmidler	331	318
Sum eiendeler	2 051	2 108

Egenkapital	1 795	1 774
Minoritetsinteresser	5	5
Sum egenkapital	1 800	1 779
Avsetning til forpliktelser	85	86
Rentebærende gjeld	25	100
Rentefri gjeld	141	143
Sum gjeld og forpliktelser	251	329
Sum egenkapital og gjeld	2 051	2 108

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	86	100
Investeringsaktiviteter	61	91
Finansieringsaktiviteter	-128	-40
Endring betalingsmidler	19	151

Nøkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	1 825	1 879
Brutto driftsmargin (EBITDA)	23 %	32 %
Driftsmargin (EBIT)	21 %	30 %
Egenkapitalandel	88 %	84 %
Egenkapitalrentabilitet	5 %	7 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	4 %	5 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	5 %	8 %

Inntektsfordeling	2017	2016
Eiendom	29 %	26 %
Energi	6 %	4 %
Skog	33 %	29 %
Friluftsliv	11 %	9 %
Skogvernerstatning	10 %	15 %
Arronderingssalg	4 %	10 %
Annet	6 %	6 %
Antall solgte jakt- og fiskekort	44 341	40 765

Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	2017	2016
Tjenestekjøp	14	14
Tilskudd	4	3
Sum tilskudd/offentlige kjøp	18	17

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	60	53
Utbytteandel	74 %	41 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	64 %	51 %
Utbytte til staten	60	53

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	115	120
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	43 %	43 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Statlig eierandel gjennom Landbruks- og matdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.staur.no

Staur gård AS ble opprettet i 2001 for å videreføre virksomheten ved statlig eide Staur gård i Stange kommune, som frem til da hadde vært drevet av Statens kornforretning.

Selskapets formål er å legge til rette for forskning og utvikling (FoU) i landbruket, drift av eiendommen og utleie av lokaler. FoU-virksomheten utføres av private aktører. På øvrige arealer av eiendommen driver Staur gård jordbruksvirksomhet i egen regi.

Bygningsmassen er i stor grad tilpasset overnatting, kurs, konferanse og utleie til spesielle arrangementer. Formålet med utleieaktiviteten er å utnytte, ivareta og utvikle kvalitetene som ligger i eiendommen.

Eiendommen Staur gård ansees som en unik landbrukseiendom og et kulturminne i nasjonal sammenheng. Eiendommen ble fredet av Riksantikvaren i 2012.

Målet med statens eierskap i Staur gård AS er å legge til rette for forsknings- og forsøksvirksomhet i jordbruket og å drive eiendommen på best mulig måte.

Viktige hendelser

Landbruks- og matdepartementet tilførte selskapet 8 mill. kroner i ny kapital våren 2017 etter anmodning fra Stortinget, som følge av at selskapet var nær konkurs. Selskapet kunne da innfri sine forpliktelser og oppnå en tilfredsstillende egenkapital.

Landbruks- og matdepartementet har i eierdialogen for 2017 understreket at selskapet må gå i balanse regnskapsmessig og at styret må forsøke å videreutvikle driftskonseptet. Selskapet har etter kapitalinskuddet innfridd alle lån og leasingkontrakter. Selskapet har i 2017 fått bedre kontroll over økonomien og har snudd mangeårige underskudd til et lite overskudd i 2017.

Styret i selskapet satte i 2017 i gang en prosess med å se på hvilke muligheter som foreligger for videreutvikling av driften i selskapet som kan gi en positiv vekst og utvikling i selskapet.

Bærekraft og samfunnsansvar

Selskapet driver ikke virksomhet som forurenser det ytre miljø utover det som normalt følger av landbruksdriften.

Forsøksgården har fokus på miljø og avrenningsproblematikk med bl.a. gjødselplan og etablerte gress/beitemarker ned mot Mjøsa.

Gården forholder seg til rammene i Kvalitetssystemet i landbruket (KSL).

Sektorpolitisk måloppnåelse

Staur gård har i 2017 arbeidet for å legge til rette for at Graminor, Norsk Sau og Geit og Nortura/TYR skal kunne drive sin forsknings- og forsøksvirksomhet på eiendommen. Virksomheten på forsøksgården er gjennomført i henhold til inngåtte avtaler, og samarbeidspartnerne er fornøyde med leveransene fra Staur gård AS. Samarbeidspartnerne bidrar videre med viktig kunnskap for videre utvikling i norsk landbruksproduksjon.

Gjennom videreføring av gjestegårdsaktivitet og øvrig utleie har selskapet sørget for nødvendig aktivitet på eiendommen og at bygningsmassen utnyttes. For staten som eier er det viktig at bygningsmassen på eiendommen utnyttes godt, og at denne blir tilstrekkelig vedlikeholdt.

Selskapet vurderes til å ha oppnådd en tilfredsstillende sektorpolitisk måloppnåelse gjennom sin drift i 2017. De økonomiske utfordringene selskapet har hatt og fortsatt har, innebærer at Landbruks- og matdepartementet utreder mulighetene for et justert driftsopplegg, for å sikre bærekraftig drift fremover.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	9,1	8,4
Driftskostnader	8,4	10,3
Brutto driftsresultat (EBITDA)	1,0	-0,7
Driftsresultat (EBIT)	0,7	-1,9
Netto finansposter	0,0	-0,1
Resultat før skatt	0,7	-2,0
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	0,7	-2,0

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	1,1	1,1
Omløpsmidler	8,1	2,1
Sum eiendeler	9,2	3,2

Egenkapital	7,5	-1,1
Avsetning til forpliktelser	0,0	0,0
Rentebærende gjeld	0,0	2,4
Rentefri gjeld	1,7	1,9
Sum gjeld og forpliktelser	1,7	4,3
Sum egenkapital og gjeld	9,2	3,2

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	0,0	0,9
Investeringsaktiviteter	0,0	-0,3
Finansieringsaktiviteter	0,0	-0,4
Endring betalingsmidler	0,0	0,2

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	7,5	1,3
Brutto driftsmargin (EBITDA)	11 %	-8 %
Driftsmargin (EBIT)	8 %	-23 %
Egenkapitalandel	82 %	-34 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	17 %	-74 %

Verdier inn og ut av selskapet	2017	2016
Egenkapitalinskudd	8,0	0,0
Tilskudd	0,0	0,3

Ann en informasjon	2017	2016
Antall ansatte	4	5
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	33 %	40 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	33 %	40 %

Statlig eierandel gjennom Nærings- og fiskeridepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.snsk.no

Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS (SNSK) har kullgruvedrift på Svalbard som hovedvirksomhet. Selskapet ble etablert i Longyearbyen i 1916, og er fortsatt en viktig bærebjelke i svalbardsamfunnet. SNSK har hovedkontor i Longyearbyen og hadde i 2017 kulldrift i Gruve 7 utenfor Longyearbyen gjennom datterselskapet Store Norske Spitsbergen Grubekompani AS (SNSG). Kullvirksomheten i Svea og Lunckefjell ble i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudjettet for 2018 besluttet avvirket.

SNSK-konsernet består også av de hel-eide datterselskapene Store Norske Boliger AS, Store Norske Gruvedrift AS, Gruve 3 AS og deleide Pole Position Logistics AS, hvor SNSK har en eierandel på 75 pst. samt Svea Svalbard AS med en eierandel på 51 pst.

Målet med statens eierskap i SNSK er å bidra til at kraftverket i Longyearbyen har tilgang på stabil og sikker kullforsyning gjennom drift av Gruve 7, og at virksomheten utøves i samsvar med de overordnede målene i norsk Svalbard-politikk. Gruve 7 skal ha effektiv drift. Øvrig virksomhet skal drives på forretningsmessig grunnlag.

Viktige hendelser

Etter at kullvirksomheten i Svea og Lunckefjell ble lagt i driftshvile fra 2016 har det ikke vært produsert kull i dette området. I løpet av våren 2017 gjennomførte selskapet en ny vurdering av bl.a. grunnlaget for ev. oppstart av kullvirksomheten samt ev. videreføring av driftshvilen. I brev datert 12. juni 2017 til departementet ga selskapet ved styret uttrykk for at fortsatt driftshvile fra 2018 vil innebære høy risiko for tap av kritisk kompetanse og forringelse av infrastrukturen. Dette, sammenholdt med de beregnede kostnadene for fortsatt driftshvile, bidro til at styret mente at fortsatt driftshvile var mindre aktuelt basert på rent kommersielle vurderinger. Styret ga samtidig uttrykk for at det var lønnsomt å gjenoppta gruvedriften i Svea og Lunckefjell fra høsten 2018 under gitte forutsetninger.

I forbindelse med Stortingets behandling av statsbudjettet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017-2018), ble det besluttet at SNSKs kullvirksomheten i Svea og Lunckefjell skulle avvikes. Det ble samtidig bestemt å igangsette opprydding i området og at oppryddingen gjennomføres med SNSG som ansvarlig byggherre og ved hjelp av underleverandører.

For første gang på mange år ble det produsert kull i Gruve 7 med to skift, og det ble tatt ut om lag 130 000 tonn kull. Virksomhetene i Gruve 3 AS og Svea Svalbard AS utviklet seg positivt i 2017, selv om driftsresultatet ble negativt i begge selskap. Pole Position Logistics AS ferdigstilte i løpet av året sin nye tekniske plattform for fremtidig satsning innen logistikkjenester.

Bærekraft og samfunnsansvar

Samfunnsansvar er en sentral del av SNSKs forretningsstrategi, og en rettesnor for selskapets virksomhet. Helse, miljø og sikkerhet har høyeste prioritet. Alt arbeid skal gjennomføres så sikkert og kontrollert at verken mennesker eller natur blir syke eller skadet som følge av SNSKs virksomhet.

I 2017 har selskapet spesielt jobbet med å avhjelpe den pressede boligsituasjonen i Longyearbyen på en best mulig måte.

Gjennom svalbardmiljøloven etterlever SNSK en streng miljølovgivning. SNSK har et eget miljøovervåkningsprogram for utslipp til vann, luft og grunn, og selskapet har gjort omfattende konsekvensutredninger av miljøpåvirkning. SNSK utarbeider årlig en miljøårsrapport som publiseres på selskapets hjemmeside.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Målet med statens eierskap i SNSK er å bidra til at kraftverket i Longyearbyen har tilgang på stabil og sikker kullforsyning gjennom drift av Gruve 7. Gjennom hele 2017 har det vært produsert kull med to skift i Gruve 7 og SNSK har forsynt kraftverket i Longyearbyen med kull i henhold til inngått avtale med Longyearbyen Lokalstyre. I overkant av 100 personer var ved utgangen av 2017 ansatt i SNSK.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017 ²	2016
Driftsinntekter	192	584
Driftskostnader	362	496
Brutto driftsresultat (EBITDA)	-125	134
Driftsresultat (EBIT)	-169	87
Netto finansposter	-3	-41
Resultat før skatt	-172	46
Skattekostnad	0	-4
Resultat etter skatt	-172	50

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	364	401
Omløpsmidler	283	436
Sum eiendeler	648	837

Egenkapital	113	281
Avsetning til forpliktelser	343	354
Rentebærende gjeld	144	148
Rentefri gjeld	47	53
Sum gjeld og forpliktelser	534	556
Sum egenkapital og gjeld	648	837

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	ikke klart	-44
Investeringsaktiviteter	ikke klart	-15
Finansieringsaktiviteter	ikke klart	-133
Endring betalingsmidler	-180	-192

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	257	429
Brutto driftsmargin (EBITDA)	-65 %	23 %
Driftsmargin (EBIT)	-88 %	15 %
Egenkapitalandel	18 %	34 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	-48 %	34 %

Verdier og utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	0	0
Utbytteandel	0 %	0 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	0 %	0 %
Utbytte til staten	0	0
Kjøp av aksjer	0	0
Kapitalinnskudd fra staten (fotnote 1)	144	587

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	107	106
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	43 %	43 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	60 %	60 %

² Tallene for 2017 er foreløpige og før årsoppgjørdisposisjoner.

Daglig leder:
Maria Cecilie Mediaas Jørstad

Styre: John Gordon Bernander
(leder), Bentein Baardson, Cecilie
Broch Knudsen, Brit Kristin Sæbø
Rugland, Ingrid Røynesdal,
Bjørn Olav Ragnar Øiulfstad

Revisor: Deloitte AS

© Jørg Wiener

Statlig eierandel gjennom Kulturdepartementet: 33,33 %
Selskapets nettside: www.talentnorge.no

Talent Norge AS ble etablert i 2015 av Kristiansand kommunes Energiverkstiftelse – Cultiva, Sparebankstiftelsen DNB og staten ved Kulturdepartementet. Selskapet har kontor plasser på Sentralen hos Sparebankstiftelsen DNB i Oslo.

Talent Norge har som strategisk visjon å gi fremragende kunstneriske talenter muligheten til å realisere sitt fulle potensial. Selskapets overordnede mål er å bedre rammene rundt talentutvikling, og på den måten bidra til et rikere kulturliv. Selskapet ønsker å skape varige, vellykkede forbindelser av så vel kunstnerisk som økonomisk art, gjennom en talentsatsing som både resulterer i høy kunstnerisk anerkjennelse og som utløser betydelige private investeringer.

Talent Norge samarbeider med toneangivende organisasjoner, institusjoner og miljøer innen norsk kulturliv om å gi spesialkompetanse, utviklingsmuligheter og støtte til kunstneriske talenter. Selskapet skal utløse like mye privat kapital som offentlig støtte i prosjektporteføljen.

Selskapet prioriterer satsinger rettet mot talenter som befinner seg i perioden før eller like etter endt kunstfaglig utdanning. Målgruppen er både utøvende og skapende kunstnere, innen alle kunstformer og -uttrykk.

Målet med statens eierskap i Talent Norge er utvikling av de fremste kunstneriske talentene i Norge i samarbeid mellom staten og private aktører. Tiltaket bidrar til et kulturliv på høyt internasjonalt nivå og en bredere finansiering av kulturlivet. Statens eierinteresser i Talent Norge bygger opp under de overordnede målene om å bidra til at alle kan få tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet og fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse.

Viktige hendelser

Selskapet vedtok i 2017 11 nye satsinger samt fem forlengelser av tidligere vedtatte satsinger. Sammen med de allerede

vedtatte satsingene er Talent Norge pr. 31. desember 2017 involvert i 36 pågående talentutviklingsprogrammer. Programmene strekker seg i tid fra 2015 til 2021. Satsingene representerer over 500 talentplasser årlig. Satsingene er fordelt på ulike genre, med god geografisk spredning.

Det har gjennom selskapets virksomhet oppstått et stort nettverk av bidragsytere, prosjekteiere, mentorer og talenter. Talent Norge har i 2017 fortsatt arbeidet med å legge til rette for erfaringsutveksling og kompetanseoverføring på tvers av fagfelt, genre og satsinger. Målet er at denne kunnskapen skal bidra til å øke kvaliteten på talentutviklingen i norsk kulturliv for øvrig. Erfaringsutveksling og kunnskapsutveksling er strukturert gjennom tre hovedarenaer: Fagsamlinger i Artistic Excellence, åpne møteplasser (TN Møteplass) og nytt av 2017; deltagelse i Olympiatoppens prestasjonsklynge.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Pr. 31. desember 2017 hadde Talent Norge en total satsingsportefølje på til sammen 211,9 mill. kroner til talentsatsing i kulturlivet. Satsingene er vedtatt med totalt 80,8 mill. kroner i støtte fra Talent Norge og vil utløse totalt 131,2 mill. kroner i privat medfinansiering.

Av tildelte 80,8 mill. kroner fra Talent Norge er 31,8 mill. kroner utbetalt pr. 31. desember 2017. 48,9 mill. kroner er avsatt til framtidige utbetalinger iht. inngåtte avtaler. I tillegg er det avsatt 13,2 mill. kroner til programmene Artistic Excellence, Talent Norge Junior, Møteplasser og synergier og til piloten Talent Norges Kvinneløft.

Relasjonen til de private bidragsyterne er styrket gjennom året ved at flere i løpet av sitt engasjement har økt sitt bidrag eller gått inn i nye satsinger. Samarbeidet med private bidragsytere er en forutsetning for, og en bærebjelke i, Talent Norges arbeid.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	64,9	31,5
Driftskostnader	62,9	28,7
Brutto driftsresultat (EBITDA)	1,9	2,7
Driftsresultat (EBIT)	2,0	2,8
Netto finansposter	0,4	0,2
Resultat før skatt	2,4	3,0
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	2,4	3,0

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	2,1	0,2
Omløpsmidler	69,9	52,1
Sum eiendeler	71,9	52,3

Egenkapital	5,4	3,1
Avsetning til forpliktelser	64,8	48,4
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	1,7	0,8
Sum gjeld og forpliktelser	66,5	49,2
Sum egenkapital og gjeld	71,9	52,3

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	1,3	3,4
Investeringsaktiviteter	0,0	-0,1
Finansieringsaktiviteter	16,5	25,7
Endring betalingsmidler	17,7	29,0

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	5,4	3,1
Brutto driftsmargin (EBITDA)	3 %	9 %
Driftsmargin (EBIT)	3 %	9 %
Egenkapitalandel	7 %	6 %

Tilskudd fra staten	2017	2016
Kulturdepartementet	36,1	30,5

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	3	2
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	33,33 %	33,33 %
Andel kvinner i styret totalt	50 %	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	50 %

Teatersjef: Kristian Seltun
 Styre: Terje Roll Danielsen (leder), Tore Onshuus Sandvik (nestleder), Leif Bjerkan, Solvor Ingjerd Amdal, Turid Stenseth, Ingeborg Hopshaug*, Hallbjørn Rønning* (* valgt av de ansatte)
 Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

© GT Nergaard/Trøndelag Teater AS

Statlig eierandel gjennom Kulturdepartementet: 66,67 %
 Selskapets nettside: www.trondelag-teater.no

Trøndelag Teater AS ligger i Trondheim og er region-/landsdelsteater for Trøndelag. Teatret ble etablert i 1937, og dets formål er «...å drive teatervirksomhet i Trondheim og omliggende region, samt turneer og gjestespill.»

Teatrets visjon er å være den viktigste kulturinstitusjonen i Midt-Norge ved at teatret betyr noe for alle trøndere. Målsettingen er at Trøndelag Teater skal spille profesjonelt teater for publikum, og at ulike former for sceniske uttrykk skal inngå i repertoaret, hver for seg og integrert.

Statens eierskap i Trøndelag Teater er begrunnet ut fra kulturpolitiske formål. Målene for bevilgningene til scenekunstformål i 2017 var å legge til rette for produksjon, formidling og etterspørsel av ulike scenekunstuttrykk. Dette skal bygge opp under de overordnede målene om å bidra til at alle kan få tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet og fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse.

Viktige hendelser

Teateråret startet på Hovedscenen med Edward Albees «Hvem er redd for Virginia Woolf». Forestillingen fremviste sterke skuespillerprestasjoner og høstet gode kritikker. Deretter viste teatret vårens store eventyr, en nyskrevet musikal; «Robin Hood – Rai Rai i Sherwoodskogen». Billettsalget endte på 41 500 som er det beste ved Trøndelag Teater siden «Les Miserables» i 2006.

I høstsesongen var det Henrik Ibsen og «Vildanden» som la beslag på Hovedscenen. Året ble avsluttet med «Juleevangeliet – en smash hit musical (alle snakker norsk)», som var en reprise fra Gamle scene i 2016. Forestillingen «Søndagsskolen» tok for seg Det Gamle og Det Nye Testamente og ble i all hovedsak spilt av barne- og ungdomsskolebarn. Forestillingen mottok gode

kritikker, men nådde ikke helt ut til målgruppen.

På Studioscenen var det premiere på «Evig søndag», basert på tekster av Linnea Myhre. Besøktallet endte på 3 500, som er svært godt for Studioscenen. En annen publikumssuksess her var «Glassens sjeriet», som endte på 3 200. Året på bi-scenene ble avsluttet med premiere på Lisa Lies «Uår av Terje Vigen».

6. februar 2017 ble også 100 års-jubileet for Sametinget markert på Gamle Scene med et eget arrangement og forestillingen «Elsa Laula».

Styret ved Trøndelag Teater ansatte i 2017 Elisabeth Egseth Hansen som ny teatersjef fra 1. januar 2019. Hun er i dag dramaturg ved Trøndelag Teater.

Bærekraft og samfunnsansvar

Trøndelag Teater er bevisst på sitt samfunnsansvar som en betydelig kulturell aktør i Midt-Norge. Dette gjelder i valg av oppsetninger og tolkning av disse samt bevisstgjøring mht. den arbeidskraft vi benytter og ved innkjøp av materiell og tjenester.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Trøndelag Teater hadde tolv egenproduksjoner på programmet i 2017, hvorav tre var repriser fra tidligere år. Teatret produserte også «Unge dramatikere» i samarbeid med Kjernehuset, og «Kupp en klassiker» i samarbeid med Kulturskolen. I tillegg var det syv gjestespill.

2017 ble et godt publikumsår i Trøndelag. Teatret hadde totalt 109 006 besøkende fordelt på til sammen 462 forestillinger med et gjennomsnittlig besøksbelegg på 81 pst. Egeninntektene utgjorde 31,3 mill. kroner mot 20,0 mill. kroner i 2016, og driftstilskuddene var i 2017 101,6 mill. kroner, mot 99,8 mill. kroner i 2016.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	133	120
Driftskostnader	133,1	96,9
Brutto driftsresultat (EBITDA)	2,3	25,8
Driftsresultat (EBIT)	-0,2	23,0
Netto finansposter	0,4	0,2
Resultat før skatt	0,2	23,2
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	0,2	23,2

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	18,2	18,1
Omløpsmidler	28,1	25,1
Sum eiendeler	46,3	43,2

Egenkapital	15,8	17,0
Avsetning til forpliktelser	4,4	0,0
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	26,1	26,2
Sum gjeld og forpliktelser	30,5	26,2
Sum egenkapital og gjeld	46,3	43,2

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	6,2	3,2
Investeringsaktiviteter	-2,7	-2,7
Finansieringsaktiviteter	0,0	0,0
Endring betalingsmidler	3,5	0,5

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	15,8	17,0
Brutto driftsmargin (EBITDA)	2 %	22 %
Driftsmargin (EBIT)	0 %	19 %
Egenkapitalandel	34 %	39 %
Egenkapitalrentabilitet	1 %	109 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 4 år	33 %	34 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	2 %	109 %

Andre nøkkeltall	2017	2016
Antall forestillinger totalt	462	542
Antall solgte billetter	109 006	99 378
Publikumsbelegg	81 %	63 %
Billettinntekter	27,0	17,0

Tilskudd fra staten	2017	2016
Kulturdepartementet	70,9	69,7
Sør-Trøndelag fylkeskommune, Trondheim kommune og samarbeidspartner	30,8	30,1
Sum tilskudd	101,7	99,8

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	172	170
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	66,67 %	66,67 %
Andel kvinner i styret totalt	58 %	43 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	40 %	40 %

Administrerende direktør:
Tor Holmen (konstituert)

Styre: Frank Arntsen (leder),
Steen Pedersen, Benedicte Rustad,
Pål Dietrichs, Cecilie Ohm, Seunn
Smith-Tønnessen, Morten Knutsen*
(* valgt av de ansatte)

Revisor: EY AS

Statlig eierandel gjennom Kunnskapsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.uninett.no

UNINETT AS er myndighetenes verktøy for utvikling og drift av et nasjonalt forskningsnett og en allsidig nasjonal e-infrastruktur for forskning og høyere utdanning. Selskapet utfører oppgaver med tilskudd fra Kunnskapsdepartementet, og leverer infrastruktur med produksjonstjenester og eksperimentelle tjenester. Gjennom samarbeid og synergieffekter optimaliserer UNINETT anskaffelse og bruk av samlede IKT-ressurser innenfor universitets- og høy-skolesektoren i Norge

UNINETT AS ble etablert i 1993. Det er morselskap i UNINETT-konsernet og hadde i 2016 to heleide datterselskaper: UNINETT Norid AS, som er den nasjonale registreringsenheten for .no-domenet, og UNINETT Sigma2 AS, som administrerer anskaffelse og drift av nasjonalt utstyr for avanserte vitenskapelige beregninger. Alle selskapene drives fra felles kontorer i Trondheim. Sammen med forskningsnettene i de øvrige nordiske land er UNINETT deleier i NORDUnet AS, som opererer en tilsvarende akademisk nettinfrastruktur mellom de nordiske landene og mot globale akademiske miljøer.

Målet med statens eierskap i UNINETT er å sikre drift og videreutvikling av et nasjonalt elektronisk tjenestenett for informasjonsutveksling mellom enkeltgrupper og grupper av brukere innenfor forskning og utdanning i Norge. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

I juni 2017 avgjorde Kunnskapsdeparte-

mentet at utvalgte oppgaver skulle overføres fra UNINETT AS til et nyopprettet forvaltningsorgan, som også samler virksomhetene Ceres og Bibsys. Dette ble gjort fra 1. januar 2018. Som en konsekvens av dette arbeider UNINETT AS med ny virksomhetsstrategi.

UNINETT AS fikk ny administrerende direktør fra 1. september 2017, som fra 1. januar 2018 ble ansatt som administrerende direktør for Kunnskapsdepartementets tjenesteorgan.

Bærekraft og samfunnsansvar

UNINETT AS har samfunnsansvar som én av sine tre kjerneverdier. Selskapet har retningslinjer for forurensing, avfallshåndtering, energiforbruk, innkjøp, støy og tjenesteproduksjon.

Selskapet jobber for at norsk universitets- og høyskolesektor skal effektivisere energibruken i sine datamaskinrom, og øke bruken av digitale løsninger innenfor forskning, undervisning og formidling for å bidra til mer effektiv bruk av samfunnets ressurser.

Sektorpolitisk måloppnåelse

UNINETT AS arbeider for å nå sine sektorpolitiske mål gjennom utvikling og drift av landsdekkende forskningsnett, koordinering av IKT-relaterte fellestiltak, tilrettelegging av infrastruktur og systemdata for ny forskning og bidrag til internasjonal utvikling. Nettet tilpasses stadig økende krav til kapasitet og hastighet.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	309	288
Driftskostnader	325	288
Brutto driftsresultat (EBITDA)	10,3	5,7
Driftsresultat (EBIT)	-15,4	-0,7
Netto finansposter	3,7	3,6
Resultat før skatt	-11,7	2,9
Skattekostnad	-8,1	0,0
Resultat etter skatt	-3,6	2,9

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	123,1	42,6
Omløpsmidler	286	341
Sum eiendeler	409	384

Egenkapital	202	236
Avsetning til forpliktelser	62,2	7,5
Rentebærende gjeld	0,0	0,0
Rentefri gjeld	145	141
Sum gjeld og forpliktelser	207	148
Sum egenkapital og gjeld	409	384

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	45,0	53,6
Investeringsaktiviteter	-98,1	-1,2
Finansieringsaktiviteter	25,2	-1,7
Endring betalingsmidler	-27,9	50,7

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	202	236
Brutto driftsmargin (EBITDA)	3 %	2 %
Driftsmargin (EBIT)	-5 %	0 %
Egenkapitalandel	49 %	61 %
Egenkapitalrentabilitet	-2 %	1 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	9 %	10 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	-5 %	1 %

Tilskudd fra staten	2017	2016
Kunnskapsdepartementet	42,5	51,7
Andre (IKT-senter og Norges forskningsråd)	88,9	45,8
Sum tilskudd	131,4	97,5

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	115	108
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	43 %	43 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	50 %

Administrerende direktør:
Harald Ellingsen

Styre: Berit Johanne Kjeldstad (leder), Jarle Nygard (nestleder), Eva Falleth, Lise Øverås, Morten Hald, Arild Olsen, Nina Frisak, Pernille Bronken *, Petter Sele*, Eli Anne Ersdal*, Linn Margrethe Høeg Voldstad** (* valgt av de ansatte) (** studentvalgt styremedlem)

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

© David Wangborg

Statlig eierandel gjennom Kunnskapsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.unis.no

Universitetscenteret på Svalbard AS (UNIS) ble opprettet som et statsaksjeselskap 29. november 2002. Selskapet avløste stiftelsen Universitetsstudiene på Svalbard, som var opprettet av de fire norske universitetene i 1994.

Selskapets formål er å gi studietilbud og drive forskning med utgangspunkt i Svalbards geografiske plassering i et høyarktisk område og de spesielle fortrinn dette gir gjennom bruk av naturen som laboratorium. Studietilbudet skal være på universitetsnivå og fremstå som supplement til den undervisning som gis ved universitetene på fastlandet, og kunne inngå i et ordinært studieløp som fører frem til grader på bachelor-, master- og doktorgradsnivå. Studietilbudet skal ha en internasjonal profil, og undervisningen skal foregå på engelsk.

UNIS har fire studieretninger: arktisk biologi, arktisk geologi, arktisk geofysikk og arktisk teknologi. Det ble i 2017 gitt undervisning i totalt 98 emner på bachelor-, master- og ph.d.-nivå. 794 studenter fra 45 nasjoner fulgte undervisningen og 59 masterstudenter arbeidet med oppgaver. Det tilsvarer 222,5 studentårsverk. 50 pst. av studentene kom fra studieprogram ved norske universiteter, en økning på 5 pst. fra 2016. 31 postdoktorer og ph.d.-studenter oppholdt seg ved UNIS i 2017 og det ble avholdt fem disputaser.

Målet med statens eierskap i UNIS er å medvirke til at senteret kan gi studietilbud på universitetsnivå og drive forskning med utgangspunkt i Svalbards plassering i et høyarktisk område. Selskapet skal ha effektiv drift.

Viktige hendelser

I 2017 nådde UNIS målet om å gjennomføre 220 studentårsverk. Selskapet har en god faglig utvikling, og har bl.a. deltatt i arbeidet med regjeringens strategi for forskning og høyere utdanning på Svalbard. Etter noen år med økonomisk underskudd, gikk selskapet i 2017 med overskudd.

Bærekraft og samfunnsansvar

UNIS skal utøve sin forskning og gi undervisning med minst mulig negativ påvirkning på miljøet. Svalbardmiljøloven er et premiss for all virksomhet, og UNIS arbeider kontinuerlig for å begrense miljøpåvirkningen av virksomheten, og har et internkontrollsystem for felt-, tokt- og laboratoriearbeid.

UNIS skal være en ressurs for lokalsamfunnet på Svalbard. Ansatte skal bo og virke i Longyearbyen og bidra til utviklingen av institusjonen og samfunnet. Regnskapet for 2017 viser at ca. 55 pst. av varer og tjenester kjøpes lokalt i Longyearbyen. UNIS sine ansatte er også betydelige ressurspersoner i forbindelse med evaluering av skredfaren i og rundt Longyearbyen i tillegg til å bidra aktivt i forbindelse med lokale arrangement som Polarjazz, Svalbardseminaret, Svalbard Skimaraton mm.

Sektorpolitisk måloppnåelse

UNIS gir studietilbud på universitetsnivå og driver forskning med utgangspunkt i Svalbards plassering i et høyarktisk område. Forskningspolitisk anses Svalbard som en viktig arena for å internasjonalsere norsk forskning og for samarbeid med utenlandske forskere. Selskapets virksomhet bidrar til å styrke aktiviteten i Longyearbyen, og bidrar til at et helårig familiesamfunn kan opprettholdes.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	148,3	146,3
Driftskostnader	147,3	152,0
Brutto driftsresultat (EBITDA)	2,8	-4,0
Driftsresultat (EBIT)	1,0	-5,7
Netto finansposter	-0,1	0,0
Resultat før skatt	0,9	-5,7
Skattekostnad	0,0	0,0
Resultat etter skatt	0,9	-5,7

Balanse	2017	2016
Immaterielle eiendeler	0,0	0,0
Varige driftsmidler	32,9	34,6
Finansielle anleggsmidler	0,0	0,0
Anleggsmidler	32,9	34,6
Omløpsmidler	42,2	25,7
Sum eiendeler	75,1	60,3

Innskutt egenkapital	2,1	2,1
Opptjent/annen egenkapital	9,2	8,3
Sum egenkapital	11,3	10,4
Avsetning til forpliktelser	3,4	0,0
Langsiktig rentebærende gjeld	16,6	18,4
Kortsiktig rentebærende gjeld		
Kortsiktig rentefri gjeld	43,8	31,5
Sum gjeld og forpliktelser	63,8	49,9
Sum egenkapital og gjeld	75,1	60,3

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	12,1	-14,4
Investeringsaktiviteter	-1,0	-2,6
Finansieringsaktiviteter	3,7	-0,3
Endring betalingsmidler	14,8	-17,3

Nøkkel tall	2017	2016
Sysselsatt kapital	27,9	28,8
Brutto driftsmargin (EBITDA)	2 %	-3 %
Driftsmargin (EBIT)	1 %	-4 %
Egenkapitalandel	15 %	17 %
Egenkapitalrentabilitet	7 %	-36 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	-3 %	-2 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	5 %	-13 %

Andre nøkkeltall	2017	2016
Studentårsverk	222,5	214,4

Tilskudd fra staten	2017
Driftstilskudd	128,9

Annens informasjon	2017	2016
Antall ansatte (innrapportert antall årsverk, som tidligere år)	112	123
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	60 %	60 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	67 %	57 %

Administrerende direktør:
Hilde Britt Mellbye

Styre: Hill-Marta Solberg (leder), Ellen Seip (nestleder), David Hansen, Per Arne Olsen, Sverre Helno, Sverre Bugge¹, Helge Storvik*, Turid Sundsetvik*, Svend Bang Pedersen* (* valgt av de ansatte)

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

¹ Sverre Bugge er fast møtende vara for Liv Kari Eskeland fra høsten 2017 fram til nytt styre oppnevnes 1. juli 2018, da hun ble valgt inn på Stortinget høsten 2017.

Statlig eierandel gjennom Helse- og omsorgsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.vinmonopolet.no

AS Vinmonopolet er et statlig detaljmonopol med enerett til salg av alkoholprodukter som inneholder mer enn 4,7 volumprosent alkohol til forbruker. Selskapet ble stiftet i 1922. Vinmonopolet er ett av de viktigste virkemidlene i norsk alkoholpolitikk og skal bidra til å begrense alkoholforbruket i samfunnet gjennom regulering av tilgjengeligheten.

Det alkoholpolitiske ansvaret kommer til uttrykk gjennom effektiv sosial kontroll, holdningsskapende tiltak, effektiv drift og fravær av kjøpepress. For å få nødvendig legitimitet i befolkningen legger Vinmonopolet vekt på å være en faghandelsskjede med stor produktbredde og personlig kundeservice. Vinmonopolet har hovedkontor i Oslo.

Målet med statens eierskap i Vinmonopolet er å sikre at omsetning av alkoholholdig drikk over 4,7 volumprosent skjer i kontrollerte former slik at skadevirkningene av alkohol for den enkelte og for samfunnet begrenses. På grunn av det alkoholpolitiske målet om å begrense omsetningen av alkohol er det ikke satt mål for selskapets økonomiske resultater ut over kravet til mest mulig effektiv drift.

Viktige hendelser

Vinmonopolet åpnet åtte nye butikker i 2017, samtlige selvbetjente. Vinmonopolet har med disse butikkene totalt 323 butikker og er etablert i 247 av landets kommuner.

Vinmonopolets omdømme står sterkt. For femte året på rad toppet selskapet TNS Gallups syndikerte omdømmeundersøkelse og var å finne blant topp ti i de fleste andre store omdømmeundersøkelser i landet.

Vinmonopolets styre vedtok en ny strategi for selskapet i 2017. Vinmonopolet ønsker i årene fremover å befeste sin posisjon som samfunnets viktigste virkemiddel for ansvarlig salg av alkohol. Selskapet

har som ambisjon å være en foregangs- virksomhet når det gjelder samfunnsansvar og bærekraft samt å bli Norges beste arbeidsplass.

Bærekraft og samfunnsansvar

Vinmonopolet er medlem av CSR-organisasjonen amfori BSCI og legger, sammen med de andre nordiske monopolene som også er medlemmer, deres Code of Conduct til grunn som etiske krav i leverandørkjeden. Vinmonopolet har i 2017 hatt spesiell oppfølging av sørafrikanske produsenter og deres farmer. I løpet av fire uker i mars og april 2017 gjennomførte Vinmonopolet i alt 22 inspeksjoner. Rapporten fra inspeksjonene viser at det er til dels store utfordringer hos enkelte farmer, og Vinmonopolet har gjennom 2017 hatt aktiv oppfølging av og dialog med produsentene og støttet dem i arbeidet med å utbedre de mangler som ble påpekt.

Vinmonopolet har i løpet av 2017 satt nye ambisjoner og målsetninger for arbeidet med samfunnsansvar og satt det i en kontekst som også er relatert til FNs bærekraftsmål. Vinmonopolet vil i løpet av 2018 lansere en egen bærekraftstrategi.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Vinmonopolet omsatte 10,66 mill. liter ren alkohol i 2017. Dette var en nedgang på 1,01 pst sammenlignet med året før. Vinmonopolet legger stor vekt på å forhindre salg til mindreårige og ber derfor alle kunder under 25 år om å vise legitimasjon i kassen. Selskapet lykkes godt med dette. Selskapet har et mål om at 90 pst. av alle kunder i alderen 18-25 år skal vise legitimasjon. Selskapet benytter mystery shoppers for å måle oppfyllelse. I 2017 ba selskapets butikkansatte 94,9 pst. av alle mystery shoppere i alderen 18-25 år om å vise legitimasjon.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	13 444	13 269
Herav alkoholavgift	7 089	7 009
Driftskostnader	13 297	13 090
Brutto driftsresultat (EBITDA)	215	246
Driftsresultat (EBIT)	147	179
Netto finansposter	20	20
Resultat før skatt	167	199
Skattekostnad	40	50
Resultat etter vinmonopolavgift	127	150

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	531	501
Omløpsmidler	3 165	3 291
Sum eiendeler	3 696	3 792

Egenkapital	796	829
Rentebærende gjeld	0	0
Rentefri gjeld	2 900	2 963
Sum gjeld og forpliktelser	2 900	2 963
Sum egenkapital og gjeld	3 696	3 792

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	0	176
Investeringsaktiviteter	-85	-75
Finansieringsaktiviteter	0	0
Endring betalingsmidler	-84	101

Nøkkeltall	2017	2016
Sysselsatt kapital	796	829
Brutto driftsmargin (EBITDA)	2 %	2 %
Driftsmargin (EBIT)	1 %	1 %
Egenkapitalandel	22 %	22 %
Egenkapitalrentabilitet	16 %	22 %
Gjennomsnittlig EK-rentabilitet siste 5 år	26 %	29 %
Rentabilitet sysselsatt kapital	21 %	29 %

Utbytte	2017	2016
Utbytte for regnskapsåret	64	75
Utbytteandel	50 %	50 %
Gjennomsnittlig utbytteandel siste 5 år	50 %	50 %
Utbytte til staten	64	75

Annen informasjon	2017	2016
Antall ansatte	1 815	1 812
Andel ansatte i Norge	100 %	100 %
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	33 %	44 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	33 %	50 %

Regionale helseforetak

Målet med statens eierskap i de regionale helseforetakene er gjennom sitt «sørge for»-ansvar å sikre spesialisthelsetjenester til regionens befolkning gjennom å yte gode og likeverdige spesialisthelsetjenester til alle som trenger det når de trenger det, uavhengig av alder, kjønn, bosted, personlig økonomi, etnisk bakgrunn samt å legge til rette for forskning og undervisning. Helseforetakene skal ha effektiv drift.

Helse Midt-Norge RHF	120
Helse Nord RHF	121
Helse Sør-Øst RHF	122
Helse Vest RHF	123

¹ Kartgrunnlag: Statens kartverk. Bearbejdet av Helse- og omsorgsdepartementet.

Administrerende direktør:
Stig Arild Slørdahl

Styre: Tina Steinsvik Sund (leder),
Paul Steinar Valle (nestleder), Beate
Skillingstad, Bjørn Gustafsson,
Kristian Dahlberg Hauge, Liv Stette,
Anita Solberg*, Ivar Østrem*,
Lindy Jarosch-von Schweder*
(* valgt av de ansatte)

Revisor: BDO AS

© Kristin Støylen

Statlig eierandel gjennom Helse- og omsorgsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.helse-midt.no

Helse Midt-Norge RHF ble etablert i 2002 og har det overordnede ansvaret for å sikre befolkningen i Møre og Romsdal og Trøndelag gode og likeverdige spesialisthelsetjenester. Helseregionen omfatter helseforetakene Helse Møre og Romsdal, St. Olavs Hospital, Helse Nord-Trøndelag og Sykehusapotekene i Midt-Norge. Helse Midt-Norge RHF har sitt hovedkontor i Stjørdal. Regionens visjon er «På lag med deg for helsa di» og den gjenspeiler de sentrale verdiene kvalitet, trygghet og spekt.

Det regionale helseforetaket har lang-siktige avtaler med en rekke private leverandører av helsetjenester.

I 2017 kjøpte Helse Midt-Norge eksterne helsetjenester for om lag 1,9 mrd. kroner. Dette tilsvarer 9,4 pst. av driftskostnadene. Vilkår for bevilgningene til de regionale helseforetakene settes i oppdragsdokumentet, som også omtales som den helsepolitiske bestillingen.

Målet med statens eierskap i de regionale helseforetakene fremgår på side 119.

Viktige hendelser

Forprosjektet for nytt sykehus i Nordmøre og Romsdal HF (SNR) ble godkjent av styret i Helse Midt-Norge RHF i desember 2017. SNR består av nytt akuttsykehus på Hjelset i Molde og etablering av et distriktsmedisinsk senter med poliklinikk og dagkirurgi i Kristiansund.

Helse Midt-Norge RHF har gjennom programmet Helseplattformen fått i oppdrag å være en regional utprøvsarena for det nasjonale målbildet «En innbygger – én journal». Helseplattformen har i 2017 fortsatt involveringen av helseforetak, kommuner og fastleger i Midt-Norge i arbeidet som danner grunnlaget for anskaffelsen av ny elektronisk pasientjournal og pasientadministrativt system.

Bærekraft og samfunnsansvar

Helse Midt-Norge har retningslinjer for utøvelse av samfunnsansvar og etiske retningslinjer. Det ble i 2017 igangsatt arbeid for å få fram et antikorrupsjonsprogram i Helse Midt-Norge. Forslag til program skal legges frem for styret høsten 2018.

Alle helseforetakene i Midt-Norge er i løpet av 2016 og 2017 blitt sertifisert etter standarden NS-EN ISO 14001:2015 Ledelsessystemer for miljø.

Helse Midt-Norge RHF arrangerte i mars 2017 den årlige nasjonale miljø- og klimakonferansen for spesialisthelsetjenesten.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Helse Midt-Norge RHF følger opp Helse- og omsorgsdepartementets styringsmål om reduksjon i unødvendig venting og variasjon i kapasitetsutnyttelsen, prioritering av psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling samt bedret kvalitet og pasientsikkerhet.

Ventetidene ved sykehusene i Helse Midt-Norge har aldri vært så kort som i 2017. Den gjennomsnittlige ventetiden for pasienter som har fått påbegynt behandlingen var 56 dager, noe som er en reduksjon på to dager fra 2016. Helseforetakene i Helse Midt-Norge har hatt en økning i fristbrudd i 2017. De fleste fristbruddene var innen somatikk.

Foretaksgruppa har gjennom året arbeidet med å redusere variasjon i kapasitetsutnyttelsen, bl.a. gjennom utvikling og implementering av standardiserte pasientforløp. Alle helseforetakene i regionen jobber med å redusere forbruket av bredspektrede antibiotika.

Helse Midt-Norge lyktes i 2017 ikke med å nå målet om høyere vekst innenfor psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) enn i somatikk på alle måleindikatorne, også omtalt som den gylne regel. Regionen når målene for ventetider innen TSB og psykisk helsevern for barn og unge. Målet innen aktivitet nås for TSB og psykisk helsevern for voksne, mens målet innen bemanning nås kun for psykisk helsevern for barn og unge. Det er stort behov for å jobbe videre med systematisk endring og styrking av psykisk helsevern, og Helse Midt-Norge RHF vil ha tett oppfølging av sykehusforetakene på dette området framover.

De regionale helseforetakene finansieres i hovedsak med tilskudd fra Helse- og omsorgsdepartementet. Til større investeringsprosjekter kan det bevilges lån til de regionale helseforetakene.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	20 972	21 249
Driftskostnader	20 628	20 865
Driftsresultat	345	384
Netto finansposter	-36	-17
Skattekostnad	2	3
Årsresultat	307	364
Unntatt fra resultatkravet	0	0
Helse- og omsorgsdepartementets resultatkrav	0	0
Avvik fra Helse- og omsorgsdepartementets resultatkrav	307	364

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	14 898	15 799
Omløpsmidler	4 369	3 917
Sum eiendeler	19 268	19 716

Egenkapital	9 119	8 812
Avsetning for forpliktelser	3 702	3 747
Rentebærende gjeld	2 786	3 030
Rentefri gjeld	3 660	4 127
Sum gjeld og forpliktelser	10 149	10 905
Sum egenkapital og gjeld	19 267	19 716

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	2 111	1 638
Investeringsaktiviteter	-840	-813
Finansieringsaktiviteter	-791	-475
Endring betalingsmidler	480	351

Nøkkel tall ¹	2017	2016
Antall innbyggere under Helse Midt-Norge sitt «sørge for»-ansvar	720 870	715 059
Antall dager i gjennomsnittlig ventetid (NPR)	56	58

Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	2017	2016
Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	19 419	19 761

Annen informasjon	2017	2016
Antall årsverk i foretaksgruppen	16 967	16 746
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	56 %	56 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	50 %

¹ Som en følge av omlegging i ordninger i de regionale helseforetakene så har enkelte måltall blitt tatt ut fra listen over nøkkeltall da det oppstod brudd i tidsserien.

Administrerende direktør:
Lars Vorland

Styre: Marianne Telle (leder), Inger Lise Strøm (nestleder), Svenn Are Jenssen, Tom Erik Forså, Tom Børje Eriksen, Beate Rahka-Knutsen, Kari Jørgensen, Fredrik Sund*, Sissel Alterskjær*, Kari B. Sandnes* (* valgt av de ansatte)

Revisor: BDO AS

Statlig eierandel gjennom Helse- og omsorgsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.helse-nord.no

Helse Nord RHF ble etablert i 2002 og har det overordnede ansvaret for å sikre befolkningen i Nord-Norge og på Svalbard gode og likeverdige spesialisthelsetjenester. Helse Nord omfatter Finnmarkssykehuset, Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN), Nordlandssykehuset, Helgelandssykehuset, Sykehusapotek Nord og Helse Nord IKT. Helse Nord RHF har sitt hovedkontor i Bodø.

Det regionale helseforetaket har lang-siktige avtaler med en rekke private leverandører av helsetjenester. I 2017 kjøpte Helse Nord eksterne helsetjenester for om lag 0,8 mrd. kroner. Dette tilsvarer 5 pst. av driftskostnadene.

Vilkår for bevilgningene til de regionale helseforetakene settes i oppdragsdokumentet, som også omtales som den helsepolitiske bestillingen.

Målet med statens eierskap i de regionale helseforetakene fremgår på side 119.

Viktige hendelser

Det har vært stor byggeaktivitet i Helse Nord i 2017. Den omfattende byggingen og renoveringen ved Nordlandssykehuset Bodø er i siste fase med renovasjon av A/B-fløyen. Fløy A planlegges tatt i bruk primo juni 2018, mens renovering av fløy B forventes tatt i bruk november 2019.

Finnmarkssykehuset Kirkenes er i sluttfasen, det samme gjelder A-fløy og PET-senter ved UNN i Tromsø. Alle disse vil ferdigstilles og tas i bruk første halvår i 2018. I tillegg er det startet bygging av klinikk Alta. Samisk helsepark i Karasjok får byggestart våren 2018.

I oktober tok AMK Finnmark i bruk det felles digitale nødnettet for helse, politi og

brann slik at nødnettutbyggingen er fullført i Helse Nord.

Det er etablert ungdomsråd som representerer ungdom i alderen 12–23 år i Nordlandssykehuset (2017) og UNN (2016). Finnmarkssykehuset og Helgelandssykehuset arbeider med å etablere ungdomsråd. Rådene gir verdifulle innspill til utviklingen av Helse Nord.

Bærekraft og samfunnsansvar

Helse Nord har innført miljøledelse og samtlige foretak er sertifisert etter ISO 14001. Helse Nord er medlem av Grønt punkt og Initiativ for etisk handel.

Helse Nord forutsetter at all rekruttering skjer i samsvar med WHO's internasjonale kode for etisk rekruttering av helsepersonell. Helse Nord har i 2017, i samarbeid med de øvrige helseregionene, arbeidet med å etablere en nasjonal rapport for HMS og samfunnsansvar.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Helse Nord RHF følger opp Helse- og omsorgsdepartementets styringsmål om reduksjon i unødvendig venting og variasjon i kapasitetsutnyttelsen, prioritering av psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling samt bedret kvalitet og pasientsikkerhet.

Helse Nord har arbeidet med å redusere ventetider for avviklede og ventende pasienter i løpet av 2017. Gjennomsnittlig ventetid i 2017 var 58 dager, noe som er under kravet på 60 dager.

De regionale helseforetakene finansieres i hovedsak med tilskudd fra Helse- og omsorgsdepartementet. Til større investeringsprosjekter kan det bevilges lån til de regionale helseforetakene.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	17 109	17 354
Driftskostnader	16 748	16 861
Driftsresultat	361	493
Netto finansposter	22	47
Skattekostnad	0	0
Årsresultat	383	539
Unntatt fra resultatkravet	0	0
Helse- og omsorgsdepartementets resultatkrav	0	0
Avvik fra Helse- og omsorgsdepartementets resultatkrav	383	539

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	15 226	14 621
Omløpsmidler	2 646	3 012
Sum eiendeler	17 872	17 633

Egenkapital	10 549	10 166
Avsetning for forpliktelser	515	455
Rentebærende gjeld	3 587	3 160
Rentefri gjeld	3 222	3 852
Sum gjeld og forpliktelser	7 323	7 467
Sum egenkapital og gjeld	17 872	17 633

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	1 908	1 541
Investeringsaktiviteter	-2 002	-2 267
Finansieringsaktiviteter	-301	421
Endring betalingsmidler	-394	-305

Nøkkel tall ²	2017	2016
Antall innbyggere under Helse Nord sitt «sørge for»-ansvar	486 001	484 647
Antall dager i gjennomsnittlig ventetid (NPR)	58	66

Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	2017	2016
Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	16 145	16 353

Annen informasjon	2017	2016
Antall årsverk i foretaksgruppen	13 838	13 489
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	60 %	60 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	57 %	57 %

² Som en følge av omlegging i ordninger i de regionale helseforetakene så har enkelte måltall blitt tatt ut fra listen over nøkkel tall da det oppstod brudd i tidsserien.

Administrerende direktør:
Cathrine Marie Lofthus

Styre: Svein Ingvar Gjedrem (leder),
Anne Cathrine Frøstrup (nestleder),
Bushra Ishaq, Vibeke Limi, Geir
Nilsen, Einar Lunde, Sigrun Elisabeth
Våggeng, Kirsten Brubakk*, Christian
Grimsgaard*, Svein Øverland*
(* valgt av de ansatte)

Revisor: PricewaterhouseCoopers AS

© Sykehuset Østfold

Statlig eierandel gjennom Helse- og omsorgsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.helse-sorost.no

Helse Sør-Øst RHF ble etablert i 2007 med hovedkontor på Hamar. Det regionale helseforetaket skal sørge for gode og likeverdige spesialisthelsetjenester til befolkningen i Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder. Helseregionen omfatter helseforetakene Akershus universitetssykehus, Oslo universitetssykehus, Sunnaas sykehus, Sykehusapotekene, Sykehuset i Vestfold, Sykehuset Innlandet, Sykehuset Telemark, Sykehuset Østfold, Sykehuspartner, Sørlandet sykehus og Vestre Viken.

Helseforetakenes hovedoppgaver løses ved de offentlig eide sykehusene, men det stilles også krav til godt samarbeid mellom private og offentlige helseforetak for å bedre utnyttelsen av ledig kapasitet og å øke pasientenes valgfrihet. Helse Sør-Øst RHF har inngått langsiktige avtaler med en rekke private leverandører. I 2017 ble det kjøpt helsetjenester fra disse for om lag 4,8 mrd. kroner, som tilsvarer 6,2 pst. av driftskostnadene.

Vilkår for bevilgningene settes i årlig oppdragsdokument, som også omfatter helsepolitiske bestillinger. Ut over å gi gode og likeverdige helsetjenester, ivaretar Helse Sør-Øst RHF lovpålagte oppgaver innen forskning, utdanning og opplæring av pasienter og pårørende.

Målet med statens eierskap i de regionale helseforetakene fremgår på side 119.

Viktige hendelser

Standardisering og modernisering av IKT-infrastrukturen er nødvendig for å levere bedre helsetjenester og styrke datasikkerheten. I 2016 ble det inngått avtale med ekstern leverandør om drift og modernisering av helseregionens IKT-infrastruktur. Våren 2017 ble det avdekket at det var gitt feilaktig informasjon samt at ansatte hos ekstern leverandør hadde tilgang som kunne gi mulighet for tilgang til helseopplysninger. Tilgangene ble stengt, og en gjennomgang avdekket flere

svakheter i prosjektet. Styret i Helse Sør-Øst RHF stilte derfor moderniseringsarbeidet i bero, og tiltak ble iverksatt for å ivareta sikkerheten. I januar 2018 ble helseforetaksgruppen utsatt for et datainnbrudd. Hendelsen understreket viktigheten av at arbeidet med IKT-infrastruktur gis høy prioritet.

Bærekraft og samfunnsansvar

Siden 2011 har en årlig «Rapport for miljø- og samfunnsansvar» vært publisert av Helse Sør-Øst RHF. Rapporten omhandler arbeidet med klima og miljø, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og anti-korrupsjon og fra 2016 også arbeidet med HMS.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Helse Sør-Øst RHF følger opp Helse- og omsorgsdepartementets styringsmål om reduksjon i unødvendig venting og variasjon i kapasitetsutnyttelsen, prioritering av psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling samt bedret kvalitet og pasientsikkerhet.

Styringskrav for 2017 er fulgt opp, men i sin vurdering av resultatoppnåelsen påpeker styret i Helse Sør-Øst RHF likevel at måloppnåelsen innen enkelte områder ikke er god nok og at det må arbeides aktivt for en bedring.

Arbeidet med reduksjon i unødvendig venting og variasjon i kapasitetsutnyttelsen har vært høyt prioritert sammen med arbeidet for å sikre kvalitet og pasientsikkerhet i behandlingen. Som del av dette har det vært arbeidet med målkravet om at psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling skal prioriteres. På tross av en positiv utvikling i arbeidet med venting og variasjon, har måloppnåelsen for kravet om å prioritere av psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling ikke vært tilstrekkelig.

De regionale helseforetakene finansieres i hovedsak med tilskudd fra Helse- og omsorgsdepartementet. Til større investeringsprosjekter kan det bevilges lån til de regionale helseforetakene.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	79 097	79 425
Driftskostnader	77 992	78 038
Driftsresultat	1 104	1 387
Netto finansposter	-84	-39
Skattekostnad	5	5
Årsresultat	1 016	1 343
Unntatt fra resultatkravet	0	0
Helse- og omsorgsdepartementets resultatkrav	0	0
Avvik fra Helse- og omsorgsdepartementets resultatkrav	1 016	1 343
Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	54 030	56 844
Omløpsmidler	10 166	7 285
Sum eiendeler	64 196	64 129
Egenkapital	34 912	33 844
Avsetning for forpliktelser	5 648	5 017
Rentebærende gjeld	10 182	9 211
Rentefri gjeld	13 454	16 057
Sum gjeld og forpliktelser	29 284	30 285
Sum egenkapital og gjeld	64 196	64 129
Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	7 628	5 097
Investeringsaktiviteter	-2 961	-3 152
Finansieringsaktiviteter	-2 632	-128
Endring betalingsmidler	2 035	1 817
Nøkkel tall³	2017	2016
Antall innbyggere under Helse Sør-Øst sitt «sørge for»-ansvar	2 977 723	2 920 730
Antall dager i gjennomsnittlig ventetid (NPR)	57	59
Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	2017	2016
Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	71 791	72 624
Annen informasjon	2017	2016
Antall årsverk i foretaksgruppen	60 766	60 368
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	50 %	50 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	57 %	57 %

³ Som en følge av omlegging i ordninger i de regionale helseforetakene så har enkelte måltall blitt tatt ut fra listen over nøkkeltall da det oppstod brudd i tidsserien.

Administrerende direktør:
Herlof Nilssen

Styre: Einar Strømsvåg (leder),
Tone Berntsen Steinsvåg (nestleder),
Katrine Trovik, Gunnar Berge, Olin
Johanne Henden, Sigurd K. Hille,
Lise Karin Strømme*, Bente Pilskog*,
Tom Guldhav* (* valgt av de ansatte)

Revisor: BDO AS

© Helse Vest RHF/Eivind Semneset

Statlig eierandel gjennom Helse- og omsorgsdepartementet: 100 %
Selskapets nettside: www.helse-vest.no

Helse Vest RHF ble etablert i 2002 og har det overordnede ansvaret for å sikre befolkningen i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane gode og likeverdige spesialisthelsetjenester. Helseregionen omfatter Helse Førde, Helse Bergen, Helse Fonna, Helse Stavanger, Sjukehusapoteka Vest og Helse Vest IKT. Helse Vest RHF har hovedkontor i Stavanger. Visjonen til Helse Vest RHF er å fremme helse, mestring og livskvalitet.

Helse Vest RHF har inngått langsiktige avtaler med en rekke private leverandører. I 2017 ble det kjøpt eksterne helsetjenester for om lag 2,7 mrd. kroner, som tilsvarer 10,7 pst. av driftskostnadene.

Vilkår for bevilgningene til de regionale helseforetakene settes i oppdragsdokumentet, som også omtales som den helsepolitiske bestillingen.

Målet med statens eierskap i de regionale helseforetakene fremgår på side 119.

Viktige hendelser

Et viktig mål for Helse Vest i 2017 var å få ned bruken av tvang innen psykisk helsevern. Resultatene viser at dette har blitt bedre.

Helse Vest startet i 2017, som første helseregion, en egen forbedringsutdanning for helsepersonell. Målet er at økt kunnskap skal akselerere arbeidet med kvalitetsforbedring i tjenesten.

Utviklingen av bedre digitale tjenester til pasienter og pårørende fortsatte i 2017. Pasienter fikk muligheten til å få innsyn i hvem som hadde hatt tilgang til egen pasientjournal via tjenestene på helsenorge.no. I 2017 ble det også startet tre store prosjekter i Helse Vest som skal legge til rette for mer selvbetjening.

Bærekraft og samfunnsansvar

Ivaretagelse av miljøet skal være en integrert del av Helse Vests virksomhet. Helseforetakene skal ha så liten negativ miljøpåvirkning som mulig. Alle helseforetakene er miljøsertifiserte etter ISO 14001-standarden. Det er også opprettet et nasjonalt samarbeidsorgan for miljø i spesialisthelsetjenesten.

Ansvaret for miljøet strekker seg videre til leverandører og andre samarbeids-

partnere. Det regionale helseforetaket må derfor ha god nok miljøfaglig kompetanse, stille miljørelaterte krav både til foretaket selv og andre, og være en pådriver for å ta samfunns- og miljøansvar.

Styret i Helse Vest behandlet i 2017 saken «Krav til leverandører – strategi for eit anstendig arbeidsliv og tiltak for å unngå sosial dumping og arbeidsmiljøkriminalitet». Her slås det fast at det må være et bærende prinsipp at alle oppdrag blir utført innenfor et seriøst og velfungerende arbeidsliv.

Sektorpolitisk måloppnåelse

Helse Vest RHF følger opp Helse- og omsorgsdepartementets styringsmål om reduksjon i unødvendig venting og variasjon i kapasitetsutnyttelsen, prioritering av psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling samt bedret kvalitet og pasientsikkerhet.

Helseforetakene i Helse Vest har over lengre tid jobbet målrettet med å redusere fristbrudd og ventetider, særlig innenfor de fagområdene der ventetidene er over 60 dager.

Helse Vest er opptatt av at det skal være høyere vekst innenfor psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling enn for somatikk, også omtalt som den gylne regel. Etter en negativ utvikling i 2014 og 2015 endret kursen seg i 2016. Tallene for 2017 viser at den pågående omstillingen i helseforetakene fremdeles trekker i riktig retning.

Arbeidet med å bedre kvaliteten og øke pasientsikkerheten i sykehusene er ett av de viktigste områdene det blir arbeidet med. Målet om å redusere antall pasientskader med 25 pst. innen 2018, vil ikke nås. Pasientsikkerhet handler ofte om det helsepersonell gjør hver dag i sykehusene. Arbeidet for å bedre pasientsikkerheten begynner og slutter med god ledelse, standardisering og gode system og rutiner

De regionale helseforetakene finansieres i hovedsak med tilskudd fra Helse- og omsorgsdepartementet. Til større investeringsprosjekter kan det bevilges lån til de regionale helseforetakene.

Resultatregnskap (mill. kroner)	2017	2016
Driftsinntekter	27 673	27 989
Driftskostnader	27 153	27 370
Driftsresultat	520	619
Netto finansposter	56	105
Skattekostnad	-1	0
Årsresultat	577	724
Unntatt fra resultatkravet	0	0
Helse- og omsorgsdepartementets resultatkrav	0	0
Avvik fra Helse- og omsorgsdepartementets resultatkrav	577	724

Balanse	2017	2016
Anleggsmidler	17 640	18 175
Omløpsmidler	5 784	4 784
Sum eiendeler	23 424	22 959

Egenkapital	14 616	14 039
Avsetning for forpliktelser	1 557	1 099
Rentebærende gjeld	2 687	2 470
Rentefri gjeld	4 564	5 351
Sum gjeld og forpliktelser	8 808	8 920
Sum egenkapital og gjeld	23 424	22 959

Kontantstrøm	2017	2016
Operasjonelle aktiviteter	2 740	2 324
Investeringsaktiviteter	-1 561	-1 837
Finansieringsaktiviteter	-280	-72
Endring betalingsmidler	899	415

Nøkkeltall ⁴	2017	2016
Antall innbyggere under Helse Vest sitt «sørge for»-ansvar	1 106 205	1 102 253
Antall dager i gjennomsnittlig ventetid (NPR)	61	62

Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	2017	2016
Tilskudd fra staten/offentlige kjøp	26 141	26 486

Annen informasjon	2017	2016
Antall årsverk i foretaksgruppen	21 988	21 752
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	56 %	56 %
Andel kvinner blant eieroppnevnte/aksjonærvalgte styremedlemmer	50 %	50 %

⁴ Som en følge av omlegging i ordninger i de regionale helseforetakene så har enkelte måltall blitt tatt ut fra listen over nøkkeltall da det oppstod brudd i tidsserien.

Øvrige selskaper

Filmparken AS

Selskapet tilbyr fasiliteter for innspilling av film, herunder studioer og kontorbygg, på Jar i Bærum. Staten ved Kulturdepartementet eier 77,6 pst. av aksjene i Filmparken, mens Oslo kommune eier 11,6 pst. De øvrige 10,8 pst. av aksjene eies av om lag 80 kommuner og én bank.

Filmparkens bygg er satt opp i perioden 1935–1995 og har varierende teknisk og arkitektonisk kvalitet. Det er mulige verneinteresser knyttet til to av studioene. Etter en klagesak til ESA i 2006 ble det klart at staten ikke kan gi tilskudd til selskapet på grunn av konkurransemessige forhold. Filmparken har slitt med å få tilstrekkelig overskudd til å vedlikeholde og utvikle eiendommen, og bygningene fremstår nå som nedslitt og umoderne.

Staten har vært involvert i filmproduksjon og studiodrift på Jar siden 1948, da staten gikk inn som aksjeeier i kommunalt eide Norsk Film AS og datterselskapet Norsk Filmstudio AS. I 2001 solgte staten Norsk Film AS (filmproduksjonen), men beholdt majoritetsandelen i filmstudioene og eiendommen som i dag forvaltes av Filmparken.

Stortinget har gitt sin tilslutning til at staten kan selge Filmparken. I statsbudsjettet for 2014 sluttet Stortinget seg til at «...staten ikke lenger skal være bundet av forpliktelsen til å sikre studiodrift for spillefilmproduksjon, ettersom anleggene på Jar ikke benyttes til produksjon av spillefilm, og dermed ikke lenger ivaretar kulturpolitiske hensyn. Staten bør derfor på sikt kunne avvike sitt eierskap til Filmparken.» Fullmakten er fornyet hvert år i statsbudsjettet siden da.

Folketrygdfondet

Selskapet er et særlovselskap som forvalter Statens pensjonsfond Norge (SPN) etter nærmere bestemmelser fastsatt av Finansdepartementet. Selskapet eies 100 pst. av staten ved Finansdepartementet. Opprettelsen av særlovselskapet Folketrygdfondet i 2008 tydeliggjorde skillet mellom formuesmassen SPN og Folketrygdfondet som forvalter av denne formuesmassen. SPN er plassert som et kapitalinnskudd i Folketrygdfondet. SPN hadde ved utgangen av 2017 en markeds-

verdi på vel 240 mrd. kroner. Folketrygdfondet foretar investeringsbeslutninger og utøver eierrettigheter uavhengig av Finansdepartementet.

Målet med forvaltningen av SPN er høyest mulig avkastning, målt i norske kroner og etter kostnader. Avkastningen overføres ikke til statskassen, men legges løpende til kapitalen i SPN.

Folketrygdfondet investerer SPN i noterte aksjer og obligasjoner i Norge, Sverige, Danmark og Finland. Selskapet er en av de største finansielle investorene på Oslo Børs. De norske aksjeinvesteringene tilsvarer om lag 5,1 pst. av samlet markedsverdi notert ved børsen, og gjennomsnittlig eierandel i selskaper notert på Oslo Børs som Folketrygdfondet var investert i ved årsslutt 2017 var 6,4 pst. På samme tidspunkt hadde Folketrygdfondet 50 ansatte lokalisert i Oslo.

Lars Tronsgaard er konstituert som administrerende direktør i Folketrygdfondet. Styret består av følgende eieroppnevnte medlemmer: Siri Teigum (leder), Marianne Hansen, Liselott Kilaas, Renate Larsen, Einar Westby, Bjørn Østbø og Hans Aasnæs. Terje Loven er ansattevalgt styremedlem.

For mer informasjon om Folketrygdfondet, se selskapets nettside www.folketrygdfondet.no samt Meld. St. 13 (2017–2018) Statens pensjonsfond 2018 og Meld. St. 14 (2017–2018) Finansmarkedsmeldingen 2018 som begge ligger på regjeringen.no.

Rosenkrantzgate 10 AS

Selskapet er et eiendomsselskap hvis eneste aktivum er eiendommen med adresse Rosenkrantzgate 10. Selskapets virksomhet er knyttet til utleie av lokaler i denne eiendommen. Bygningen huser Oslo Nye Teater som har førsterett til leie av lokaler.

Selskapet har ingen ansatte. Aksjekapitalen i selskapet utgjør 651 450 kroner og er fordelt på 13 029 aksjer pålydende 50 kroner. Staten ved Kulturdepartementet eier 3,07 pst. av aksjene. Oslo kommune er majoritetsaksjeeier med 78,89 pst. av aksjene, mens 16,69 pst. av aksjene er i ukjent eie. I 2017 gikk selskapet med et underskudd på rundt 2 669 000 kroner, og den samlede egenkapitalen i selskapet utgjør nå om lag 12 110 000 kroner.

Statens eierandel er et resultat av tidligere engasjement/eierskap i Oslo Nye Teater, som Oslo kommune nå eier alene. Kulturdepartementet har tidligere forsøkt å avhende aksjene til Oslo kommune, men kommunen har ikke vært villig til å kjøpe dem så lenge utfordringen knyttet til de mange ukjente aksjeeierne er uløst og før kommunen kan ta over hele eierskapet. Styret arbeider fortsatt for å løse utfordringene knyttet til de ukjente aksjeeierne.

Fornybar AS

I forbindelse med statsbudsjettet for 2016 ba Stortinget regjeringen forberede opprettelse av «Fornybar AS». Under behandlingen av statsbudsjett for 2017 og 2018 ble Stortinget forelagt forslag til investeringsmandat, organisering og budsjettering av selskapet, jf. omtale og forslag i Olje- og energidepartements budsjettproposisjon, Prop. 1 S (2016–2017) og Nærings- og fiskeridepartementets budsjettproposisjon Prop. 1 S (2017–2018). Formålet med selskapet skal være å bidra til reduserte klimagassutslipp. Selskapet skal investere i unoterte selskaper og/eller i såkalte fond-i-fond-løsninger. Investeringene skal i hovedsak rettes mot ny teknologi i overgangen fra teknologiutvikling til kommersialisering. Investeringene skal foretas på like vilkår som private medinvestorer.

Nærings- og fiskeridepartementet stiftet selskapet Fornybar AS i desember 2017 som et 100 pst. statlig eid selskap og utnevnte styre. Daglig leder ble valgt våren 2018. Departementet fører dialog med selskapet om konkretisering av mål og rammer for selskapets drift, slik at selskapet kan være operativt i løpet av 2018. Det vil også da velges et endelig navn for selskapet.

Det er bevilget en samlet ramme på 400 mill. kroner til investeringsaktivitet i 2018. Dette er fordelt på 200 mill. kroner som kan tilføres selskapet og en fullmakt til å forplikte framtidige investeringer innenfor en ramme på 200 mill. kroner. Den foreslåtte fullmakten innebærer at selskapet kan inngå forpliktelser som vil komme til utbetaling i senere år. Regjeringen vil foreslå opptrapping av bevilgningene til selskapet i lys av virksomheten og investeringsmuligheter selskapet står overfor.

Appendiks

Godtgjørelse til styre og revisor for 2017	128
Godtgjørelse til administrerende direktør for 2017	129
Kvinneandel i styre og ledelse	130
Selskapenes tilbakemelding på noen av statens forventninger knyttet til arbeidet med samfunnsansvar	131
Eieroppnevnte og aksjonærvalgte styremedlemmer	132
Kontaktinformasjon	136
Særskilte forhold og definisjoner	137

Godtgjørelse til styre og revisor for 2017 / Tusen kroner

	STYRELEDER ¹	STYRETS NESTLEDER ¹	STYREMEDLEM ¹	SAMLET STYRE- GODTGJØRELSE ²	SAMLET GODTGJØRELSE TIL REVISOR	LOVPÅLAGT REVISJON SOM ANDEL AV SAMLET GODTGJØRELSE TIL REVISOR
Børsnoterte selskaper						
DNB ASA	518	329	329	3 267	41 092	69 %
Entra ASA	442	222	222	1 965	3 218	83 %
Kongsberg Gruppen ASA	489	262	246	2 455	14 051	58 %
Norsk Hydro ASA	626	392	343	42 36	49 000	80 %
SAS AB ³	393	232	198	823	8 627	78 %
Statoil ASA ⁴	760	484	388	6 286	57 898	87 %
Telenor ASA	630	365	317	4 400	69 700	53 %
Yara International ASA	575	357	312	3 243	39 809	84 %
Unoterte selskaper i kategori 1-3						
Ambita AS	254	127	127	1 016	785	48 %
Baneservice AS	399	-	199	1 792	726	70 %
Flytoget AS	307	168	152	1 274	279	98 %
Mesta AS	397	-	203	2 067	748	98 %
Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	75	55	55	301	201	82 %
Aerospace Industrial Maintenance Norway AS	308	206	154	1 311	1 563	85 %
Aker Kværner Holding AS	200	-	133	1 057	35	100 %
Nammo AS	333	287	183	1 641	8 640	65 %
Argentum Fondsinvesteringer AS	319	175	164	1 038	350	83 %
Eksportfinans ASA	382	306	262	2 018	3 300	48 %
Electronic Chart Centre AS	186	109	97	376	175	29 %
GIEK Kredittforsikring AS	282	168	167	1 307	496	71 %
Investinor AS	270	170	167	939	207	98 %
Kommunalbanken AS	304	157	147	2 148	3 599	24 %
Mantena AS	370	200	180	-	226	100 %
NSB AS	435	263	217	3 175	5 951	83 %
Posten Norge AS	443	306	217	2 438	10 368	77 %
Statkraft SF	484	341	281	2 792	20 892	77 %
Selskaper i kategori 4						
Andøya Space Center AS	120	40	40	366	231	80 %
Avinor AS	435	263	217	2 362	3 108	58 %
Bane NOR SF	435	263	217	2 279	6 000	50 %
Bjørnøen AS	28	11	11	70	19	61 %
Carte Blanche AS	68	35	- ⁵	213	119	87 %
AS Den Nationale Scene	110	63	- ⁵	274	247	59 %
Den Norske Opera & Ballett AS	185	130	- ⁵	572	572	61 %
Eksportkreditt Norge AS	316	-	193	1 393	265	88 %
Enova SF	397	238	202	2 251	313	19 %
Entur AS	340	180	160	-	320	100 %
Gassco AS	397	252	201	1 825	1 961	68 %
Gassnova SF	397	238	202	1 147	893	9 %
Graminor AS	80	40	40	320	144	72 %
Innovasjon Norge	300	204	149	1 716	815	87 %
Kimen Sävarelaboratoriet AS	42	21	21	147	35	100 %
Kings Bay AS	170	102	102	578	149	64 %
Nationaltheatret AS	135	71	- ⁵	495	233	54 %
Nofima AS	163	74	74	696	762	36 %
Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	75	-	20	265	91	79 %
Norfund	213	145	115	789	1 895	37 %
Norges sjømatråd AS	157	114	78	893	1 680	8 %
Norsk Helsenet SF	255	165	133	1 083	221	63 %
Norsk rikskringkasting AS	260	154	108	1 105	1 057	45 %
Norsk Tipping AS	245	157	134	1 418	478	77 %
Norske tog AS	340	180	180	-	601	83 %
NSD - Norsk senter for forskningsdata AS	90	-	50	380	81	78 %
Nye Veier AS	435	263	217	1 705	1 087	46 %
Petoro AS	408	263	214	1 787	4 600	9 %
Rogaland Teater AS	80	40	- ⁵	270	297	65 %
Simula Research Laboratory AS	90	-	50	594	282	65 %
Siva - Selskapet for Industrivekst SF	224	157	141	1 215	496	84 %
Space Norway AS	150	-	90	477	307	58 %
Statnett SF	422	278	225	2 575	2 732	54 %
Statkog SF	181	121	97	799	832	40 %
Staur gård AS	100	30	30	160	46	100 %
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	317	173	158	1 511	782	61 %
Talent Norge AS	150	-	75	525	164	58 %
Trøndelag Teater AS	91	47	- ⁵	196	206	70 %
UNINETT AS	90	-	50	425	206	81 %
Universitetssenteret på Svalbard AS	90	60	50	530	189	74 %
AS Vinmonopolet	240	160	130	1 224	808	95 %
Regionale helseforetak						
Helse Midt-Norge RHF	251	168	122	1 301	1 850	86 %
Helse Nord RHF	251	168	122	1 478	1 650	70 %
Helse Sør-Øst RHF	357	243	134	1 799	17 232	29 %
Helse Vest RHF	253	168	122	1 342	2 112	85 %

1 Godtgjørelse til styreleder, styrets nestleder og styremedlem som vedtatt på generalforsamling/bedriftsforsamling i 2017.

2 Samlet styregodtgjørelse er utbetalt ordinær godtgjørelse og godtgjørelse for komitéarbeid i styret, som oppgitt i selskapenes årsrapporter for 2017.

3 SAS presenterer sine regnskap i svenske kroner. Tallene i tabellen er omregnet til norske kroner. Benyttet valutakurs er gjennomsnittskurs for 2016, NOK/SEK 95,85.

4 Statoil presenterer sine regnskap i amerikanske dollar. Tallene i tabellen er omregnet til norske kroner. Benyttet valutakurs er gjennomsnittskurs for 2017, NOK/USD 8,2712.

5 Styremedlemmene honoreres pr. styremøte eller pr. time og har ikke fast godtgjørelse.

Godtgjørelse til administrerende direktør for 2017⁶ / Tusen kroner

	SAMLET GODTGJØRELSE	FASTLØNN	LANTIDSINSENSITIV-ORDNINGER	OPPTJENT BONUS	ANNEN GODGGJØRELSE	PENSJONS-GODTGJØRELSE	VEKST I SAMLET GODTGJØRELSE SISTE ÅR ⁷
Børsnoterte selskaper							
DNB ASA	13 635	5 957	0	2 272	301	5 105	4 %
Entra ASA	6 202	3 589	569	1 789	153	102	7 %
Kongsberg Gruppen ASA	7 874	4 723	571	1 741	309	530	-
Norsk Hydro ASA	14 048	6 391	1 192	2 364	482	3 619	4 %
SAS AB ⁸	14 892	10 580	0	0	175	4 137	1 %
Statoil ASA	14 970	8 634	1 229	4 710	397	0	32 %
Telenor ASA	14 100	6 570	1 174	3 021	180	3 155	15 %
Yara International ASA	11 319	6 123	1 843	1 471	311	1 570	-4 %
Unoterte selskaper i kategori 1-3							
Ambita AS	2 339	1 900	0	132	171	136	-4 %
Baneservice AS	2 973	2 176	0	529	202	66	1 %
Flytoget AS	3 174	1 973	0	489	250	462	-
Mesta AS	2 955	2 856	0	0	10	90	2 %
Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	2 135	1 790	0	0	201	143	0 %
Nammo AS	6 923	5 011	0	1 309	369	234	52 %
Aerospace Industrial Maintenance Norway AS	2 487	1 936	0	300	188	63	16 %
Argentum Fondsinvesteringer AS	7 079	4 660	0	2 244	14	161	37 %
Electronic Chart Centre AS	1 201	1 158	0	0	20	23	6 %
GIEK Kredittforsikring AS	1 934	1 749	0	119	26	40	-7 %
Investinor AS	2 584	2 452	0	0	12	120	-
Kommunalbanken AS	3 821	3 056	0	371	198	196	0 %
Mantena AS	2 115	1 985	0	0	130	0	-
NSB AS	5 634	3 772	0	892	191	779	-4 %
Posten Norge AS	4 843	4 270	0	458	6	109	-
Statkraft SF	8 600	5 144	0	883	189	2 384	4 %
Selskaper i kategori 4							
Andøya Space Center AS	1 327	1 147	0	0	10	171	-1 %
Avinor AS	3 543	2 764	0	0	27	752	4 %
Bane NOR SF	2 981	2 772	0	0	12	196	-
Bjørnøen AS	0	0	0	0	0	0	-
Carte Blanche AS	787	758	0	0	16	13	1 %
AS Den Nationale Scene	1 462	1 303	0	0	10	148	-3 %
Den Norske Opera & Ballett AS	1 973	1 821	0	0	8	144	-
Eksportkreditt Norge AS	3 172	2 605	0	233	177	157	-
Enova SF	2 172	1 943	0	0	103	126	8 %
Entur AS	1 941	1 935	0	0	6	0	-
Gassco AS	3 553	3 105	0	258	9	181	7 %
Gassnova SF	2 481	2 147	0	0	118	216	7 %
Graminor AS	1 270	1 214	0	0	13	43	6 %
Innovasjon Norge	2 744	2 732	0	0	12	0	1 %
Kimen Sävarelaboratoriet AS	671	671	0	0	0	0	4 %
Kings Bay AS	1 037	972	0	0	65	0	4 %
Nationaltheatret AS	1 567	1 372	0	0	9	186	12 %
Nofima AS	2 508	2 255	0	0	71	182	-2 %
Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	1 164	1 026	0	0	2	136	18 %
Norfund	3 616	2 509	0	0	102	1 005	6 %
Norges sjømatråd AS	2 388	2 239	0	0	101	48	-
Norsk Helsenett SF	1 990	1 680	0	0	7	303	2 %
Norsk rikskringkasting AS	3 232	3 012	0	0	220	122	0 %
Norsk Tipping AS	2 449	2 264	0	0	173	48	-
Norske tog AS	2 256	1 882	0	0	125	249	-
NSD – Norsk senter for forskningsdata AS	1 212	1 180	0	0	10	22	3 %
Nye Veier AS	2 601	2 253	0	0	198	149	28 %
Petoro AS	5 787	3 291	0	204	179	2 113	5 %
Rogaland Teater AS	1 162	1 046	0	0	116	0	-3 %
Simula Research Laboratory AS	2 870	2 625	0	0	130	115	2 %
Siva – Selskapet for Industrivekst SF	2 235	1 904	0	0	199	132	-2 %
Space Norway AS	1 785	1 543	0	0	154	88	8,4 %
Statnett SF	5 301	2 966	0	0	183	2 152	2 %
Statskog SF	1 689	1 558	0	0	12	119	-12 %
Staur gård AS	1 007	972	0	0	36	0	16 %
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	2 610	1 931	0	396	133	150	1 %
Talent Norge AS	1 088	991	0	0	5	68	14 %
Trøndelag Teater AS	1 082	979	0	0	5	98	3 %
UNINETT AS	1 455	1 391	0	0	25	40	3 %
Universitetssenteret på Svalbard AS	1 391	1 236	0	0	0	155	2 %
AS Vinmonopolet	2 771	2 222	0	0	189	360	- ¹¹
Regionale helseforetak							
Helse Midt-Norge RHF	2 415	1 919	0	0	158	338	5 %
Helse Nord RHF	2 332	2 009	0	0	160	163	3 %
Helse Sør-Øst RHF	2 709	2 250	0	0	5	454	-1 %
Helse Vest RHF	2 966	2 379	0	0	20	597	1 %

6 Tallene er basert på selskapenes årsregnskaper.

7 Vekst i samlet godtgjørelse siste år oppgis ikke for selskaper der tallene mellom 2017 og 2016 ikke kan sammenlignes direkte, for eksempel på grunn av lederskifter.

8 Gjelder for perioden november 2016–oktober 2017. Beløpene er i norske kroner. Benyttet valutakurs er gjennomsnittskurs for 2016, NOK/SEK 95,85.

Kvinneandel i styre og ledelse

	ANDEL KVINNER I STYRET ¹⁰	ANDEL KVINNER BLANT EIEROPPNEVNTE/AKSJONÆR-VALGTE STYREMEDLEMMER	ANDEL KVINNER I KONSERNLEDELSEN/ SELSKAPETS LEDERGRUPPE	ANDEL KVINNELIGE LEDERE PÅ NIVÅET UNDER KONSERNLEDELSEN/ SELSKAPETS LEDERGRUPPE	ANDEL KVINNELIGE LEDERE SAMLET FOR DE TO ØVERSTE NIVÅENE
Børsnoterte selskaper					
DNB ASA	43 %	40 %	46 %	32 %	32 %
Entra ASA	57 %	60 %	38 %	29 %	31 %
Kongsberg Gruppen ASA	50 %	60 %	25 %	18 %	21 %
Norsk Hydro ASA	33 %	50 %	40 %	27 %	28 %
SAS AB	45 %	38 %	29 %	29 %	29 %
Statoil ASA	40 %	43 %	27 %	39 %	37 %
Telenor ASA	40 %	43 %	45 %	26 %	31 %
Yara International ASA	38 %	40 %	25 %	15 %	15 %
Gjennomsnitt for børsnoterte selskaper	43 %	47 %	34 %	27 %	28 %
Unoterte selskaper i kategori 1-3					
Ambita AS	57 %	60 %	50 %	11 %	31 %
Baneservice AS	38 %	60 %	38 %	15 %	20 %
Flytoget AS	38 %	40 %	44 %	31 %	36 %
Mesta AS	38 %	60 %	0 %	19 %	17 %
Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	40 %	25 %	40 %	-	-
Aerospace Industrial Maintenance Norway SF	25 %	40 %	7 %	5 %	6 %
Aker Kværner Holding AS	50 %	60 %	-	-	-
Nammo AS	38 %	33 %	14 %	9 %	11 %
Argentum Fondsinvesteringer AS	60 %	60 %	33 %	-	-
Eksportfinans ASA	33 %	40 %	20 %	-	20 %
Electronic Chart Centre AS	33 %	33 %	20 %	-	-
GIEK Kredittforsikring AS	57 %	50 %	29 %	-	-
Investinor AS	40 %	40 %	0 %	14 %	11 %
Kommunalbanken AS	56 %	57 %	40 %	38 %	33 %
Mantena AS	29 %	50 %	30 %	18 %	22 %
NSB AS	38 %	60 %	38 %	24 %	26 %
Posten Norge AS	45 %	50 %	56 %	28 %	33 %
Statkraft SF	44 %	50 %	29 %	23 %	24 %
Gjennomsnitt for unoterte selskaper i kategori 1-3	42 %	48 %	29 %	20 %	22 %
Selskaper i kategori 4					
Andøya Space Center AS	56 %	57 %	11 %	31 %	23 %
Avinor AS	38 %	40 %	33 %	32 %	32 %
Bane NOR SF	50 %	50 %	30 %	40 %	39 %
Bjørnøen AS	40 %	40 %	-	-	-
Carte Blanche AS	57 %	50 %	50 %	50 %	50 %
AS Den Nationale Scene	43 %	40 %	67 %	38 %	47 %
Den Norske Opera & Ballett AS	38 %	40 %	29 %	39 %	37 %
Eksportkreditt Norge AS	67 %	60 %	29 %	-	-
Enova SF	40 %	43 %	25 %	20 %	21 %
Entur AS	50 %	50 %	43 %	45 %	44 %
Gassco AS	50 %	40 %	43 %	11 %	20 %
Gassnova SF	33 %	40 %	67 %	-	-
Graminor AS	38 %	43 %	67 %	50 %	58 %
Innovasjon Norge	55 %	56 %	55 %	54 %	54 %
Kimen Sävarelaboratoriet AS	33 %	20 %	80 %	-	80 %
Kings Bay AS	40 %	40 %	57 %	-	-
Nationaltheatret AS	54 %	57 %	67 %	60 %	62 %
Nofima AS	38 %	40 %	38 %	81 %	67 %
Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	60 %	60 %	66 %	-	66 %
Norfund	50 %	50 %	17 %	-	-
Norges sjømatråd AS	60 %	57 %	38 %	52 %	51 %
Norsk Helsenet SF	38 %	40 %	38 %	36 %	36 %
Norsk rikskringkasting AS	50 %	60 %	50 %	45 %	46 %
Norsk Tipping AS	50 %	50 %	43 %	27 %	30 %
Norske tog AS	25 %	33 %	25 %	40 %	40 %
NSD - Norsk senter for forskningsdata AS	43 %	40 %	20 %	57 %	46 %
Nye Veier AS	43 %	40 %	27 %	29 %	28 %
Petoro AS	43 %	40 %	29 %	-	-
Rogaland Teater AS	57 %	40 %	33 %	67 %	47 %
Simula Research Laboratory AS	60 %	63 %	43 %	-	-
Siva - Selskapet for Industrivekst SF	50 %	57 %	60 %	29 %	42 %
Space Norway AS	50 %	50 %	14 %	-	14 %
Statnett SF	43 %	40 %	23 %	29 %	25 %
Statskog SF	43 %	40 %	23 %	29 %	25 %
Staur gård AS	33 %	33 %	0 %	0 %	0 %
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	43 %	60 %	17 %	8 %	11 %
Talent Norge AS	50 %	50 %	100 %	-	100 %
Trøndelag Teater AS	58 %	40 %	29 %	56 %	48 %
UNINETT AS	43 %	50 %	25 %	44 %	38 %
Universitetssenteret på Svalbard AS	60 %	57 %	44 %	-	36 %
AS Vinmonopolet	33 %	33 %	38 %	48 %	46 %
Regionale helseforetak					
Helse Midt-Norge RHF	56 %	50 %	50 %	63 %	61 %
Helse Nord RHF	60 %	57 %	57 %	46 %	47 %
Helse Sør-Øst RHF	50 %	57 %	38 %	25 %	30 %
Helse Vest RHF	56 %	50 %	33 %	42 %	41 %
Gjennomsnitt for selskaper i kategori 4	47 %	47 %	40 %	40 %	42 %
Gjennomsnitt for alle selskaper	45 %	47 %	37 %	33 %	36 %

10 Inkluderer både eieroppnevnte/aksjonærvalgte og ansattevalgte styremedlemmer.

11 Administrerende direktør startet i stillingen i november 2016 og mottok da kun to måneder med lønn. Tallene for 2017 og 2016 kan derfor ikke sammenlignes direkte.

Selskapenes tilbakemelding på noen av statens forventninger knyttet til arbeidet med samfunnsansvar

	Har selskapet offentlig tilgjengelige etiske retningslinjer?	Har selskapet offentlig tilgjengelige retningslinjer for sitt arbeid med samfunnsansvar?	Er arbeidet med klima og miljø, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og arbeid mot korrupsjon og for åpenhet integrert i retningslinjene for samfunnsansvar?	Rapporterer selskapet på samfunnsansvar i henhold til GRI ¹² ?	Følger selskapet OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper?	Har selskapet eventuelle andre og mer selskaps- og bransjerelevante retningslinjer for sin rapportering?
Børsnoterte selskaper						
DNB ASA	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Entra ASA	Ja	Ja	Ja	Nei	Ikke relevant	Ja
Kongsberg Gruppen ASA	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei
Norsk Hydro ASA	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
SAS AB	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant
Statoil ASA	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Telenor ASA	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei
Yara International ASA	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant
Unoterte selskaper i kategori 1-3						
Ambita AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Ikke relevant	Ikke relevant
Baneservice AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Flytoget AS	Ja	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant	Ja
Mesta AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja
Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Aerospace Industrial Maintenance Norway AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Ja	Ikke relevant
Aker Kværner Holding AS ¹³	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Nei	Ikke relevant	Ikke relevant
Nammo AS	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Argentum Fondsinvesteringer AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Ja	Ja
Eksportfinans ASA	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Electronic Chart Centre AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Ikke relevant	Ikke relevant
GIEK Kredittforsikring AS	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Ja
Investinor AS	Ja	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant	Ikke relevant
Kommunalbanken AS	Ja	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant	Nei
Mantena AS	Nei	Nei	Ja	Nei	Nei	Ja
NSB AS	Ja	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant	Ja
Posten Norge AS	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei
Statkraft SF	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Selskaper i kategori 4						
Andøya Space Center AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Ikke relevant	Nei
Avinor AS	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei
Bane NOR SF	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja
Bjørnøen AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Ikke relevant	Ikke relevant
Carte Blanche AS	Nei	Nei	Nei	Nei	Ikke relevant	Ja
AS Den Nationale Scene	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Den Norske Opera & Ballett AS	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Eksportkreditt Norge AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Ja	Ja
Enova SF	Ja	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant	Nei
Entur AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Ikke relevant	Nei
Gassco AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Ja	Ja
Gassnova SF	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Graminor AS	Nei	Nei	Nei	Nei	Ikke relevant	Ikke relevant
Innovasjon Norge	Ja	Ja	Ja	Nei	Ja	Nei
Kimem Såvarelaboratoriet AS	Ja	Nei	Nei	Nei	Ikke relevant	Nei
Kings Bay AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Nationalteatret AS	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Ja
Nofima AS	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Ikke relevant
Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	Nei	Nei	Nei	Nei	Ikke relevant	Ikke relevant
Norfund	Ja	Ja	Ja	Nei	Ja	Ja
Norges sjømatråd AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Norsk Helsenet SF	Ja	Ja	Ja	Nei	Ikke relevant	Nei
Norsk rikskringkasting AS	Ja	Ja	Nei	Nei	Ikke relevant	Nei
Norsk Tipping AS	Ja	Nei	Ja	Ja	Nei	Ja
Norske tog AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Ikke relevant	Ikke relevant
NSD - Norsk senter for forskningsdata AS	Ja	Ja	Nei	Nei	Ikke relevant	Nei
Nye Veier AS	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Ja
Petoro AS	Ja	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant	Ja
Rogaland Teater AS	Ja	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant	Nei
Simula Research Laboratory AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja
Siva - Selskapet for Industrivekst SF	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Space Norway AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Statnett SF	Ja	Ja	Ja	Ja	Ikke relevant	Ja
Statskog SF	Ja	Ja	Ja	Nei	Ikke relevant	Nei
Staur gård AS	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Ikke relevant	Ikke relevant
Talent Norge AS	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Trøndelag Teater AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
UNINETT AS	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Universitetssenteret på Svalbard AS	Ja	Nei	Nei	Nei	Ikke relevant	Nei
AS Vinmonopolet	Ja	Ja	Ja	Nei	Ja	Nei
Regionale helseforetak						
Helse Midt-Norge RHF	Ja	Ja	Ja	Nei	Ikke relevant	Nei
Helse Nord RHF	Ja	Nei	Ja	Nei	Ikke relevant	Nei
Helse Sør-Øst RHF	Ja	Ja	Ja	Nei	Ikke relevant	Ja
Helse Vest RHF	Ja	Nei	Ja	Nei	Ikke relevant	Ja

12 Global Reporting Initiative.

13 Aker Kværner Holding er et holdingselskap uten egne ansatte. Spørsmålene er derfor ikke relevant for dette selskapet.

Eieroppnevnte og aksjonærvalgte styremedlemmer

Oversikt pr. 31. mars 2018. Sortert alfabetisk på etternavn.

ETTERNAVN	FORNAVN	SELSKAP	BOSTEDSFYLKE ¹⁴
Aase	Linda Littlekalsøy	Enova SF	Hordaland
Aasen	Jens P.	NSD – Norsk senter for forskningsdata AS	Oslo
Aasnæs	Hans	Investinor AS Statskog SF	Oslo
Statskog SF	Oslo	Helse Vest RHF	Hordaland
Abeler	Marianne	Norske tog AS	Troms
Abrahamsen	Unni	Kimen Sävarelaboratoriet AS	Oppland
Adriansen	Maja	Siva – Selskapet for Industrivekst SF	Oslo
Agerup	Karl-Christian	DNB ASA	Oslo
Agerup	Wenche	Statoil ASA	Oslo
Ágústsdóttir	Helga	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	*Island
Alfsen	Harald	AS Den Nationale Scene	Hordaland
Allern	Elin H.	NSD – Norsk senter for forskningsdata AS	Oslo
Almlid	Torbjørn	Staur gård AS	Hedmark
Amdal	Solvor I.	Trøndelag Teater AS	Trøndelag
Andenæs	Arvid	Innovasjon Norge	Sogn og Fjordane
Andersen	Tove	Posten Norge AS	Oslo
Aqraou	Jacob	Telenor ASA	*Sveits
Arbo	Peter	Siva – Selskapet for Industrivekst SF	Troms
Arntsen	Frank	UNINETT AS	Trøndelag
Arntsen	Ingelise	Eksportkreditt Norge AS Nammo AS	Hordaland
Arthur	Kim D. V.	Innovasjon Norge	Troms
Asmyhr	Hans Frode Kielland	Graminor AS	Akershus
Aune	Dina E.	Enova SF	Trøndelag
Baardson	Bentein	Talent Norge AS	Oslo
Bakken	Hilde	Yara International ASA	Akershus
Bakkevig	Martha Kold	Kongsberg Gruppen ASA	Rogaland
Barkvoll	Pål	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	Oslo
Bartnes	Kristen	Staur gård AS	Hedmark
Basili	Irene W.	Kongsberg Gruppen ASA	Hordaland
Berdal	Mimi K.	Gassco AS	Oslo
Berentsen	Anne B.	Posten Norge AS	Oslo
Berg	Bjørn	Eksportfinans ASA	Oslo
Berg	Christian	Eksportfinans ASA	Akershus
Berg	Petter A.	Aerospace Industrial Maintenance Norway AS	Oslo
Berge	Gunnar	Helse Vest RHF	Rogaland
Berge	Håkon	Den Norske Opera & Ballett AS	Oslo
Berggrabb	Gro Malmbekk	Den Norske Opera & Ballett AS	Nordland
Berggreen	Ellen	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	Hordaland
Bergkastet	Geir	Norsk rikskringkasting AS	Hedmark
Bergstrand	Rolf	Norske tog AS	Oslo

ETTERNAVN	FORNAVN	SELSKAP	BOSTEDSFYLKE ¹⁴
Bernander	John G.	Talent Norge AS	Vest-Agder
Bindsløv	Preben H.	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	*Danmark
Birkeland	Asbjørn	Space Norway AS	Vestfold
Biström	Helene	Statkraft SF	*Sverige
Bjerkan	Leif	Trøndelag Teater AS	Møre og Romsdal
Bjordal	Brian	Petoro AS	Rogaland
Bjordal	Kjell	Entra ASA	Møre og Romsdal
Bjørn	Kristin	AS Den Nationale Scene	Troms
Borge	Christel	Baneservice AS	Oslo
Borgersen	Bjarne	NSB AS	Oslo
Borgerud	Ingeborg M.	Ambita AS	Akershus
Breiby	Anne	GIEK Kredittforsikring AS	Møre og Romsdal
Breivega	Ane R.	Bane NOR SF	Vestfold
Brekke	Cathrine	Gassnova SF	Akershus
Broch-Mathisen	Kirsten	Bjørnøen AS Kings Bay AS	Oslo
Broberg	Kari	Mantena AS	Oppland
Bugge ¹⁵	Sverre	AS Vinmonopolet	Akershus
Bye	Torstein Arne	NSD – Norsk senter for forskningsdata AS	Oslo
Caneman	Monica	SAS AB	*Sverige
Carlsen	Sigurd	Eksportfinans ASA	Oslo
Cederlund	Andreas	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	*Sverige
Clemet	Kristin	Norfund	Oslo
Dahle	Johan Fredrik	GIEK Kredittforsikring AS	Rogaland
Dale	Wenche M.	Graminor AS	Vestfold
Dalen	Dag M.	Nye Veier AS	Akershus
Danielsen	Terje R.	Trøndelag Teater AS	Trøndelag
Davis	Sally M.	Telenor ASA	Storbritannia
Devold	Kristin M.	Aker Kværner Holding AS	Oslo
Dietrichs	Pål	UNINETT AS	Hedmark
Dilling	Carsten	SAS AB	*Danmark
Dillner	Hege S.	Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	Akershus
Disch	Eli Cathrine	Ambita AS	Oslo
Djupedal	Øystein K.	Nationaltheatret AS	Aust-Agder
Driveklepp	Janicke W.	Mesta AS	Møre og Romsdal
Drønen	Hilde	Statkraft SF	Hordaland
Dyb	Per O.	Innovasjon Norge	Oslo
Dåvøy	Laila	Carte Blanche AS	Hordaland
Egidius	Nanna	Kommunalbanken AS	Oppland
Eidesvik	Toril	Eksportfinans ASA	Hordaland
Eira	Ole J.	Statskog SF	Troms
Ekenstierna	Bengt	Statkraft SF	*Sverige
Eliassen	Jarl	Entur AS	*Belgia
Ellingsen	Trond	GIEK Kredittforsikring AS	Akershus
Eriksen	Tom Børje	Helse Nord RHF	Finnmark

¹⁴ Styremedlemmer med bosted i utlandet er markert med stjerne.

¹⁵ Sverre Bugge er fast møtende vara for Liv Kari Eskeland fra høsten 2017 fram til nytt styre oppnevnes 1. juli 2018, da hun ble valgt inn på Stortinget høsten 2017.

ETTERNAVN	FORNAVN	SELSKAP	BOSTEDSFYLKE ¹⁴
Eriksen	Øyvind	Aker Kværner Holding AS	Oslo
Espedal	Harald	Den Norske Opera & Ballett AS	Rogaland
Fagernæs	Sven O.	Bjørnøen AS Kings Bay AS	Oslo
Falck	Thomas	Investinor AS	Oslo
Falleth	Eva	Universitetssenteret på Svalbard AS	Oslo
Five	Thor Egil	Investinor AS	Trøndelag
Fjeld	Jostein	Graminor AS Kimen Såvarelaboratiet AS	*Storbritannia
Fjeldstad	Trude H.	Petoro AS	*Belgia
Fjell	Olav	Nofima AS	Akershus
Fladmark	Helen F.	Innovasjon Norge	Aust-Agder
Flatheim	Hege	Space Norway AS	Rogaland
Flatland	Bjørn	Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	Oslo
Flåthen	Knut O.	Electronic Chart Centre AS	Oslo
Forså	Tom Erik	Helse Nord RHF	Troms
Fossli	Grethe	Aerospace Industrial Maintenance Norway AS	Oslo
Fossum	Benedicte H.	Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	Oslo
Fougner	Else B.	Aker Kværner Holding AS Eksportkreditt Norge AS Kommunalbanken AS	Oslo
Franklin	Roy	Statoil ASA	*Storbritannia
Frisak	Nina	Space Norway AS Universitetssenteret på Svalbard AS	Akershus
Frøstrup	Anne C.	Helse Sør-Øst RHF	Buskerud
Fyllingen	Kjerstin	NSB AS	Hordaland
Galtung	Hilde K.	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	Akershus
Giske	Eli	Nye Veier AS	Akershus
Gjedrem	Svein I.	Helse Sør-Øst RHF	Akershus
Gjertsen	Trygve	Flytoget AS	Oslo
Gjesteland	Egil	Statnett SF	Buskerud
Godal	Bjørn T.	Statoil ASA	Oslo
Gotaas	Sverre	Simula Research Laboratory AS	Vestfold
Grimeland	Kjell M.	Argentum Fondsinvesteringer AS	Akershus
Grundekjøn	Arvid	Gassco AS	Vestfold
Gulbrandsen	Erik	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	Akershus
Gustafsson	Bjørn	Helse Midt-Norge RHF	Trøndelag
Hald	Morten	Universitetssenteret på Svalbard AS	Troms
Halleraker	Svein	Carte Blanche AS	Hordaland
Hansen	David	Norsk Tipping AS AS Vinmonopolet	Vestfold
Hansen	Svein I.	Aerospace Industrial Maintenance Norway AS	Østfold
Hanssen	Maria M.	Yara International ASA	*Frankrike
Hasaas	Olav	Enova SF	Akershus
Hasaas	Øyvind	Mantena AS	Akershus
Hatlen	Siri B.	Bane NOR SF Entra ASA Eksportkreditt Norge AS	Akershus
Hauge	Kristian D.	Helse Midt-Norge RHF	Trøndelag
Haugen	Baard	Bane NOR SF	Oslo
Havnelid	Åsne	NSB AS	Akershus
Hegdal	Sissel K.	Rogaland Teater AS	Rogaland
Heggernes	Pinar	Simula Research Laboratory AS	Hordaland

ETTERNAVN	FORNAVN	SELSKAP	BOSTEDSFYLKE ¹⁴
Heiberg	Nina	Graminor AS	Sogn og Fjordane
Helliesen	Ida	Aker Kværner Holding AS	Oslo
Helno	Sverre	AS Vinmonopolet	Oslo
Henden	Olin J.	Helse Vest RHF	Sogn og Fjordane
Henriksen	Morten	Kongsberg Gruppen ASA	Aust-Agder
Herlofsen	Rebekka G.	Statoil ASA	Oslo
Hille	Sigurd K.	Helse Vest RHF	Hordaland
Hindar	Jon	Argentum Fondsinvesteringer AS	Oslo
Hiorth	Marianne	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	Oslo
Hjorth	Per	Statnett SF	Oslo
Holm	Tore	Enova SF	Akershus
Holmen	Marianne	Gassnova SF	Oslo
Holte	Øyvind	Eksportkreditt Norge AS	Hordaland
Homble	Synne	Statnett SF	Oslo
Hope	Ole	Carte Blanche AS AS Den Nationale Scene	Hordaland
Hovland	Ingrid D.	Entra ASA	Oslo
Hustad	Johan E.	Gassco AS	Trøndelag
Høiland	Grethe	Argentum Fondsinvesteringer AS	Rogaland
Håndlykken	Einar	Enova SF	Telemark
Ibsen	Mai-Lill	GIEK Kredittforsikring AS	Oslo
Indrebø	Sonja C.	Entur AS	Rogaland
Ingerø	Gyrid S.	Flytoget AS	Oslo
Isaksen	Geir P.	Yara International ASA	Akershus
Ishaq	Bushra	Helse Sør-Øst RHF	Oslo
Isotalo	Olli	Nammo AS	*Finland
Jaakonsalo	Ville	Nammo AS	*Finland
Jarlsby	Nicolai	Electronic Chart Centre AS	Vest-Agder
Jarnheimer	Lars-Johan	SAS AB	*Sverige
Jebsen	Finn M.	Norfund	Oslo
Jensen	Leif Harald	Entur AS	Rogaland
Jenssen	Svenn A.	Andøya Space Center AS Helse Nord RHF	Nordland
Johnsen	Marianne E.	Norges sjømatråd AS	Akershus
Justad	Annette M.	Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	Oslo
Jørgensen	Kari	Helse Nord RHF	Finnmark
Kamsvåg	Mette	Siva - Selskapet for Industrivekst SF	Møre og Romsdal
Kanck	Bjørn	Andøya Space Center AS	Troms
Karlson	Rita	Norges sjømatråd AS	Troms
Kartum	Marianne	Mantena AS	Trøndelag
Kildahl	Jørgen	Telenor ASA	*Tyskland
Kjeldstad	Berit J.	Universitetssenteret på Svalbard AS	Trøndelag
Kjølås	Wenche	Innovasjon Norge	Hordaland
Knudsen	Cecilie B.	Talent Norge AS	Oslo
Korssjøen	Jan E.	Aerospace Industrial Maintenance Norway AS Nammo AS	Buskerud
Kreutzer	Idar	Posten Norge AS	Oslo
Kristiansen	Eirik G.	Enova SF	Hordaland
Kristoffersen	Eva M.	Norges sjømatråd AS	Nordland
Langeland	Henrik	Nationaltheatret AS	Oslo
Larsen	Christine L.	GIEK Kredittforsikring AS	Akershus
Larsen	Kåre O.	Kimen Såvarelaboratiet AS	Østfold

ETTERNAVN	FORNAVN	SELSKAP	BOSTEDSFYLKE ¹⁴
Lie	Nina S.	Gassco AS	Rogaland
Limi	Vibeke	Helse Sør-Øst RHF	Akershus
Lindberg	Tone M.	Aerospace Industrial Maintenance Norway AS	Buskerud
Lont	Auke	Bane NOR SF	Oslo
Lossius	Harald	Graminor AS	Oslo
Lunde	Einar	Helse Sør-Øst RHF	Vest-Agder
Lunde	Jørund Ø.	Innovasjon Norge	Oppland
Lunde	Kjartan A.	Rogaland Teater AS	Rogaland
Lundqvist	Mats	Simula Research Laboratory AS	*Sverige
Løkling	Jan	Innovasjon Norge	Telemark
Magnus	Birger	Norsk rikskringkasting AS	Akershus
Marum	Finn I.	Eksportkredit Norge AS	Oslo
Mejdell	Dag	Norsk Hydro ASA NSB AS SAS AB	Oslo
Melbø	Olaf	Bane NOR SF	Hedmark
Mellbye	Peter	Statkraft SF	Oslo
Meyer	Anne L.	Norsk Tipping AS	Oslo
Midtgaard	Rune	Kommunalbanken AS	Oslo
Mikalsen	Andreas	Norges sjømatråd AS	Hordaland
Misund	Kristin	Innovasjon Norge	Østfold
Mjøllem	Britt	Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	Hordaland
Moe	Kari S.	Norsk Tipping AS	Trøndelag
Moengen	Trond	Gassnova SF	Akershus
Molina	Beatriz M. de	Investinor AS	Oslo
Monseth	Per Olav	Norsk Tipping AS	Trøndelag
Murud	Egil	Bjørnøen AS Kings Bay AS	Nordland
Myhre	Annik	Simula Research Laboratory AS	Oslo
Myhre	Ingvild R.	Simula Research Laboratory AS Space Norway AS	Oslo
Myhre	Yngve	Nofima AS	Oslo
Nag	Toril	Ambita AS Bane NOR SF	Rogaland
Narvesen	Sverre	Siva – Selskapet for Industrivekst SF	Oppland
Nikolaisen	Harald V.	Baneservice AS Nye Veier AS	Akershus
Nilsen	Geir	Helse Sør-Øst RHF	Oppland
Nilssen	Herlof	Avinor AS Norsk Helsenett SF	Rogaland
Nilsson	Per-Harald	Carte Blanche AS	Rogaland
Njærheim	Anne Beth	Carte Blanche AS	Hordaland
Nordblad	Anne	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	*Finland
Nordgård	Alfred	Gassnova SF	Rogaland
Nordskogen	Hilde	Mesta AS	Akershus
Norman	Victor D.	AS Den Nationale Scene	Hordaland
Nygaard	Jarle	Universitetssenteret på Svalbard AS	Oslo
Nygren	Eva	Nye Veier AS	*Sverige
Nyheim	John	Mesta AS	Akershus
Obermann	Rene	Telenor ASA	*Tyskland
Ofstad	Elizabeth B.	Enova SF	Oslo
Ohm	Cecilie	UNINETT AS	Hordaland
Olafsson	Kjartan	Norsk Helsenett AS	Sogn og Fjordane

ETTERNAVN	FORNAVN	SELSKAP	BOSTEDSFYLKE ¹⁴
Olesen	Annette	Graminor AS	*Sverige
Olofsson	Gunnar	Statskog SF	*Sverige
Olsen	Arild	Universitetssenteret på Svalbard AS	Nordland
Olsen	Per Arne	AS Vinmonopolet	Vestfold
Opedal	Dag J.	Nammo AS	Oslo
Opedal	Espen	Norske tog AS	Hordaland
Orgland	Kari Bing	Entur AS	Oslo
Oudeman	Maria J.	Statoil ASA	Nederland
Pedersen	Ann	Baneservice AS	Nordland
Pedersen	Steen	UNINETT AS	*Danmark
Petersen	Jan	Den Norske Opera & Ballett AS	Akershus
Pran	Adele N.	Mesta AS	Oslo
Rahka-Knutson	Beate	Helse Nord RHF	Nordland
Reinemo	Rikke	Argentum Fondsinvesteringer AS	Oslo
Reinhardsen	Jon E.	Statoil ASA Telenor ASA	Oslo
Reistad	Eli	Statskog SF	Buskerud
Reiten	Eivind	Kongsberg Gruppen ASA	Oslo
Reiten	Kåre	Rogaland Teater AS	Rogaland
Repstad	Jon A.	Kimen Såvarelaboratoriet AS	Akershus
Ressem	Toril B.	Norsk Helsenett SF	Oslo
Ribe	Marianne Ø.	Flytoget AS	Oslo
Riddervold	Kari	Siva – Selskapet for Industrivekst SF	Troms
Riise	Sandra	Andøya Space Center AS	Oslo
Rimmereid	Tore O.	DNB ASA	Oslo
Ringdal	Amund D.	Norges sjømatråd AS	Buskerud
Rinnan	Ola M.	Avinor AS	Hedmark
Rotevatn	Audhild G.	Norsk rikskringkasting AS	Møre og Romsdal
Roverud	Rolf G.	Flytoget AS Nye Veier AS	Rogaland
Rudolfsson	Cecilia E.	Baneservice AS	*Sverige
Rugland	Brit K. S.	Kommunalbanken AS Norfund AS Talent Norge AS	Rogaland
Rummelhoff	Irene	Norsk Hydro ASA	Rogaland
Rustad	Benedicte	UNINETT AS	Oslo
Ruud	Arne G.	Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	Oppland
Ruud	Morten	Gassnova SF	Oslo
Røkke	Kjell I.	Aker Kværner Holding AS	Akershus
Røren	Marianne B.	Eksportfinans ASA	Oslo
Røynesdal	Ingrid	Talent Norge AS	Oslo
Salbuvik	Widar	Bjørnøen AS Entra ASA Kings Bay AS	Østfold
Salvanes	Kjell Gunnar	NSD – Norsk senter for forskningsdata AS	Hordaland
Sandal	Hugo	Petoro AS	Akershus
Sandsmark	Maria	Statnett SF	Møre og Romsdal
Sandvik	Tore O.	Trøndelag Teater AS	Trøndelag
Sannes	Gry Isabel	Rogaland Teater AS	Rogaland
Sbertoli	Per Kristian	Norfund	Oslo
Schulz	Thomas	Norsk Hydro ASA	*Danmark
Schur	Fritz H.	SAS AB	*Danmark
Schøyen	Per A.	Petoro AS	Rogaland
Seip	Ellen	AS Vinmonopolet	Oslo

ETTERNAVN	FORNAVN	SELSKAP	BOSTEDSFYLKE ¹⁴
Sellæg	Gunnar	Ambita AS	Oslo
Selmer-Olsen	Eirik	Nofima AS	Oslo
Selvaag	Olav	Nationaltheatret AS	Oslo
Semlitsch	Jaen I.	DNB ASA	Akershus
Seres	Silvija	Norsk rikskringkasting AS Simula Research Laboratory AS	Akershus
Silseth	Linda B.	Avinor AS Norsk Tipping AS	Akershus
Sivertsen	Bodil	Rogaland Teater AS	Rogaland
Sjøblom	Tove S.	Norfund	Oslo
Sjøseth	Arnfinn	Kimen Såvarelaboratoriet AS	Akershus
Skancke	Martin	Kommunalbanken AS Norfund	Oslo
Skatteboe	Rolf	Andøya Space Center AS	Akershus
Skjærpe	Tor Rasmus	Gassco AS	Rogaland
Skjævestad	Bjørn	Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	Akershus
Skillingstad	Beate	Helse Midt-Norge RHF	Trøndelag
Skoland	Eli	Staur gård AS	Hedmark
Skrøvet	Eli	Avinor AS	Akershus
Slungård	Anne Kathrine	Investinor AS	Trøndelag
Smith	Merete	Nationaltheatret AS	Oslo
Smith-Tønnessen	Seunn	UNINETT AS	Vest-Agder
Solberg	Birger	Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	Trøndelag
Solberg	Hill-Marta	AS Vinmonopolet	Nordland
Solberg	Ronny	Mantena AS	*Georgia/Oslo
Sormunen	Sirpa-Helena	Nammo AS	*Finland
Staafl	Katarina	Entra ASA	*Sverige
Stabbetorp	Bjørn	Graminor AS	Akershus
Stave	Grethe	Andøya Space Center AS	Troms
Steinsmo	Unni M.	Bjørnøen AS Kings Bay AS	Trøndelag
Steinsvåg	Tone B.	Helse Vest RHF	Hordaland
Steen jr.	Petter	Kommunalbanken AS	Rogaland
Stene	Øyvind	Space Norway AS	Akershus
Stenseth	Turid	Trøndelag Teater AS	Trøndelag
Stensland	Eva	NSD - Norsk senter for forskningsdata AS	Troms
Stenstadvold	Halvor	Statkraft SF	Oslo
Stette	Liv	Helse Midt-Norge RHF	Møre og Romsdal
Storelvmo	Edel	Nofima AS	Norland
Strand	Ola H.	Avinor AS	Trøndelag
Strand	Solveig	Norges sjømatråd AS	Møre og Romsdal
Strøm	Inger L.	Helse Nord RHF	Nordland
Strøm-Erichsen	Anne-Grete	Carte Blanche AS Kongsberg Gruppen AS	Hordaland
Strømsvåg	Einar	Helse Vest RHF Statnett SF	Rogaland
Stubholt	Liv M. B.	Norsk Hydro ASA	Akershus
Støle	Elisabeth M.	Siva SF	Møre og Romsdal
Sund	Tina S.	Argentum Fondsinvesteringer AS Electronic Chart Centre AS Helse Midt-Norge RHF	Trøndelag
Sundland	Siren N.	AS Den Nationale Scene	Hordaland
Suvanto-Harsaae	Sanna	SAS AB	*Finland

ETTERNAVN	FORNAVN	SELSKAP	BOSTEDSFYLKE ¹⁴
Svegården	Thor	Baneservice AS	Oppland
Svendsen	Berit	DNB ASA SAS AB	Oslo
Sverdrup	Aslak	Flytoget AS	Hordaland
Sætershagen	Randi B.	Posten Norge AS	Hedmark
Søraa	Sverre	Norges sjømatråd AS	Sogn og Fjordane
Sørby	Morten K.	Posten Norge AS	*Sverige
Søreide	Ingolf	Simula Research Laboratory AS	Akershus
Takvam	Martha	Kommunalbanken AS	Akershus
Tanum	Anne C.	DNB ASA Den Norske Opera & Ballett AS	Østfold
Teigland	Wenche	NSB AS	Hordaland
Teksum	Leif	Yara International ASA	Hordaland
Telle	Marianne	Helse Nord RHF	Troms
Thorsheim	Andreas E.	Norsk Tipping AS	Oslo
Thuestad	John G.	Yara International ASA	Akershus
Thunem	Aage Jostein	Norsk Helsenett SF	Møre og Romsdal
Trovik	Katrine	Helse Vest RHF	Hordaland
Tørklep	Christine	Statskog SF	Akershus
Ulstein	Gunvor	Norsk rikskringkasting AS	Møre og Romsdal
Valle	Paul S.	Helse Midt-Norge RHF	Møre og Romsdal
Vandevska-Radunovic	Vaska	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS	Oslo
Veer	Jeroen van der	Statoil ASA	*Nederland
Viksaas	Grethe	Telenor ASA	Oslo
Vikse	Lisbeth	Rogaland Teater AS	Rogaland
Værdal	Kirsten I.	Statnett SF	Trøndelag
Vågang	Sigrun E.	Helse Sør-Øst RHF	Oslo
Walderhaug	Morten	Rogaland Teater AS	Oslo
Wallenberg	Jacob	SAS AB	*Sverige
Wang	Heidi	Innovasjon Norge	Trøndelag
Wasteson	Yngvild	Simula Research Laboratory AS	Akershus
Wedin	Per-Olof	Mesta AS	*Sverige
Westby	Dag	Norsk Tipping AS	Hedmark
Westby	Einar	GIEK Kredittforsikring AS	Oslo
Widvey	Thorhild	Statkraft SF	Oslo
Wiinholt	Marianne	Norsk Hydro ASA	Danmark
Winje	Tone	Nationaltheatret AS	Troms
Wold	Terje	Posten Norge AS	Troms
Wærsted	Gunn	Petoro AS Telenor ASA	Oslo
Øiulfstad	Bjørn O. R.	Talent Norge AS	Oslo
Østbø	Bjørn	Siva - Selskapet for Industrivekst SF	Hordaland
Østensjø	Inger	Rogaland Teater AS Norsk Helsenett SF	Rogaland
Øverås	Lise	Universitetssenteret på Svalbard AS	Hordaland
Øygård	Ann	Nofima AS	Møre og Romsdal
Øynes	Anders R.	Ambita AS	Vest-Agder

Kontaktinformasjon

Statens direkte eierskap forvaltes av flere departementer. Kontaktinformasjonen til disse er gitt nedenfor.

Finansdepartementet

Telefon: 22 24 90 90

Avdeling for formuesforvaltning
(Folketrygdfondet)

Forsvarsdepartementet

Telefon: 23 09 80 00

Avdeling for økonomi, styring og investeringer
(Aerospace Industrial Maintenance Norway AS)

Helse- og omsorgsdepartementet

Telefon: 22 24 90 90

Eieravdelingen

(Helse Midt-Norge RHF, Helse Nord RHF, Helse Sør-Øst RHF, Helse Vest RHF og Norsk Helsenet SF)

Folkehelseavdelingen

(AS Vinmonopolet)

Kommunetjenesteavdelingen

(Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS)

Klima- og miljødepartementet

Telefon: 22 24 90 90

Hav- og forurensningsavdelingen

(Bjørnøen AS, Kings Bay AS)

Klimaavdelingen

(Enova SF)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Telefon: 22 24 90 90

Kommunalavdelingen

(Kommunalbanken AS)

Kulturdepartementet

Telefon: 22 24 90 90

Medieavdelingen

(Filmparken AS, Norsk rikskringkasting AS, Norsk Tipping AS)

Kunst- og museumsavdelingen

(Carte Blanche AS, AS Den Nationale Scene, Den Norske Opera & Ballett AS, Nationaltheatret AS, Rogaland Teater AS, Rosenkrantzgate 10 AS, Talent Norge AS, Trøndelag Teater AS)

Kunnskapsdepartementet

Telefon: 22 24 90 90

Universitets- og høyskoleavdelingen

(NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, Simula Research Laboratory AS, UNINETT AS, Universitetssenteret på Svalbard AS)

Landbruks- og matdepartementet

Telefon: 22 24 90 90

Forsknings- og innovasjonsavdelingen

(Staur gård AS)

Avdeling for matpolitikk

(Kimen Såvarelaboratoriet AS)

Avdeling for skog- og ressurspolitikk

(Graminor AS, Statskog SF)

Nærings- og fiskeridepartementet

Telefon: 22 24 90 90

Eierskapsavdelingen

(Aker Kværner Holding AS, Ambita AS, Argentum Fonds-investeringer AS, Baneservice AS, DNB ASA, Eksportfinans ASA, Electronic Chart Centre AS, Entra ASA, Flytoget AS, GIEK Kredittforsikring AS, Investinor AS, Kongsberg Gruppen ASA, Mesta AS, Nammo AS, Norsk Hydro ASA, Posten Norge AS, SAS AB, Statkraft SF, Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS, Telenor ASA, Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS, Yara International ASA)

Forsknings- og innovasjonsavdelingen

(Andøya Space Center AS, Fornybar AS, Innovasjon Norge, Nofima AS, Siva – Selskapet for Industrivekst SF, Space Norway AS)

Handelspolitisk avdeling

(Eksportkreditt Norge AS, Norges sjømatråd AS)

Olje- og energidepartementet

Telefon: 22 24 90 90

Avdeling for klima, industri og teknologi

(Gassnova SF)

Energi- og vannressursavdelingen

(Statnett SF)

Olje- og gassavdelingen

(Gassco AS)

Økonomi- og administrasjonsavdelingen

(Petoro AS, Statoil ASA)

Samferdselsdepartementet

Telefon: 22 24 90 90

Kollektivtransport- og baneavdelingen

(Bane NOR SF, Entur AS, Mantena AS, Norske tog AS, NSB AS)

Luft-, post- og teleavdelingen

(Avinor AS)

Veg- og trafikksikkerhetsavdelingen

(Nye Veier AS)

Utenriksdepartementet

Telefon: 23 95 00 00

Avdeling for økonomi og utvikling

(Norfund)

Særskilte forhold og definisjoner

Særskilte forhold

- Datagrunnlaget er innhentet fra selskapene, inklusiv årsrapporter/årsregnskaper for 2017.
- Informasjonen er oppdatert pr. 31. desember 2017, unntatt informasjonen om sammensetting av styrene, som er oppdatert pr. 31. mars 2018.
- SAS AB avlegger regnskap i henhold til svensk regnskapsstandard.
- Nøkkeltallene er i utgangspunktet beregnet på samme måte for alle selskapene, jf. definisjonene nedenfor. Disse kan derfor avvike fra tall selskapene oppgir i sine rapporter.
- For flere selskaper var ikke generalforsamling/foretaksmøte avholdt da Statens eierberetning ble publisert. Oppgitte tall for disse selskapene er godkjent av revisor, men utbyttene kan bli endret på generalforsamling/foretaksmøte.
- Tidligere års data kan bli korrigert i årsrapporter mv. Statens eierberetning tar utgangspunkt i den nyeste informasjonen. Dette innebærer at historiske data ikke nødvendigvis samsvarer med det som er oppgitt i Statens eierberetning tidligere år.
- For antall ansatte kan beregningsmåten variere, mellom antall ansatte ved årsslutt, antall årsverk og gjennomsnitt av året.
- Årsresultat etter skatt og minoritetsinteresser for de regionale helseforetakene (jf. side 120–123), er resultatet definert som eventuelt avvik fra Helse- og omsorgsdepartementets resultatkrav.
- Nærings- og fiskeridepartementet tar forbehold om eventuelle feil i datagrunnlaget og beregningene. For nærmere informasjon om selskapene viser Nærings- og fiskeridepartementet til selskapenes årsrapporter.

Definisjoner

Definisjoner av begreper i Statens eierberetning kan avvike fra selskapenes egne definisjoner.

- **Avkastning:** Kursutvikling inklusiv reinvestert utbytte (kilde: FactSet). Ved beregning av gjennomsnittlig årlig avkastning siste fem år benyttes geometrisk gjennomsnitt.
- **Brutto driftsmargin (EBITDA-margin):** Brutto driftsresultat (EBITDA) dividert med driftsinntekter.
- **Brutto driftsresultat (EBITDA):** Driftsresultat (EBIT) før av- og nedskrivninger.
- **Direkteavkastning:** Utbetalt utbytte pr. aksje i 2017 som pst. av aksjekurs ved utgangen av 2017 (kilde: FactSet).
- **Driftsmargin (EBIT-margin):** Driftsresultat (EBIT) dividert med driftsinntekter.
- **Driftsresultat (EBIT):** Driftsinntekter fratrukket driftskostnader og av- og nedskrivninger.
- **Egenkapitalandel:** Egenkapital i pst. av total kapital.
- **Egenkapitalrentabilitet:** Årsresultat etter minoritetsinteresser og skatt delt på majoritetens andel av gjennomsnittlig bokført egenkapital. Ved beregning av gjennomsnittlig egenkapitalrentabilitet siste fem år benyttes aritmetisk gjennomsnitt.
- **Kontantstrøm:** Operasjonelle aktiviteter under kontantstrøm i selskapsomtalen.
- **Kostnadsgrad:** Driftskostnader dividert med sum av netto rente- og kredittprovisjonsinntekter og andre driftsinntekter.
- **Rentabilitet sysselsatt kapital:** Summen av driftsresultat (EBIT), finansinntekter og resultatandel i tilknyttede selskaper, dividert på gjennomsnittlig sysselsatt kapital de siste to årene.
- **Styregodtgjørelse:** Godtgjørelse til styreleder, nestleder og styremedlemmer som vedtatt på generalforsamling/bedriftsforsamling i 2017, hvis ikke annet er oppgitt. Samlet styregodtgjørelse er utbetalt ordinær godtgjørelse og godtgjørelse for komitéarbeid i styret.
- **Sysselsatt kapital:** Summen av egenkapital og rentebærende gjeld.
- **Utbytteandel:** Avsatt utbytte som andel av årets resultat for konsernet. Gjennomsnittlig utbytteandel er beregnet som summen av utbytte dividert med summen av konsernresultat etter skatt og minoritetsinteresser for de siste fem årene.
- **Vektet avkastning:** Verdijustert avkastning inklusiv reinvestert utbytte for de åtte børsnoterte selskapene staten har direkte eierandel i (kilde: FactSet).
- **Vektet egenkapitalrentabilitet:** Egenkapitalrentabilitet vektet etter statens andel av den bokførte egenkapitalen fratrukket minoritetsinteresser ved utgangen av 2017.
- **Verdi av statens eierandel:** For børsnoterte selskaper er verdiene basert på børsкурser ved utgangen av 2017 og antall aksjer eid av staten på samme tidspunkt (kilde: FactSet). For unoterte selskaper der staten har forretningsmessige mål med eierskapet benyttes bokført egenkapital fratrukket minoritetsinteresser ved utgangen av 2017. For selskaper der staten har sektorpolitiske mål med eierskapet gis ikke noe anslag på verdi.

www.eierskap.no

Utgitt av
Nærings- og fiskeridepartementet

Offentlige institusjoner kan
bestille flere eksemplarer fra
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

Internett www.publikasjoner.dep.no
E-post publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefon 222 40 000

Design og layout
07 Media – 07.no
Trykk DSS
06/2018 – opplag 300

W-0023 B